

Městská knihovna v Praze

Série C–L

Eduard Fiker

Praha

2017

e-kniha

Městská knihovna v Praze

ůjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

přístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

ořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Série C-L
Detektivní fantazie

Eduard Fiker

Znění tohoto textu vychází z díla *Série C-L: detektivní fantazie* tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Martin Trojan-3-JAN v roce 2012 (FIKER, Eduard. *Série C-L: detektivní fantazie*. Vyd. 8., ve vydavatelství Martin Trojan-3-JAN vyd. 1. Praha: Martin Trojan-3-JAN, 2012. 361 s.).

---

§

Text díla (Eduard Fiker: *Série C-L*), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Citační záznam této e-knihy:

FIKER, Eduard. *Série C-L* [online]. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2017 [aktuální datum citace e-knihy – pr. cit. rrrr-mm-dd]. ISBN 978-80-7532-547-1 (pdf). Dostupné z: http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/32/39/73/serie_c_1.pdf.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyžívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 24. 2. 2017.

Upozornění pro čtenáře

Tato e-kniha obsahuje poznámky pod čarou, které nejsou hypertextově provázány.

Text poznámky pod čarou je umístěn na dolním okraji každé stránky, ve které je v textu zvýrazněno číslo poznámky pod čarou (např.: Text⁰).

⁰ Text poznámky pod čarou.

OBSAH

Upozornění pro čtenáře	5
Část první	7
1	7
2	18
3	34
4	47
5	60
6	69
7	80
8	89
9	101
10	112
Část druhá	119
1	119
2	127
3	140
4	152
5	160
6	170
7	183
8	199
9	206
10	226
11	232
12	251
13	266

Část první

1

Před časem jsem vám vyprávěl o Zlaté čtyřce. K případu C-L došlo dřív. Měl tedy právo na přednost. Ale z určitých důvodů – které, doufám, sami rozpoznáte – se mi do něho dlouho nechtělo.

Co se vlastně stalo? Na začátku první světové války – opravdu tak hluboko zasahují kořeny případu C-L – jistý rezervista¹ rakousko-uherské armády odmítl prosazovat se zbraní v ruce zájmy dvou císařů, protože byl členem jakési náboženské sekty. Za to ho popravili na vojenském cvičišti. Dobrá. Onen rezervista zahynul, provrtán dvanácti nebo kolika kulemi, avšak jeho výrok zůstal naživu. Zní takto: „Žádný zločin není větší než válka, já se jí nezúčastním.“ Snad věřil, že jeho výkřik doletí do všech koutů světa. Znamenalo to však jen to, že svému přesvědčení mylně přičítal obrovskou a vše zdrcující sílu, která byla tehdy bohužel docela jinde.

Dnes – nebýt případu C-L – nebylo by známo ani jeho jméno. Mravní síla volání, že žádný zločin není větší než válka, teprve začínala vzlínat do hlav lidí hnanych proti sobě, ale rezervistův osiřelý synek ji zachytil bezprostředně. Dospíval a stále o tom přemýšlel. Doplnil to filozofií, že nikdy nenastane doba, v níž by mohl myslet a jednat, jak by chtěl, ale za každých okolností že to vše může dělat *tajně*. Byl výjimečně nadaný. Osud jeho otce v něm na prášek rozdrtil víru v kosmickou spravedlnost. Jeho intelekt, vysoce vyvinutý, způsobil, že se od myšlení ostatních lidí odtrhl a stanovil si vlastní zákony. Pravdu, že žádný zločin není větší než válka, uznával. Ale chladně ji analyzoval a dospěl k příšerně logickému výkladu, že každý zločin, spáchaný na lidské společnosti jednotlivcem, je alespoň bilionkrát menší než válka, a tudíž tak

---

¹ Voják v záloze. Pozn. red.

droboučkou maličností, že ani za řeč nestojí. Srovnávací měřítko stojí pevněji než pyramidy, řekl si. Války jsou pro lidstvo trvale příznačné, co lidstvo lidstvem je, a neustále mohutní. Zeměkouli už nelechtaří, už ji štípou, a jednou ji rozlomí na kusy.

Tak vzniklo ono neútěšné drama nadaného člověka, který příliš samostatně a v temnotách své izolace tvořil svůj názor, pomíjeje koneckonců zcela pochopitelně zkušenost, že za takových okolností může genialita zčernat v šílenství.

To je asi vnitřní podstata věci. Měl bych o ní mluvit vlastně až na konci, poněvadž na počátku jsem o ní neměl tušení. Na počátku se případ C-L jevil spíše jako mechanická záležitost kriminálky a státní bezpečnosti. Podle toho vyznívá tón mého líčení. Ale vystupuje v něm postava s pozoruhodnou psychózou. Má stejně podivnou logiku jako onen hrozný stín, který nám mizel, jakmile jsme si na něj posvítili. A tyto dvě originální logiky se střetly v souboji, na který jsem se mnohdy jen užasle díval a na který nikdy nezapomenu.

Pátrání bylo složité a přinášelo řadu překvapujících, někdy až groteskních momentů. Stojí to, myslím, za vyprávění. A tak se teď probírám v archivu, abych si případ C-L se vším všudy oživil. Hledám v hoře dokumentů a protokolů zápis výpovědi, o níž se domnívám, že bych s ní měl začít.

Tady je.

Usedám s ním k oknu. Soudruh archivář si pracuje někde vpředu a nechává mě na pokoji. Omezil se na projev lehkého údivu, když jsem začal cosi studovat v těchto tichých, papírovým prachem začpělých prostorách.

Ale jsem tady a dělám si místo na stolku. A hned tužku a blok a poznámky. Jak totiž ten protokol pročítám, vidím, že by nebylo vhodné citovat ho tak, jak je. Nese datum 6. listopadu 1951. Vypovídá v něm svědek, kterého je možno nazvat korunním. Byl však vyslechnut s více než pětíměsíčním zpožděním, neboť v souvislosti s případem C-L utrpěl těžké zranění.

A to je právě to. Chci-li začít od začátku, musím vzít zřetel k tomu, že onen hlavní svědek, Jaroslav Lenk, při začátku nesporně

byl. Ale jeho výpověď obsahuje některá fakta, zjištěná za oněch pět měsíců jinak, a naopak v ní nejsou uvedeny okolnosti, které je nutno znát, aby vyprávění nemělo hned v počátečním přehledu nepříjemné mezery. Zbavím-li tedy co možná výpovědi nadporučíka Jaroslava Lenka i ostatních typické a nevyhnutelné „úřednosti“, která je jakýmsi surovým materiálem, a dovolím-li si v nich určité přeskupení a vsuvky, aniž ovšem poruším smysl a postup, věřím, že vznikne ucelenější a plynulejší sled obrazů tohoto opravdu zvláštního příběhu.

A tedy:

Jaroslav Lenk, 27letý, pracovník Státní bezpečnosti v hodnosti podporučíka, pověřovaný zvláštními úkoly (bližší údaje o jeho zařazení není třeba uvádět), svobodný (což je pro nás důležité), bytem v Praze XII, ale toho času (v listopadu 1951) v nemocničním ošetřování, *vypověděl*:

„27. června 1951 v osm hodin ráno dostal jsem příkaz hlásit se o dvanácté hodině polední s pověřovací listinou soudruhu Budínskému v Národní bance. Jaký bude můj úkol, jsem předem nevěděl. Františka Budínského, jednoho z vedoucích činitelů Národní banky, jsem předtím neznal.

Podle příkazu jsem byl v uniformě a vyzbrojen samopalem a služební pistolí.

V úřadovně ředitele Budínského jsem se seznámil s třemi muži, kteří na mne již čekali. Jeden z nich byl rovněž ozbrojený člen bezpečnosti, poddůstojník Vrána. Hlásil se mi jako veliteli. Druzí dva byli bankovní úředníci, oba asi pětadvacetiletí, vážného, až upjaté zdvořilého chování. Zdálo se mi, že jsou si vědomi důležitosti úkolu a že pro něj byli vybráni jako zvlášť schopní a spolehliví.“

* * *

Musím připojit poznámku. Už z těchto několika vět asi poznáváte, jak to s úpravou protokolu myslím. Jistě v něm Jaroslav Lenk nikoho nepopisoval a jistě se ho nikdo netázal na podrobnosti,

které jsme dobře znali i bez něho. Dopouštím se tedy leckde mystifikace, ovšem s počestně míněnou snahou, aby v přehledu nevznikly mezery, o nichž jsem se zmínil.

* * *

„Jejich jména,“ pokračuje Jaroslav Lenk, *„byla Šrámek a Vojtíš.“*

* * *

A opět poznámka. Při prvním výsledku 6. listopadu 1951 vypovídal pacient Jaroslav Lenk ještě s nemalými obtížemi. Stěží se zmohl na souvislou větu. Pokud tedy budete mít dojem, že jeho svědectví má plynulý tok, je to opět dobře míněná mystifikace.

* * *

„Podle příkazu,“ vypovídá Jaroslav Lenk dále, *„ověřil jsem si totožnost Vránovu, Šrámkovu i Vojtíšovu z jejich průkazů a z pověřovacích listin, zrevidoval jsem stav Vránových zbraní a prohlédl jsem také obě pistole, jimiž byli vybaveni úředníci Šrámek a Vojtíš. Pak jsem jako velitel této čtyř prohlásil, že neshledávám žádnou závadu.“*

Ředitel Budínský potom zavedl nás čtyři do podzemního trezoru k pokladnám. Očekávali nás tam dva další činitelé: odpovědný správce pokladen Řeřicha a uniformovaný zřízenec. O přesném znění jejich služebních titulů nejsem informován.

Poučil jsem se o podrobnostech svého úkolu. Spočíval v zajištění bezpečné přepravy dvaceti milionů Kčs v tisícovkách. Byly to nově natištěné bankovky a měly nahradit opotřebované a postupně stahované oběživo staré. Můj úkol měl skončit ve chvíli, kdy zásilka bude převzata úředníky v bratislavské bance.

Oba ředitelé společně otevřeli velkou pancéřovou pokladnu. Byly v ní naskládány ve vrstvách opáskované svazky tisícovek.

Zásilka do Bratislavy byla v pokladně připravena zvlášť, a to ve dvou stech svazcích. Ředitel trezoru je bral po jednom a podával je Budínskému. Každý svazek, obsahující sto tisícovek, byl na pásce označen razítkem a třemi parafami. Budínský prohlédl označení

každého svazku a zkontroloval neporušenost pásky. Počínal si pečlivě a pozorně, ale bez zbytečného zdržení. Svazky předával postupně Šrámkovi. Ten si počínal ještě pozorněji a velmi důstojně, jako by kontrole Budínského nevěřil. Podobně se choval Vojtír, který jako by nevěřil ani Šrámkovi. Bral od něho svazky a rovnal je na stole, kam zatím zřízenec položil dřevěnou bedničku, opatřenou dvěma zámky. Byla asi 70 cm dlouhá, 40 cm vysoká a 50 cm široká.

Oba ředitelé zavřeli pokladnu, každý svým zvláštním klíčkem, a přistoupili ke stolu. Svazky tisícovek byly znovu přepočítány. Vojtír pak za pozorného přihlížení ostatních začal přepočítávat i bankovky v jednotlivých svazcích. Činil to s klidnou, téměř chladnou tváří, soustředěně a rychle. Každý přepočtený svazek vložil Šrámek do bedničky, střežen několika páry očí. Srovnával je tam jako knihy v knihovně.

Tato procedura, při níž ani na okamžik neochablo napětí odpovědnosti, trvala dosti dlouho. Pro soudruha Vrátu ani pro mne ještě nenastal čas ke konání povinnosti. Mohli jsme jen trpělivě přihlížet. Šrámek po chvíli vystřídal Vojtíře v počítání. Svazky, naskládané v bedničce, byly znovu přepočítány a víko konečně uzavřeno. Dva zámky zaklaply. Vojtír a Šrámek se podělili o jejich různé klíčky. Zřízenec posloužil kotoučkem lesklého pásku, který začal zručně provlékat poutky, na bedničce namontovanými.

Ačkoli při věci podobného druhu jsem byl poprvé, měl jsem přesný dojem, že všechno proběhlo v úplném pořádku.

Čísla a označení série na bankovkách jsem ze vzdálenosti několika kroků nemohl rozeznávat a také jsem neměl důvod si toho všimnout. Nikdo se mnou o tom nemluvil, takže nic o tom nevím.

Vojtír a Šrámek zůstali nepřístupní a nemluvní. Miliony, které po mnoho let procházely jejich rukama, učinily z nich jakési nadřazené bytosti, pohlížející spatra na svět, jímž peníze pořád ještě vládou. Nazval jsem je v duchu profesionálními poctivci.“

* * *

Samozřejmě jsem s Jaroslavem Lenkem mluvil často i později, to jest po sepsání jeho první výpovědi. Teprve potom mohl určitěji

vyjádřit své dojmy a postřehy, z nichž některé vybírám a zařazuji pro lepší přehled již sem.

* * *

„Křížovému opáskování schránky s bankovkami se říká ocyklopování,“ praví Jaroslav Lenk, což je další mystifikace. Nic takového mi samozřejmě nemusel povídat. – „Páska se zaplombuje speciálními kleštěmi. Provedl to tehdy Budínský. Jakmile s tím byl hotov, nastala naše povinnost poklad opatrovat. Bednička s dvaceti miliony byla poměrně malá. Schránky jsou obvykle konstruovány na osmdesát milionů, jak nám sdělil Budínský.

Tuto unesl bez větších obtíží zřízenec. Vrána a já jsme s ním vyšli na nádvoří. Uložil schránku do velkého automobilu. Vrána a já jsme nasedli, se schránkou mezi sebou. Po chvíli přišli za námi Vojtír a Šrámek, doprovázeni oběma řediteli. Obsadili sklápěcí sedadla před námi. Ředitelé se s námi krátce, ale srdečně rozloučili. Řidič, který znal svůj úkol, uvedl vůz do pohybu. Byl to šestiválcový uzavřený mercedes s pancéřovou karoserií, nijak zvlášť nápadný. Týž řidič s ním jezdil již čtyři roky ve službách Národní banky.

Vrána a já jsme měli s sebou po dvou tabulkách čokolády, něco pečiva, kousek salámu a každý polní láhev s čajem.

Šrámek a Vojtír si nesli objemné aktovky s jídlem a s velkými termoskami.

Měli jsme cestovat zrychleným vlakem, pouze s několika málo zastávkami. Mně a Vránovi nebylo dovoleno zásilku opustit. Vojtír a Šrámek mohli na zastávkách z vlaku vystoupit. Po cestě jsme ručili za zásilku já a soudruh Vrána.

Mercedes nás brzy dovezl k nádraží. Řidič se vykázal povolením a vjel až na rampu, před níž stál osamoceně poštovní vagon. Vyšel z něho železničář. Vojtír a Šrámek s ním vyměnili několik listin. Železničář se pak vzdálil, ponechav nám vagon k dispozici.

Zásilku vnesl do vagonu Vrána. Nechal jsem mu ji na starosti a prohlédl jsem pečlivě celý vnitřek. Vagon byl rozdělen na tři části. Vchody vedly z obou stran do úzkého středního dílu. Levá část měla vybavení, připomínající balíkový poštovní úřad. Pravá se zdála

pohodlnější. Byly tam dřevěné lavice, menší prostor pro zavazadla a dvě a dvě okna proti sobě.

Zvolil jsem tuto pohodlnější. Vrána umístil bedničku do rohu a usedl blízko ní na podélnou lavici. Na moje pozvání pak vstoupili i Vojtír a Šrámek. Oba to učinili s jakousi nechutí. Připadali mi jako nějací duševní bratři. Až dosud jsem nepozoroval, že by měli odlišné pocity. Oba se tvářili stejně. Zůstávali upjatě zdvořilí.

Vybrali si bez dohody se mnou dvě místa proti sobě, takže měli k dispozici vyklápěcí stolek. Použili ho ihned k rozložení svých zásob. Vytahali z aktovek housky, uzeniny, sladké zákusky a dvě láhve minerálky. S výrazy poněkud rozmrzelými začali obědovat. O soudruha Vránu ani o mne nedbali, jako by na naši přítomnost zapomněli.

My jsme se jim ovšem nevnucovali. Vrána klidně seděl a já jsem uzamkl levou část vagonu i střední vchody. Vysouvací stěny v levém oddělení byly zajištěny silnými závorami a zámký. Všecka okna byla zamřížována železnými pruty, namontovanými svisle zvenčí. Vůz byl staršího typu.

Spíše než o levé a pravé části vozu bych měl mluvit o oddělení zadním a předním, a to podle směru naší jízdy. V té chvíli však jsem ještě nevěděl, z které strany budeme připojeni. Ukázalo se potom, že jsme se usídlili v oddělení předním. Potvrzuji, že to záleželo zcela na mé vůli a že moje volba nebyla ničím ovlivněna.

Šrámek mě požádal ironicky o dovolení spustit okna. Neměl jsem proti tomu námítky. Ve vagonu bylo dusno, třebaže stál ve stínu skladištní budovy. Oba úředníci měli na sobě vesty a kabáty, ale neodložili je. Silné pláště do deště zavěsili na kolíček u svého okna.

Vybral jsem si místo a poslouchal jsem klidně nářky, do kterých se Vojtír se Šrámkem pustili. Podporovali se navzájem v kritice tohoto zastaralého způsobu dopravy. Zúčastnili prý se ho již několikrát. Na chvíli se dosti živě rozpovíдали o lepších možnostech, například leteckých.

Jejich hovoru jsem se neúčastnil. Vrána rovněž ne, neboť řídil své chování podle mého. Vojtír a Šrámek po chvíli umlkli. Nebyli patrně

informování o okolnostech, které v létě roku 1951 rozhodovaly o nejvhodnějším způsobu přepravy bankovek.

Kouření bylo zapovězeno. Šrámek chtěl tento zákaz překročit. Prohlásil jej za nesmyslný. Připomněl jsem mu, že může vyjít z vagonu a zakouřit si venku. Vyšel tedy ven a Vojtíš s ním. Poněvadž jsem za nimi opět zamkl, pokládali mě asi za příliš komisního. Snad jsem jim byl i směšný. Pravda ovšem je, že jsem měl před dvaceti miliony větší respekt než oni. Po návratu do vozu už nepromluvíli. Tvářili se nadřazeně. Asi za deset minut nato odvěkla náš vůz lokomotiva a zapojila jej do soupravy dvanácti osobních vagonů na nádražním nástupišti. Byli jsme prvním vozem za lokomotivou.

Otevřel jsem vchod. Z prvního vagonu za námi vystoupili dva příslušníci Sboru, které jsem znal. Hlásili se mi pod heslem jako doprovodná stráž. Pak se do osobního vozu vrátili.“

* * *

Poznámka: Na půdorysném plánu poštovního vozu vyznačil Jaroslav Lenk později rozmístění osob i polohu schránky v kritické chvíli, která pak nadešla. Ale myslím, že není třeba plánek zde obkreslovat.

* * *

„Opakuji a zdůrazňuji,“ tordí Jaroslav Lenk ve své výpovědi, „že všecko bylo a zůstalo v naprostém pořádku. Stáli jsme asi čtvrt hodiny. Za tu dobu jsme v poštovním voze nepromluvíli ani slůvko.

Konečně se vlak hnul. Podíval jsem se na hodinky. Bylo čtrnáct hodin a dvacet sedm minut.

Rozsvítil jsem ve voze světla, poněvadž na další cestě jsme měli projíždět několika krátkými tunely. Pozoroval jsem, že moje předběžné opatření vyvolalo náznak útrpného úsměšku na přísných tvářích obou úředníků. Určitě byli přesvědčeni, že já a Vrána jsme zbyteční všetečkové a že oni dva by byli dovezli peníze i bez nás, třeba v obyčejném kufru a jako normální cestující.“

* * *

Člověk by skoro věřil, že taková nenápadná přeprava by bývala byla bezpečnější.

* * *

Jaroslav Lenk dále říká:

„Vlak zastavil asi za hodinu ve stanici P. Šrámek a Vojtíš opět vyšli ven, aby si zakouřili. Tito dva přesní lidé, šlo-li o peníze, zanechali ve voze papíry od uzenin, sáčky s pokroutkami a aktovky ve značném nepořádku. Po návratu do vozu vystěhovali z aktovek všecko, co tam ještě zbývalo, včetně svých velikých termosek, a cosi hledali. Obviňovali se navzájem a poněkud podrážděně ze zapomnětlivosti. Posléze našli balíček karet. Pustili se do hry zvané „cinkaná bulka“. Hráli s maloměřácky soustředěným zájmem o drobné mince, což mi u takových počítačů milionů připadalo groteskní. Pocit nadřazenosti se proto od nich přestěhoval k nám.

Na příští stanici nevystoupili, ale brzy potom karty odložili, protože mezi nimi vznikl malicherný spor. Pochopili smysl mého úsměvu a usmáli se rovněž, poprvé od chvíle, co jsem je poznal. Malé, komické dohadování o korunu či dvě strhlo jim masku vznešených počítačů milionů a museli tedy nechat stranou i svou důležitost profesionálních poctivců, likvidovali tak sami svou nesmyslnou důstojnost a bezpochyby uznali, že bude moudřejší, když odměřenost svého chování zmírní.

Vojtíš mi přátelsky nabídl kalíšek černé kávy ze své velké termosky. Já však jsem se malou chvíli předtím osvěžil douškem čaje z polní láhve, a mohl jsem tedy z dobrého důvodu zdvořile odmítnout. Měl jsem totiž pocit, že by nebylo dobře přijímat jejich pokusy o sblížení tak ochotně, jestliže se až do té chvíle toařili tak nepřístupně.

Vrána však kávu vděčně přijal. Nepochopil pravou příčinu mého odmítnutí. Rozhovořili se s ním o její přípravě. Nechal jsem je

mluvit. Přistoupil jsem k přednímu oknu na levé straně a díval jsem se na ubíhající krajinu.

Vrána pak spíše jen poslouchal, poněvadž Vojtír začal vyprávět jakousi nepřilíš záživnou, ale podle jeho mínění veselou historku, v níž milovníci kávy hráli hlavní roli. Mně připadala křečovitá.

Tvářil jsem se, že o jeho povídku nedbám.

Po chvíli – Vojtír své vyprávění ještě neskončil – rozhodl jsem se odstoupit od okna a opět usednout.

Ale to už jsem neudělal, protože vtom...”

* * *

Ano. To už nemohl udělat. Na kilometru 297.3 poštovní vůz explodoval. Strašlivý výbuch jej doslovně rozmetal.

* * *

Jaroslav Lenk o tom říká:

„Ve chvíli, kdy jsem se v poštovním voze začal odvracet od okna, oslepilo mě náhle oslnivě bílé světlo a zároveň jsem měl dojem hrozné rány nebo hromového hluku, jako by byl těsně u mne udeřil blesk. Ale ta rána hned jaksi podivně doznívala a světlo se mi změnilo před očima v ohnivě kruhy. Co se se mnou dělo dál, po tomto okamžiku, nevím. Probudil jsem se k vědomí až zde v nemocnici, avšak jenom na minutu či dvě. Pak jsem upadl do bezvědomí ještě hlubšího a dlouhotrvajícího. Jak jsem se později dověděl, považovali ošetřující lékaři můj přechodný návrat k vědomí za zlověstné zjasnění mysli krátce před smrtí. Částečně jej také připisovali účinku oživovacích injekcí. Necítil jsem bolesti, pouze zmrtvělost v údech a podivné horko v mozku. Rozuměl jsem, že mi úzkostlivě doporučují klid, jenže mne velmi rozčiloval jakýsi stín na mé paměti, jímž jsem chtěl prohlédnout. Pochopili to a řekli mi, že jsem vyvázl zázračnou náhodou. Že v poštovním vagonu došlo k záhadnému výbuchu, jehož oběti se stali všichni tři mí společníci. Ale to už mi doznívalo jako z veliké dálky a tmy.

O příčinách, původu a účelu výbuchu nemohu říci nic. Mám jenom dojem, že ohnisko exploze bylo uvnitř vozu.

6. XI. 1951

Jaroslav Lenk v. r.“

2

Poutník, který by vážil cestu ke kilometru 297.3, nebo méně básnicky řečeno zvědavec, který by se rozjel na místo atentátu či co to vlastně bylo, ocitl by se v ploché, daleko přehledné krajině, proložené dvojkolejnou železniční tratí. Při její stavbě nebylo třeba téměř žádných nápisů a ani jediného průkopu. Oblouk o obrovském průměru, jímž se trať zahýbá, není téměř znatelný. Jede-li tamtudy vlak, můžete ho pozorovat z veliké dálky, a pak máte dojem, že vidíte spěchající dětskou hračku.

Po obou stranách trati se lesknou rybníky, založené asi jen proto, aby krajinu odvodňovaly. Jsou tam bažinatá luka, ale také lány nazlátlého obilí, nízké, pastelově zelené koberce řepy a tmavší, jako něčím jemně postříkané plochy jetele. Na sklánějícím se obzoru vyvstávají šedomodře zamžené skvrnky lesíků, bílé kostičky vesnických domků nebo roztroušených samot, které jako by před projíždějícími vlaky utekly co nejdál, ojediněle rostoucí stromy a skupinky křoví.

Sotva sto metrů za kilometrem 297.3, tedy přibližně na kilometru 297.4, přetíná železniční trat neširokou, málo frekventovanou silničku. Řídíme-li se směrem jízdy – vlak jel pod číslem 2316 -, díval se Jaroslav Lenk levým oknem. Šikmo za Vojtířem, na lavici podélně umístěné, hověl si s nataženýma nohama poddůstojník Vrána. Vojtíř povstal, když nabízel kávu. Schránka s dvaceti miliony ležela v koutě proti Vránovi, jenž ji tedy měl neustále na očích.

Tento značně opožděný popis okolností a situace však nemůže Jaroslavu Lenkovi nikdo na světě potvrdit. Zvnějška jsme měli hned v prvních chvílích celou řadu svědků.

Kilometrovník 297.3 leží asi uprostřed mezi dvěma strážními domky čísel 59 a 60. Strážný domku 59 propustil řádně vlak č. 2316 a vrátil se do domku. Zdálo se mu pak, že někde daleko zaduněl hrom. Pozastavil se nad tím. Bylo bezvětrí. Kupy bílých mraků přece nehrozily bouří. Strážný opět vyšel ven a rozhlédl se po nebi i po trati. „Měl jsem dojem, že někde vystřelilo několik děl,“ řekl při

výslechu. „Viděl jsem za obzorem stoupat hnědý dým. Vyslal jsem po trati telegrafickou výzvu, ale nedostával jsem její potvrzení.“

Strážný domku č. 60 se avizovaného vlaku nedočkal. Místo toho slyšel zřetelněji třaskavou detonaci, a to vlivem příznivějších akustických podmínek. Také lépe viděl sloup dýmu. Samozřejmě ihned pojal podezření na něco mimořádného. Dal příslušné návěští a obsadil telegrafické linky dříve než strážný z čísla 59. Ten se chopil telefonu. Zjistilo se v poměrně malé chvíli, že vlak č. 2316 na trati uvízl, a obdivuhodná organizace železniční dopravy brzy věděla proč.

Vyšetřováním jsem byl pověřen za necelé dvě hodiny nato. Vypravil jsem se bez prodlení se svými průvodci na místo nehody, která jistě pouhou nehodou nebyla. Použili jsme rychlého automobilu. Vzdálenost byla značná. Dojeli jsme až v noci, ačkoli v celé akci nebyla promeškána ani minuta.

Už za divoké jízdy silnicemi jsem mohl krátkovlnným přístrojem vysílat pokyny a přijímat zprávy, takže všechno bylo zařízeno co nejlépe.

Místní bezpečnostní orgány i orgány železniční správy, požárníci a zdravotníci pracovali samostatně a dobře už dávno před mým příjezdem. Tak bylo brzy po výbuchu vyslechnuto několik lidí, kteří pracovali nedaleko na poli. Vydali věrohodné a souhlasné svědectví, k němuž potomní výpověď Jaroslava Lenka byla jen jakýmsi doplňkem, zcela logicky odpovídajícím. A přece se v ní tajila těžko odhalitelná nesrovnalost, řekl bych pravý „detektivní skvost“, který nás pořádně mylil.

Lidé na poli se po vlaku ohlíželi. To je známá psychóza, jakési zpestření jednotvárné práce, kratičký odpočinek. Byly tam i dvě děti. Nechaly hry a mávaly a křičely vlaku na pozdrav.

Ovšem podívaná, která se naskytla krátce před osmnáctou hodinou, byla pestřejší, než očekávali. Upravuji jejich rozčilené svědectví takto:

V plné jízdě náhle vyšlehl z vozu za lokomotivou vysoký žlutý plamen s oslnivě bílým jádrem, a to přímo vzhůru střechou.

Okamžitě se trychtýřovitě rozšířil a vzápětí bylo slyšet silnou ránu, hromovitě doznívající. Utvořila se koruna hnědého dýmu – ve výši asi třinácti metrů – a v ní se objevily černé i žhavé body, skvrny a čáry létajících trosek. Pak upoutal strnulou a vylekanou pozornost úděsný, ničivý rachot narážejícího kovu a praskání dřeva – prý jako při nárazu vichřice, která láme les.

Lidé na poli zachytili všechny podrobnosti. Jeden viděl nebo slyšel a pamatoval si to, druhý ono. Poblíž dětí spadl kus pokrouceného plechu. Do pole zaletělo i několik kusů hořících dřev.

Bylo prý dobře vidět, jak zadní část lokomotivy s kompaktně připojeným uhlákem poskočila stranou a vyvrátila se tím z kolejí. Soustrojí se odtrhlo od vlaku a řítilo se s velkým hlukem přes pražce a štěr šikmo na druhou kolej, k odlehlé straně. Nedalo se očekávat nic jiného, než že sjede z nízkého náspu a překotí se. Náhle však lokomotiva zůstala stát, napolo převislá, poněvadž se nakloněný uhlák zaklínil. Lily z něho spousty vody a sypalo se uhlí. Z lokomotivy unikala s pronikavým syčením velká oblaka páry.

Z poštovního vozu zůstal vlastně jen podvozek, zaražený jako obřím kladivem do trasy. Kusy podlahy a stěn, které na něm ještě zbyly, hořely. Tento zůstatek vozu vytvořil mocnou nárazovou brzdu pro soupravu za ním. Dva následující vozy se napřícily, každý na jinou stranu, a to asi o třicet stupňů k ose kolejí. Prvnímu z nich prorazil výbuch čelní stěnu a utrl kus střechy. Tento vůz rovněž hořel. Druhý se nalomil. Ostatní zůstaly na kolejích, avšak třetí byl proražen předcházejícím a pátý se vklínil do čtvrtého. Šestý a další utrpěly méně.

Poštovní vůz byl roztržen, zřejmě zevnitř. O tom přesvědčovala nejen vyličení svědků, ale i zůstavené stopy. Znalecká komise, která přibyla s největším urychlením, vydala potom tento posudek: „Ohnisko výbuchu bylo zcela jistě uvnitř vozu, a to v jeho přední polovině. Umístění nálože na kolejích nebo jinde zvenčí vozu je zcela vyloučeno.

Podrobným ohledáním trosek dochází se s velkou pravděpodobností k posudku, že bylo použito směsi dvou tuhých

výbušných látek hexogenu a tritolu, pojmenované u nás TRITOLHEXOGEN. Trhavina hexogen, nazývaná také T4 nebo RDX, chemicky cyklotrimethyltrinitramin, je velmi brizantní výbušnina. Její směsi s tritolem používali Němci za války velmi často v munici nebo v náloživu, aby náplň měla větší brizanci.

Způsob, jakým byla trhavina přivedena k výbuchu, nelze přesně určit. Zpravidla je to možné jen výbuchem tzv. primární výbušniny, např. rozbuškou. Prostým zapálením může sice hoření přejít ve výbuch, avšak jen za výjimečných podmínek, jichž zde patrně nebylo. Podle zjištěných okolností se spíše zdá, že palník byl časován, a to osobou neznámou, neboť není pravděpodobné, že by někdo z osazenstva poštovního vozu přivedl nálož k výbuchu přímo.

Časování spočívá v tom, že kyselina sírová, jejíž přítok je regulován ventilem, naleptává přepážkovou stěnu, takže vtéká na náplň chlorečnanu draselného, promíseného s cukrem. Chlorečnan draselný s cukrem zahoří a iniciuje tak rozbušku s primární složi, která přivede nálož k výbuchu. Není však vyloučeno, že bylo použito jiného způsobu načasování, například hodinovým strojem. Kromě načasování mohla být nálož přivedena k výbuchu ještě jinak, což uvádíme v dalším.

Množství výbušniny lze odhadnout na 1 kg až 2 kg. K výbuchu došlo v relativně uzavřeném prostoru obsahu 30 až 35 krychlových metrů. Prostor je možno považovat za uzavřený přesto, že podle výpovědi průvodčího vlaku byla na jedné straně oddělení okna otevřena. V nejtěsnějším sousedství nálože vznikl tlak asi 2000 atm. Ve vzdálenosti 8 až 10 cm klesl tlak již na cca 1000 atm. Jelikož se plynné výbuchové zplodiny ihned po výbuchu prudce rozpínají, klesá tlak výbuchové vzduchové vlny s rostoucí vzdáleností od nálože velmi strmě. Pro výpočet tlaku na stěny vozu můžeme použít vzorec, který sestavil prof. dr. Pokrovskij. Podle toho měla tlaková vlna ve vzdálenosti 2 m od nálože přetlak už jen 7 atm. Lze však odhadnout, že při brizantnějším tritolhexogenu a za daných podmínek činil tlak v prostoru vlakového oddílu 10 až 20 atm.

Takový přetlak je totálně ničivý. Doc. Děmidov uvádí, že tlaková vlna působí na člověka většinou smrtelně již při přetlaku tří atmosfér. Bez újmy na zdraví je možné snést náraz výbuchové vlny jen asi do dvou desetin atm.

Pro střechní oddělení poštovního vozu můžeme zatím počítat s plochou 10 až 15 čtverečních metrů. Při pouhých 10 atm na střechní tedy působil nárazový tlak jeden milion kilogramů, tj. 1000 tun. Správnost tohoto odhadu potvrzují zjištěné následky.

V okamžiku výbuchu mají plynné výbuchové zplodiny vysokou teplotu a uvolňuje se velké množství tepla. Tritol dává teoreticky z 1 kg 980 kilokalorií tepla a 2800 stupňů Celsia. Hexogen dá 1308 kcal z jednoho kg a 4110 °C. Dva kg tritolhexogenu ve směšovací poměru padesát na padesát dají 1598 litrů plynných zplodin, za okolní teploty 0 °C a tlaku 760 mmHg. Za tepelných a atmosférických podmínek v tomto případě měly výbuchové zplodiny objem představující asi 4,5 až 5,5 objemu vozového oddílu. Prudkou rozpínavostí, a tudíž adiabatickým² ochlazováním jejich teplota sice rychle poklesla, ale poblíž nálože muselo být vysokým žářem ihned všecko spáleno nebo rozžhaveno a tlakem vymrštěné části ihned rozšířily oheň na všechny strany.

Nelze zcela vyloučit vstřelení nálože zvenčí. Mohlo zde být použito protitankové střely, jakou byla v minulé válce německá PANZERFAUST, americká BAZOOKA nebo anglická PIAT. Tyto zbraně byly konstruovány tak, aby jejich nálože vybuchovaly usměrněně. Např. hlavice „panzerfaustu“ lehce probije pancíř přes 20 cm silný, kdežto její trhavinová náplň bez usměrnění nepoškodí znatelně ani pancíř mnohem slabší.

V tomto případě mohlo dojít i k tomu, že vstřelená hlavice neprorazila stěnu vozu, nýbrž že náhodou vletěla otevřeným oknem mezi tyčemi mřížové dovnitř a teprve tam nárazem vybuchla.“

* * *

---

² Probíhajícím za dokonalé tepelné izolace, bez výměny tepla s okolím. Pozn. red.

Dobře. Ale proč se to stalo a jak? O vstřelení nálože nemohlo být řeči, protože nebylo střelce, alespoň ne u kilometru 297.3.

Lidé na poli nemohou být podezříváni.

* * *

Ve výpovědi strojvedoucího je udána rychlost, kterou vlak měl, když k výbuchu došlo. Ukázalo se potom, že pro naše šetření je to okolnost značně důležitá.

Strojvedoucí vypovídá:

„Měl jsem na rychloměru již asi deset minut stálou hodinovou rychlost 70 km, která v tom úseku odpovídala mému jízdnímu řádu. Byla to naštěstí poměrně mírná rychlost, kterou mi návěští nedovolilo zvýšit. Pojednou...“

* * *

A tak dále.

Strojvedoucí vyvázl s několika většími odřeninami a s frakturou levé ruky. Vážněji byl zraněn topič, který si nárazem nalomil tři žebra, utrpěl tržnou ránu v ramenním svalstvu a popáleniny druhého stupně.

Osobní vozy vlaku byly obsazeny cestujícími asi ze dvou třetin. Při nehodě nebyl naštěstí nikdo z nich usmrcen.

Všem postiženým byla poskytnuta co nejrychlejší a pečlivá pomoc.

Zranění i nezranění byli vyslechnuti a zapsáni podle svých průkazů nejen pro potřeby železniční správy, ale i pro případnou potřebu naší. Byli mezi nimi zjištěni i dva šmelináři, z nichž jeden měl přeraženou nosní kost a putoval tak ještě s obvazem do vyšetřovací vazby. To byl zatím jediný užitek.

O pořádek v počátečním zmatku se velmi přičinili oba doprovodní strážci z prvního osobního vozu. Jeden z nich krvácel z rány na tváři, druhý byl potlučen po celém těle a uniforma z něho visela téměř v cárech. Oba zachovali klid a rozvahu. Organizovali

energicky i první pomoc, vytvořivše z nezraněných cestujících sanitní čety. Jednali s vědomím toho, že nejde o prostou dopravní nehodu. Nedovolili nikomu, aby se vzdálil, a nikomu, aby se přiblížil. Poněvadž dobře konali svou povinnost, nemohlo se stát, že by snad byl poštovní vůz napaden vstřelením z vozu, v němž seděli.

Po výbuchu jim vydatně přispěli průvodčí, kteří věděli jen to, že poštovní vůz veze jakousi státně důležitou zásilku. Vlakvedoucí odpočíval v kritické chvíli v malém, prázdném oddělení předposledního vozu. Seděl na lavici a opíral se nohama o hranu protější lavice. Tato pozice se doporučuje jako nejlepší ochrana proti následkům srážky, kdyby se o ní ovšem vědělo předem. Vlakvedoucímu se to osvědčilo. Zůstal bez zranění.

Druhý průvodčí dopadl hůř. Stál v zasouvacích dveřích, rozmlouvaje s pasažéry, když se vůz téměř rázem zastavil a dveře se zavřely setrvačnou, přibližně sedmdesátikilometrovou rychlostí. Rozbily se o jeho bok. Sklo mu vážně neublížilo. Zúčastnil se obětavě všech nutných prací, jejichž konání považoval za svou povinnost, a neustal dříve, dokud ho nezachvátily mdloby.

Když jsem se konečně dostal na místo, byl tam již poměrný klid. Všichni cestující – jejichž totožnost byla zjištěna, jak už jsem řekl – byli před večerem odvezeni, buď zvláštním vlakem dále ve směru jejich dosavadní jízdy, nebo sanitními a jinými vozy. Pomocný technický vlak s jeřábem přijel z druhé strany, za vlakem 2316. Zatím jen čekal a svítil. Doprava na trati byla na neurčito přerušena. S odklizením trosek se nesmělo započít před ukončením podrobného ohledání, a to mohlo v tomto případě trvat dosti dlouho. Jaký zmatek v dopravě z toho nastane, bylo nejlépe vidět na tvářích členů železniční komise.

Přijal jsem hlášení. Na obou stranách trati hlídkovali v řadách mobilizovaní příslušníci bezpečnosti. Za nimi stálo značné množství zvědavců, kteří se seběhli ze všech stran. Vydal jsem rozkaz, aby byli vyzváni k rozchodu.

Zbyla tu kromě vozů bezpečnosti jedna bílá sanitka a furgon³ pro dopravu mrtvých. Oba vozy stály za sebou u nízkého náspu.

V sanitce čekal železniční lékař, ne již mladý a v té chvíli značně unavený člověk. Připojil se k mé početné skupině, kterou tvořili kromě mého doprovodu členové železniční komise, velitel hlídkové skupiny, oba doprovodní strážci, vlakvedoucí, znalci různých oborů, pokud se již dostavili, a dva traťoví hlídači.

Od nedaleké křižovatky trati se silničkou skákal přes pole další automobil, vrhaje před sebou rozkývané kužele světel, jak se kolébal po nerovné půdě. Vyložil pak čtyřčlennou komisi ministerstva vnitra.

Okolní krajina tonula ve tmě, která se zdála tím černější, že místo nehody bylo ozářeno křížujícími se světlomety. Ale ta příšerná hromádka, zahalená pokrývkami a záclonami z oken vozů, prostě tím, co bylo při ruce, ležela v diskrétním polostínu.

Na mou žádost se jeden z reflektorů sklonil tak, aby místo plně osvětlil. Pak byly pokrývky odstraněny.

Výbuch v poštovním voze měl strašlivé následky.

Poddušojníku Vránovi byla utržena hlava. Tělo, na němž uniforma téměř shořela, prorazilo nebo bylo vrženo proraženou již čelní stěnou vagonu mezi koleje. Velmi pravděpodobně se odrazilo od odpoutávajícího se tendru.

Šrámek byl výbuchem rozerván na kusy. Části jeho těla vyletěly střechou a dopadly na různá místa. Ohněm zůstaly téměř nedotčeny.

Vojtíře rozmačkaly trosky v rohu vozu, naproti místu, kde podle pozdějšího vyličení Jaroslava Lenka i podle nepatrných stop, které jsme našli, stála schránka s dvaceti miliony. Vojtír byl nadlidským úsilím dvou doprovodných strážců vyproštěn zpod pokrouceného nosníku, kde ho ožehávaly plameny jako v peci. Měl úplně rozdrčený hrudník, nehledě ani k polámaným údům, takže pokus o jeho záchranu byl marný.

---

³ Lehký krytý nákladní vůz. Pozn. red.

Podporučík Lenk byl nalezen ve vzdálenosti asi šesti metrů od vagonu. Ležel prý na kusu boční stěny – s proraženou lebkou. Železný prut z okenního mřížování vnikl mu do zad a poranil mu páteř.

„Tedy hned dvě smrtelná zranění,“ řekl o tom onen unavený lékař, který zůstal obětavě na místě. „Ale jevil slabé známky života, ještě když jsem přijel. Dali jsme ho odvézt jako prvního ze všech. Nedomníval bych se, kdyby byl zemřel už cestou.“

Jaroslav Lenk zatím nezemřel, byl jsem o tom zpraven vysílačkou. V nemocnici, kam byl dovezen, konstatovali poranění mozku a míchy a vnitřní zranění. Kombinovanou operaci, která byla sice nutná, ale krajně riskantní, nemohli si dovolit. Jediný stůl s rentgenovým zařízením a jediný chirurg, který se mohl operace odvážit, byli tehdy v Praze. Jaroslav Lenk tam byl dopraven letadlem. Nikdo nevěřil, že se dostane na stůl živ.

* * *

Zvětšil jsem okruh, do něhož bylo nepovolaným zakázáno vstupovat. Chybělo nám denní světlo, aby okolí, poseté troskami, mohlo být důkladně prozkoumáno. Doporučil jsem tedy pro zbývající část noci jen takové práce, které mohly být bezpečně a bez nějakého přehlédnutí provedeny.

Dal jsem například hledat zbraně, jimiž byla posádka poštovního vozu vybavena. Měl jsem samozřejmě k dispozici i čísla oněch zbraní.

Našli jsme je poměrně brzy. Vránův silně poškozený samopal ležel poblíž místa, kam dopadlo jeho bezhlavé tělo. Pouzdro se služební pistolí dosud viselo na jeho ožehlé opasku, který byl na několika místech doslova přitaven k tělu a při doteku se rozpadal. Obě zbraně byly v pořádku – je-li možno se tak vyjádřit –, to jest byly plně nabity a zajištěny.

Vojtířova pistole, nalezená v rohu vozu, vybuchla, rozpálena žárem ohně. Průkazné stopy toho jsme našli na jeho těle. Stav zbytků pistole spolehlivě dokazoval, že ke střelbě jí nebylo použito.

Šrámkova pistole, rovněž plně nabitá a zajištěná, ležela na trati u třetího vozu. Sebrali ji už před mým příchodem. Dopadla nejspíše na střechu vozu – s kusem Šrámkova zakrváceného oděvu, který tam zůstal – a sklouzla dolů.

Lenkův samopal uvízl v troskách poštovního vozu, částečně poškozen. Tam se vylil obsah malého hasicího přístroje, jímž byl poštovní vagon vybaven. V nepatrném rozsahu bylo tu dřevo částečně konzervováno proti požáru, jinak by se byl zásobník samopalu asi rozletěl. Takto mohlo být spolehlivě zjištěno, že ani tohoto samopalu nebylo ke střelbě použito, a dalo se soudit, že v okamžiku výbuchu jej měl Jaroslav Lenk na rameni, neboť na řemenu zůstal kus nárameníku. Lenkova pistole, v úplném pořádku, zůstala u něho, jen pouzdro bylo natrženo. Odňali mu ji před odvozem.

Podle toho byl v poštovním voze po celou cestu klid a posádka až do posledního okamžiku neměla důvod k aktivní obraně.

* * *

Ze dvou klíčů, jimiž byla uzamčena schránka s bankovkami, našli jsme jeden, a to u Vojtíře. Druhý nebyl nalezen vůbec.

Částečně se shledal i osobní majetek čtyř nešťastníků. V aktovce, nalezené několik desítek metrů kolmo od trati, byly tři z průvodních listin. Ostatní jsme museli považovat za zničené.

Pouze jediný nález nebyl v souladu s ostatními, jaksi přirozenými následky výbuchu, jinak nevysvětlitelného. Byl to stavitelný montážní klíč střední velikosti, takzvaný „francouzský“, moderní konstrukce, trochu očazený a ožehlý, zřejmě však zcela nový. Zůstal vklíněn v prasklině podlahy poštovního vozu, nastaven asi na tříčtvrťalpcový šroub.

Nastavení bylo poměrně lehce měnitelné, ale byl jsem upozorněn, že v demolovaném voze je možno i teď ještě najít množství šroubů právě tříčtvrťalpcových. Dbali jsme tedy o to, abychom s nastavením nepohnuli.

V ostrém, šikmo vrženém světle viděli jsme na svěracích ploškách tohoto nového francouzského klíče nepatrná otlačení. To dokazovalo, že ho již bylo použito, a to pravděpodobně k nějaké montáži v poštovním vagonu.

Zkusili jsme nasadit klíč na matku, přidržující okenní mřížování, z něhož jeden prut zranil Lenkovu páteř. Klíč sedl přesně.

Domněnka, že někdo ze čtyřčlenné posádky měl klíč s sebou a že ho cestou upotřebil, zdála se nesmyslná. Spíše zapomněli klíč ve voze údržbáři. Ovšem na to jsme se museli teprve přeptat. Lenk a Vrána byli povinni vnitřek vozu prohlédnout. Snad ten klíč našli. Ale buď jak buď – podezření, že právě tento nástroj posloužil k tajnému zamontování nálože, nabízelo se samo.

* * *

Zde mohu dodat k uvedené již výpovědi Jaroslava Lenka, že jsem měl dobré příčiny k tomu, abych se ho při prvním výslechu na francouzský klíč nezeptal. O něco později jsem mu tuto otázku již mohl položit. Odpověděl, že o nějakém francouzském klíči vůbec nic neví.

* * *

Krátce po tom, co nám velitel hlídkujícího útvaru přinesl do vagonu, v němž jsme si zřídili nouzový hlavní stan, zpola ohořelý svazek tisícovek, nalezený náhodou v trávě, hlásil mi soudruh Trepinský, člen mého štábu, příjezd drezíny obsazené náměstkem ministra a sekčním šéfem Národní banky Budínským.

Nechali jsme roztřídovacích prací, protokolu, vysílání zpráv, dotazů i všeho ostatního – ale nikoli pro slavnostní uvítání. Mezi kilometrovníky 286,0 a 286,1, tedy asi jedenáct kilometrů před místem výbuchu, zahlédl řidič drezíny v křoví, lemuujícím trať, na zlomek vteřiny kus pestrého šatu. Jeden z reflektorů drezíny se totiž v ložisku uvolnil, trochu se stočil a vrhal světlo šikmo vlevo.

Řidič zastavil a vrátil se s drezínou tam, odkud její světlo na tu nápadnou věc dopadlo. A tak byl zásluhou vady na seřízení světel

učiněn závažný objev, který by byl jinak – alespoň prozatím – ušel pozornosti.

Hosty na drezíně doprovázel strážný. Ten se zašel do křoví podívat. Zůstal tam na hlídce.

Našel mrtvé, asi šestnáctileté děvče. Mělo zblízka prostřelenou hlavu. Neznámý pachatel je zatáhl do křoví z nedalekého místa, kde bylo podle zřetelných stop zavražděno.

Náš úřední lékař se tam ihned vypravil. Odhadl, že smrt děvčete nastala kolem osmnácté hodiny – tedy přibližně ve chvíli, kdy poštovní vůz vlaku 2316 vyletěl do povětří.

* * *

Na rozdíl od rozrušení náměstkova a Budínského musel jsem zaujmout přísně věcné stanovisko, poněvadž za těchto okolností by nebylo nic škodlivějšího než sebemenší panika.

„Není nijak dokázáno,“ řekl jsem, „že zločin souvisí s případem vlaku. Dokonce se to zdá protismyslné. Stalo se to jedenáct kilometrů odtud, mimo naši zájmovou sféru. Je to věc kriminálky, ne naše. Zasahovali bychom do její kompetence. Časová a místní příbuznost obou případů je ovšem podivná. K obojímu došlo přímo na trati a ve stejnou dobu. Nemají-li místní orgány nic proti tomu, alarmoval bych pražskou kriminálku, aby na případu spolupracovala.“

Námitek nebylo. Všichni pochopili, že co nejrychlejší a nejdůkladnější vyšetření případu na kilometru 286 může být pro pátrání na kilometru 297.3 důležité. Buď se jím budeme zabývat jako funkčním činitelem, nebo jej necháme stranou všeho zájmu. A tak vyslalo ústřední oddělení pro vraždy pět mužů, kteří přijeli rychlým vozem asi za čtyři hodiny po naší krátkovlnné výzvě.

Zatím jsme na kilometru 297.3 pracovali bez zřetele k vyšetřování na kilometru 286.

* * *

Dvacet tisíc kusů bankovek, dopravovaných v poštovním voze, tvořilo kompletní sérii, označenou C-L.

Po ránu jsme už vůbec nepochybovali, že je totálně zničena. „Může být poměrně snadno nahrazena jinou,“ řekl náměstek, který se spolu s Budínským již chystal k odjezdu, aby podal osobně zprávu, „ale totální zničení by muselo být pevně potvrzeno.“ Odpověděl jsem: „Do čtyřiaadvaceti hodin budete mít v rukou nález, podepsaný s plnou odpovědností.“

Cesta drezínou od dosti vzdálené železniční stanice ke kilometru 297.3 byla výhodnější než jízda automobilem po vedlejších, v každém směru nerovných cestách. Ovšem noční zážitek na kilometru 286 nebyl příjemný. Náměstek, pohnut osudem neznámého mladičkého děvčete, zajímal se o okolnosti tohoto zločinu víc než o dvacet milionů.

Z oněch pěti členů pražské pátrací skupiny byl v pořadí důležitosti rozhodně až pátým mladý chlapík drobnější postavy a se silnými brýlemi na fialkově prosvítajících očích. Nebyl nesympatický. Jeho poměr k ostatním byl poměrem asistenta nebo spojky. Zdálo se, že ho zvou k jednotlivým případům proto, aby se školil. Říkali mu důvěrně „Karlíčku“. To bylo jeho příjmení, nikoli jméno, které znělo Karel. Kdo ví tedy, co si mysleli, když ho tak volali. Měli ho asi rádi, jako máme rádi bystrého, všudypřítomného, a přece nevtrhavého a nenápadného člověka, s jehož nechápavostí se nemusíme zlobit. Tohohle Karlíčka ke mně velitel skupiny nadporučík Skála poslal. Karlíček zamžikal – měl to ve zvyku – a řekl: „Nikdo té chudince neublížil... že mluvím tak hloupě. Je jen zastřelená. Z daleka asi není, má na sobě lehounké letní šatečky. Vypadá jako městské dítě. A pár menších měst tady v okolí asi je, to bývá leckde. Neměla u sebe vůbec nic. Anebo jí to vrah sebral i s kolem.“

Tomuto jeho projevu naslouchal také náměstek a Budínský. „S jakým kolem?“ zeptal jsem se.

„S jízdním kolem,“ zamrkal Karlíček. „Nějakým starším. Na podešvích střevíců jsme našli čerstvé odřeniny od šlapadel se

zoubkovanými okraji – takových těch gumových špalíků. O vrahovi bychom už něco věděli. Na druhé straně trati, tedy napravo, když se díváme směrem, kterým jel tenhle vlak, je zvalená pšenice. Někdo v ní ležel. A u meze je pár stop po pneumatikách.“ Kriminálka na to šla bystře. Ještě než jsme svou práci skončili, tlumočil mi Karlíček další zprávy. Pitevní nález uváděl, že projektil ráže 7,65, beze vší pochyby z automatické pistole, byl vstřelen z nejtěsnější blízkosti čelem. Uvázl vzadu v lebce, byl vyňat a putoval už k mikroskopickému zkoumání. Nebyly nalezeny známky zápasu nebo násilí. Prosektor však zjistil u mrtvého děvčete téměř tříměsíční těhotenství.

„Už si jeli pro jednoho ženatého myslivce,“ povídá Karlíček.

„To by tedy znamenalo,“ řekl jsem, „že je to přece jenom nepatřičná záležitost, která se této věci netýká.“

„Snad,“ pokrčil mírně rameny Karlíček. „Jenže se mi zdá, že to mrtvé děvče tahali do křoví dva.“

„Dva?“

„Já myslím, že dva,“ pomrkával Karlíček omlouvavě. „Ale takovou věc by si měl ženatý milenec obstarat sám.“

„Proč myslíte, že byli dva?“

„Poněvadž měla roztažené paže,“ odpověděl Karlíček. „Kdyby ji byl táhl jeden člověk za obě ruce, byla by měla paže u sebe.“ Bud' to byl cenný postřeh, nebo jen jakási literárně detektivní představivost. Zadíval jsem se na Karlíčka pozorněji.

„Možná,“ připojil, jako by moje mlčení špatně snášel, „že by to mohl být druhý klíč k záhadě. Jeden prý už máte – ten francouzský.“

Zdálo se mi, že pomrkává trochu všetečně.

„Chtěl bych znát výsledky vašeho šetření,“ rozloučil jsem se s ním. „Ještě před večerem odjíždíme. Navštivte mne v Praze.“ Karlíček to přislíbil téměř s nadšením.

„Víte, soudruhu kapitáne,“ pozastavil se ještě, „kdyby se jako motiv té vraždy nezjistilo nic jiného než následky nešťastné lásky, bylo by to prostě ohavné. Láska má být založena na něčem, co svou

důležitostí předčí sebevroucnější vztah, a ten ji teprve zvroucňuje a posvěcuje. Jinak je primitivní, fyzická a nadiktovaná přírodou. Ale dokáže-li se, že u tohohle byli tři, a ne pouze dva...”

Dál tu podivnou řeč nerozvedl, protože jsem ho s otcovským poplácáváním po neširokých zádech expedoval pryč. Ve vagonu, který sloužil jako hlavní stan, čekal netrpělivě štáb. Měli jsme pokračovat ve stylizování zprávy, kteroužto činnost Karlíček svým příchodem přerušil.

Jádro zprávy bylo asi takové:

„Po provedeném šetření lze mít za to, že celá série C-L, až na nepatrné výjimky, uvedené ve zvláštní příloze, byla zničena. Opíráme toto dobrozdání o vyjádření jmenovaných znalců.“ Naše kořist byla průkazná. Ze schránky zůstalo v demolovaném poštovním voze jen několik třísek a na zbytku střešového plechu pěticentimetrový útržek pásku z ocyklopování. Pod troskami jsme vyhrabali něco otrhaných a ohořelých tisícovek. Smetli jsme pečlivě každou špetku popele. Znalci jej běžně třídili už na místech nálezů. Dokázalo se potom, že jemný popel z bankovek je přimíšen téměř všude, nehledě ani k jejich oharkům, více méně rozmělněným, a ke zbytkům, rozeznatelným pouhým okem.

Dobré počasí umožnilo slušné výsledky i při prohledávání vzdálenějšího okolí. Shromažďovali jsme nálezy všeho druhu. Dvě neporušené bankovky ležely mezi kolejemi více než padesát kroků před vlakem. Tam pak byly nalezeny útržky jiných bankovek a pásků. Třetí, trochu pomačkanou bankovku našli jsme daleko za vlakem, čtyřicet kroků od koleje. Na uhel sežehlý svazek, ještě však kompaktní a s tiskem dosud znatelným, ohořeliny, popel a třísky smíšené s trávou a s prstí, plech, sklo... všechno jsme shromažďovali, zkoumali, třídili, ukládali. Pátrači vlastně prohledávali půdu centimetr za centimetrem všemi směry, takže vyčistili okolí znamenitě. Pak jsme mohli odhadnout, že dostřel výbuchu byl asi tři sta kroků na všechny strany. Za touto hranicí již nebyly nalezeny žádné zbytky ani známky toho, že by tam zalétl popel nebo saze.

Zdálo se, že nálož byla umístěna přímo v ocyklopované skřínce, neboť ta byla rozmetána i se svým obsahem, jak se říká, na atomy. Byl to snad útok přímo na dvacet papírových milionů, a ony čtyři nešťastníky to postihlo jen proto, že tam náhodou byli.

Národohospodáři však potřebovali mít novou sérii v oběhu co nejdřív, a proto šlo především o to, může-li být série C-L *opravdu* považována za totálně zničenou.

„Zcela určitě!“ zněla odpověď znalců. „Podle toho, co jsme zjistili, vzala většina bankovek za své hned v prvním okamžiku. Obrovské teplo je rázem sežehlo. Zkuste jenom vhodit papír do tavící pece, kde je jen ubohých pár set stupňů! Zmizí tak rychle, že vůbec nerozeznáte jak. Je to rozhodně něco jiného než zapálit papír na popelníčku a čekat, až vyvine hořením své vlastní teplo. A zde ten mikroskopický popel, který okamžitě vznikl, byl také hned z vozu vystřelen. Určitě je ještě teď ve vzduchu. Z toho se nedá napočítat dvacet tisíc kusů jako v bance. Doporučujeme prozkoumat vzorky rostlin a půdy ve větší vzdálenosti, než se dosud dělo – prostě až tam, kde už se nezjistí, že se na nich usadil popel.“

Tak podrobně a pečlivě se na úseku skutečně pracovalo. Na různých místech byl načerpán vzduch do gumových balónků, ze střech vagonů i z jiných věcí byl jemnými štětci a speciálními vysavači sebrán prach.

A když jsme se shodli na tom, že jsme učinili všechno, co bylo vůbec možné učinit, uvolnil jsem ze své pravomoci traťový úsek pro práce železničářů.

3

„Tak zavíráme,“ povídá vlídně soudruh archivář, „padla. Ty papíry si můžete nechat na stole. Nikdo se vám v tom hrabat nebude. Zítra ráno v sedm, jestli chcete.“

„Nechci,“ povídám. „Díky. Dál už to znám pomalu zpaměti. Stejně tu není všecko.“

„Tady se nic neztratí. To jste špatně hledal.“

„Copak se dá najít něco, co tu nikdy nebylo?“ povídám tajuplně. A jdu domů.

Káva, cigareta.

Vidím sám sebe v oddělení železničního vozu. – Sedím u prasklého okna a prohlížím koncept nálezu, na jehož základě měl být vydán příkaz k urychlenému vydání náhradní série.

Dále si živě vzpomínám na poradu se zástupci ministerstev financí, vnitra a dopravy, kde mi opisem nálezu, který jsem osobně nadiktoval a podepsal a k němuž bylo připojeno množství příloh, mávali před nosem. To myslím obrazně. Slyším se ještě dnes, jak tehdy říkám:

„Nová série by neměla nést označení C-L, nýbrž jiné. Musí se počítat s tím, že některé výbuchem rozmetané bankovky přece jen mohly ujít naší pozornosti nebo že jich už v první chvíli po výbuchu leckdo několik posbíral.“

Potom pravil jeden z činitelů ministerstva financí:

„Fakticky nezáleží mnoho na tom, bylo-li jich zcizeno a uvedeno do oběhu jisté množství. I kdyby šlo o sto nebo dvě stě kusů, nebo dokonce o celý neporušený svazek v hodnotě jednoho sta tisíc, nedá se takový kapitálek v celostátním měřítku nazvat inflací. Ovšem každá ilegální bankovka C-L by měla hodnotu padělku v případě, že by byla vydána série náhradní.“

Na to jsem odpověděl, že posbírání *většího* množství neporušených bankovek nepovažuji za možné.

Usnesení pak bylo formulováno v tom smyslu, že zbylé oběživo C-L bude zachycováno pouze příležitostně v peněžních ústavech, na poštách, ve směnárnách a podobně, a tak postupně stahováno. Škoda, která tím státu vznikne, bude hrazena vládcem. Ten má být podle možnosti zjištěn, s průvodním řízením trestním. V případě nepostižitelnosti zlikviduje stát škodu na svůj účet.

Toto rozhodnutí se zdálo nejmoudřejší ze všech, která mohla být učiněna. Dříve nebo později se téměř každá větší bankovka dostane do peněžního ústavu, tím spíše, že tam plynou tržby socialistických sektorů.

Co se týče ostatního, byla mi ponechána úplná volnost jednání. To ve skutečnosti znamenalo, že se ode mne nekompromisně žádá objasnění případu.

Začal jsem si tedy lámat hlavu především otázkou, proč byla série C-L zničena.

Vypadalo to na diverzi.

Podrobné, unavující výsledky všech osob více či méně zúčastněných na této záležitosti přesvědčily mě pouze o tom, že všechno bylo v nejlepším pořádku. Dostal jsem však jednu zajímavou odpověď, která mohla určit východisko, a to od člověka, jenž proklepal poštovnímu vozu před odjezdem kola, naplnil osově zásobníky vazelínou a podobně. Když mu byl předložen francouzský klíč, nevázně se zašklebil a řekl: „Takovej prevít ve vercajku nemáme.“

Přeložil jsem si to do češtiny. Výsledek byl, že nikdo z železničářů takový francouzský klíč ve voze zapomenout nemohl, poněvadž ho vůbec ve výzbroji neměli.

Touto eliminací se muselo nutně dospět k úsudku, že francouzský klíč vnesl do poštovního vagonu někdo ze čtyřčlenné posádky. Přece ho tam, proboha, nikdo nehodil zvenčí!

Protože klíč byl zřejmě nový, začalo se s pracným poptáváním v příslušných obchodech, v distribuci i ve výrobě. Naplánování a výkazy nám znamenitě pomohly, ale horší už to bylo s odpověďmi na otázky, kdo v detailu kupoval. Nevyšetřilo se nic.

Na Jaroslavu Lenkovi zatím prováděli lékaři téměř denně odvážné zákroky a sami žasli nad tím, že zůstává živ. A já jsem se při každém zazvonění telefonu lekal, že uslyším zprávu o jeho smrti.

Hlášení – telefonická i jiná – docházela téměř nepřetržitě. Bylo to však jen bludiště detailů, v němž jsem marně tápal po záchytném bodu.

Pak za mnou přišel obrýlený Karlíček. Poslali ho s informacemi a on byl zřejmě rád, že mu to svěřili.

Jeho nápad, že zavražděné děvče zavlekly do křoví u trati dvě osoby, začal vypadat ještě přijatelněji. Zjistilo se totiž, že podezříváný milenec má nejvyšš spolehlivé alibi.

„Totožnost toho děvčete nebyla žádnou otázkou,“ vykládal. „Pochází tady odtud.“

Ukázal na mapě městečko vzdálené asi osm kilometrů na sever od trati, která na kilometru 286 běží skoro přesně od západu k východu.

„Rodiče ji sháněli už od setmění. S tím ženáčem měla přísně zakázáno se stýkat, ale mluvte s takovou poblázněnou žábou! On bydlí na druhé straně trati. Vzdušnou čarou měli k sobě asi patnáct kilometrů. Scházeli se pořád. Až poslední dobou se to značně zmírnilo, samozřejmě jeho zásluhou. Přitom tam v tom městečku běhal za ní nějaký ukrutně naivní mládenec. Já se divím, že se ta mládež nemůže udržet. Mám názor...“

Přerušil jsem ho.

„Jen aby byl definitivní! Rok co rok si ho raději zrevidujte.“

„Nezměnil jsem ho od té doby, co jsem si ho vytvořil,“ řekl Karlíček mírně. „Ale to je samozřejmě vedlejší... Chtěl jsem říci, že o tom naivním mláďenci nám ten ženáč tvrdil, že je otcem jejího dítěte a že se to na něj, na toho ženáče, mělo pouze svádět.“

Karlíček zamžikal fialkovými očima, jako by takovým věcem dobře rozuměl, a pokračoval:

„Zkrátka je to celý román. Děvče vyšlo pod nějakou záminkou z domova, vypůjčilo si od toho naivního nápadníka kolo a zavázalo

si ho slibem, že nic neřekne. Dnes už to víme, ale on držel slovo a museli jsme se na něj dostat oklikou, přes ty odřeniny na jejích střeviskách.“

Karlíček mi zřejmě chtěl prokázat své detektivní schopnosti.

„Ono to bylo takhle,“ mluvil snaživě dál. „V obci, kde ten ženáč bydlí, už lidé jeho poměr pomlouvali. Děvče tam zahlédli několikrát předtím, poptávala se po něm, ovšem ne u něho doma, tam má ženu a děti. Není to myslivec, nýbrž akademický malíř a ilustrátor. Nosí rád zelenou kamizolku a klobouček s kamzičí štětkou. Má povolení na malorážku. Chodí s ní na králíky a na rande. Manželka dámská krejčová.“

„Nejsou to trochu zbytečné podrobnosti?“ upozornil jsem. „Celkem jsou,“ doznal Karlíček. „Ale kdyby toho milostného poměru nebylo, nedošlo by ani k vraždě.“

A zamrkal velmi významně.

„O tom děvčeti se dá totiž předpokládat,“ pokračoval, „že si zkrátilo cestu za milencem jízdou po lních stezkách. Chtěla překročit trať, ale už ji nepřekročila. Do něčeho se připletla. Kolo se přes trať dostalo, ona sama ne.“

„Našli jste to kolo?“

„Našli. Přímo v obci, kde má ten ženáč domek. Stálo opřeno o plot u zahrádky. Ne té jeho. Ale sotva dvacet kroků od stanice autobusu. A u toho plotu nás hned napadlo, že pachatel se jízdy na kole nasytil a nasedl do autobusu, který stál nedaleko. Časově to moc hezky odpovídá. Rozumíte. Jízdní řád autobusu. Chvilu, kdy asi byla vražda spáchána. Doba, které je třeba, aby člověk dojel na kole od trati do obce k tomu plátku. O totožnosti kola nejsou pochyby. Ten naivní nápadník je bezpečně poznal jako svůj majetek. A vzadu na nosiči je kabelka, zabalená do svetříku.“

V kabelce obvyklé drobnosti a zoufalý dopis, adresovaný tomu ženáči. Na jeho místě bych tu vraždu uvítal...“

„On se ale nesmál?“

Karlíček se na mě podezřívavě zadíval.

„To víte, že ne. Jednak to nepovažoval za vkusné, jednak se do toho přičinlivě pletla jeho manželka. Ta vůbec nesouhlasí s názorem, že umělec musí prohánět ženské, aby si udržel uměleckou potenci. Podle ní úplně stačí, když ho při tvoření neruší vysavačem prachu a když mu udržuje v pořádku bačkory. Ale o to nejde. Jde o ten autobus.“

Začínal jsem věřit, že se dovím něco kloudného.

„Tamější autobus –“ spustil znovu Karlíček, „dostane co nevidět invalidní rentu, ale zatím hrká, jak může, podle jízdního řádu do okresního města a zpátky. Na tu vzdálenost – dělá to asi třicet kilometrů – má rekordní počet stanic. Průvodčím je bývalý hokynář, kterému udělali z krámku Pramen. Nabízeli mu místo vedoucího, ale poděkoval se, že prý raději pozná kus světa, a tak brousí na těch třiceti kilometrech sem tam. Většinou vozí stále tytéž lidi, a to je důležité. Nasedne-li náhodou cizí člověk, vyptává se ho celou cestu, kam a proč a tak dále. Je to hrozný mluvka, kampak já se na něj hrabu! V jeho bývalém krámku prý se víc klevetilo, než prodávalo. Balíček Melty se tam kupoval až dvě a půl hodiny.“

„Potvrdil vám domněnku, že jezdec na kole cestoval autobusem?“

„Potvrdil nám, že do autobusu nasedl cizí turista, podle úboru a hlavně podle bot pěší. O kole se nevědělo, to stálo za rohem. Průvodčí a několik cestujících ho souhlasně popisují jako člověka normální postavy, prostředního stáří a zarostlého krátkým černým plnovousem. Byl asi na delší túře, za které se neholil. Nebo nosí tu mužnou ozdobu standardně. Myslím, že byste si ho měl představit jako některého hrdinu z Vernových románů, tedy poněkud staromódně. Ale byla to asi drzá kamufláž. Učinil se nápadným, protože v civilu třeba nápadný vůbec není. To je taky vtip.“

Donesli mi právě kávu. Karlíček nepil kávu ani nekouřil. Přiznal se, že pije jen slabý čaj. Dostal tedy čaj a liboval si, že voní, ačkoli to byla jen lehce nažloutlá horká voda.

Mezitím jsem se ho zeptal, zdali někdo toho černého turistu zahlédl, když jel na kole. Karlíček řekl, že ne.

„Já vím,“ dodal, „je to zvláštní, ale nad takovým náhodným nedostatkem svědků se nemůžeme zarazit. Poptáváním jsme pověřili místní orgány, sami jsme se nechtěli zdržovat. Jistě ho někdo viděl, na to bych vzal jed. Však on se nějaký svědek najde. V tom placatém kraji je turista, oblečený podle předpisů nějakého letitého klubu, nápadný sám o sobě. A když má černý plnovous a horské okované boty, to teprve. Kromě toho prý měl na zádech tak těžký batoh, že s ním do autobusu sotva vylezl. Obecně se hádá, že v něm nesl kamení, a že to tedy byl mineralogický sběratel. Ke všemu měl ještě sukovatou turistickou hůl, pobitou několika plechovými štítky. A teď si to monstrum představte na kole, a k tomu s dámskou kabelkou, zabalenou ve svetříku.“

„Na nosiči?“

„Na nosiči.“

Karlíček přistrčil nos k šálku čaje a brejličky se mu zamžily. Sňal je a otřel kapesníkem. Proto vznikla v jeho reportáži pauza.

„On tedy vstoupí do autobusu,“ rozhovořil se dál, „sejme s námahou ten těžký batoh, usedne a položí si ho opatrně mezi nohy, aby si ty minerály, nebo co to bylo, nepoškodil. V autobusu se právě vedla řeč o tom, že asi před půl hodinou něco za obzorem vybuchlo, ale to ho nezajímalo. Teprve na pozdější otázku zamručel, že se mu taky něco zdálo. Nějaká mládež se tam jela na kolech podívat, kdosi prý vzal také motocykl, ale to všechno pádilo ke křižovatce silničky s tratí, tedy ke kilometru 297.3. Podle našeho předpokladu přijel vousáč napříč krajinou od kilometru 286, od místa vraždy. Proto se s ním zvědavci nemohli setkat. A to je snad jedna z příčin, která mu umožnila dostat se do obce nepozorovaně.“

Teď už se pára na brýlích tolik nesrážela a Karlíček se mohl napít. Učinil to velmi způsobně.

„Vousáč je líčen jako zachmuřený nemluva,“ pokračoval. „Po spáchané vraždě bych se tvářil taky tak. Na účastnou poznámku průvodčího, že je asi hloupé tahat se v letním horku s tak těžkým tlumokem, zahučel, že ho snad i s ním uvezou. Pak se ho průvodčí zeptal, kam ten lísteček píchnem. Turista se na něj osopil, že až na

konec, a mlčel dál. Už se ani nedověděli, co se na trati stalo, protože řidič trval na tom, že pojedou. Tak tedy jeli a málem se srazili s hasičským vozem, pro který přijel od trati motocykl. Všichni byli zvědaví, jenom ten vousáč ne. Není to podivné?”

„Snad.“

„Ale stala se ještě podivnější věc,“ řekl Karlíček výstražně, „jen poslouchejte! Vousáč civěl chvíli do mapy, kterou vytáhl z kapsy, a zase ji zastrčil. Asi za půl hodiny, na stanici, kde není kolem dokola nic než odbočující polní cesta, přibral autobus jednu starou známou, babku Josefku s nůši tvarohu. Jela to nabídnout do sběrný jako náhradu za povinnou dodávku vajec, která prý se jí nějak neurodila.“

„A to je ta ještě podivnější věc?“

„Ano,“ přisvědčil Karlíček beze studu. „Kdyby tam byla babka nečekala, autobus nezastavil. Ale jakmile zastavil, popadl ten vousáč tlumok, jako by se náhle rozhodl využít příležitosti, a vlekl ho ven. Jak padla zmínka o tvarohu, už tam nevydržel. Na schůdkách se s babkou střetli v bleskové slovní půtce, kdo má těžší zavazadlo, a kdo tedy má právo požadovat, aby mu ten druhý uhnul. Průvodčí dával za pravdu babce s tvarohem, ačkoli všude na světě se nejdříve vystupuje a pak teprve nastupuje. Na vousáče křičel, že mu prodal jízdenku až do města, a že tedy nemůže připustit, aby mu vystupoval uprostřed polností. Ale vousáč na to nedbal, nýbrž zatlačil babku ven, d'ábelsky se usmál a věnoval jí svou jízdenku. Babka nastoupila a začala se s ní vykazovat, průvodčí ji neuznával, ona ano, autobus odjel a vousáč zůstal venku. Hádali se pak celou zbývající cestu. Zatím nemají na jízdenkách poznámku, že jsou nepřenositelné, a babka tvrdila, že když si koupí lístek do biografu, tak ho taky může dát komu chce.“

Zachoval jsem klid.

„A ten turista?“

Karlíček pokrčil skromně rameny.

„Zmizel beze stopy.“

Řekl to tak, jako by mu na tom vůbec nezáleželo. Proto se mi zdálo, že má ještě něco za lubem. V aktovce, kterou strčil za sebe na židli hned, jak se po svém příchodu posadil, určitě měl opis pořádného úředního hlášení. Nepochyboval jsem, že mi jej nakonec odevzdá a že to nebude tak pestré líčení, jakým se vyznačovalo jeho ústní podání.

Povídám: „Škoda, že to nikam nevedlo. Je to kus dobře provedené práce.“

„Mám ještě další kusy,“ oznámil klidně Karlíček. „Ale nejdřív bych myslel, že stojí za úvahu, co tak hrozně těžkého měl ten člověk v tlumoku.“

„Uvažoval jste o tom?“

„Přímočaře a jsem s tím hotov,“ prohlásil Karlíček. „Výbuch byl nějakým rafinovaným způsobem připraven už na kilometru 286. Naskytl se k tomu náhodou svědek v osobě toho děvčete. Proto musel být umlčen. Nejlepší způsob umlčení je vražda. Považujme toho černého turistu za latentního šílence. To nám celou věc znamenitě usnadní. V batohu měl výbušniny, které mu po založení atentátu zbyly.“

Karlíček, nedbaje mého úžasu, hned to také vypočítal. Svědkové z autobusu prý odhadli váhu batohu na třicet kilogramů. Záhadný turista by toho tedy měl v tlumoku ještě asi na patnáct až třicet podobných atentátů. Proč by tedy váhal odstřelit každého, kdo by mu náhodou nebo úmyslně nahlédl do karet, znemožnil mu tak všechny další reprízy a dal ho popřípadě zavřít?

„Vypadá to jako legrace,“ dopověděl Karlíček, „ale za čásek se třeba vyskytne žebravý mnich v kutně, s batohem jen o dvě kila lehčím, a hned zas něco vyletí do povětří.“

„Počkejte,“ přibrzdil jsem ho. „Co je s tou vaší domněnkou, že pachatelé byli dva?“

„I to je v pořádku,“ odvětil Karlíček a dopil nažloutlou tekutinu, kterou tvrdošíjně považoval za čaj.

„Kde máte toho druhého?“

„Nemáme ho. Zmizel beze stopy. Ale na druhou stranu.“

Po tomto druhém jsme se poptávali v okolí záměrně, usuzující na jeho existenci a účast vlastně jenom z polohy paží mrtvého děvčete, což bylo dosti odvážné spoléhání na zjev, který mohl mít i jiné příčiny. Ale postřeh byl patrně správný a jeho autorství nesporně náleželo tomuhle podivnému Karlíčkovi.

„K vraždě děvčete přikročili mimo program,“ řekl Karlíček, „a mimoděk tak rozřešili její nesnáze i nesnáze jejího milence. Byla to zkrátka zvláštní vložka, kterou na sebe upozornili. Nedovedu si představit, proč bychom se o nějaké výstřední turisty starali, kdyby toho zločinu nebylo. Možná, že se rozešli na různé strany proto, aby zmátli stopu. Za cyklistou se policejní pes nepustil, pneumatiky mu nevoní. Dal se úplně na druhou stranu, když jsme mu dali očichat místo, kde někdo zválel kus pšeničného pole. Přešel trat a vedl nás až k vozové cestě. Šel po ní asi kilometr a pak byl v koncích.“

Karlíček povstal a přistoupil k mému stolu, kde dosud ležela mapa.

„Tady!“ ukázal. „Cesta je cesta. Šli jsme po ní dál i bez psa. Dostali jsme se do téhle osady – s předpokladem, že někdo sledované individuum svezl, povozem třeba... a proto pes ztratil stopu. Předpoklad se potvrdil. Získali jsme i popis toho chlapíka. Z osady šel dále pěšky. Nesl kufr a byl prý nějak unavený. Došli jsme až tuhle do toho městečka. A tam jsme bez velkých obtíží zjistili, že v místním hotýlku přespal cizí turista s kufrem. Přišel až za tmy. Pripustíme-li, že šel hezky pomaloučku, odpovídá to časově zrovna tak krásně jako u toho černého s kolem. Podle popisu to byl rozhodně ten, kterého svezli na force s jetelem.“

Mapa ukazovala, že cesta, kudy se ubíral druhý podezřelý cizinec, odchylovala se šikmo od trati a vzdalovala se tak tím víc od místa, kde k výbuchu došlo.

„Chlapík prý byl hrozně liknavá a malátná postava,“ pomlouval ho Karlíček. „Tím bych si poněkud vysvětloval, proč se ti dva vrahové o oloupené kolo neseprali. Tenhle druhý by byl na něm usnul. Byl to pravý opak černovousého. Nějaký hodný člověk – říkali v tom hotýlku. Na nemocného nevypadal, zdál se jen utahaný

až běda, koukal prý kolem sebe, jako by kdekoho prosil o soucit. K večeri si dal topinku. Když se ho ptali, má-li ještě nějaké přání, odpověděl, že by měl, ale že mu nemůžou vyhovět. Nevypáčili z něho, co by to mohlo být. Jenom pořád tvrdil, že to tady neseženou. Ono to asi bylo dobré svědomí, co mu tak scházelo. Proto si myslím, že sice pomáhal mrtvé děvče do křoví zatáhnout, ale že je zastřelil ten černý.“

„V hotýlku se přece musel zapsat,“ povídám.

„To také udělal,“ přikývl Karlíček. „Dokonce prý se díval do svého občanského průkazu, aby z něj opsal číslo. Oni to nekontrolovali. My ovšem ano. Je to samá lež – jistě až do těch rekreačních toulek, které tam dal jako účel cestování.“

Karlíček to prohlásil za důkaz, že cizinec měl pádný a sotva čistý důvod k zatajení své totožnosti. Jestliže se však rozhodl zůstat v hotelu na nocleh a vystavit se tak určitému nebezpečí, že bude prozrazen, opravdu asi dál fyzicky nemohl. Jenže Karlíček si beze všeho dovoloval učesávat věci velmi osobitým způsobem, aby mu to v jeho romantické logice lépe vycházelo. Řekl-li předtím, že v batohu černého turisty byly výbušniny, řekl nyní, že druhý turista možná tajil své zranění. S tímto lehkovážným vysvětlením se spokojil a šel přes to lehce dál.

„Máme tedy jeho popis, nebo lépe řečeno popis jeho kamufláže,“ pravil. „Je to blondák s vyhaslýma očima, nejméně čtyřicetiletý. Hustý světlý knír pod nosem. Visí mu přes ústní koutky jako rukávy telecí bundy, kterou pověsíte na ramínko. Počítám, že si nechal růst knír asi stejně dlouho jako ten černý svůj ďábelský plnovous, což by byl jejich společný znak a znamenal by přípravu na zlotřilý podnik. Bradu má holou. O vlasech toho moc nenapovídali, jen že mu vzadu pod kloboukem přerůstaly. Postavou není nijak nápadný, snad jen trochu štíhlý. Ve čtyřiceti letech už má mít každý aspoň trochu bříško, že ano. Nebyl-li zraněn, trápily ho žaludeční vředy. A když ani to ne, tak tedy měl srdeční slabost. Neříkal o tom nic. Jako turista nebyl tak stoprocentní. Omezil se celkem jenom na pumpky,

kostkované punčochy a těžké střevíce. I v tom se dá dobře chodit po šterku mezi kolejiemi.“

Karlíček za brýlemi pomžikával, ale neodchýlil zrak od mého pohledu. Směle, ba drze pokračoval.

„Dále měl starší vytahaný svetr, zelenou vázanku a kufr. Hůl ne. Máme zjištěno, že kufr nebyl tak těžký, aby se mohlo hádat na pevné výbušniny. Měli ho tam v rukou za okolností normálních i poněkud neobvyklých. Neviděli, co je v něm, ale obsahoval asi prádlo, převlek, plášť, kdyby pršelo, pytlík bonbonů a delší trvanlivý salám. Tomu ta váha totiž přibližně odpovídala.“

Kdyby byl tenhle rodící se Sherlock Holmes nemíchal do konkrétních výsledků pátrání svoje vlastní, speciálně vtipné poznámky a nestoudně nedočkavé dedukce a vývody, byl bych si ho začal doopravdy vážit. Případ kilometru 297.3 a případ na kilometru 286 se začínaly podobat dvěma rovnicím o dvou neznámých a ty jsou vždycky řešitelné, umíme-li dosadit hodnoty jedné z nich do druhé.

Karlíček vykládal dál.

„Blond turista se sumcovitým knírem se v hotýlku odebral na lůžko, a to podle ústního podání truchlivě. Ráno vstal dosti časně, ale bez energie. Snídat odmítl. Hned se sháněl po někom, kdo by ho odvezl na dráhu. Řekli mu, že vlaky nejezdí dál než tam a tam, a to že je daleko. Na trati se něco stalo, povídali. Blondáka to rozmrzelo. Ptal se, co se přihodilo. Nevěděl o ničem. Řekl jsem vám, že ho večer okartáčovali?“

„Ne.“

„Tak jsem zapomněl. Byl celý uválený, hlavně na břicho. Asi mu zůstaly stopy i na holeních a na špičkách bot, které – dejme tomu – pocházejí z toho kousku zvaleného pole u trati. Víme toho tedy na pána dost.“

Karlíček byl strašidelně přesvědčivý. Měl jsem co dělat, abych nebral ten delší trvanlivý salám a pytlík osvěžujících bonbonů v kufru jako nezvratitelný fakt.

„Tam v tom místě si zařídil jeden podnikavec osobní autodopravu,“ hovořil Karlíček živě dál. „Má automobil s karoserií Opel, na chladiči modrobílou značku BMW a uvnitř motor z pikolky. Toho si turista objednal. Nasedl a už vyjížděli, když za ním z hotýlku vyběhli s halasným upozorněním, že si tam zapomněl kufr. Ten kufr si podávalo několik ochotných rukou, proto se jeho váha dala upřesnit stanovením průměru z jednotlivých odhadů. Říkali, že turista jednal mdle a zároveň zbrkle. Spěchal. Někdo ho prohlašuje rovnou za připitomělého. Můj úsudek je, že byl jen nervózní.“

„Kde se vám ztratil?“ ptám se.

„Přirozeně na železniční stanici. Autodopravce ho tam vyložil a dál se o něj nestaral. Stopa mizí. Kamčatka, Paříž, jižní točna, kam chcete. Do všech míst na světě se mohl pustit. Já myslím na jeho kufr. Není vyloučeno, že místo kilového salámu tam měl načasovanou kilovou bombičku. Bud' tedy chtěl vyhodit hotýlek do povětří, což se zdá nesmyslné i v tom případě, že je to blázen, nebo to měl být rafinovaný kousek. Z jeho spěchu, aby už byl pryč, dá se soudit, že zapomněl kufr v hotýlku schválně. V takovém případě poctiví lidé, jací tam skutečně jsou, pošlou kufr na adresu, kterou tam nocležník zanechal. Kufr se naloží přirozeně do vlaku, a to do poštovního vozu. Tam to vybuchne. Je to akce zaměřená na ničení poštovních vagonů. Obvykle jsou připojovány hned za lokomotivu, která to pak odnese. A nepřijdeme-li tomu brzy na kloub, nemáme do roka ani jeden poštovní vůz a všechny lokomotivy nám budou kulhat. Sotva jsme to dali po hloubkových letcích trochu dohromady – už zase malýry.“

Už jsem chtěl toho šibala vybědnout, aby vytáhl z aktovky opis hlášení, který jsem tam zrovna cítil, a aby šel se svými řečmi na horoucí skálu. Ale on se začal přehrabovat v kapsách a pak vytáhl z jedné z nich dva kousky železa. A hned jsem viděl, že to nejlepší si nechal na konec.

„To je můj osobní a samostatný nález,“ řekl. „Leželo to mezi párem kolejí, po kterých jel vlak s pokladem... ani ne třicet kroků od místa, kde zastřelili to děvče.“

Ukázal dvě stejné, starší, zrezivělé šroubové matky. „Podíváme-li se dovnitř,“ dodal spokojeně, pohlížeje do jedné z nich proti světlu, „pozorujeme, že závity se matně lesknou. To znamená, že byly odněkud odšroubovány teprve nedávno.“ Vstal a položil obě matky na svůj stůl. „Sázím se, oč chcete,“ napřímil se hrdě, „že se na ně hodí rozevření vašeho francouzského klíče.“

4

Chvíli jsem prohlížel matky mlčky. Byly tříčtvrťpalcové. Rozevření nalezeného francouzského klíče tomu nepochybně odpovídalo, o tom jsem se nemusel zvlášť přesvědčovat.

Ale místo, kde byly nalezeny, probouzelo ve mně velmi nepříjemnou, a v jistém smyslu dokonce nebezpečnou úvahu. Nechal jsem si ji zatím pro sebe.

„Vy jste to místo dodatečně ohledával?“ zeptal jsem se ho konečně.

Karlíček přikývl.

„Ano. V neděli. Vyjel jsem si tam na vlastní náklad. Roztrhal jsem na šterku pár bot, ale měl jsem štěstí, jak vidíte. Odvážnému štěstí přeje.“

Karlíček vůbec nevypadal odvážně, nýbrž jen tak, že by mu snad nikdo na světě nemohl ublížit.

„Váš nález může mít význam,“ povídám, „a proto vám vaše soukromé výdaje uhradíme. Neměl jste si ovšem počínat jako privátní detektiv.“

„Musel jsem,“ pokrčil rameny. „Nikdo by mi byl nevěřil, že tam ty matky jdu hledat záměrně. To je jedna věc. Za druhé kriminálka je kriminálka a matky jsou matky. Jako členovi kriminální pohotovostní skupiny mi do šroubových matek nic není, mne má zajímat jenom mateřství toho zastřeleného děvčete. Tyhle matky jste si tam měli hledat vy, nám to úředně nenáleží, ale vám zas nenáleží pátrat na místě vraždy. Poněvadž nás hloupě rozděluje jedenáct kilometrů, rozhodl jsem se zakročit privátně dřív, než se úředně dospěje k dohodě o spolupráci s jednotným velením. Já popřípadě za ty roztrhané boty nemusím nic dostat.“ Karlíček zamrkal s výrazem plným ušlechtilosti.

„Tak mi řekněte,“ povídám smířlivě, „jak jste k tomu záměrnému hledání dospěl.“

„To je krajně jednoduché,“ řekl Karlíček ochotně. „Potřeboval jsem včlenit malý případ na kilometru 286 do velkého případu na kilometru 297.3. Prosil bych o pozornost. Takhle je to. Byl-li atentát připraven tam, co zabili děvče právě proto, že jim v přípravě překáželo, a jestliže se francouzský klíč našel až o jedenáct kilometrů dál, totiž tam, kde vagon explodoval, mohl jsem si snadno pomyslit, že do vagonu se žádná matka nepřidělávala, nýbrž že se spíše oddělávala. Na matky a šrouby jsem přirozeně pomýšlel především, ale hlavně jsem nabyl přesvědčení, že na kilometru 286 *musela* zůstat nějaká stopa, která se týká atentátu a kterou kriminálka třeba pominula, protože například žádnou šroubovou matkou to děvče ze světa nesešlo. Jak povídám. Vy jste tam nehledali vůbec, zkoušeli jste klíč jen na troskách, a z toho nic nebylo – a my jsme původně hledali pouze stopy vraždy. Na prokombinování obou případů se sice pomýšlelo, ale dokud tady nebyl konkrétní spojovací článek, nedalo se nic dělat. Teď ho máme. Místo matek jsem tam ovšem klidně mohl najít něco jiného, ale našel jsem matky. To je všecko.“

Přešel jsem po místnosti několikrát sem a tam.

„Povídáte, že jste je našel mezi párem kolejí...“

„Ano. Přibližně uprostřed.“

„Tedy pod vlakem!“

„Ten už byl dávno pryč.“

„Mnoho vlaků už je od té doby pryč,“ řekl jsem. „Myslíte, že matky musel bezpodmínečně ztratit jen poštovní vagon vlaku dva tři šestnáct?“

„Já bych o tom nepochyboval,“ řekl Karlíček paličatě.

„Dobrá. A co byste dělal dál?“

Měl jsem vlastně strach, že z nálezu matek vyvodí tutéž nepříjemnou hypotézu jako já. Ale jemu to mysliho za fialkovými očima jinak. Můj málo potěšitelný vývod vlastním míněním nepodepřel.

„Využil bych takzvané přehrady ve vědomí člověka,“ odpověděl po malém zamyšlení.

Něco takového jsem ovšem ani od něho nečekal.

„Čeho že byste využil?“

Karlíček se na mne příjemně usmál.

„To máte tak. Jeden psycholog od nás říkal, že náhlá a nečekaná otřesná událost zastaví v člověku obraz bezprostředně předcházejících zážitků a vryje mu je jakýmsi zpětným nárazem do paměti. A tomu se říká přehrada ve vědomí. Otřesnou událost bychom naštěstí měli. Je to ten výbuch. A já bych k tomu upozornil na starou zkušenost, že každý, kdo jede vlakem, dívá se alespoň občas oknem. Někdo to dokonce považuje za nejlepší zábavu. Samozřejmě bychom našli celý zástup cestujících, kteří se na kilometru 286 dívali oknem a mohli něco spatřit, dejme tomu to děvče v pestrých šatech. Nebo něco jiného. Je to jenom jedenáct kilometrů před místem výbuchu. Vlak měl najeto, držel si rychlost sedmdesát kilometrů už předtím, a tak to mezi těmi dvěma místy dělá ani ne deset minut. Spíš devět a půl. Méně by pro nás bylo výhodnější – kdyby byl jel například devadesátkou. Přehrada ve vědomí by měla užší rozmezí, asi sedm minut. Ale zas by nám to třeba několik cestujících diváků pobilo. Můžeme se klidně smířit s devíti a půl. Adresy všech osob z vlaku 2316 znáte. Nejsou to přímo nádherné podmínky?“

„Navrhujete tedy, abychom se všech cestujících zeptali, co viděli krátce před výbuchem z oken.“

„Ovšem. Stálo tam to děvče, nebo už nestálo, byl tam ještě někdo jiný, co je s tím kouskem zvaleného obilí, byla krajina něčím oživena, či nebyla oživena, spatřil snad někdo ještě něco dalšího, co by nás mohlo zajímat – třeba na celých těch jedenácti kilometrech až do poslední vteřiny před výbuchem a tak dále. Zkrátka máme hrnec vědomostí a ten nám ještě na mnoha místech teče – bylo by dobře, kdybychom některou díru mohli ucpat. Podobá se to tomu mému hledání matek. Nezlobte se, ale vřele bych se za to přimlouval. Dá to ovšem ukrutnou práci. Lidi ve vlaku, to je přece sebranka ze všech koutů světa.“

Nahlédl přívětivě do prázdného čajového šálku a zdvihl se. „Ještě maličkost,“ povídá. „Snad o tom taky víte. Podporučík Jaroslav Lenk je hlášen jako nezvěstný.“

Bylo mi z toho mladíka už pomalu tak, jako by mi kolem hlavy kroužila vos a brýlemi na nose.

„Co to zas říkáte?“ zamračil jsem se.

„Shání se po něm snoubenka,“ dodal Karlíček. „Jmenuje se Helena Dvorská a je zaměstnána na karlínském národním výboru v referátu motorových vozidel, otypování, daně a převody. Je jí dvaadvacet let, bydlí v Žitné na Novém Městě a rodiče má na Moravě, obec Kalná, okres Hodonín.“

„Vy jste hotové vádemékum,“ povídám bezmocně. „Odkud to víte?“

„To je maličkost,“ odpověděl Karlíček skromně. „Mají to na popisném oddělení zaznamenáno. Ale jde o to, že podporučík Lenk je bez příbuzných a jeho snoubence by stejně nic neoznámili, poněvadž ona není člen jeho rodiny. Taky tu máme úřední tajemství. Na její přání se po něm dotázali a dostali ovšem vyhýbavou odpověď. Řekli jí tedy, aby přišla za týden. Myslím, že se vás budou ptát, co jí mají odpovědět. Když jsem s ní mluvil...“

„Už jste s ní dokonce mluvil...“

„Čistou náhodou. Naskytl jsem se k tomu.“

„Vy lžete.“

„Ani moc ne,“ pravil Karlíček. „Samozřejmě jsem jí neprozradil nic z toho, co se zatím prozradit nemá. Snažil jsem se ji upokojit rozmarnou připomínkou z praktického života, že každého nápadníka, který své snoubence zmizí, nelze z úředního hlediska prohlásit za pohřešovaného, poněvadž by se mohl za čas vynořit u jiné snoubenky. Ona nemá mnoho smyslu pro humor. Vrtěla hlavou. Její snoubenec prý měl nějaké divné sny nebo co, vidění něčeho zlého... zkrátka ta slečna Dvorská má pověřčivou starost.“

Tenhle zatrolený Karlíček mi připadal jako bystrý psík. Měl tupý čeníšek, jímž uměl leccos zvětřit. Povídám:

„Vyhledejte slečnu Dvorskou a přiveďte ji ke mně.“

Na to pokývl. Asi mi to chtěl sám navrhnout, protože řekl:

„Myslel jsem si hned, že by nebylo na škodu, kdybyste si s ní podebatoval. Jsem zvědav, co budete říkat jejímu obličejí. Takový exteriér jsem ještě neviděl. Není to nic zvláštního. Já se dívám na ženské obličeje ze zásady střízlivě. Obvyčejně na nich všecko dosti slušně harmonuje, u ní koneckonců taky... ale jde o to, že nad milostným vztahem má stát vždycky něco, co je důležitější než on.“

„To už jste říkal.“

Pozdvihl vážně prst.

„Tentokrát si to kladu jako otázku ryze akademickou. Myslím si totiž, že podporučík Lenk má v tomhle smyslu pozici záhadně usnadněnou.“

Karlíček vytáhl jako mimochodem z aktovky fascikl a položil jej na konferenční stolek. Odevzdáváje mi takto opis příslušného hlášení, které předtím odmluvil s mnoha osobitými vložkami sám, plynule v řeči pokračoval.

„Mám dojem, že to něco důležitého nad lásku leží už v samotném výrazu jejího obličeje a vůbec v celé její bytosti. Ne snad že by z ní vyzařovaly nějaké zvláštní vnitřní hodnoty. Všecko je na povrchu, ani milimetrík nejde pod kůži. Obhlížíte ji ze všech stran a nepřijdete na to. Když se podíváte stranou, okamžitě zapomenete, jak vypadá, a nesvedete představit si ji zpaměti, jako si nemůžete představit hmotný tvar nějaké duševní vlastnosti...“

„Karlíčku,“ přerušil jsem ho rázně. „Já si ji obhlédnu ze všech stran sám!“

Tříkrát udiveně zamžikal, jako bych si troufal příliš mnoho, pak beze slova proklouzl ven.

S povzdechem jsem se posadil za svůj stůl. Dvě matky po mně taškářsky pokukovaly, jako by tady kus toho kramářsky řečnujícího Karlíčka ještě zbylo. Nemohl jsem však nad ním vrtět hlavou, když jsem začal v duchu sečítat jeho zásluhy.

Za prvé dostal nápad, že rozpažení zavražděného děvčete u trati něco znamená, a pravděpodobně také znamenalo. Za druhé se rozhodl ploužit mezi kolejemi a hledat tříčtvrťpalcové matky, a také

je našel. Za třetí navrhoval vyslechnout všechny cestující z vlaku 2316 a nemohlo se to prostě zavrhnout jako hloupost. Za čtvrté vytáhl ze slečny Heleny Dvorské, referentky pro daně z motorových vozidel, podivnou informaci, že Jaroslav Lenk měl zlé sny, věštící neštěstí. Na základě tohoto přehledu se dalo věřit i v Karlíčkovu psychologickou teorii o přehradě ve vědomí. Zavrtěl jsem tedy hlavou jako člověk, který celkem neví, co si má myslet, a přivolal jsem soudruha Loubala, obratného člena štábu C-L.

Dal jsem pro něho opsat sáhodlouhý seznam osob z vlaku 2316, s příkazem, aby se pokusil najít mezi nimi ty, které si něčeho všimly mezi kilometrovníky 286.0 a 297.3, se zřetelem k nejbližšímu okolí na kilometru 286. Poněvadž cestující, koncentrovaní 27. června ve vlaku, byli nyní rozptýleni po celé republice, měl si Loubal vybrat podle svého uvážení dostatečný počet spolupracovníků, aby zvládl úkol co nejdřív.

Loubal se nikdy ničemu nedivil, ničeho se nelekal a plnil svěřené úkoly se svědomitostí džina z láhve. Jeho „Provedu“ bylo vždycky imponující. Často už jsem byl v pokušení dát mu příkaz, aby předvedl dejme tomu vraha Hamletova otce, ale bál jsem se, že řekne „Provedu“. A co víc – že to také skutečně provede a já že budu se svým žertem v koncích. Loubal byl strašidelně spolehlivý.

Potom jsem k sobě pozval jiného člena štábu, Trepinského. Trepinský nebyl o mnoho jiný než Loubal. Řekl jsem mu: „Dostanete pověřovací listinu pro ministerstvo dopravy. Požádáte, aby vám byla umožněna prohlídka poštovního vozu přesně téhož typu, jaký byl v soustavě 2316. Můžete volit i jiný způsob, kdyby byl výsledek snáze dosažitelný. Úkolem je sestavit podrobný seznam všech šroubů rozměru tři čtvrti palce, jichž bylo při montáži vozu a k jeho vybavení použito zevně i zevnitř. U každého šroubu nebo skupiny šroubů potřebujeme přesné vyznačení místa, kde se nacházejí. Zvolte si podle vlastního uvážení tolik pomocných sil, kolik uznáte za dobré, aby byl úkol splněn co nejdřív. To je zatím všecko. Děkuji.“

Ale potom jsem složil hlavu do dlaní. Začala mě opět znepokojovat ona nárazová myšlenka, která mi projela mozkiem, když Karlíček ukázal nalezené matky.

Jestliže pocházely z poštovního vozu – a zdálo se, že ano – a jestliže se našly mezi párem kolejí, mohly se tam dostat například tak, že se ze spodku vozu náhodou samy uvolnily a vypadly právě u kilometru 286. To by však byla přímo zběsilá náhoda, protože jsme našli francouzský klíč. Pravděpodobně někdo matky odmontoval uvnitř vagonu. Součinnost všech čtyř mužů, kteří tam byli, není uvěřitelná. Udělal to jen jeden z nich. Nevyhodil matky oknem, poněvadž ostatní tři – nebo dejme tomu jen dva, nejspíše Vrána a Lenk – neměli o tom nic vědět. Spustil je otvorem v podlaze, jinak se mezi pár kolejí nemohly dostat. Nebylo tam jiného otvoru, kromě otvoru v klozetové míse. Stačilo otevřít pákou záklopu.

Nikdo z ostatních to nemohl zpozorovat. V té místnůstce nikdy nebývají dva.

Toto tajné vyhození matek přirozeně znamená, že nikdo z ostatních také nemohl a neměl být svědkem ani *demontáže matek*. A opět je tu pouze jediná možnost. Matky byly odmontovány rovněž v té malé delikátní místnůstce, kde se může člověk uzavřít a montovat podle libosti, aniž je nápadný. Pak strčí klíč do kapsy, umyje si pěkně ruce, podívá se do zrcátka a vrátí se k ostatním jakoby nic.

Zdá se, že téhle krasocitné teorie bych se měl držet. Pro vybourání otvoru jinde v podlaze vagonu by bylo třeba právě té neuvěřitelné spolupráce celé posádky a těžšího nástroje, který však nebyl nalezen. Prostřílení samopalem by bylo doprovodným strážcům neušlo ani při hřmotu jedoucího vlaku. Ostatně samopaly byly v rukou spolehlivých lidí. To je uzavřený myšlenkový kruh, žádná velká šaráda, a představa muže pracujícího francouzským klíčem v nepodezřelé odloučenosti od ostatních je velmi přijatelná.

Proč to dělal? Jaký to byl podnik? Rozhodně neměl ten účel, aby vůz vyletěl *i s ním do povětří*. Nálož tam tedy asi neumístil. Měla

svou váhu a rozměry. Dva kilogramy tritolhexogenu a zapalovací a časující zařízení dávaly dohromady pekelný strojek, který by se sotva dal nepozorovaně pronést. Kromě toho znalecký posudek označoval jako ohnisko výbuchu přímo schránku s bankovkami, nebo alespoň místo v její nejtěsnější blízkosti. Věřme tomu tedy.

Klozetová mísa byla litinová. Zjistí-li se, že ji přidržovaly třípalcové šrouby, pak bylo účelem demontáže mísu odstranit, aby se otvor v dřevěné podlaze dal snáze rozšířit. Rozšířit proto, aby jím mohlo *něco* projít. A toto *něco* pak sebrali dva turisté, černý a světlovousý, kteří na to čekali.

Jedině takto lze zjištěné okolnosti seřadit v celek.

Děsilo mě pomyšlení, že z popele a z nalezených zbytků se váhově ani jinak nedalo určit, že to dělá dohromady dvacet milionů. A přece jsem to podepsal a náhradní série už je v oběhu.

Přesné souvislosti ovšem nejsou prokázány. Podezření, že výbuch měl maskovat loupež, zůstává zatím jen podezřením. Musí se počkat na výsledky zavedeného šetření, zejména pokud jde o šrouby v poštovním vagonu.

Sedmadvacátého června jsme se museli spokojit se zjištěním, že rozevření klíče je opravdu tříčtvrtpalcové. Tehdy nás také nenapadlo hledat původce výbuchu mezi čtyřmi členy posádky, poněvadž jsme nikoho z nich nepovažovali za sebevraha.

Bude nutné, řekl jsem si, přešetřit znovu a co nejpodrobněji všechno, co se týká oněch čtyř mužů, Vojtíře, Šrámka, Vrány i Lenka. Až dosud to byly pouze oběti. Nic podezřelého. Ale jaké to měl Jaroslav Lenk sny?

* * *

Odejít z budovy velitelství se mi nepodařilo. Na schodišti mě zastavil udýchaný Karlíček.

„To je štěstí!“ zajásal. „Ještě minutku, a už jsme vás nestihli.“

Přiváděl Helenu Dvorskou, snoubenku Jaroslava Lenka. Tak jsme se tedy do mé kanceláře vrátili.

Tam se Karlíček posadil hezky stranou a snažil se vypadat tak, jako by tu vůbec nebyl.

Helena Dvorská se na moje vybidnutí usadila v křesle proti mně.

V jejím jistě hezkém obličejí se mi v rozporu s Karlíčkovou předběžnou informací zdálo pozoruhodné jen jedno: ukázněný klid.

I když si postěžovala, bylo znát, že nic jí není tak cizí jako hysterie.

„Nikdo mi nechce nic povědět,“ řekla totiž, „a vy se tváříte tak vážně, že z toho mám strach.“

O opravdovosti jejího citového zájmu se nedalo pochybovat, ale chlácholení a konejšení asi pro ni v žádném případě nemělo význam.

„Povězte mi nejdříve, co víte sama,“ vyzval jsem ji.

Ačkoli tedy musela pozorovat, že s tím, co by chtěla vědět, nikterak nespěchám, vyložila mi trpělivě, že na 27. června opatřila pro sebe a pro Jaroslava Lenka vstupenky někam na zahradní estrádu, ale asi o deváté hodině ranní ji Jaroslav Lenk na národním výboru navštívil a omluvil se. Dostal neočekávaně služební příkaz. Neřekl ovšem jaký.

„Jak dlouho se s ním znáte?“ zeptal jsem se.

„Asi půldruhého roku.“

„Nestalo se za tu dobu nikdy, že byl pro vás třeba několik dní nezvěstný?“

„Ano. Stalo se to. Několikrát.“

Oddechla si trochu. Bezpochyby přikládala mým slovům upokojující význam.

„Bývala jste jeho nepřítomností zneklidněna?“

„Někdy jsem tušila, že je pověřen nebezpečným úkolem. Ale vždycky byl klidné mysli a vracel se v pořádku. Tentokrát...“

„Nuže?“

„Už jsem to říkala,“ pootočila se po Karlíčkově, který na ni přátelsky a povzbudivě zamrkal. „Byl podivně nervózní – jako roztěkaný. Úplně bez nálady. Když jsem se ho zeptala, odpovídal, že má dojem, jako by ho čekalo něco nepřijemného.“

„Vyjádřil se o tom přesněji?“

„Ne. Řekl, že to přejde, že asi špatně spal. Měl hloupé sny – říkal.“

„Tedy jakési tušení?“

Karlíček hnul sotva znatelně hlavou, takže jeho brýle odrazily paprsek světla, jako by mi chtěl úmyslně dát světelný signál. Nesporně to znamenalo, abych v žádné tušení nevěřil. To sice bylo zbytečné napomenutí, ale Karlíček jako by už něco na Jaroslava Lenka věděl. Přinejmenším byl přesvědčen, že Jaroslav Lenk lhal.

Helena Dvorská čekala.

„Někdy je zlé tušení vážná věc,“ povídám, ačkoli se Karlíček nespokojeně vrtěl. „Váš snoubenec, slečno Dvorská, byl zraněn při železniční nehodě a musel být operován. Je v nemocničním ošetřování.“

Helena Dvorská zatajila povzdech. Rozumný klid jejího výrazu měl opravdu zvláštní půvab. A to asi viděl Karlíček ze svého osobitého hlediska jinak.

„Kde ho najdu?“ zeptala se.

„Návštěvy prozatím nemůže přijímat. Zranění bylo vážné. Já sám jsem s ním ještě nemluvil.“

Chvilí mlčela a pak řekla tiše:

„Musíte-li s ním mluvit dřív než já, nebyla to asi obyčejná dopravní nehoda.“

Nemělo smysl něco předstírat.

„Samozřejmě při tom byly zvláštní okolnosti,“ odpověděl jsem. „Víte přece, jaké je poslání vašeho snoubence. Víc vám pro dnešek říci nemohu. Soudruh Lenk už je mimo nebezpečí. Za nějaký čas se s ním shledáte. Zatím po něm sama nepátrejte, stejně by vás k němu nepustili. Budeme vám podávat pravidelné zprávy o jeho stavu. A až to bude možné, sám vás k němu doprovodím.“

Užil jsem takového tónu, že už nic nenamítala. Povstala k odchodu. Netvářila se uraženě, ale také ani pohledem nepoděkovala.

„Ještě okamžik,“ pravil jsem.

Zůstala mlčky stát.

„Byl bych vám vděčný, kdybyste si vzpomněla na podrobnosti vaší poslední rozmluvy se soudruhem Lenkem sedmadvacátého června dopoledne.“

„Vyslýcháte mě?“ zeptala se klidně.

„Není vyloučeno, že byste mohla vědět něco, co by nám pomohlo objasnit příčiny té železniční nehody.“

Helena Dvorská se zatrpkle usmála. Její obličej dostal nový výraz, v němž jsem nic zvláštního neshledával, ale který Karlíček ze svého kouta mlčky pozoroval, jako by se snažil jej studovat.

„Říkal jenom,“ odpověděla konečně, „že se má někde hlásit přesně ve dvanáct hodin. A že se bojí, aby to nedopadlo špatně.“

„S kým? Nebo s čím?“

„Nevím.“

„On sám tvrdil, že je to pouhé tušení, špatná nálada nebo podobně?“

Helena Dvorská zaváhala.

„Ano. Tvrdil to.“

„Neměla jste dojem, že se vám jen vymlouval?“

„Měla jsem dojem...“ dívala se stranou, „že přede mnou něco tají. Ale to není rozhodující. Jeho povolání mu přece nedovoluje, aby byl příliš sdílný. I to málo, co mi řekl, jsem si na něm vlastně vynutila. Měla jsem o něj starost. Bylo na něm opravdu znát neobvyklé znepokojení.“

„Slečno Dvorská,“ povídám, „kdyby šlo o náhodnou železniční nehodu, mohli bychom se smířit i s tím takzvaným tušením, třebaže je jisté, že sny nikdy nejsou důkazem budoucnosti, nýbrž minulosti, popřípadě zcela nedávné. A pak si člověk může vytvořit nějaký předpoklad, který ho poděsí, nebo aspoň rozmrzí zveličenou představou ve snu.“

„Rozumím,“ pokývla, „ale doufám, že se mýlíte.“

Seděl jsem stále ještě za svým stolem. Nepovažoval jsem tedy rozmluvu za skončenou.

„V dohledné době vám budu moci sdělit, co se vlastně stalo,“ řekl jsem, „a pak se snad na nějaké ty podrobnosti z posledního rozhovoru se svým snoubencem rozpomenete. Doporučuji vám, abyste o tom přemýšlela.“

Tvářila se k tomu nevšímavě.

„Jaké zranění utrpěl?“ otázala se.

Pověděl jsem jí to. Její klid se nezměnil, jen slabě pobledla. Dal jsem znamení Karlíčkovi.

„Pravidelné zprávy o zdravotním stavu soudruha Lenka pro slečnu Dvorskou byste si mohl vzít na starost,“ řekl jsem mu.

„Velmi rád,“ uklonil se Karlíček kavalířsky.

„Slečna Dvorská vám za to slíbí, že se prozatím nikomu nezmíní o tom, že jsme spolu mluvili.“

„Mohlo by to podporučíku Lenkovi třeba uškodit,“ pravil Karlíček vážně.

Jídal vtípnou kaši. Nepotřeboval žádné poučení, jak a co s ní má mluvit. Její důvěru získal si tím, že ji ke mně uvedl. Proto jsem si já mohl dovolit do jisté míry ji klamat.

Na odchodu pozdravila jen sotva znatelným pohybem hlavy. Karlíček jí otevřel dvorně dveře. Odešli.

Zůstal jsem v kanceláři sám nejen proto, že jsem nechtěl jít společně s nimi. Vzal jsem telefon, abych se pokusil dostat spojení s několika osobami. Byl již večer. Nemusel jsem mít štěstí. Na domácím čísle jsem zastihl sekčního šéfa Národní banky Budínského. Správce trezoru Řeřichy jsem se však nedovolal. Zato mi sehnali řidiče pancéřového mercedesu, který vezl dvacet milionů na nádraží a právě odněkud přijel.

Ukázalo se, že s podivným znervózněním Jaroslava Lenka, jak je líčila Helena Dvorská, to bylo ještě trochu složitější. Helena Dvorská sice připouštěla, že něco před ní tajil, ale od dvanácté hodiny polední, kdy se ohlásil v bance, až do poslední chvíle, kdy o něm ještě mohly být zprávy, nepadla až dosud jediná zmínka o tom, že by snad byl nějak neklidný. Nyní mi na přímou otázku Budínský tvrdil, že málokdy měl co dělat s člověkem tak vysloveně klidným,

rozházným, pozorným a tak dále. Rozčilen? Naprosto ne! Dostavil se přesně, jen se zdálo, že se opozdil a že spěchal. Zatajoval zrychlený dech. To se mu usadilo za pár vteřin – a dole v trezoru se zřejmě nudil.

Zavolal jsem pak do bytu podplukovníka, kterého jsem vám představil už ve Zlaté čtyřce.

„Je zvláštní, že se na to ptáte,“ odpověděl mi podplukovník svým medvědím basem. „Když slyšel o bance, ztratil na moment barvu a na čele mu vystoupil pot. Pamatuji se na to dobře, protože jsem se ho otázel, není-li nemocen. Řekl, že ne. Nabídl jsem mu číšku vodky, ale odmítl.“

„Dovolte mi otázku, soudruhu podplukovníku,“ povídám. „Kouřil jste, když byl Lenk u vás?“

„Já kouřím pořád!“ zabručel podplukovník.

Z toho ovšem *mohlo* být Jaroslavu Lenkovi nanic. Podplukovník kouřil tak strašlivé doutníky, že v jejich dýmu padaly mouchy. Nikdy jsme nezjistili, odkud ty hrozné smotky má nebo čím je napouští.

Poděkoval jsem a zavěsili jsme. Ale cestou za svou snoubenkou se přece Jaroslav Lenk musel vydýchat, i když to omámení doutníkem připustíme, a kromě toho nebyl potom napolo udušen, nýbrž měl strach, že něco špatně dopadne.

V bance se choval naprosto klidně. Buď se zatím ovládl, nebo to mělo jinou příčinu. Ale karlíckovským, přímočaře lehkonohým způsobem jsem to zatím v myšlenkách řešit nechtěl.

S kriminálkou jsem se dohodl na další spolupráci zatím tak, že si ponechám k ruce Karlíčka. Oni řekli: „Když si to troufáte, my proti tomu nic nemáme. Měl jít právě na školení. Ani se mu tam nechce, proto se tak přičinlivě tlačí k vám. Je vidět, že se mu to daří.“

Odpověděl jsem, aby byli klidni, že školení neujde.

K podrobnému prošetření poměrů Vojtíře, Šrámk a Vrány jsem nasadil co nejschopnější lidi pod vedením muže, jemuž jsme říkali Ptáček. S létajícími opeřenci neměl nic společného. Přezdívku Ptáček si vysloužil proto, že se uměl výborně ptát. A takového talentu bylo zapotřebí, jestliže se měla odhalit nějaká nenápadná maličkost, která by podepřela teorii o použití francouzského klíče.

Pátrání po obou turistech, černovousém i světlavousém, ponechal jsem kriminálce. Netajil jsem se přitom míněním, že naděje na úspěch je pramalá, a proto že tuto stopu já sám ponechávám zatím stranou.

Pokud jde o Jaroslava Lenka, měl jsem dojem paradoxu, vyloženého protismyslu. Jaroslav Lenk byl z celé posádky poštovního vozu nejspolehlivější, a přece on jediný vzbuzoval svým chováním jakési podezření.

Výslechu zatím nebyl schopen. A kdyby i nakrásně byl, nemohlo se na něj uhodit tak slabým argumentem, jakým bylo jeho podivné znervóznění před odjezdem, po němž ostatně nebylo od dvanácté hodiny polední ani stopy.

K lepšímu rozpoznání této podivnosti mohlo ovšem přispět prozkoumání jeho soukromí. K tomu jsem byl zcela oprávněn. Technicky to bylo snadno proveditelné. Ale nelíbilo se mi projevit otevřeně, nebo lépe řečeno předčasně nedůvěru k člověku jeho druhu tím, že bych do jeho bytu vyslal pátrací skupinu. Přemýšlel jsem, zdali by nebylo lepší, kdybych se téhle choulostivé věci ujal sám.

Stejně se mi zdálo, že se příliš omezují na kancelářskou práci, na prohlížení a porovnávání materiálu, který pro mne shromažďovali jiní. Měl-li jsem z praxe některé zkušenosti, pro které jsem byl vybrán na vedoucí místo ve vyšetřování případu C-L, nemohl jsem je nyní přímo uplatnit. V tomto ohledu byl na tom opravdu lépe Karlíček, i když to byl začátečník, nebo snad právě proto. Nakonec i onen posudek, že série C-L byla totálně zničena, sestavili znalci, pátrací čety a jiní činitelé, kdežto já jsem jej posoudil a podepsal.

Charakter případu si ovšem tuto situaci vynutil. A ona mi tvrdě odpírala možnost osobních zásahů. Dotazy cestujícím vlaku nebo pátrání po pachatelích vraždy u trati jsem přece sám provádět nemohl! Byl to systém kvantitativní a já jsem v něm částečně viděl příčiny svých dosavadních neúspěchů i vznik onoho nebezpečí, že posudek o totálním zničení série C-L třeba nebyl správný.

Nyní se mi k osobnímu zásahu naskytla alespoň jedna věc.

„Karlíčku,“ povídám, „prohledáme spolu byt Jaroslava Lenka.“

Karlíček nebyl ani trochu překvapen. K jeho sakramentsky osobitému detektivismu se to náramně hodilo.

„Zrovna jsem vám to chtěl nabídnout,“ odpověděl.

„Ovšem zatím o tom budete mlčet jako hrob. Vy sice máte vždycky hodně řečí, ale já myslím, že víte, kdy přestat.“

Karlíček s upřímným pohnutím prohlásil, že mu vidím až do duše.

„Podezření na podporučíka Lenka se nám nemile a urážlivě zaostřuje,“ dodal. „Helena Dvorská víc a víc věří tomu, že ji při poslední rozmluvě s tím metafyzickým tušením šidil. Kdy vyrazíme?“

Tu chvíli už jsem měl na stole vyžádaný seznam třicetivrtalcových šroubů a matek, použitých při montáži kolejového poštovního vozu typu WT-0019. Proto jsem Karlíčkovu nedočkavost přitlumil.

„Vagon měl celkem tři sta dvanáct šroubových matek dotyčného rozměru,“ povídám.

„Já vím,“ řekl Karlíček ledabyle.

Zařal jsem pěsti, položil jsem je na stůl, naklonil jsem se v židli dozadu a musel jsem chvilku počkat, než jsem se s poměrným klidem zeptal: „Jak už to zas víte?“

„Dovolil jsem si poradit,“ usmál se Karlíček mírně, „aby se nejdřív dotázali ve vagónce, než začnou to vagonové dvojče shánět. Poslechli i neposlechli. A náhodou v továrním archivu našli dílenské nákresy toho vozu. Inženýr to dvakrát převrátil a pak ukázal prstem na číslo 312.“

„Vy jste byl při tom?“

„Byl. Jako váš důvěrník. A moc jsme se se soudruhem Loubalem nasmáli.“

„Soudruh Loubal se nikdy nesměje, vy lháři!“

„To je mi známo, ale já jsem to obstaral za něj,“ mrkal Karlíček rozveseleně. „Vagonů WT-0019 je v provozu ještě osmnáct. Máme je ustavičně v pohybu. Od Liberce k Veselí-Mezimostí, od Aše do Košic a napříč všemi směry. To znamená honit je po světě. Ale šroubky se v nich těžko dají počítat, protože jsou natřískány dětskými kočárky, košíky s ovocem a zavazadly všeho druhu. Lehnete-li si pod vůz, abyste tam nějaké šroubky našel, může vám vagon se vším všudy ujet nad hlavou. Proč bychom se tedy neusmívali, že jsme na to takhle vyžráli?“

Na to už jsem neřekl nic.

„Stavte se tu ve tři hodiny po poledni,“ povídám. „Půjdeme k Lenkovi. Zatím si proberu tyto nákresy a potvrdím-li si to, co si o těch dvou matkách myslím, vezmu vás na mou duši na poradu.“

„Jako nálezce bych si to zasloužil,“ odpověděl Karlíček. „Ale nechťel byste slyšet, co si o nich myslím já?“

„Není to nic divokého?“

„Bohužel je. Pocházejí z klozetu. Na WT-0019 je mísa připevněna čtyřmi šrouby o třech čtvrtích palce. Procházejí shora podlahou. Matky jsou nasazeny zespodu, pod vozem. Rozevření klíče na matky i na hlavy šroubů je přirozeně stejné. Někdo šrouby uvolnil a matky spadly mezi koleje. Jsou-li na nich nějaké čerstvé otlaceniny, není to od klíče, ale od nárazu o štěrku. Potom teprve mohl ten

montér šrouby vytáhnout a hodit do mísy, jestliže to vůbec udělal, ale v tom případě leží šrouby o pár set metrů dál. Budu se tam muset podívat.“

Karlíček tedy došel k témuž názoru jako já.

Pokračoval: „Mísa je železná a smaltovaná. Porcelánová být nemůže, takovou neudržíte bez prasklin ani doma, natož ve vlaku. Ukrást by ji nikdo nechtěl, na to bych vzal jed. Kdyby byla z porcelánu, stačilo do ní něčím praštit a byla na kusy. Železnou musím odmontovat, abych mohl zvětšit otvor, kterým je tak hezky vidět na utíkající pražce. Odstavím ji, nebo ji alespoň pootočím kolem jednoho šroubu. To si hezky včas připravím a mám to pak otvírací jako tajný vchod. Rozumíte. V příhodné chvíli mísu odstavím, strčím tam hlaveň samopalů, protože jiný nástroj nemám, a zapáčím. Vylomím a zvětším díru tak, abych mohl mezi koleje něco spustit, například dvacet milionů.“

Soudil ještě zlověstněji než já. Hodil klidně mezi koleje všech dvacet milionů a nic si z toho nedělal. A na rozdíl ode mne nařkl ze zločinu nejen jednoho muže nebo dva, nýbrž všechny čtyři, a to s nejlhčím svědomím.

„Oknem nemohli nic vyhazovat,“ pravil. „Byla za nimi řada vozů a hned v prvním seděla dvoučlenná stráž. Jistě by si toho některý z nich všiml, kdežto pod vlak neviděl nikdo. Pohříchu jim do toho přišel ten výbuch, který asi připravovali na později. Rakvička s dvaceti miliony už neměla čas vypadnout, nýbrž shořela na dřevě.“

„To by bylo dobře,“ povídám mrzutě.

„To by bylo nejlepší ze všeho,“ dotvrdil Karlíček. „Jenže černý turista přece jen něco odnášel. Bylo to ale tak těžké, že to váze bankovek neodpovídalo. Ovšem když čekal na kilometru 286, měla bednička vypadnout už tam, a ne až o jedenáct kilometrů dál. Proto se nám to dobře nesrovnává. Potřebovali bychom aspoň vědět, kdy to děvče zastřelili. Zдали před příjezdem vlaku, nebo po jeho odjezdu. Proto je ta přehrada ve vědomí cestujících tak důležitá.“

Na jednu věc Karlíček nepřípadl a já jsem se o ní zatím nezmínil. Černý turista mohl velkou váhu svého batohu jen předstírat. Zdálo se, že se postaral o to, aby si té tíhy kdekdo všiml.

Po třetí hodině odpolední jsme se vypravili k domu, kde Jaroslav Lenk bydlil. Jako dva civilisté jsme byli zcela nenápadní, zejména Karlíček. Tvářil se cestou jako jeden z oněch málo sympatických doktůrků, kteří si velmi váží sami sebe a svého suchopárného vzdělání, považující smysl pro humor za hřích proti kultuře.

Vstoupili jsme do starého předměstského činžáku, na jehož třech patrech seděla dvoupatrová nástavba jako zánovní bedna na staré skříně.

Klíče od Lenkova přízemního bytu jsem si opatřil snadno. Všecky Lenkovy věci byly prozatím uloženy u nás.

Vklouzli jsme do bytu tiše, rychle a nepozorovaně. Nemuseli jsme se tedy nikomu legitimovat a vzbudit tak dohady, že není všecko v pořádku.

Octli jsme se v polotemné předsíni, vybavené starším a nesourodým nábytkem jako pokoj. Menší část místnosti byla oddělena slabou dřevěnou přepážkou s tabulkami mléčného skla. Propouštěly spoře světlo, vpadající jediným oknem, které v oné menší části předsíně, zařízené jako plynová koupelna, vedlo do dvora. Zřejmě to byla nouzová adaptace. Tento přes osmdesát let starý dům jistě v žádném ze svých bytů původně koupelnu neměl.

Z pokojové předsíně jsme beze slova vešli do další místnosti, větší a jen o málo světlejší, neboť okno, vedoucí rovněž do dvora, zastínila pavlač nad ním. Na stěně proti oknu jsme snadno rozeznali omítnutá prkna, která zatarasovala dveře. Byt, původně větší, byl tedy rozdělen.

Přirozeně to nezaručovalo dostatečnou zvukovou izolaci. Karlíček, jehož nikdo nemusel napomínat, aby mluvil tiše, řekl: „Jsme tady v podobné situaci, v jaké jsem byl já na těch kolejkách. Víme, že něco musíme najít, ale nevíme, co to bude. Podle toho se rozhlíejme.“

V této druhé místnosti byl plynový sporáček, podle všech známek postavený na místě, kde stávala kuchyňská kachlová kamna. Ostatní zařízení včetně lůžka jevílo známky usilovné, až dojemné snahy poskytnout obyvateli modernější pohodlí.

Věděl jsem, že po válce obýval Jaroslav Lenk tento byt se svou matkou, která asi před dvěma lety zemřela. Nezařizoval se zde nákladněji, než bylo třeba. Podal si žádost o byt důstojnější. Chtěl se oženit.

Na nočním stolku stála úsměvná fotografie Heleny Dvorské. Karlíček k ní přistoupil, ohnul se v kříži a hleděl na ni.

„Zvláštní obličej!“ zabrumlal mi potom zblízka do ucha. „Řeklo by se, že člověku stačí k zamilování tenhle strnulý obrázek. To je divné. Já myslím, že rozdíl mezi fotografií a uměleckým obrazem je ten, že fotografie vždycky zůstane jenom vnější hrou světél a stínů a popřípadě barev, kdežto pod uměleckým obrazem cosi prosvítá, snad duše motivu či umělce. Pokud jde o mne, neviděl bych přes tenhle obličej hloub, ani kdyby to nebyla fotografie, nýbrž ten nejumělečtější...“

„Tiše!“ napomenul jsem ho.

Na ulici to nebyl ten pravý Karlíček, ale v této chvíli, před podobenkou Heleny Dvorské, taky ne. Ale už přicházel k sobě. Bystře zamžikal a rozhlédl se.

„Na mládenecký byt je tu nápadný pořádek,“ konstatoval pološeptem. „Ona to tu asi udržuje.“

Tím jaksi dozněl studijní zájem o Helenu Dvorskou. Otevřel spodní zásuvku skříně. Prádlo v ní bylo srovnáno typicky pečlivou ženskou rukou.

„Jak tohle přehrabeme,“ řekl, „do smrti už to nedáme tak pěkně dohromady.“

„Tam nic nebude,“ povídám. „Prohledejte kapsy obleků.“ Karlíček nejdříve přešel prstem po vršku skříně a pak si prst zadumaně u okna prohlížel. Nepošpinil si ho.

„Ta jeho nevěsta má klíče od bytu,“ usoudil s jistotou. „Za pouhé dva dny by tu bylo prachu habaděj. Prach je náš vrah. Vniká všude.“

Tady se šmejdilo hadrem ještě včera, ne-li dnes dopoledne. Na okenní klice musí být její otisky. Větrala.“

Prohledával pak kapsy obleků, rozvěšených pečlivě na dřevěných ramínkách. Zimní plášť byl dokonce v papírovém pytlí na ochranu proti molům. Zatím však Karlíček nenalezl nic kromě zapomenuté koruny.

„Musíme být vynalézavější,“ míní.

Otevřel jsem zásuvku staršího ložnicového stolu s tenkými nohama a se slabou, poněkud pokroucenou deskou. Zásuvka byla zamčena, ale měl jsem klíček a kromě toho jsem si všiml, že by stačilo desku trochu nadzdvihnout, aby západka zámku vyšla z otvoru v desce, takže zásuvku bylo možno lehce vytáhnout i bez odmykání.

Papíry v zásuvce určitě neudržovala v pořádku ani ženská ruka, ani žádná jiná. Kromě školních vysvědčení, přeložených a přepoutaných gumičkou, a kromě desek s osobními doklady strkal Jaroslav Lenk do zásuvky prostě každou písemnost, kterou právě nehodil do koše na odpady. – (Ten byl ke Karlíčkově lítosti úplně prázdný.) – Našel jsem tedy například účet za opravu hodinek, předpisy pro majitele domu o nájemném, staré pohlednice, jejichž text nic neříkal, potvrzenky různého druhu, legitimaci organizace, dávno již zrušené, a podobně.

Vzadu v zásuvce byla spořitelní knížka.

Podíval jsem se do ní. Zněla na jméno Jaroslav Lenk a neměla žádnou vinkulaci. Na první pohled bylo patrné, že jsou to ukládané úspory. Jeden z vkladů byl nápadně větší než ostatní. Pocházel z doby, kdy zemřela Lenkova matka. Maxima celkového vkladu bylo v knížce dosaženo nedávno, a to padesáti dvou tisíc čtyř set třiceti pěti korun a sedmdesáti dvou haléřů.

Dvacátého června, tedy sedm dní před výbuchem poštovního vozu, bylo podle záznamu ve spořitelní knížce vybráno z úspor 40 000,- Kčs.

Zůstal zbytek: 12 435,72 Kčs.

„Investice na lotroviny!“ řekl s ušklíbnutím Karlíček. On vůbec říkal netaktně všechno, co ho napadlo.

Hned následující a zatím poslední záznam v knížce pocházel z prvního července: vloženo 3000,- Kčs. Zůstatek 15 435,72 Kčs.

Tento vklad nemohl učinit Jaroslav Lenk, neboť prvního července ležel v hlubokém bezvědomí v nemocnici.

„Podívejme se, co se najde, když se hledá,“ poznamenal Karlíček. „Ale tři tisíce by bylo jako podíl z uloupených dvaceti milionů trochu málo – nehledě ani k té investici čtyřiceti tisíc.“

Jestliže bylo možné podezřívát Helenu Dvorskou z udržování pořádku v bytě, bylo tím snadnější podezřívát ji z vložení tří tisíc.

„Promluvme s ní,“ řekl jsem.

„Její měsíční plat je čtyři tisíce pět set brutto,“ pravil Karlíček zasvěceně.

Jen to dopověděl, rozezněl se pronikavě dveřní zvonek.

Karlíček začal prudce mžikat. Ono to opravdu téměř polekalo. Zvonek, zavěšený nad dveřmi, křičel dobré tři vteřiny silným, poplachově nelibým hlasem.

Byli jsme zticha a ani jsme se nehnuli. Ten, kdo zvonil, patrně nevěděl, že Jaroslav Lenk leží v nemocnici. Tudíž to nebyl nikdo významnější než listonoš, domovník, výběrčí plynárny nebo jiná neutrální osoba. Ale nemusel nám tady zvonit zrovna teď, protiva.

Uplynula chvíle. Pak se zvonek ozval znovu.

A zase chvíle.

„Teď už půjde pryč,“ zašeptal Karlíček.

Ale nešel. Zvonek zadrnčel potřetí, jako netrpělivě, čtyřikrát za sebou. Dlouze, krátce, dlouze, krátce.

Pak jsme čekali skoro minutu, ačkoli toto poslední zazvonění mělo charakter pohněvaného loučení. Kdyby bylo bezprostředně následovalo zabušení na dveře, ne-li dokonce kopnutí, byl bych počítal zcela jistě s tím, že se návštěvník vzdálil.

Po minutě však zadrnčel zvonek opět v témž rytmu čtyřikrát a po malé pauze přidal ještě krátké zazvonění, dlouhé zvonění a dvě krátká.

To už budilo dojem nesmyslné tvrdohlavosti.

Karlíček ke mně nachýlil hlavu.

„Pozor...!“ dýchl. „Ten ví, že tady někdo je. Chce se na nás dostat!“

Vzápětí řinčel zvonek zas. Dlouze, krátce, dlouze, krátce, a pak krátce, dlouze, dvakrát krátce.

A tak jsem si najednou uvědomil, že vlastně vysílá dvě Morseovy telegrafické značky, a to pro písmena ztracené série C a L.

Vtipný Karlíček tentokrát mému znamení neporozuměl. Ale když se zvonění opakovalo, a zase to byly čárka tečka čárka tečka – tečka čárka tečka tečka, rozbřesklo se i jemu v hlavě.

„Telegraf!“ zašeptal.

Morseovy potvůrky neuměl číst z paměti. Rychle jsem ho poučil, a on na to reagoval řadou tečkových mžiknutí, což v Morseově abecedě znamenalo samé „hihihi“.

Použití zvonkových značek bylo beze vší pochyby úmyslné. Dotvrzovalo to další zazvonění C-L. Jestliže se podivný návštěvník ohlašoval tímto způsobem, nemohl nevědět, že Jaroslav Lenk není doma. A kdyby to bylo smluvené znamení s někým jiným – dejme tomu s Helenou Dvorskou – nedobýval by se dovnitř tak usilovně.

Zdálo se tedy, že o naší přítomnosti ví. Protože jsme nikomu neřekli, že sem půjdeme, byli jsme asi tajně sledováni. Nebo někdo Lenkův byt nenápadně hlídal a začal se obávat, že právě zde zachytíme stopu pro něho nebezpečnou. Musel vyjít ze svého úkrytu a zahájit protiútok. A tak třeba za dveřmi čekali dva nebo tři chlapi.

Když jsme vykročili tiše do předsíně, Karlíček se sehnul a stáhl z plynoměru zavírací klíč. Vzal jej do hrsti jako dýku, čímž dokázal, že myšlenka na tři gangstery za dveřmi ani jemu není cizí.

Přistoupil jsem ke dveřím s úmyslem otevřít je naráz a popřípadě okamžitě srazit zpátky pěstí toho, kdo by se chtěl vtlačit dovnitř. Kdyby snad už na dveřích ležel plnou vahou, nechal bych ho vletět dovnitř a ostatním bych přirazil dveře před nosem. S vetřelcem bychom si pak už nějak poradili. S tímto dobrodružným předpokladem jsem vytrhl dveře tak náhle, že člověk neútočného vzhledu, stojící na chodbě před nimi, leknutím ucouvl a napřáhl v bezděčné obraně ruku proti Karlíčkovu, který mu přiskočil k boku s neskrývaným úmyslem rozpárat ho uzavíracím klíčem od plynoměru.

Poznal jsem ředitele Budínského z Národní banky a poznal jsem také, že Karlíček si *umí* počínat statečně. A to mě udivilo skorem víc.

Dobře. Z onébleskové úvahy, oč vlastně běží, jsem zatím neslevil nic. Neboť jestliže někdo předem věděl, jak a kam pocestuje dvacet milionů, byl to Budínský.

„Budete muset laskavě ustoupit,“ povídám mu.

Budínský se ze svého úleku vzpamatoval, ale dal najevo překvapení jiného druhu.

„Vy jste nevypozoroval, že je to mé přání?“

Jak bych to na tom mohutném zvonění nevypozoroval! Téměř jsem se zastyděl. Raději jsem neřekl nic.

Budínský pokročil dovnitř, ale ozbrojenému Karlíčkoví pořád ještě nedůvěřoval. Ostatně Karlíček poodstoupil, dal klíč na místo a následoval nás do zadní místnosti.

Tak se stalo, že zde měl Jaroslav Lenk tříčlennou návštěvu, které by se byl asi nikdy nenadál.

Budínský, nyní už zcela uklidněný a nenucený, rozhlédl se způsobem, jakým se rozhlíží člověk, který se octne v neznámém prostředí, dokreslujícím nebo ilustrujícím nějaké jeho představy.

„Zvláštní náhoda!“ pravil. „Volal jsem vás, ale řekli mi, že jste odešel. Jdu potom příčnou ulicí a u rohu zastaví Řeřichův automobil. Řeřicha mě totiž spatřil...“

Stále jsem nic neříkal. Řeřicha, správce trezorů, byl další člověk, který o zásilce do Bratislavy věděl předem.

„Ano,“ vysvětloval Budínský s úsměvem, který jsem neopětoval. „Povídám mu, že jsem s vámi potřeboval mluvit, ale že jsem vás nezastihl. On byl několik dní mimo Prahu. Nevěděl, co se děje...“

Bylo opravdu nejlepší nechat ho mluvit. Neupadal ani trochu do rozpaků.

„Zahlédl vás, když jel dolů. Zašel prý jste ještě s jedním pánem do domu přímo proti hostinci. On právě dojížděl ze vzdálenosti několika desítek metrů proti vám. Zmizeli jste v domě dříve, než dojel. Mohl vás snadno na chodníku rozeznat lépe než vy jeho za volantem. Zřejmě jste si ho nevšimli. Nu – já jsem tudy měl cestu...

chvilku jsem před domem postál, pak jsem vešel dovnitř a zjistil jsem, že tu bydlí podporučík Lenk!“

Nedal jsem na sobě znát, jak jsem s tímto vysvětlením spokojen.

„O čem jste si přál se mnou tak nutně mluvit?“ zeptal jsem se.

„Hned vám řeknu.“ Budínský byl korektní, pečlivě oděný a upravený pán. Jednal vlídně a přátelsky. „Ale především jsem povinen objasnit vám všechny okolnosti. Mám dojem, že podporučík Lenk upadl v jakési podezření... prosím, nenamáhejte se, abyste mi to potvrzoval nebo vyvracel, to je pouze jeden z důvodů mého jednání. Já totiž soudím podle vašeho zájmu o to, jak se choval u nás v bance. Prostě snadno jsem se dovtipil, že se chcete u něho v bytě porozhlédnout...“

„Jen pokračujte,“ vybídl jsem ho.

„Mám doma synka. Koupil jsem mu hračku – dětský telegraf... ale k tomu je třeba partnera, a toho dělám já. Morseovu abecedu mám tedy v malíčku. Vy jste mi na zazvonění neotvíral. Počítal jsem s tím, že jste již odešel – anebo že si nepřejete, aby někdo o vaši návštěvě věděl. Bylo by zajímavé vědět, co jste si myslel, když...“

„Na tom nezáleží,“ odvětil jsem a ani teď jsem jeho úsměv neopětoval.

„Promiňte,“ omluvil se. „Shledáváte-li, že jsem si počínal nevhodně, pokárejte mě, vyslechnu to pokorně. Můj úmysl byl dobrý. Ta věc podle mého mínění spěchá.“

Vytáhl z náprsní kapsy toboleku a z toboleky vylovil tisícovku.

„Je to série C-L,“ pravil a podal mi ji.

Vzal jsem ji a prohlédl. Byla to skutečně série C-L. Pravý dolní růžek měla lehce zahnědlý, patrně byla přizhelnuta. Jinak jsem nerozeznal žádné poškození.

„Jak je vidět,“ řekl Budínský, „něco v oběhu přece jen bude.“

Odpověděl jsem: „V oběhu může být jen to, čeho se zmocnili nepoctiví nálezci, a to jsou ojedinělé výjimky. Prakticky nemají význam.“

„Tato bankovka kolovala!“ připomněl.

„Mnoho ne,“ povídám. „Je úplně nová.“

„Přesto možná několikrát nakoupila cenné zboží a my ji musíme nakonec odepsat.“

Pokrčil jsem rameny.

„Odkud ji máte?“

Bankovku nyní prohlížel s důležitým výrazem Karlíček. Budínský Karlíčka neznal. Neuznával jsem za vhodné ho představovat. Karlíček budil dojem vážené úřední osoby.

„Tuto bankovku,“ pravil Budínský, pohlédnuv krátce na Karlíčka, „odevzdala s ostatní tržbou vedoucí bižuterie. Je to denní tržba. Tisícovky v ní byly dvě. Druhá je v pořádku. Vyslechl jsem tu vedoucí osobně. Bohužel je to hrozně popletená ženská. Nedostali jsme z ní nic kloudného.“

„Jak to myslíte?“

„Nepamatuje si ani, od koho tisícovky inkasovala. Myslí jenom, že jednou platila zákaznice, která kupovala jantarový náhrdelník, a druhou jiná žena, které prodala klipsové náušnice. Popsat ty ženy neumí, plete si jednu s druhou a ví přesně jen to, že obě byly mladší a prý nadmíru elegantní.“

Řekl jsem: „Zeptáme se jí sami, jak to s tou elegancí vypadalo. Ale jak to, prosím vás, že jste měl bankovku tak prozíravě s sebou?“

„Byl jsem na cestě k vám. Nebýt téhle náhody, nechal jsem ji pro vás v kanceláři.“

Pak poukázal na nepříjemné komplikace v případě, že by byl zachován přísný úřední postup.

„Jsou v tom háčky,“ pravil. „Banka vlastně sérii C-L nesmí přijmout. Naproti tomu veřejnost není informována. Při rozhodné převaze socialistických sektorů sice počítáme s tím, že v koloběhu peněz se každá bankovka dostane do peněžního ústavu, ale jsou tu také tezaurované peníze, uložené doma u jednotlivců. Jiné obíhají jaksí soukromě v nezákonných transakcích, v černém obchodu a podobně. Tam sérii C-L neuhlídáme. Množství tezaurovaných peněz neustále a možno říci pravidelně roste. Vede to k tomu, že nám peníze v koloběhu scházejí a že je musíme nahrazovat. Až to

překročí přípustné meze, bude nutno přikročit k nějakému ráznému činu pro ozdravení finančních poměrů.“

„Máte tedy dosti dobrý přehled,“ řekl jsem, „kalkulujete i s teaurací a s černým obchodem. Tomu je dobře rozumět. Ale dejme tomu, že by nastala krajní možnost. Že by se octlo v oběhu o dvacet milionů víc a že by přitom peněžní ústavy nezachytily ani jedinou bankovku C-L, protože by všechny byly tezaurovány. Byl by znát v koloběhu peněz výkyv z pravidelnosti?“

„Ovšem. Nemuselo by to být ani tolik. Stačil by snad milion nebo dva. Tezaurovaná C-L by přece vytlačila z tezaurace do oběhu platné bankovky.“

„Nic takového se však prozatím nestalo.“

„Ne. A také by nám většina exemplářů C-L neušla. Až nebudete tuto bankovku potřebovat, laskavě mi ji vrátíte a my už to v dohodě s ministerstvem nějak dáme do pořádku.“

Karlíček schoval s výrazem samozřejmosti tisícovku do své tobolky, kde měla místa až až.

„Co jste řekli té vedoucí bižuterie?“ zeptal jsem se.

„Myslila nejdřív, že bankovka je falešná,“ odvětil. „Řekli jsme jí, že podle čísla je jen kradená.“

Data, týkající se oné vedoucí, znal Budínský z paměti.

„A to je zatím všecko,“ dodal. „Nechci vás už zdržovat. Samozřejmě nebudu nikde povídat, že jsem tu byl.“

„Netrvám na tom, abyste mlčel,“ odpověděl jsem.

Vrátil jsem se ke Karlíčkově.

„Vidíte!“ povídá Karlíček povážlivě. „Najde se leccos. Někdy dvě matky, někdy člověk nebo dva. Budínský a Řeřicha brousí kolem bloku, to je fakt.“

Odpověděl jsem mu prostě: „Hledejme dál, Karlíčku!“

Hledali jsme, ale nenašli jsme už nic, co by stálo zato. Jedinou nápadností zůstala spořitelní knížka.

Bylo už po páté hodině odpolední, když jsme toho nechali.

„Snad byste ještě zastihl tu vedoucí v bižuterii, Karlíčku,“ povídám, „když už jste si tu tisícovku strčil do kapsy. V šest hodin

se obchody zavírají, vyšlo by vám to dobře. Já bych si zatím pohovořil s Helenou Dvorskou – najdu-li ji ovšem doma.“

„Najdete,“ ubezpečil mě Karlíček. „Mám tam s ní rande. Měl jsem zajít do nemocnice přeptat se, jak se daří jejímu snoubenci a co s ním zas dneska prováděli, a potom ji navštívit v bytě.“

„Jak často to děláte?“

„Denně,“ řekl Karlíček upřímně. „Někdy se sejdem jinde. Vždycky se do nemocnice nedostanu. V tom případě si tak trochu něco vymyslím, ale to snad nevádí.“

Poradil jsem mu, aby nic nepřeháněl. Karlíček se obhájil tím, že jsem to byl já sám, kdo Heleně Dvorské slíbil podávat informace.

„Pravidelně, ale ne zrovna denně,“ povídám. „Dnes to vezmu za vás, ovšem seriózně. Zastavím se v nemocnici. A vy musíte mít na zřeteli, že studium pozoruhodného obličeje slečny Dvorské není hlavní věc.“

Vyšli jsme z bytu. Ani teď nás nikdo nezahlédl. Potkali jsme nějakou ženu až v domovních dveřích. Celkem si nás nevšimla.

Na ulici jsme se rozešli.

Do nemocnice bylo daleko. Zastavil jsem taxametr.

V nemocnici jsem zastihl šéflékaře. Byl samozřejmě informován o opatřeních týkajících se Jaroslava Lenka. Krátce mi sdělil, že se stavem pacienta mohu být spokojen a že ho ani nemusím vidět.

„Ale...“ vzal si mne stranou, „je tady něco zajímavého. Přišel se dnes poptávat po jeho zdraví nějaký muž. Říkal, že ho posílá jistá slečna Dvorská... Dotazoval se nejdříve v přijímací kanceláři.“

„To je víc než zajímavé,“ povídám.

„Zdá se, že ano. Přece sem chodí ten mladík s brýlemi. V přijímací kanceláři podporučíka Lenka v seznamu nemají. Ale cizí muž trval na tom, že Jaroslav Lenk tady je a že musí vědět, jak se mu vede. Oni se nepodřekli. Zavolali mne. Sešel jsem dolů a energicky jsem s ním promluvil v tom smyslu, že tady nikoho takového nemáme. Přál jste si přece...“

„Přeji si to stále,“ řekl jsem. „Jenže někdo asi neudržel jazyk na uzdě.“

„Ví to moc lidí,“ pravil šéflékař mrzutě. „Kolegové, sestry, služební personál... V nejpřísnějším tajemství nelze takového pacienta udržet. Připadal jsem si směšný, když se ten člověk ironicky ušklíbal. Zabručel, abych od něho pacienta pozdravoval, a šel.“

„Škoda, že tak beze všeho odešel.“

Lékař učinil bezradný posunek.

„Zadržet jsme ho nemohli. Ptát se po pacientově zdraví není přece ani za takových okolností žádný zločin. Volat k vám nebo podobně jsme přece nechtěli, byl by se okamžitě dovítí, že lžeme. Sháněl jsem vás po jeho odchodu, ale byl jste někde pryč.“

Řekl jsem, že sem pošlu hlídku, která bude mít právo okamžitě zakročit příslušným způsobem, kdyby se ještě někdo cizí o Jaroslava Lenka zajímal.

„Jak vypadal ten člověk?“ zeptal jsem se.

„Podezřele,“ zněla odpověď, „rozhodně podezřele. Když jsem se ho zeptal, kdo je a jak se jmenuje, odpověděl, že na tom nezáleží. Co se týče zjevu, je normální postavy, ve stáří, kterému se říká nejlepší léta... nijak zvlášť nápadný, spíše tmavovlasý, trochu drsnější pleti...“

„A co byste řekl o jeho společenském postavení?“

Doktor, dosti zneklidněný touto příhodou, se zamyslel.

„Nerad bych se mýlil,“ řekl až po chvíli, „ale budil ve mně dojem, že je to praktický technik... Povolání zanechává a prohlubuje člověku stopy ve výrazu, v chování i v oblečení. Snad mi rozumíte...“

„Ale ano,“ odpověděl jsem, „jenže to někdy klame.“

Ostatní, kteří se zájemcem o zdraví Jaroslava Lenka přišli do styku, nesoudili tak určitě. To, co šéflékař považoval za následky pochůzek po stavbách nebo dílnách nebo bůhví kde, přičítali spíše vrozenému nedostatku péče o bezvadný zevnějšek, jakési bohémské nedbalosti.

Nakonec jsem si poznamenal dosti přesný popis návštěvníka, podezřelého mimo jiné hlavně tím, že se odvolával na Helenu Dvorskou. Nevěřil jsem, že by ho byla do nemocnice poslala.

Za starostmi o zdraví Jaroslava Lenka se určitě skrývalo víc než jen pouhý zájem, zdali ho tam mají v ošetřování, či nemají. A bylo mrzuté, že tato stopa zatím nikam nevedla.

Cestou z nemocnice jsem si počítal osoby, které si v případě C-L zasloužily pozornosti. Kromě Jaroslava Lenka a kromě muže, který se po něm poptával, byli to dva turisté od kilometru 286, dále osoba, která udala v bižuterii tisícovku, pak Budínský a Řeřicha, kteří podle Karlíčкова mínění brousili podezřele kolem bloku, a koneckonců i Helena Dvorská. Uvádím tu jejich seznam proto, abyste si sami představili, jak špatně mi to šlo zatím dohromady. Návštěvník v nemocnici ovšem mohl být jedním z oněch dvou turistů, jestliže jejich turistika byla jen maskou. Připomínal tak trochu toho černého.

* * *

K domu, kde bydlila Helena Dvorská, dostal jsem se později, než jsem předpokládal.

Byl to novější, bílými kachlíky obložený činžovní dům, pyšníci se mezi svými staršími sousedy. Vyjel jsem výtahem do třetího patra. Vystoupil jsem do úzké chodby, posázené řadou stejných jednokřídlových dveří, takže bylo asi umění trefit se bezpečně domů a nedobývat se omylem jinam. Byl už podvečer, na chodbě se nesvítilo, a trvalo mi chvíli, než jsem našel tlačítko nočního osvětlení. Přečetl jsem asi pět navštívenek, než jsem našel tu pravou.

Helena Dvorská mi otevřela skoro ihned. Patrně očekávala už poněkud netrpělivě Karlíčka. Ve světle žárovky, která plála za ní a která mě přímo ozářila, ihned mě poznala a s lehkým překvapením zdvihla obočí.

„Přišel jsem v zastoupení vašeho stálého zpravodaje,“ uvedl jsem se po zdvořilém pozdravu. Pozvala mě dál.

Vlevo malá kuchyňka, proti dveřím na chodbu vchod do nažloutle, či spíše nahnědle osvětlené garsoniéry. Ve srovnání s jasným světlem v předsíni to bylo nápadně diskrétní. Vstoupil jsem tam jako do pohádkové jeskyňky.

Filigránský, tenkonohý a šikmonohý nábyteček ze světlého jilmu, moderního slohu a úsporně a prakticky rozestavený, byl – jak jsem se později dověděl – výrobkem otce Dvorského, stolaře, který prý si mohl hlavu ukrotit, než se do toho podle návrhů své dcery pustil. Helena Dvorská svým vkusem předstihla dobu. Ale zahnědlý přísvit žárovek, filtrovaný pergamenovým papírem, zdál se mi poněkud smutný pro osobu, která tu bydlí sama.

„Posadte se prosím,“ řekla.

Bylo nápadně znát, že není u mne v kanceláři, nýbrž doma. Ostatně na mně to bylo znát rovněž.

„Mohu vám nabídnout čaj?“ zeptala se.

S díky jsem odmítl. Měla asi na mysli ten speciálně slabý. Soudil jsem z toho, že Karlíček už tady dosti zdomácněl.

„Vašemu snoubenci se daří den ze dne lépe,“ řekl jsem podle pravdy.

Helena Dvorská poděkovala. Byla opravdu hezká, zejména v tomto svém prostředí. Tady asi Karlíček hodně rychle odbýval své referáty z nemocnice a zato pilně studoval obličej, jehož záhadu sám sobě odmítal vysvětlit. Ale doufal jsem, že nezapomíná na poměr této ženy k Jaroslavu Lenkovi a že svého nebezpečného studia včas nechá.

„Ještě nenastal čas,“ řekl jsem, „abyste svého snoubence navštívila. Uvidíte ho, až on bude schopen vidět bez námahy vás. Ani by vás pohled na něho nepotěšil. Vězí v aparátu, který mu podpírá bradu jako na široké lžici, má ostříhanou a ořechovanou hlavu a v obličejí je pobledlý a nazelenalý. Možná, že byste ho ani nepoznala. Uzdravuje se, ale ovšem velmi pomalu.“

Brala to na vědomí klidně, s vážným, zamyšleným výrazem.

„Přišel jsem se vás také na něco zeptat,“ povídám. „Navštěvujete někdy snoubence v bytě?“

Vzhlédla ke mně, dávajíc úmyslně najevo překvapení.

„Málokdy tam zajdu. Proč se ptáte?“

„Máte od jeho bytu klíč?“

„Nemám. Nikdy jsem ho neměla.“

„Kdy jste byla v jeho bytě naposled?“

„To už je dávno. Přesně se nepamatuji.“

„Za jeho nynější nepřítomnosti jste tam nezašla?“

„Jak bych mohla?“

Byla stále klidná, ale začala být jaksi ostražitá. Na chvíličku jsem se odmlčel. Podle toho, co říkala, v Lenkově bytě neuklízela.

Řekl jsem dále: „Soudruh Lenk chodil spíš k vám, že?“

„Téměř denně,“ odpověděla s tím svým klidně ostražitým pohledem.

„Víte o tom, že má spořitelní knížku?“

„Ovšem. Jsou to naše společné úspory.“

„Úspory do příštího manželství?“

„Ano. Asi padesát tisíc. Je v tom i zpeněžené dědictví po jeho matce.“

Smysl mých otázek sotva chápala, ale vyložil jsem jí to hned.

„Slečno Dvorská,“ pravím, „z té spořitelní knížky bylo vybráno čtyřicet tisíc. Stalo se to s vaším vědomím, nebo jste je snad vybrala sama?“

Lehce pobledla.

„O tom nevím,“ řekla konečně.

„Vybral je tedy váš snoubenec. Ale prvního července vložil někdo na vaši společnou knížku tři tisíce korun. Váš snoubenec to udělat nemohl, ležel v bezvědomí v nemocnici.“

Zavrtěla hlavou. Nemohla zabránit, aby se jí hlas trochu nerozechvěl rozčilením.

„Tomu nerozumím. Já jsem je neuložila. Klíče od bytu má správce domu. Posluhovala už jeho nemocné matce. Jarka s ní byl vždycky spokojen. Důvěřuje jí, je jí vděčen za služby, které prokázala jeho matce. Uklízí mu byt výhradně za jeho

nepřítomnosti. Je velmi hodná a svědomitá, ale aby mu ukládala peníze na knížku, to přece...”

„Ovšem,” povídám. „To by byla krádež naruby. Ale co si myslíte o tom vybrání čtyřiceti tisíc?”

Začala vypadat bezradně, téměř sklesle. Pokrčila rameny.

„Nevím, co si mám myslet.”

„Snad je k něčemu potřeboval?”

„Nevím. Pochybuji. Bez mého vědomí by je nevybral.”

„Když to takhle vypadá,” řekl jsem, „musíme vzít tu knížku do úschovy a počkat, až co tomu řekne váš snoubenec.”

„To by snad bylo nejlepší,” pokývla zamyšleně.

Měl jsem pro ni ještě další otázku. Odpověď jsem očekával přesně takovou, jakou jsem pak dostal. Helena Dvorská popřela, že by byla někoho poslala, aby se v nemocnici přeptával. Postačil jí přece Karlíček, který tu podle všeho vypil už desítky litrů slabého čaje.

Popsal jsem domnělého vyslance, jak nejlépe jsem uměl. Helena Dvorská si nevzpomínala, že by někoho takového znala. A tak jsem se poroučel, ubezpečiv ji, že dáme pozor, aby z těch podivných jevů nevzešlo nic nemilého.

Spěchal jsem na předměstí k bytu Jaroslava Lenka.

Opět se mi podařilo dostat se do bytu nepozorovaně. Vzal jsem si ze stolu spořitelní knížku a šel jsem.

Ráno následujícího dne jsem si vystavil potvrzení, že jsem knížku zabavil, což samozřejmě vypadalo podivně, ale jinak to nešlo. K tomu jsem sám sobě nadiktoval antedatovaný příkaz k prohlídce Lenkova bytu. To bylo nutné. Šlo o peníze, a tady musí být všechno v pořádku. Kdyby byl Karlíček nenechal v kapse Lenkových kalhot tu kovovou korunu, byl by se o ní rovněž musel udělat zápis.

Pak jsme se dotázali ve spořitelně. Spořitelna potvrdila správnost všech údajů v Lenkově knížce.

Přišel Karlíček a způsobem, který přesvědčoval o nedostacích jeho výchovy, hlásil:

„Ta ženská v bižuterii je monstrum, že by ji člověk ztrestal na místě. Má tam dvě prodavačky, které se bez oddechu usmívají a kdekomu jako dva nahrané magnetofony tvrdí drze do očí, že mu to bude výborně slušet, i kdyby mu posadily španělský hřeben na rádiovku. Příšerná společnost! Cítil jsem se tam mizerně.“

„Něco vážnějšího nevíte?“ zeptal jsem se.

„Málo!“ povzdechl Karlíček. „Jantar stál dvanáct set. Vedoucí si vzpomněla, že dávala na tisícovku zpátky. Říkám, že tedy zákaznice musela platit dvěma tisícovkami, ale ona si zas určitě pamatuje, že dvě tisícovky najednou od nikoho neinkasovala, a kdyby, tak byla podle toho, co povídali v bance, stejně kradená jen jedna. Náušnice jsou o něco nadějnější. Alespoň o nich ta ženská nemůže tvrdit, že stály víc než tisícovku. Měla tam ještě jedny přesně takové. Říkala sice, že jsou to možná jiné, ale já jsem dal spíš na ty dvě usměvavé panny, co jí pomáhají ty trety prodávat. Náušnice jsem si vypůjčil na potvrzenku a tady jsou.“

Karlíček vysoukal z kapsy poměrně objemnou krabičku a vysypal na stůl dvě ostře žluté okurčičky, přivěšené k placaté klipse prostřednictvím indiánsky pomotaného zlaceného řetízku a dvou ležatých křížků, připomínajících dopravní značku pro nechráněný přejezd železničních kolejí.

„Hrůza, co?“ povídá. „Měly se mnou hodně práce, než mě přesvědčily, že jsou to náušnice. Skoba ve zdi aby to vydržela, a ne něžné ouško dnešní ženy. Potěžte si to. Každá má minimálně pět uncí.“

Karlíček se odmlčel a vůbec nic si nedělal z pohledů, jimiž jsem ho častoval.

„Dáte-li mi příkaz,“ napřímil se odhodlaně, „abych se po stopě těch náušnic pustil, vyrazím ihned.“

„Nedám žádný příkaz,“ odbyl jsem ho. „Posaďte se.“

Objednal jsem pro sebe kávu a pro něho speciálně slabý čaj.

„Teď poslouchejte,“ povídám. „Ze včerejška mám tyto novinky.“

Karlíček byl ovšem pozornost sama. Když mě vyslechl, zadumal se a pravil, že podporučíka Lenka do toho nemůžeme jen tak beze všeho namáčet, poněvadž by to bylo příliš velké a neuvěřitelné spiknutí. Ale podezřelé zjevy tu jsou a poptávka v nemocnici se k nim přidružuje. Důvody mohou být různé. Hlavní však je holý fakt, že někdo se pídí po tom, co s podporučíkem Lenkem vlastně je. A co s ním může být? Jen dvojí. Buď je ještě živ, nebo už není.

Na to jsem řekl:

„Čert ví, koho tím potěšíme nebo zarmoutíme, ale podporučík Lenk patrně naživu zůstane. Proto se zájem o něj ještě projeví! Ovšem ne už v nemocnici. Tam na sebe ten chlapík příliš nápadně upozornil. Jinde.“

Karlíček povzdechl.

„U Heleny Dvorské myslíte?“

„Právě. A to bych vám dal na starost. Zdravotní stav podporučíka Lenka je dobrá záminka. Provozujte to nad sto procent.“

„Jak to?“ hnul se Karlíček znepokojeně.

„Je třeba dávat pozor, neděje-li se kolem ní nic podezřelého. Vyptávat se jí, zdali sama něco takového nezpůsobovala. Všimnout si prostě, nesnaží-li se někdo přijít s ní do styku, vyzvídat na ní jakýmkoli způsobem, a podobně. Pozvete ji do divadla, do kavárny a tak dále a budete přitom nenápadně sledovat okolí. Osoba, která by se v její blízkosti vyskytla častěji, musela by být zjištěna.“

„Hm, hm,“ řekl Karlíček. „Především by musela s takovým osobním strážcem, kterého ze mne děláte, souhlasit.“

„Bude souhlasit. Dokonce vám bude vděčna. Máte dobrou vyřídilku, špatným společníkem nemůžete být, budete-li se trochu snažit. Je to slaměná vdovička, na kterou se její ženich může spolehnout, že jinou známost nenaváže, a ergo kladívko si může klidně ležet v nemocnici, jak dlouho chce. Umíte tancovat?“

„Neumím,“ řekl Karlíček vyděšeně.

„To je dobře. Budou s ní tancovat jiní, vy si sednete k pivu a budete dělat gardedámu. A Helena Dvorská vám poví, co její tanečník říkal. Podle toho s ním popřípadě zatočíte sám. V tomhle tanci se vyznáte, doufám.“

Karlíček mlčel, jenom nešťastně pomrkvával.

„Jako kavalír budete mít určité výdaje,“ řekl jsem dále. „Ty vám budou hrazeny a zálohovány až do odvolání ze zvláštního fondu. A ještě něco.“

Karlíček ke mně vzhledl tak tklivě, že mi ho bylo líto.

„Jinou práci pro mne nemáte?“ zeptal se.

„Tahle je taková,“ řekl jsem mu, „že byste v ní měl vidět projev zvláštní důvěry. Už proto, že musíte dávat pozor také sám na sebe.“

„Na sebe? Proč na sebe?“

„Jaroslava Lenka nemůžete nahradit ve všem,“ poučil jsem ho necitelně, ale podle mého mínění zdravě. „A já bych chtěl, abyste to měl ustavičně na mysli. V žádném případě nemůže být pro vás nic důležitějšího než váš úkol. Doufám, že mi rozumíte. Máte dobré předpoklady, abyste vyrostl ve výjimečně obratného a užitečného pracovníka, ale pozor, aby vám nějaká slabost nepodrazila nohy. Těžko byste se sbíral.“

Opravdu jsem si myslel, že je tady příležitost podrobit Karlíčka zkoušce ohněm.

* * *

Dílčí hlášení, které mi zaslal důstojník štábu Loubal, mluvilo o dvou mužích, kteří chvíli před výbuchem zahlédli z vlaku vlevo od trati mladou ženu v pestrých šatech. Dojížděla na kole přibližně kolmo k trati po lní stezkou. Mohlo to být docela dobře na kilometru 286. Jeden z cestujících odhadoval, že cyklistka byla vzdálena ještě pětaticet metrů, druhý myslil, že jen dvacet. Oba se poctivě přiznali, že ladná postava děvčete vzbudila jejich speciálně pánský zájem. Na husté křoví u trati se pamatovali, protože jim pohled na děvče brzy zakrylo. Neviděli, že by v křoví někdo byl. V širém okolí

- alespoň na této straně - nebylo jiného člověka, anebo si ho jeden ani druhý nevšimli.

Třetím, kdo něco spatřil, byl strojvedoucí. Vyhlížel návštějí, a to po *pravé* straně vlaku. Z výše lokomotivní budky letmo zahlédl člověka, který ležel ve vzrostlém poli na břiše tak, že mohl na vlak vidět. Trochu pozdvihoval hlavu, ale měl ji krytou tmavým kulatým kloboukem.

To souhlasilo nejen s polohou místa, ale i s popisem zemdlělého muže, který přespal ve venkovském hotelu - aspoň potud, že stopy po zalehnutí v obilí byly na něm patrné a že měl na hlavě tmavý zelený kulatý klobouk.

Pracnou akcí se tedy dokázalo jen to, že děvče bylo zastřeleno až po projetí vlaku kilometrem 286, a nikoli předtím. Chabým výsledkem prakticky uplatněné teorie o přehradě ve vědomí nebyl Karlíček nijak zklamán.

„Hlášení ještě není úplné,“ připomněl. „Něco třeba ještě přijde.“

„To bych vítal,“ řekl jsem.

Pak jsem se ho zeptal, zdali už vrátil do bižuterie náušnice. Řekl, že ještě ne.

„Tak to udělejte,“ vybídl jsem ho. „Nikam to přece nevede, je-li vedoucí tak zmatená, jak říkáte. Ostatně bankovka se tam mohla dostat až z druhých nebo třetích rukou. Jestliže to byl pokusný balónek, jistě čekal někdo v závětrí a dával pozor, jak to projde. A teď už ví, že jsme se mu na vnaidlo chytili.“

Podle oběžníku měl být vplátce série C-L zjištěn. V tomto případě byl zjištěn už tím, že šlo o tržbu zcela určité firmy. Dotyčný úředník v bance jednal zbrkle, když spustil poplach. Budínský pak ho vlastně jen omlouval poukazem na to, že banka zásadně nesmí neplatnou bankovku přijmout. A my jsme byli k otevřenému vyšetřování v bižuterii celkem donuceni.

* * *

Souhrn všech okolností zvyšoval mou netrpělivost, abych už mohl promluvit s Jaroslavem Lenkem. Z nemocnice mi slibovali, že

k tomu bude moci dojít asi za týden. Upozorňovali mě však, že v prvním výsledku mohu klást jen takové otázky, na které by pacient odpovídal bez rozčilení a bez větší duševní námahy. Návštěvu jeho snoubenky zakázali pro předpokládané rozrušení nejméně na šest neděl.

Byl-li Jaroslav Lenk obětí nějakého spiknutí, nebylo ani myslitelné, že by si byl cestou vlakem nevšiml nějaké zdánlivé maličkosti, která by pomohla hnout věci kupředu.

Moje zpráva podaná na ministerstvo neuspokojila. Dokonce znepokojila, když jsem uvedl, že v rozporu s původním dobrozdáním *nemusela* být celá série C-L zničena.

Důstojník štábu Trepinský, který měl na starosti organizování dotazů cestujícím vlaku 2316, téměř již skončil svou herkulovskou prací.

Především mne upozornil, že úřední tajemství o pobytu Jaroslava Lenka v nemocnici je celkem k smíchu. (Ale sám se přitom ani neusmál.) V městě, kam byl Jaroslav Lenk od trati převezen a odkud pak byl dopraven do Prahy letounem, byl tehdy shon. Sháněly se lačně podrobnosti, i pokud šlo o ostatní obsah poštovního vozu. Příkaz, aby se žádné zprávy nešířily, se opozdil, a stejně nezasáhl všude, kde měl.

Trepinský mi přivedl jednoho ze své dotazovací armádičky, aby mi podal zprávu osobně. A ten muž řekl:

„Navštívil jsem dvě starší ženy, které obývají v městě společný byt. Jmenují se Filipina Hrachová a Josefa Nebušilová. Jedna je vdova po soudci, druhá po lékárníkovi. Obě vyvázly při nehodě beze škody. Ptaly se mne po osudu vojáčka z poštovního vozu. Žádaly mě o dovolení, aby mu mohly prostřednictvím pražské služby poslat květiny. Místo jeho pobytu znají. Dověděly se o něm od známých zaměstnanců nemocnice. Obě jsou citově velmi přístupné, skoro sentimentální. O podporučíka Lenka se obzvláště zajímaly. Veřejný zájem již odumřel. Ale v těchto dvou starších ženách jej nedávno oživil cizí, prý nápadně čilý muž, který je navštívil s úmyslem koupit od nich papouška.“

„Povídáte papouška?“

„Ano, povídám papouška,“ potvrdil muž. „Tropického mluvicího ptáka. Ony však žádného papouška nemají, a cizí muž tedy řekl, že to asi bude omyl.“

Neočekával jsem ani ve snu, že do případu C-L vletí také papoušek.

„Zjistil jsem,“ pravil muž dále, „že sháněl papouška po celém městě, aniž nějakého našel. S oběma ženami se dal do rozhovoru. Zabočil na železniční nehodu a posléze prohlásil, že je bratranec toho poraněného strážce. Zdá se, že z obou žen a snad i z některých jiných občanů vydobyl dočasnou adresu podporučíka Lenka předstíraje, že ji dobře zná sám. O svém příbuzenství s podporučíkem vykládal celou řadu výmyslů. Nápad poslat květiny pochází od něho. Zřejmě jej oběma ženám vsugeroval.“

Prostým srovnáním dat vycházelo najevo, že člověk, který se po Jaroslavu Lenkovi poptával v nemocnici, učinil tak dříve, než se ten druhý sháněl ve venkovském městě po papouškovi. Jejich popisy se lišily. Ať to byli dva demaskovaní turisté od kilometru 286, nebo jiní členové bandy, byli asi dohodnuti – a onen nápadně čilý, který trochu připomínal zemdleného muže s kufrem, nemusel se poptávat, kde teď Jaroslav Lenk je, poněvadž už to věděl. Pak se ovšem zdálo, že jeho jediným účelem je přemluvit dvě vdovy k zaslání květinového daru.

„Slíbily květiny poslat?“ zeptal jsem se.

„Dokonce už je poslaly,“ odpověděl muž.

„Jak to provedly?“

„Zaslaly peníze a příkaz pražské firmě.“

„Ten člověk se toho činně zúčastnil?“

„Ne. Odešel. Nemohl jsem zjistit kam.“

„Víte ještě něco?“

„To je všecko.“

Do nemocnice květiny ještě nedošly. Ale v zahradnictví již objednávkou vyřizovali. Měl k ní být připojen lístek s přesnou

adresou nemocnice a se slovy: „Hrdinnému strážci národního majetku Filipina Hrachová a Josefa Nebušilová.“

Lístek mi přinesl Karlíček. Písmo bylo stařecky nejisté, snaživé co do úhlednosti a ostře fialové.

„Jakmile zjistíme,“ povídá Karlíček, „že skutečně pochází od těch dvou babek a že nikdo nemá možnost zasáhnout do výpravy a doručení dárku, budeme mít skvělou možnost lámat si hlavy otázkou, co tenhle podnik znamená.“

Poněvadž Helena Dvorská byla větší část dne zaměstnána v referátu motorových vozidel, zbývalo Karlíčkově dosti času, aby se staral i o jiné věci.

„Když dovolíte, zařídím to,“ nabídl se. „Stejně je to následek teorie o přehradě ve vědomí a cítím se jaksi vázán.“

Po poradě se mnou to zařídil tak, že vyslal Ptáčka s dotazem ke dvěma vdovám, a dal nenápadně střežit všecko, co se s květinovým dárkem dělo. Sestával ze skleníkových růží, na podzim dosti drahých, a proto jich bylo málo.

Neobjevilo se nic podezřelého. Růžičky putovaly do nemocnice, kde ozdobily okno příjímací kanceláře, neboť do pokoje k nemocnému nesměly. Byl to vpravdě neblahý stav pátrání. Měl jsem velmi nepříjemný dojem, že se zoufale bráníme my proti neznámé bandě, a nikoli ona proti nám. Ona stále jen zákeřně útočila.

Lístek s ostře fialovým písmem zůstal u mne a počínání muže, který sháněl papouška, zůstalo zatím nepochopitelné.

Chlapík v onom městě kdekomu doporučoval Jaroslava Lenka jako hrdinu a všude mínil, že by se mu měly poslat do nemocnice květiny. Ale agent zahradnictví to zaručeně nebyl.

Jaroslav Lenk se nedověděl o ničem. Měl už jasnější chvílky. Zeptal se také po své snoubence. Dostal uspokojivou odpověď. Smířil se s tím, že se s ní shledá, až jeho rekonvalescence ještě o něco pokročí.

Růže uvadly a Karlíček nevypozoroval, že by se v blízkosti Heleny Dvorské dělo něco podivného.

Asi tři dny po tom, co se seschlý dárek Filipíny Hrachové a Josefy Nebušilové octl na smetišti, volal mě z nemocnice šéflékař.

„Máme asi konec,“ vrčel ve sluchátku mrzutě. „U pacienta se objevila komplikace. Dostal zápal plic. Při jeho vysílení to znamená smrtelné nebezpečí. Bojíme se nejhoršího.“

Nevím, proč jsem si okamžitě vzpomněl na onen květinový dárek. Uvádět to ve spojitost byl přece naprostý nesmysl.

„Rozumíte?“ ozvalo se v telefonu netrpělivě.

„Rozumím,“ odpověděl jsem. „**Musíte** ho zachovat při životě. Dokázali jste už víc.“

Když jsem zavěsil, pocítil jsem tíhu malomyslnosti. V tomhle případě se mi opravdu nevedlo.

To bylo po ránu. Nedlouho před polednem přišel, nebo spíše vpadl ke mně Karlíček. Vypadal jako poplašené kuře. Bez pozvání usedl a těžce oddechoval.

„Bože...“ zanaříkal, „ta holka nešťastná!“

Z toho jsem snadno pochopil, že on i Helena Dvorská už vědí, co se děje.

„Byl jste v nemocnici?“ zeptal jsem se.

„Byl.“

„A řekl jste jí, že je s ním zle?“

Karlíček vrtěl hlavou na všechny strany.

„Počkejte. Byl jsem v nemocnici... ano. Má zápal plic. Vycpávají ho penicilinem. Říkají, že ani ten nemůže dělat zázraky. Už prý vám telefonovali. A považte si, zrovna než jsem přišel, telefonovala, tam Helena! Helena, ano! Řekli prý jí to s obalem, ale to na skutečnosti nic nezmění.“

„Kdo jí řekl, kam má volat, ke všem čertům?“

„Já ne! Já jsem se jenom za ní rozběhl, abych se jí na to zeptal. Tak to prasklo. Ona ví, že on jí asi umře, ale...“

Karlíček byl nadmíru rozčilen. Kdyby nebylo jeho psychologického zájmu o výraz Helenina obličeje, byl by asi zachoval větší klid.

„Ona *nevolala* do nemocnice!“ skoro vykřikl. „To byla úplně *jiná* ženská! Představila se jejím jménem a páni doktoři se nechali nachytat!“

Podle předpokladu se tedy zájem o Jaroslava Lenka skutečně projevil a skutečně s využitím jeho známosti s Helenou Dvorskou. Ale tak, že hlídka v nemocnici i Karlíčkovy společenské výdaje, hrazené ze zvláštního fondu, byly pro kočku, jak se Karlíček bezohledně vyjádřil.

„Dokazuje to,“ řekl, když se poněkud uklidnil, „že v bandě aktivně pracuje osoba ženského pohlaví. Je to ta, co udala v bižuterii tisícovku.“

To sice bylo pravděpodobné, avšak pravda, která později vyšla najevo, byla taková, že bych si byl nejraději vytahal za uši. Mohlo mě to totiž napadnout hned, poněvadž to bylo jednoduché jako Kolumbovo vajíčko. Vy, kteří moje vyprávění sledujete, případnete na to snad už nyní. A tím mě můžete důkladně zahanbit.

Zatím jsem udělal jedinou užitečnou věc – zachoval jsem klid.

„Karlíčku,“ povídám, „zůstaňte při svém způsobu hlídkování. Jinou práci pro vás bohužel nemám.“

Dělal tedy ostrážitého partnera Heleně Dvorské dál a nepřípadlo se na nic až do šestého listopadu, kdy nebezpečí Lenkovy komplikace minulo a já jsem s ním mohl konečně promluvit.

Vzal jsem s sebou do nemocnice dva stenografy. Jaroslav Lenk vypadal mizerně, ale byl klidný. Jako pracovníka bezpečnosti ho výslech nikterak nerozčiloval. Pro poprvé jsem ho vlastně nechal volně mluvit, nechal jsem ho odpočívat a nekladl jsem náročnější otázky. Tím jsem se sice zachoval ošetřujícím lékařům, kteří si nepřáli, aby se pacientův mozek překrvoval intenzivnějším přemýšlením, ale dověděl jsem se přirozeně málo.

Zdálo se však, že právě u Jaroslava Lenka se osvědčuje raritní teorie o přehradě ve vědomí. Nejpřesněji ze všeho vylíčil chvíli, kdy se napolo odvrátil od okna a byl náhle oslepen a ohlušen výbuchem. Když po řadě operačních injekcí prošla jeho poraněnou hlavou jasná chvilka, měl prý před sebou zřetelný obraz skrovných dějů,

odehravších se před ztrátou vědomí, takže se snažil položit si otázku, co se stalo. Z odpovědi jakž takž vyrozuměl, že došlo k záhadnému výbuchu a že vyvázl životem on sám jediný. Ale to už padal opět do bezvědomí, které pak trvalo velmi dlouho. Zmiňuji se o tom ještě jednou proto, že právě v tom je zasazen onen „detektivní skvost“, nebo lépe řečeno další Kolumbovo vajíčko, které se mi pohříchu nepodařilo postavit na špičku.

Jistě stálo zato, dobýt z Lenkovy paměti vzpomínky co nejdetailnější, ale to se muselo ještě na čas odložit.

Mluvil jsem o tom s Karlíčkem. Řekl jsem, že jeho přehrada ve vědomí možná přece jen bude k něčemu, ale Karlíček se tím viditelně nepotěšil.

„Mám ve svém oboru potíže,“ začal si stěžovat. „Usoudil jsem, že nejvýhodnější je chodit s Helenou na tancovačky. Tam se k ní můžou všelijaké živly nejsnáze přiblížit. Nenápadným způsobem, ponejvíce obesláním kontroly občanských legitimací, už jsem jich zjistil třiadvacet. Tolik ta banda od kilometru 297.3 určitě neobnáší. Já myslím, že mám pravdu nejen co se týče přehrady ve vědomí, ale i v tom, že Helenin obličej obecně vzbuzuje zvláštní hnutí myslí. To je na překážku. Z oněch třiadvaceti zájemců si s ní jedenadvacet dávalo rande, jenže ona se k tomu nechce propůjčit. Mluvili s ní o všem možném, například o tom, co to má s sebou za padavku, ale vůbec nic z toho, co se od nich očekávalo. To ovšem může být jen mazanost. Kdybychom takhle pokračovali, překročíme brzy plán a mám jich v dohledné době zjištěnou stovku. Helenu to nebaví, dělat nějakou volavku, a ostatní vyvádění do společnosti nemá význam. Navrhuju, abychom toho nechali.“

Poklepal jsem mu na rameno.

„Tak toho tedy nechte. Nemusíte už s ní přicházet do styku. S jejím snoubencem je den ze dne líp, zprávy o něm může dostávat jinak a zanedlouho už ho bude moci sama navštívit.“

Nebylo vidět, že by se zaradoval.

„Ano,“ pokyvoval, „ale snad byste ji ještě potřeboval mít pod dohledem.“

Chtělo se mu od ní i nechtělo. Nechal jsem ho zatím být. Věděl jsem, že teď už pro něj brzy najdu jinou práci. Zdálo se ostatně, že takhle už opravdu začíná být zbytečná.

Promluvil jsem s Helenou Dvorskou sám. Zasloužila si důvěry alespoň natolik, aby mohla vědět, že nehoda na trati byla způsobena rukou zločinnou a že po pachatelích se pátrá. Toho, že by mohli kroužit kolem ní, snadno se dohadovala sama, ale nic takového nepozorovala. Karlíčka si oblíbila. Řekla o něm, že je sympatický hoch s nevyčerpatelnou zásobou vtipu a že se k ní chová naprosto korektně.

Jedenáctý den po prvním výsledku jsem mluvil s Jaroslavem Lenkem podruhé.

Jeho zdravotní stav se za tu dobu nápadně zlepšil. Bylo znát, že jeho rekonvalescence bude teď již pokračovat rychle. Jelikož se díval oknem na levé straně vlaku a jelikož se pravděpodobně díval i tam, kde vlak míjel kilometr 286, zeptal jsem se ho, zdali viděl děvče na kole, dojíždějící k trati.

Neviděl nic.

Prohlásil to dosti určitě. Podle výpovědi dvou svědků z vlaku zářilo děvče na kole ve svých pestrých šatech jako květ orchideje. Od vlaku nebylo vzdáleno víc než dvacet, třicet metrů. Všimli si ho ovšem jen dva cestující. Jaroslav Lenk, ne tak zvědavý na hezká děvčátka ve vzdušných šatech, mohl je snad přehlédnout. Měl jsem však věřit, že tam to děvče skutečně *nebylo*, i když je jiní viděli a i když tam pak bylo nalezeno mrtvé. Právě touto nesrovnalostí bych se byl značně přiblížil k pravdě.

Jaroslav Lenk dobře vypožíval důležitost tohoto rozporu a začal o něm neklidně přemýšlet. Pociťoval bolestné nárazy v hlavě. Raději jsem s ním začal mluvit o něčem jiném. Ani toho dne jsem tedy s výsledkem daleko nedospěl.

Na chodbě pak jsem měl s třemi lékaři tichou poradou.

Na návštěvu své snoubenky těšil se pacient bez rozčilení. Zdálo se, že shledání s Helenou Dvorskou po delší době by pro něho

dokonce znamenalo povzbuzení, zvýšení chuti k životu, jakousi injekci optimismu.

„Na nemocničním lůžku musí pobýt ještě dlouho,“ řekl šéflékař. „Jde o to, aby svou izolaci nepociťoval trapně a neupadal do apatie nebo do letargie. Říkáte-li, že úřední tajemství o jeho pobytu pozbývá významu, nemusel by tu snad žít jako v kleci. Příbuzné nemá...“

Od Heleny Dvorské se zajisté nedala očekávat nějaká hysterická scéna. V tom směru jsme mohli být klidní.

„Sejde-li se s ní,“ řekl jsem, „prospěje to jeho náladě a vyzbrojí ho to klidem. Slibuji si od toho užitek i pro naše vyšetřování.“

Bylo opravdu lepší, aby se Jaroslav Lenk probouzel do života a nezůstával pod tísnivým příkrovem výsledků o věci, která jeho neutěšený stav přivodila. Schválil to i Karlíček.

„Jeho neznám,“ řekl, „ale ona je hotová Julie. On je tedy snad Romeo. Jenže Romeo a Julie spěli v té násilně pokroucené zápletce k smrti, kdežto tihle jdou k životu.“

Po tomto nezvykle vážném projevu skryl výraz fialkových očí za leskem svých brýlí.

Nesporně se ten šibal do Heleny zamiloval až po své poněkud odstávající uši a svůj cit už těžko držel na uzdě. Neprošel dobře zkouškou ohněm. Jaroslav Lenk sice pořád ještě nevypadal lépe než on, ale za normálních okolností se mu Karlíček svým mužným půvabem nemohl rovnat. Teď, co nastávala citelná chladna, červenal mu ještě ke všemu nos.

* * *

Helenu Dvorskou jsem na její první návštěvu v nemocnici osobně doprovodil. Cestou do nemocnice byla přece jen trochu neklidná, ale úplně se ovládala, když se blížila k lůžku. Jaroslav Lenk se na lůžku usmál, poprvé, co jsem ho znal. Jeho skvělé zuby zůstaly nepoškozeny. Rozeznával jsem v jeho úsměvu nesmírnou důvěru k ženě, která ho vzala za vychrtlou vlhkou ruku nejnežnějším pohybem, jaký jsem si mohl představit.

To stačilo. Nechali jsme je o samotě. Lékař si nepokrytě oddechl. Pokynul mi a vyšel napřed.

Karlíček seděl u stolu v mé předkanceláři nad kusem popsaného papíru. Zdál se mi zasněný jako básník. Nebožák se dostal bezpochyby tak daleko, že psal Heleně Dvorské sentimentální dopis na rozloučenou.

Zdvihl ke mně dumami zastíněné a tentokrát nemžikající oči a řekl: „Myslím na ten klozet. Na dvě stě devadesáti kilometrech cesty by bylo mnohem nápadnější, kdyby tam nikdo nezašel než naopak.“

Papír před ním byl popsán seznamem otázek, které měly být podle jeho mínění Jaroslavu Lenkovi předloženy.

„Počítáme-li s tím,“ řekl s neobvyklou vážností, „že klozetová mísa byla odšroubována, aby mohl být otvor v podlaze rozšířen, je jisté, že se tak muselo stát dřív, než se na kilometru 286 spustilo mezi koleje něco, co sebrali dva čekající muži. Ale já jsem našel dvě matky právě na kilometru 286, jako by demontáž byla prováděna až tam. To se nesrovnává, poněvadž to posunuje celou akci mnohem dál po trati, zatímco nám dva loupežníci v maskách turistů kotví přesně na místě. Určitým znásilněním závislosti bychom mohli tuto otázku zatím přejít, ale je tu jiná.“

Měl jsem dojem, že se Karlíček intenzivně zabývá jedněmi myšlenkami, aby zapudil druhé.

„Jaroslav Lenk je vinen,“ pravil tvrdě. „Podle jeho výpovědi bylo všecko v nejlepším pořádku až do okamžiku, kdy nastal výbuch. To znamená, že na kilometru 286 a předtím by byl musel být slepý a hluchý ke všemu, co se dělo. Je sice možné vytočit tajně šrouby a nechat je v děrách, aby se zdálo, že mísa sedí pevně. Ale není možné vylamovat otvor a cpát do něho miliony s předpokladem, že jeden ze strážců se při tom bude klidně dívat oknem a druhý bude sedět netečně v koutě. Jaroslav Lenk lže a poddůstojník Vrána je jeho spoluviník.“

Vyslechl jsem trpělivě celou tuhle přednášku, poněkud podrážděně a skoro zavile pronesenou. Pak jsem řekl, jak nejmírněji jsem uměl:

„Upokojte se, Karlíčku. Řadím si pro Jaroslava Lenka otázky z dosavadních výsledků a závěrů. A ty přece jen nedoporučují, aby byl vyslýchán pouze jako svědek.“

Osobně na mne Jaroslav Lenk působil velmi sympaticky. Ale potlačoval jsem svůj dobrý dojem a v rozmluvách s ním jsem přátelsky líčil háčky, na které se měl popřípadě chytit. S jednotlivostmi, které jsme zjistili, seznamoval jsem ho opatrně a postupně, s pečlivým zřetelem k tomu, abych snad nepoučil víc já jeho než on mne.

To, že by byl musel na kilometru 286 přinejmenším přihlížet zločinné manipulaci, jsem si ovšem uvědomoval, avšak na předpoklad, že se tam skutečně něco dělo, nebylo lze spoléhat jako na nezvratný fakt.

Zdálo se, že má dobré svědomí. Návštěvy Heleny Dvorské působily na jeho stav velmi dobře. Na pohublé tváři měl úsměv, poněkud však stísněný. Podpěru hlavy mu sňali už před časem. Měl jenom jakousi malou kuklu na temeni.

„Je mi dobře,“ říkal, „ale v nohou pořád nemám žádný cit. Jako bych je vůbec neměl. Možná, že zůstanu mrzákem.“

To bylo jediné, co ho znepokojovalo. Lékaři sice tvrdili, že dalším léčením, zejména cvičným, i to se napraví, ale Jaroslava Lenka to starostí nezbavovalo.

„Máme se s Helenou rádi,“ svěřoval se mi s chlapeckou důvěřivostí, „jenže z její strany by to pak byla oběť. Soucit a šlechetnost nemohou nahradit zdravé soužití. Brzy by se to poznalo. Z mé ženitby třeba nic nebude.“

Karlíčka jsem do nemocnice nevodil, takže měl jakési prázdniny. Zřejmě o styk s Jaroslavem Lenkem ani nestál. Vypadal trochu unaveně. Když tak křečovitě nařkl Jaroslava Lenka, velmi ochabl ve svém sherlockholmesovském nadšení. Myslil jsem, že bude lépe, nechám-li ho, aby se vzpamatoval.

„Poslyšte,“ řekl jsem Heleně Dvorské, „zdalipak už jste se svým snoubencem projednala otázku společných úspor?“

Samozřejmě nebyla na rozpacích, co tím myslím.

„Nemluvili jsme o tom,“ řekla klidně. „Nezmíní-li se sám, nebudeme to projednávat nikdy. Dobrých třicet tisíc získal zpeněžením pozůstalosti, náleží tedy jemu. Myslím, že poskytl půjčku někomu, kdo byl v tísní.“

„A kdo mu ji začal vracet?“ dodal jsem k tomu.

Na společné úspory snoubenců jsem s Jaroslavem Lenkem zavedl řeč snadno. A Jaroslav Lenk se znepokojil. To už si mohl dovolit, nějaké to rozčileníčko už mu neškodilo.

„Vy o tom víte?“ zeptal se.

„Vím i to, co nevíte vy sám,“ odpověděl jsem co možná lehce. „Za vaši nepřítomnosti vám někdo vložil na knížku tři tisíce.“

„Tak!“ řekl s výrazem, z něhož jsem si nic nevybral. Pohnul živě rukama, složenýma na pokrývce. „Co je s ním? Usvědčili jste ho? Nemohl jsem jednat jinak. Padla přede mnou na kolena.“

Dělal jsem moudrého.

„Učiníte o tom výpověď?“ zeptal jsem se.

„Musím!“ odpověděl, opřel hlavu o vysoko podložené podušky a díval se do stropu. Na čele se mu ukázaly vrásky starostí.

Dověděl jsem se pak toto:

Jednoho večera přišla k němu správcová domu, která mu uklízela a k níž choval nehynoucí vděčnost, klekla před ním a přiznala se, že mu za jeho nepřítomnosti z čírého zoufalství vybrala z knížky čtyřicet tisíc. Tato částka totiž chyběla jejímu synovi, zaměstnanému v jedné z pokladen peněžního ústavu. Prý se při výplatě mezd nějak předal. Revize byla na cestě, a tak ho matka na účet Jaroslava Lenka zachránila.

Jaroslav Lenk se zlobil, ale nakonec před ním se sepjatýma rukama a se slzami v očích stáli všichni tři, matka, otec i syn. Jaroslav Lenk se dal posléze obměkčit. Uvolil se považovat vybraných čtyřicet tisíc za půjčku.

„Vklad v částce tří tisíc z prvního července je patrně první splátka,“ řekl Jaroslav Lenk nyní, „ale nemohu souhlasit se způsobem, jakým byl učiněn. Jsem ochoten omluvit jej dobrým úmyslem, jelikož však sám nejsem schopen zakročit, prosím, aby ta žena byla poučena, že si počínala nesprávně, a aby jí byly klíče od bytu odňaty.“

Povídám: „To se může stát, ale kdybych měl říci upřímně, co si o tom myslím, nebylo by to pro vás příliš lichotivé.“

Jaroslav Lenk hledal rozpačitýma očima něco na své pokrývce.

„Nevíte, co ta žena udělala pro mou matku,“ řekl osláble.

„Byl jste groteskně sentimentální,“ odpověděl jsem.

Toho dne jsem na něj měl upřímnou zlost. Zavedl mne ještě hlouběji do bludiště, v němž jsem se i bez jeho spořitelní knížky nemohl vyznat.

Defraudant čtyřiceti tisíc byl přece v peněžním ústavu vyšetřován, i když dal všechno do pořádku. Neuměli si tam vysvětlit, že z jedné položky čtyřicet tisíc zmizelo a v jiné se najednou jako kouzlem objevilo.

Synáček paní správcové totiž dostihl pohyb peněz až v Národní bance. Jaroslav Lenk se začal obávat, že může být obviněn z účasti nebo z krytí nepoctivého činu. Jako bezpečnostní orgán byl dvojnásob povinen případ hlásit.

Téměř vzápětí dostal příkaz dostavit se o dvanácté hodině polední do Národní banky a groteska byla úplná. Ačkoli to bylo v plné zbroji, domýšlel se, že to souvisí s peněžní machinací syna paní správcové. Proto byl tak znepokojen, když se přišel omluvit Heleně Dvorské. Neměl se toho dne vrátit a nevěděl ještě proč.

V bance shledal, že příkaz se týká něčeho jiného, a že defraudant tedy asi nechal pány revizory kroutit hlavou a neřekl, jak to ve skutečnosti bylo. Špatné tušení Jaroslava Lenka ihned vyprchalo a klid se mu vrátil. Když před ním přepočítávali tisícovky C-L, přemýšlel, jak dát věc do pořádku.

Zeptal jsem se ho:

„Myslel jste na to i ve vlaku?“

„Ano,“ odpověděl. „Za té jednotvárné cesty k tomu byla nejlepší příležitost. Ještě před výbuchem, když jsem se díval oknem, probíral jsem si v mysli rozhodnutí, které jsem učinil. Chtěl jsem totiž...“

„Na tom už nezáleží,“ přerušil jsem ho, „protože jste celé čtyři měsíce neměl příležitost uvést nějaké rozhodnutí ve skutek. Mohl byste připustit, že myšlenky na to rozptylovaly vaši pozornost k svěřenému úkolu?“

„Ach, to ne!“ odmítl. „Můj úkol byl přece až trapně jednoduchý.“

„Ani není možné, že byste byl v zamyšlení přehlédl děvče na kole?“

„Sotva je to možné. Díval jsem se a najednou...“

„Dobrá. To už jsme projednali.“

Případ se spořitelní knížkou mě opravdu rozhořčoval. Taková skoro nemožná kuriozita. Došlo k ní zlomyslností osudu právě v době, kdy to bylo nejméně žádoucí.

V praxi se ovšem stává, že při vyšetřování se zájem pachatele zkříží s jiným zájmem, a že se tak vytvoří uzel zdánlivě nepochopitelné záhady. A zde bylo i bez monstrózní příhody se spořitelní knížkou dosti svodů, abychom se pustili po nepravých cestách. Bylo to znát z toho, že skupiny jedněch jevů nezapadaly do skupin jevů jiných.

Dal jsem předvolat tu hodnou paní správcovou. Neodpustil jsem si, abych jí trochu nezahrál.

„To se dělá?“ oslovil jsem ji s přísnou domlouvavostí. „Jste tak prostomyslná, či co? Snad se pamatujete, že podporučík Lenk nebyl nadšen, když jste si svévolně vypůjčila jeho peníze – ale pro ty vložené tři tisíce se na vás hněvá mnohem víc!“

To nemohla za nic na světě pochopit. Jen vyvalovala oči. Vykoktala, že všichni tři pracují a že našetřili další čtyři tisíce a že je chtěla splatit.

„Opovažte se!“ zakřikl jsem ji. „To by byl jeden trestný čin za druhým. Založte si vlastní knížku a splátky na ni ukládejte! Ponesou vám úroky, které také musíte hradit! Jak může váš muž nebo váš syn připustit, abyste se dobývala v cizím bytě do stolu?“

„Oni to nevědí,“ zalykala se, „oni tam neuklízejí. Pan Lenk pořád není doma...“

Nařídil jsem, aby správcovou dopodrobna vyslechli a jejího muže a syna rovněž. Doporučil jsem, aby všichni tři podepsali řádný dluhops a navrhli lhůtu k úplnému vyrovnání, kterou podporučík Lenk buď schválí, nebo ne. Zasahovat do defraudace jsem neměl v úmyslu, viník byl dostatečně potrestán už tím, že ho z nedůvěry přesadili na podřadnější místo, ale předvolaná žena se mne přece jen bála. Bystře jsem na ní rozeznal, že se chystá padnout na kolena, a zmizel jsem včas.

Když jsem Jaroslava Lenka opět navštívil, předložil jsem mu dluhops a on beze všeho schválil mezní dobu vyrovnání. Mluvil mezitím s Helenou. Měla prý jen jedinou, velmi mírnou výtku: proč se jí nesvěřil hned. S tím jsem naplno souhlasil.

Jeden dobrý následek přece jen eliminace této falešné stopy měla. Mohl jsem se definitivně vzdát podezření na Jaroslava Lenka. Poznával jsem v něm stále více člověka povahově mírného.

Dokázal už sice několikrát, že nepřítel nelituje, ale jinak tvrdý nebyl. Jako kluk jistě netrhal mouchám křídla a pavoukům nohy, a proto ani paní správcové neutrl za její čin hlavu. Ostatně mužnost záleží nejen v rozmyslné ráznosti, ale i v klidné a citlivé umírněnosti. Jestliže to Jaroslav Lenk v případě paní správcové přehnal, byla tu Helena Dvorská, aby ho v budoucnosti před podobnými výstřednostmi uhlídala.

S Helenou Dvorskou jsme se na návštěvách u něho střídali, takže neměl dlouhou chvíli.

Předložil jsem mu nalezený francouzský klíč. Původně to měl být pro něho další háček, ale on se mi stejně do ničeho nezakusoval.

O francouzském klíči řekl do protokolu:

„Montážní klíč, který mi byl ukázán, neznám. Nikdy jsem jej neviděl. V poštovním voze, pokud vím, nebyl. U nikoho z ostatních tří jsem jej nespatril.“

A to jsem mu věřil.

Po vysvětlení, k čemu francouzský klíč patrně posloužil, označil jako nejpodezřelejšího Šrámka, ne však s velkou jistotou.

Ale přišel ještě jiný důkaz jeho věrohodnosti.

Ještě jsme hovořili, když vstoupil do pokoje muž, který stále ještě čekal dole ve vrátnici na někoho, kdo by se poptával po Lenkově zdraví. V ruce držel nevelký balíček.

„Pošta pro soudruha podporučíka,“ ohlásil.

Věděl, že jsem zde, a přinesl balíček vlastně mně. Podal mi jej. Byla to nízká zabalená krabice, na omak pružná, vážící asi jeden kilogram. Adresu napsala ruka nepřiliš jistá ostře fialovým inkoustem, který mi ovšem hned připomněl lístek, připojený k zaslané kytici. Skutečně v rohu balíčku stála jména odesílatelek, křížem přeškrtnutá tužkou poštovního úředníka: Filipina Hrachová a Josefa Nebušilová.

„Zas jim to třeba někdo poradil,“ povídám. „Když dovolíte, podíváme se na ten dárek nejdřív sami.“

Odešel jsem s balíčkem pod paží. Z vrátnice jsem si zavolal vůz. Taxíky se mi nabízely, dokonce tři najednou, ale nechtěl jsem je rozházet v případě, že by byl v krabici kilogram tritolhexogenu. Tahle výbušnina byla podle zkušenosti poněkud nedočkavá. Co když těch pár nevinných růžiček před časem byla jen ošidná reklama?

Nasedl jsem do vozu a požádal jsem o rychlou jízdu k laboratořím s použitím poplašné houkačky.

V laboratoři jsme balíček prosvítili. Zjistili jsme, že ho můžeme otevřít bez nebezpečí. Ale pro všechno se to udělalo pomalu a opatrně. Zavoněla čokoláda. Byla to bonboniéra, plná lákavě rozloženého dezertu.

Nikdo z nás neochutnal. Vzali to do parády chemikové.

Nechali mě hodinu čekat.

Pak mi přinesli nález. Bonbony byly otráveny prudkým jodem. V každém byl nepatrný a nenápadný otvůrek, zůstavený asi injekční jehlou, kterou byl jed vpraven dovnitř.

„Pro člověka by stačil jediný kousek,“ ubezpečil mě vedoucí laboratoře. „Přejete si vidět pokus na zvířeti?“

„Škoda zvířete,“ odpověděl jsem.

Vyhledal jsem Karlíčka, který neměl nic na práci a podle všeho ani žádnou nesháněl. Seděl v mé kanceláři a rozveseloval se bez viditelného úspěchu četbou Dikobrazu.

„Možná,“ povídá, když jsem ho poučil o novinkách, „že jeden kousek z té bonboniéry by se mi hodil.“

„Načpak?“ vzal jsem ho za ucho.

„Nudím se,“ odpověděl. „A život s nudou znamená, že žít je nuda.“

„To je zvláštní náhoda,“ povídám. „Právě přicházím, abych vám nudu zahnal. Použijete nejrychlejšího prostředku, jaký seženete, a promluvíte stran té bonboniéry s Filipinou Hrachovou a Josefou Nebušilovou. Je tady zdání, že nic neposlaly, a přece to došlo.“

„Provedu,“ řekl Karlíček nadmíru mrzutě, odložil časopis a lenivě vstával. „Ale nemyslíte, že je v tomhle případě samá ženská?“

„To jsou už babky, Karlíčku!“ povídám.

„Zato jsou hned dvě najednou,“ řekl Karlíček ve své pozoruhodné logice. „Už běžím, ale měl bych poznámku. Výbušnina a jed ukazují na obeznaného chemika. Čokoládová pochoutka měla podporučíka zavraždit, a to proto, aby snad neřekl něco, co by se někomu nehodilo. Dále je to nezvratný důkaz, že podporučík Lenk to nebyl, kdo pracoval s francouzským klíčem a s výbušninou. A jelikož to nebyl on, nebyl to ani Vrána. V podezření je nebožtík Šrámek, neboť prodléval přes míru tam, kde každému stačí jen několik minut. A protože na zastávkách vystupoval z vozu také Vojtíš, je v podezření i Vojtíš. Ti dva pracovali spolu. Ale co podezřelého prováděl Vojtíš? Nemohl by si podporučík na něco vzpomenout?“

* * *

A podporučík si vzpomněl.

„Když v tom už fungují i jedy,“ pravil zamyšleně, „vzpomínám si na ty jejich dvě velké termosky. Bylo úmorné vedro. Ve vlaku přece mívá člověk žízeň. Vojtír i Šrámek byli proti žízní pořádně zaopatřeni. Měli každý láhev minerálky, ale svou termosku Šrámek neotevřel vůbec a Vojtír se pochlubil černou kávou až nedlouho před výbuchem. Nabídl nejdříve mně, a když jsem odmítl, podal plný kalíšek Vránovi. Už jsem vám to říkal, ale teprve teď se mi to zdá podivné. Vrána pak seděl příliš netečně, a Vojtír a Šrámek začali živě hovořit. Zejména Vojtír. Nemyslím, že se své kávy také napil. Ani Šrámkovi asi nedal.“

„Domníváte se tedy, že jste ušel nebezpečné otravě?“ zeptal jsem se.

„Domnívám se to tím víc, že pokus otrávit mě čokoládovým dezertem je až příliš evidentní,“ řekl Jaroslav Lenk. „To, že v tlupě pracuje obeznalý chemik, je asi pravda. Poslyšte. Šrámek si pohrával se svou neotevřenou termoskou, když mi Vojtír ze své termosky nabízel. Vy jste nemohli zjistit, kde byla nálož umístěna. Řekl bych, že v té neotevřené termosce. Termoska maskovala pekelný stroj. Nějakou neopatrností vybuchl Šrámkovi v rukou. Sám jste říkal, že Šrámkovo tělo bylo roztrháno doslova na kusy.“

S takovou fantastickou možností se mohlo, ba muselo počítat, mělo-li dojít k nějakému vysvětlení. Ať byl účel zločinu jakýkoli, plán pachatelů se asi nezdařil tak, jak očekávali. Jaroslav Lenk trval na tom, že poslední chvíle před výbuchem se nedělo nic jiného než to, co řekl. Pak se tedy zločinná akce zpozdila, a to tím, že Jaroslav Lenk se otrávené kávy nenapil. Dva turisté čekali na kořist marně. Ale proč potom vraždili nevinné děvče, proč se dvě šroubové matky našly na kilometru 286, když podle tvrzení Jaroslava Lenka nikdo z oddělení neodešel, aby je otvorem vyhodil – to zůstávalo otázkami, na které se stále ještě nenacházela odpověď.

Útok na život Jaroslava Lenka se zdál být důkazem, že ze strany zločinců máme ještě mnoho k očekávání. S Vojtířovou a Šrámkovou smrtí snad nepočítali, avšak se smrtí poddůstojníka Vrány a Jaroslava Lenka ano.

Uvažoval jsem o tom.

„Myslím, že nadále se nemáte čeho obávat,“ řekl jsem. „Bandu nám zatím reprezentují dva turisté od kilometru 286, žena, která sem telefonovala jménem vaší snoubenky, dále na slovo vzatý chemik, je-li to ovšem zvláštní osoba, a Vojtíš se Šrámkem. Máme tu také podivného papouškáře a muže, který se zde v nemocnici poptával po vašem zdraví. Těm všem asi záleželo na tom, abyste nepověděl něco, co by je prozradilo, poněvadž nemají ani tušení, čeho jste byl ve vlaku svědkem. Doufali, že jste mrtev nebo že zemřete. Když se tak nestalo, usilovali o to, aby vás vypátrali, aby prorazili naši obranu a usmrtili vás. Důvěru k bonboniéře měla získat neškodná kytice. Byl to jejich poslední zoufalý pokus. Nyní už nebudou pochybovat, že jste měl možnost říci všechno, co víte. Ukládat vám o život nemělo by smysl. Stáhnou se zpátky a budou čekat, že na základě vaší výpovědi učiníme něco, z čeho by poznali, na čem jsou. Ale my si dáme pozor.“

Ukázal jsem Jaroslavovi Lenkovi snímky, pořízené po katastrofě na kilometru 297.3. Byly seřazeny v albu, které se mi do aktovky sotva vešlo. Jaroslav Lenk sám na místě výbuchu fotografován nebyl. Odvezla ho s největším urychlením sanitka.

Prohlédl si teď všechno klidně a pozorně. Bedlivě pročítal i popisy. Občas zdvihl oči a zadíval se do stropu, jako by chtěl popřát odpočinku unavené mysli. Nakonec řekl:

„Chtěl bych se tam podívat.“

Zeptal jsem se, proč. Odpověděl:

„Všecky ty snímky jsou zaostřeny na malou vzdálenost. Lokomotiva, trosky vagonu nebo pozůstatky těl vyplňují celý obraz. Je tady pět snímků zavražděné cyklistky, snímek jejího kola, snímek vyřátého projektilu a tak dále. Nikde není zabráno okolí. Kde se do snímku přece dostalo, tam je rozestřeno do nezřetelných skvrn.“

„Nejste tedy spokojen?“

„Nejsem,“ pousmál se Jaroslav Lenk jaksi ztěžka. „Práce šla podle pravidel, je přesná a účelná, ale byly přece otázky, co kdo mohl z oken vlaku vidět – a příkládá se jim značná důležitost. Vyskytly se ovšem až později. Kdybych mohl tu cestu vlakem vykonat znovu...“ O něčem přemítal. Zdálo se, že se snaží vidět před sebou jasnější obrysy vzpomínek na něco prozatím nedefinovatelného a že by si to snad na místě samém přesněji vybavil.

„Cestovat po světě prozatím nemůžete,“ řekl jsem. „Kromě toho tamější krajina vypadá teď jinak než v létě. Kdo ví, zdali neleží pod sněhem. Pak by to bylo až k obzoru jednotvárné bílé pole. Mohli bychom pořídit fotografie, ale k čemu by vám pomohly?“

„Žádné fotografie,“ odmítl Jaroslav Lenk po chvíli, „nechte to být. Dostal jsem jen takový fantastický nápad.“

Myslel jsem, že něco podobného je vyhrazeno jen Karlíčkovi. Zeptal jsem se tudíž s jistou obavou, v čem by jako ten fantastický nápad záležel.

„Musel bych se tam opravdu podívat, aby se potvrdilo, zdali je k něčemu, nebo ne,“ řekl Jaroslav Lenk. „Nic nezmeškáme, když se pár dní počká. Snad přece jen budu zase chodit. Konám už ortopedická cvičení. Nevíte, jaká je to radost, když jen začínáte tušit, že máte také nohy. Kdyby byl k dispozici velký, pořádně pohodlný automobil...“

Nemohl jsem uhodnout, co má na mysli.

„Nejlépe byste udělal,“ povídám, „kdybyste se mi se svým fantastickým nápadem svěřil.“

„Je spíš bláznivý než fantastický,“ odvětil. „Je tak nezralý, jak si jen můžete představit. Má-li nějaké oprávnění, potřeboval byste mě na místě výbuchu stejně. Zeptejte se, kdy asi by mi dovolili, abych se tam vypravil.“

Na mou žádost přišel do pokoje šéflékař.

„Jak se cítíte?“ zeptal se pacienta.

„Tak dobře, že bychom se do toho mohli pustit hned,“ odpověděl Jaroslav Lenk.

Jak se dalo očekávat, lékař jeho horlivost ochladil.

„Za týden,“ řekl. „A to ještě podmíněčně. Musel byste mít s sebou lékaře a siláckého ošetřovatele, který by vás unesl v náručí. Čerstvý vzduch by vám neuškodil. Ale je to dálka, kamaráde, a kdybyste tu svou záležitost nakrásně vyřídili za jediný den, měl byste toho možná dost.“

Slíbil jsem, že všechno zařídím co nejlépe. Že opatřím ohromný automobil. Vysteleme ho tak, že daleko předčí všechno zdejší pohodlí, a že ho budu řídit sám. Umístím v něm krátkovlnnou vysílačku. Všecky nemocnice na trase vyzvu, aby se přichystaly v případě nutnosti pacienta uložit a ošetřovat.

Lékař si hladil bradu.

„To by snad šlo,“ vyjádřil se konečně, „ale dřív než za týden to opravdu být nemůže, a ještě to říkám nezávazně.“

Zimní ráz krajiny u Jaroslava Lenka patrně nerozhodoval. Měl asi na mysli jakousi rekonstrukci svého cestování v poštovním voze. Podle toho jsem se snažil věci zařídit.

Karlíčka, který se vrátil ze svého zájezdu následujícího dne se zjištěním, že Filipina Hrachová a Josefa Nebušilová skutečně žádnou bonboniéru neposlaly, chtěl jsem vzít ke kilometru 297.3 s sebou.

„Dobře,“ řekl Karlíček, „ale zachoval bych tu výpravu v tajnosti, aby nám ho nakonec přece jen neodstřelili. Kdo ví, hádáme-li správně, že se ho chtěli zbavit jen proto, aby nic nepovídal. To může mít i jiné příčiny. Navrhují, aby ho Helena navštívila v nemocnici, i když tam nebude. Jestliže si po ní někdo dává pozor, můžeme ho vodit za nos.“

„Vyřídíte to s ní tedy,“ povídám.

„Za nic na světě!“ zamžikal živě Karlíček. „Nezlobte se. Přemýšlel jsem o tom a začínám se pomalu domnívat, že ta dívka rozrušuje mou vnitřní podstatu. Nazval jsem to zhoubnou psychickou radioaktivitou.“

Nenutil jsem ho.

„Snad mým psychologickým zdůvodněním nevěříte,“ dodal Karlíček. „Ale připomeňme si teorii o přehradě ve vědomí.“

K těm, kteří si podle ní měli zapamatovat, co krátce před výbuchem viděli z oken vlaku, náleží i podporučík Lenk. Ale ten nemůže říkat, že nic neviděl, nýbrž může jen říkat, že viděl Nic. A právě tenhle rozdíl mu teď vrtá hlavou.“

Mávl jsem rukou.

„Raději mi řekněte, zdali jste se poptal na poště, kdo ten balíček s fialovou adresou posílal.“

„Poptával, ale popis jsem nezískal,“ odpověděl Karlíček skoro mdle. „Nevědí ani, byl-li to muž, nebo žena. Nepřipomínají si balíček vůbec. Zápis existuje, průvodku máme, jenže z toho nic nekouká. Pokud jsem mohl zjistit, papouškář už se tam neukázal.“

Zaměstnal jsem Karlíčka při organizaci chystané výpravy.

V Praze trvalo suché zimní počasí. Podle zpráv byly silnice dokonale sjízdné. Sníh ležel jen místy a v nevýznamném množství. Zdravotní stav Jaroslava Lenka se zlepšil den ze dne. Jen dolními končetinami vládl dosud špatně. Co se týče výpravy, byl velmi nedočkavý.

„Myslím,“ říkal, „že k místu, kde nastal výbuch a kde bylo nalezeno zavražděné děvče, najdu ještě jiné, třetí.“

„Na trati?“

„Ovšem.“

„Pak by snad bylo nejlepší, abyste absolvoval celou cestu vlakem ještě jednou.“

„Nejdřív se musím podívat na kilometr 297.3,“ pravil zamyšleně.

Lékaři konečně dali svolení – dosti neradi – a mohli jsme se vydat na cestu. Jaroslava Lenka jsme pečlivě zaopatřili, aby se nenachladil. Do automobilu ho snesli dva zřízenci. Usadili ho na širokém zadním sedadle mezi sebe. Vpředu jsme zasedli rovněž tři. Mladý lékař, Karlíček a já. Měl jsem s sebou spolehlivou pistoli, s níž jsem se nechlubil, a Karlíček rovněž.

Jaroslava Lenka opřeli několika poduškami. Nevypadal ještě jako úplně zdravý člověk, ale také už ne jako vážně nemocný. Péči, kterou jsme o něho projevovali, prohlašoval za upřílišněnou.

Silný a měkce běžící vůz nebudil dojem, že spěchá, ani když se ručička rychloměru pohybovala mezi devadesátkou a stovkou. Snažil jsem se udržovat toto tempo, abych Jaroslava Lenka délkou jízdy neunavoval. On si nenaříkal. Naopak po dlouhém pobytu v nemocnici tuto změnu vítal.

Všecko potřebné k jeho i k našemu osvěžení jsme měli s sebou. Zastavili jsme jen dvakrát. Někde bylo nutno rychlost zmírnit, celkem však jsme dosáhli znamenitého cestovního průměru. Na silničku, vedoucí kolmo k trati poblíž kilometru 297.3, zabočil jsem ještě před jedenáctou hodinou dopolední. Opatrně jsem pak řídil vůz pod nizoučným náspem směrem zpět, rovnoběžně s kolejemi. Bylo tam vlhko a blátivo. V úžlabinách prosvítalo bílými skvrnami natálého sněhu.

Zastavený vůz pod náspem měl přece jen polohu příliš nízkou. Měl-li mít Jaroslav Lenk nějaký přehled, musel z vozu vystoupit. Za pomoci zřízenců to dokázal. Podpírali ho z obou stran v podpaží. Visel na jejich silných rukách jako na bradlech, když s ním stoupali na násep. Snažil se pohybovat nohama. Byla ovšem naděje, že se jeho stav za časlepší. Prozatím však poskytoval nemilý pohled. Tento mladý, urostlý člověk by se byl bez opory bezmocně zřítíl k zemi. Lékař dával bedlivý pozor na každý jeho pohyb.

Stál jsem s Karlíčkem u kolejí a čekali jsme, až Jaroslava Lenka k nám dovedou. Zatím jsem se rozhlížel po ploché, zahnědlé, zašedlé a v dálkách studeně zamžené krajině, na níž se místy udržel mokravý sníh.

V té době už samozřejmě nebylo po havárii vlaku 2316 ani stopy. Kraj neměl ani v létě, kdy byl sytý barvami, mnoho rázovitých znaků. A zimní čas je téměř docela setřel.

Jaroslav Lenk nemohl jinak než opřít se o oba zřízence plnou vahou. Toto ortopedické cvičení ve volné přírodě se vymykalo

účelné soustavnosti. Lékař otevřeně prohlásil, že to může léčebné pokroky pozdržet. Jaroslav Lenk si však nepřipouštěl žádné starosti.

„Jsme na místě,“ řekl jsem mu.

Díval se chvíli podél trati na obě strany i napříč do krajiny a byl nápadně vážný. Za sebe, na pravou stranu trati, se neohlédl. Nemělo to význam, poněvadž 27. června 1951 se díval z levého okna vozu.

„Nuže?“ pobídl jsem ho.

Konečně dal odpověď, a to hlasem sice trochu pohnutým rozčilením, ale plným jistoty.

„*Tady to nebylo,*“ řekl pevně.

Rozumí se, že mne i Karlíčka tímto nesmyslným tvrzením značně překvapil.

„Co že tady nebylo?“ ptám se.

„Na tomto místě k žádnému výbuchu nedošlo,“ řekl Jaroslav Lenk skoro tvrdohlavě.

Ukázal jsem rukou.

„Tamhle máte kámen s číslem dvě stě devadesát sedm tři.“

„Vidím!“ Začal být znatelněji rozčilen. Utrpení z nemoci podlomilo jeho životní síly a nesebral je dosud pořádně dohromady. „Vidím!“ opakoval. „Chci říci, že *já jsem zažil ten výbuch jinde!* Potřebujeme drezínu. Musíme po trati zpátky. Najdu to místo. Musím je sám vidět, aby bylo spolehnutí.“

Podíval jsem se na Karlíčka. Karlíček si clonil oči dlaní a hleděl zpátky ve směru kolejí.

„To bude hodně daleko,“ poznamenal zasmušile. „Pětadvacet nebo třicet kilometrů.“ A tvářil se jako prorok.

Jaroslav Lenk se chystal něco říci, ale lékař dal znamení.

„Měli bychom se vrátit zpět do vozu,“ pravil.

Uposlechli jsme. Ostrý chlad venku, nejistý postoj a nezvyklá námaha rekonvalescentovi neprospívaly. Zapotil se nezdravě na čele. Ve voze se cítil lépe a také se uklidnil. Obalili ho pokrývkami a dali mu vypít doušek posilujícího nápoje.

„Teď už vůbec nepochybuji,“ vykládal, „že soudruha Vrátu otrávil nebo ochromil kávou. U mne se jim to nepodařilo. Zbavit se

mne musel, byl asi nejvyšší čas. Vlak se blížil k místu, kde podle úmluvy čekali dva jiní muži. Už vím, co jsem považoval za výbuch. ***Udeřili mě zezadu něčím do hlavy!*** Právě když jsem se odvracel od okna. A já jsem se odvrátil proto, že vlak zrovna vjel ***do průkopu v nějakém kopci!*** Skála se začala míhat blízko okna. Bylo to...”

Nabral zhluboka dech.

„A vtom hrozná rána a oslnivé světlo v očích! Víc nevím. Když mi potom v nemocnici řekli, co se stalo, musel jsem světlo i ránu přičíst výbuchu. To je ten omyl! To je ta sugesce! Nedočkal jsem se chvíle, kdy vlak z průkopu zase vyjel. Od okamžiku, kdy tam vjel, až k tomu, co jsem pak považoval za výbuch, uplynuly asi dvě vteřiny. Spočtete, jakou dráhu za ty dvě vteřiny vlak urazil!”

Karlíček už měl tužku a zápisníček v rukou.

„Při rychlosti sedmdesáti kilometrů za hodinu asi čtyřicet metrů,” vypočítal v neuvěřitelně krátké chvíli.

„Průkop je tedy nejméně čtyřicet metrů dlouhý,” řekl Jaroslav Lenk.

To byla samozřejmě minimální délka i v případě, že vlak měl v onom úseku rychlost větší.

Kam až v těchto místech oko dohlédlo, neprocházela trať žádným průkopem. Nebylo průkopu od kilometru 297.3, kde vagon explodoval, až ke kilometru 286, kde bylo nalezeno zavražděné děvče. A Karlíček se nepamatoval, že by byl spatřil nějaký průkop ještě dále zpátky od kilometru 286. Nesrovnalosti Lenkovy výpovědi se stopami a známkami skutečných dějů přestaly existovat.

Po krátké poradě odvezli jsme Jaroslava Lenka do nemocnice v okresním městě, kam byl odvezen již jednou, 27. června. Měli tam srdečnou radost z rozdílu mezi tím, jak vypadal tenkrát a jak dnes. Ihned se o něho začali pečlivě starat. Vyložili jsme také lékaře a oba ošetřovatele, takže jsme zůstali s Karlíčkem sami. Hnal jsem pak vůz na krajskou sdělovací distanci železniční správy, abych s jejím náčelníkem pohovořil o možnostech vyjízdky po trati.

Měli jsme s Karlíčkem téměř až do večera co dělat. Od poslední zastávky vlaku 2316 (předtím se pravděpodobně nic nedělo) našli jsme na mapě trati tři průkopy, které přicházely v úvahu. Ale pro silný zimní provoz, hlavně vlaků s uhlím, nebylo možno posadit na koleje drezínu a pojíždět s ní na úseku poměrně velmi dlouhém.

Kromě toho už jsem se předem lekal, že kolejový služební vozík byla otevřená sedačka, na které by byl Jaroslav Lenk nebezpečně prochladl, nehledě ani ke Karlíčkovu choulostivému nosu. Karlíček teď kromě mžikání ustavičně popotahoval.

Naštěstí přednosta stanice, kde jsme jednali, měl dobrý nápad.

„V jedenáct třicet tu křižuje nákladní vlak,“ pravil. „Jistě by se v něm pro vás našlo místo. Kdo ví, nepovleče-li s sebou poštovní vůz. Zastavovat na trati ovšem nemůže. Museli byste se spokojit s prohlídkou za jízdy.“

To vyhovovalo dokonce lépe než drezína.

Příštího dne, když jsme přivezli Lenka, oba ošetřovatele a lékaře, nemuseli jsme mít starost ani o místenky. Nákladní vlak vezl na jednom z plošinových vozů traktor s řidičskou budkou, do níž se pohodlně vešly dvě osoby. Za daných okolností poskytovala budka spolehlivou ochranu před chladným počasím a byl z ní ideální výhled.

Věděli jsme, kde nákladní vlak opět zastaví, a tam tedy musel čekat náš automobil, aby do něho Jaroslav Lenk opět přesedl. Byl bych s ním v budce traktoru nejraději cestoval sám, ale pak by byl neměl kdo řídit automobil. Společníkem podporučíka Lenka mohl tedy být jen Karlíček.

S vychladlou tváří a se zarudlým nosem gentlemansky prohlásil, že za podporučíka Lenka přejímá veškerou odpovědnost.

„Tak je to správné, Karlíčku,“ pochválil jsem ho. „Budete mu přikrývat kolena a utahovat mu šálu kolem krku, ovšem tak, abyste ho neuškrtil.“

„Toho se vyvaruju,“ ujistil mě Karlíček. „Přízeň Heleny Dvorské mu ze srdce přeju, protože to jinak nejde. S úkolem jsem seznámen. Provedu.“

Byl jsem už přesvědčen, že Karlíček se vlastními silami ze zajetí milostného citu nedostane, a hodně mě to mrzelo. Rozhodl jsem se proto, že doprovázení Jaroslava Lenka v budce traktoru bude jeho posledním úkolem v aféře C-L. Do konání svých povinností se zřejmě nutil. Myšlenky se mu tříštily. Rozmach jeho logických fantazií ovšem už neměl valné možnosti, přesto však by byly z něho jistě nějaké sršely, kdyby je něco v zárodku nedusilo.

Vrátit ho ke kriminálce a podrobit ho školení, odloženému jen pro jeho spolupráci se mnou, považoval jsem za nejlepší způsob, který ho přivede opět do rovnováhy.

Ovšem zatím jsem s ním o tom nemluvil. Když jsme s nemalými obtížemi usadili Jaroslava Lenka v budce traktoru, uvelebil se tam za volantem i Karlíček a čekalo se, až se v protisměru přezene rychlík. Potom se hnul i nákladní vlak. My ostatní jsme odjeli automobilem. Neměli jsme naspěch. I při volné jízdě jsme byli na příští zastávce nákladního vlaku mnohem dřív. Poměrně pomalou jízdu vlakem jsem považoval za výhodnou – jako zpomalený film, v němž je možno lépe sledovat podrobnosti.

Lenk a Karlíček dojeli beze škody, nepočítá-li se nápadnější barva Karlíčkovy nosu a jeho několikeré kýchnutí. Ostatně i Jaroslav Lenk doznal, že v budce traktoru příliš teplo nebylo.

Zpráva, kterou podali, byla přesná.

Tři projeté průkopy se od sebe markantně lišily. První se při pohledu z jedoucího vlaku povlovně zdvíhal a měl charakter travnatého břehu, což bylo znát i nyní v zimě. Druhý zahřmotil po levé straně zcela náhle. Byla to nepravdělně vylámaná skála blízko kolejí, dvakrát převyšující výšku vlaku a dlouhá asi šedesát metrů. Stráž třetího průkopu byla zarostlá křovinami.

Jaroslav Lenk s naprostou jistotou prohlásil, že byl sražen zákeřnou ranou ve skalnatém průkopu číslo dvě. A to skutečně bylo jediné vysvětlení všech zdánlivých nesrovnalostí. Stalo se to blízko za kilometrovníkem 228,5. Měl-li vlak v oněch místech vyšší rychlost, snad kolem devadesáti, a jestliže ji zmínil teprve na pokyn traťového návěští, uplynulo mezi útokem na Jaroslava Lenka

a výbuchem poštovního vozu asi pětadvaceti minut, tedy dosti času, aby Vojtíš a Šrámek mohli provést to, o čem jsme předpokládali, že provedli.

Tím to vlastně skončilo. O profesionálních poctivcích Vojtíři a Šrámkovi se mohlo říci, že jsou usvědčeni. Avšak znovu zavedeným podrobným šetřením u příslušníků jejich rodin, u příbuzných a známých a u všech, s nimiž se stýkali, nevyšlo najevo nic, co by jejich vinu ještě dále prokázalo.

V březnu roku 1952 bylo šetření zastaveno.

Pátrání po dvojici turistů i po ostatních osobách, zřejmě zúčastněných, zahlašoval čas. Poddůstojník Vrána byl pohřben kremací. Nemohli jsme tedy provést exhumaci za účelem zjištění jedu v jeho útrebách. Ostatně jeho tělo bylo po výbuchu ve stavu tak hrozném, že pitevnímu ohledání nebylo možno celkem nic vytýkat. Příčina smrti se zdála naprosto jasná.

Na dlouhé poradě, kde se dosažené výsledky shrnuly, ukázalo se zřetelně, že nemůžeme dál.

„Počítejme i s generálním omylem,“ upozorňovali mě. „Vaše teorie předpokládá gangsterskou otrlost a profesionální zločinnost u tak osvědčených a spolehlivých úředníků, jako byli Šrámek a Vojtíš. To je těžko uvěřitelné.“

Namítl jsem: „To by se týkalo hlavně přímého útoku na soudruha Lenka. Domnívám se, že tak bezprostřední surovost v plánu nebyla a že ji vyvolala tíseň. V sázce bylo mnoho. K pokusu o vraždu nedošlo chladnokrevně. Bylo to – uvažujeme-li ze stanoviska zločinců – jediné východisko. Mysl útočníka byla zatemněna obavou z neúspěchu, strachem, že by se všechno mohlo zhatit jen proto, že podporučík Lenk odmítl kávu. Myslím dokonce, že by se byl rozpoutal zápas na život a na smrt, kdyby byl podporučík Lenk včas něco zpozoroval. Pohodlné – abych tak řekl – by bylo ho zastřelit, poněvadž nic netušil. Ale takový zločin by se nedal zastřít výbuchem. Zákeřná rána pažbou pistole nebo kovovým boxerem, který pak mohl být vyhozen daleko z okna, dala se snadno přičíst na účet létajících trosek.“

Dále jsem řekl: „Podle mého mínění Vojtír a Šrámek nebyli duší podniku. Spíše podlehl svodům odvážného zločince, který se mohl spoléhat na jejich umělý klid, jemuž se naučili manipulací s velkými peněžními částkami. Rozdíl mezi miliony, procházejícími jejich rukama, a mezi jejich platem byl obrovský. Někdo je na to třeba soustavně upozorňoval. Podrýval jejich charaktery, až je rozrušil. Přesvědčil je, že jeho plán nemá chyby. My bohužel tento plán až do konce neznáme. Zdá se však jisté, že vybočil, pozměnil se, a to tím, že výbuch nastal předčasně. Hlavní organizátor se vyzná v umění zůstat ve tmě. Požadoval od Vojtíře a Šrámků jen to, čeho byli spolehlivě schopni: tvářit se i při vnitřním napětí neutrálně, uspat strážce drogou v kávě a spustit bankovky mezi koleje. Ruka, která se nechvěje, když přenáší celé svazky bankovek, vezme i pekelný stroj klidněji než jiná... Ani z otráveného nápoje, ani z načasované nálože neteče krev přímo před očima. Není protismyslné tvrdit, že se toho Šrámek s Vojtířem mohli odvážit.“

Dostal jsem otázku: „Co podle vašeho mínění pachatelé s uloupenými bankovkami udělali?“

„Neudělali nic,“ odpověděl jsem. „Kromě jediného exempláře, který byl možná jen nalezen, nevyskytla se série C-L v oběhu ani u nás, ani v zahraničí.“

„A co udělají?“

Pokrčil jsem rameny.

„Věříme-li, že účelem bylo zmocnit se určité části peněz, pokusí se přece jen sérii udat.“

„Loupež není nikterak prokázána.“

„Není. Ale všechno tomu nasvědčuje – zejména útok na podporučíka Lenka. Poslední hypotéza je, že jakmile byly peníze z vagonu venku, mohli být likvidováni i Vojtír a Šrámek. To znamená, že je záhadný organizátor podvedl – zneužil jejich důvěry. Sami patrně nebyli znalci pekelných strojů. Jednali pouze dle návodu, a tak se sami zavraždili. Nemusel jim pak být vyplacen podíl z loupeže a nemohli ani figurovat jako svědkové, kteří by byli

zcela jistě dotazování a octli by se tak v nebezpečí, že prozradí sebe i své společníky.“

Posléze jsem řekl:

„Pokud jde o další pátrání, nemáme prakticky žádnou možnost iniciativy. Iniciativu mají pachatelé. Dokonce je pro ně nutná, jestliže se bankovek opravdu zmocnili. V tom bychom jim neměli překážet. Myslím, že nepodniknou nic, dokud nebudou mít pocit úplného bezpečí. Proto radím, aby šetření bylo zastaveno a aby se nikde neprojevovalo, že případ ještě vedeme v patrnosti. Neobnovíme tedy varování před sérií C-L. Necháme celou záležitost zastarat, vyčichnout. Jestliže se bankovky C-L už neobjeví, bude všechno v pořádku – alespoň ve finančním a hospodářském slova smyslu, a důvod zločinu by se musel hledat jinde. Vyskytnou-li se přece, musíme postupovat s největší opatrností, abychom pachatele nevarovali, jak se možná stalo po inkasu tisícovky v bižuterii. Oběžník o sérii C-L je ovšem dosud v platnosti. S tím se spokojíme. Jsem přesvědčen, že to postačí. Pro pachatele má význam jen udání většího počtu kusů, ale není prakticky možné, aby větší počet kusů procházel oběhem nepozorovaně. Několik milionů v koloběhu peněz navíc vzbudilo by pozornost, i kdyby si označení série nikdo nevšiml. Zachytíme-li však jen jeden exemplář, vynasnažíme se, aby pro nás měl cenu stopy co nejzávažnější.“

Proti tomu nebylo celkem námitek.

Jaroslav Lenk byl propuštěn z nemocničního ošetřování na počátku ledna 1952. Vyšel o holích, ale přece jen vyšel. Helena Dvorská a já jsme ho doprovázeli. Mohu říci, že mezi námi vznikl přátelský poměr.

Léčení ovšem nebylo skončeno. Jaroslav Lenk se podroboval pravidelnému cvičení. Po jaru ho čekal delší pobyt v lázních, kde mu měli neposlušné údy přivést do úplného pořádku.

Rozumí se, že snoubenci byli ve výtečné náladě. Jaroslav Lenk se usídlil ve svém bytě a vzal na milost paní správcovou, která se dostavila s několika tisícovkami v ruce a padla před ním na kolena. Při tom jsem byl. Už ze zvyku, který se mi stal železnou košilí, jak se

říká, prohlédl jsem její tisícovky, ale měly nezávadnou sérii. Napomenul jsem ji tedy, aby nepoklekávala, že je to člověka nedůstojné, i když se nechoval dobře.

Výtečná paní správcová tedy poklízela Jaroslavu Lenkovi dál, a to se zvýšenou svědomitostí. K péči o něho se samozřejmě připojila i Helena Dvorská včetně té spořitelní knížky, takže o něho bylo postaráno znamenitě.

Zájem zločinecké bandy o Jaroslava Lenka skutečně odumřel. Nebylo ani jediné podezřelé maličkosti, ačkoli jsme dávali dobrý, nenápadný pozor. Odvolal jsem po čase s klidným svědomím ty, kdo zpovzdálí střežili jeho bezpečí.

Skončilo ovšem i hostování Karlíčka v případě C-L, a to hned následujícího dne po onom, kdy projel s Jaroslavem Lenkem úsek trati v budce traktoru. Byl-li Karlíček pachatelům nápadný, mohli podle jeho zmizení soudit, že demobilizujeme.

Když jsem mu poděkoval podotýkaje, že vlastně už nemám, co bych mu svěřil, několikrát pomalu zamžikal a řekl: „Shledal jsem sám, že nejsem pravý a hotový muž. Byl byste si mne ponechal, kdybych neprojevil tu slabost?“

„Ano,“ pokývl jsem bez váhání.

„Tak vidíte, jak málo scházelo, abyste udělal chybu,“ řekl Karlíček s jakýmsi asketickým uspokojením. „Někoho řádně vyškolit – to, panečku, potřebuje čas a metodu, nejen příklady z praxe.“

V tom jsem cítil hrot výčitky, zrozené z jeho osobité logiky.

Dva dny nato putoval s kufříčkem na internátní školení.

Duben a květen 1952 minuly, aniž se stalo to nejmenší, co by bylo případ C-L oživilo. Upadal doopravdy v zapomenutí. Teorie, že miliony byly uloupeny, zůstávala teorií, a začínalo se zdát, že je mylná.

Na počátku června přišel za mnou do kanceláře podporučík Lenk. Vypadal velmi dobře. Postěžoval si na nečinnost. Na skoky do dálky to u něho ještě nevypadalo, pohyboval se s jakousi opatrností, avšak hůl již dávno nepotřeboval.

„Už to bude téměř rok,“ usmíval se, „a po ránu mi pořád ještě brní nohy. Ale prý to přejde. Zítřka odjízďím do lázní.“

Řekl, že bych jemu i jeho nevěstě udělal velkou radost, kdybych se dnes zúčastnil malého domácího večírku na rozloučenou.

„Helena slibuje nějaké překvapení,“ lákal mě.

Přijal jsem pozvání rád. Večírek byl uspořádán v Helenině bytě. Když jsem se k osmé hodině večerní dostavil – samozřejmě s kyticí – , viděl jsem, že kolem stolku mají zasednout čtyři osoby.

Vypili jsme číšku. Židle pro čtvrtého účastníka zůstávala prázdná. Helena byla roztržitá.

„Slíbil mi, že určitě přijde,“ znepokojovala se.

Prohlédl jsem si ji směle, ba provokativně od hlavy až k patě. Toho večera zvýšila svůj půvab malým večerním oblečením.

V jejím obličeji snad opravdu bylo jakési záhadné kouzlo.

„Nepřijde,“ povídám. „Je to prozíravý člověk. Umí si představit, jak hezky vypadáte a pro koho vám září oči.“

„Vy víte, kdo to je?“

„Není těžké to uhodnout. A mám-li být upřímný, nerad bych ho tu viděl pomrkat.“

Vyložil jsem snoubencům, jak hluboký cit se Karlíčka zmocnil. Jaroslav Lenk až dosud nevěděl vůbec o ničem a Helena Dvorská to při Karlíčkově přátelské korektnosti nemohla v plné míře tušit.

„Byla jsem tedy netaktní,“ řekla s náladou trochu pohaslou.

Jaroslav Lenk zamyšleně točil sklenkou v ruce. Byl to sympatický člověk, ale Karlíček taky. Proto to bylo k vzteku. Pospíšil jsem si, abych vyslovil přesvědčení, že Karlíček brzy na své poblouznění zapomene.

„Vám může jeho zájem jen lichotit,“ řekl jsem Heleně.

„Kdybyste se měla rmoutit nad každým, kdo se do vás beznadějně zamiluje, nevyšla byste ze smutku ještě dobrých dvacet let.“

Chvíli jsme opět hovořili lehčeji. Pak se ozval zvonek. „Přece přišel!“ vzrušila se Helena, ne však zrovna radostně.

Zdvihla se, aby návštěvníkovi otevřela. A mne silně zamrzelo, že Karlíček se tady mou zásluhou představí jako hloupě zamilovaný paňáca. Tu reklamu jsem si věru mohl nechat.

Karlíček to nebyl. Helena se k nám vrátila s nepořádně omotaným balíčkem v rukou.

„To je od něho...“ řekla v rozpacích snad ještě větších, „poslal to po známém. Nemusíme prý se bát, že je v tom puma. Posel se mi legitimoval. Je od bezpečnosti.“

Průkazů u našich orgánů viděla Helena Dvorská v poslední době tolik, že se nemohla dát oklamat ničím nepravým.

Otevřeli jsme balíček bez námahy. Z kusu papíru vypadla nevelká lepenková krabice, v níž podle zachovalého štítku byla původně prodána stovka fotografických papírů, zvlášť tvrdých. Po sejmutí víčka se objevil dopis. Na obálce stálo jméno Jaroslava Lenka.

„Vážený soudruhu podporučíku!“ stálo v dopise. „Blahopřeji vám k stále se lepšícímu zdraví, jakož i k zasnoubení se slečnou Helenou Dvorskou, což v této chvíli patrně oslavujete. Mnoho štěstí a úspěšnou léčbu v lázních. Karel Karlíček.“

Pod dopisem ležela menší krabička. Byla mi nějak povědomá. Když jsme ji otevřeli, zasvítily v ní dvě strašlivé náušnice, které Karlíček tehdy zabavil na potvrzenku v bižuterii.

Zvedl jsem lístek bílého tuhého papíru, který z krabičky vyklouzl. Byl popsán těmito slovy:

„Vážená soudružko Dvorská! Přijměte prosím malou pozornost jako upomínku na naše přátelsko-slужеbní styky. Laskavě mě omluvte, že pro naléhavé povinnosti nemohu vyhovět Vašemu milému pozvání. Karel Karlíček.“

On se zbláznil – pomyslel jsem si užasle.

Ale to už si Helena připínala klipsy k lalůčkům uší, a když jsem se na ni podíval, užasl jsem znovu. K jejímu účesu, k náhrdelníčku a k malé večerní toaletě se ty hrozný přívěsky překvapivě hodily.

„Je tu také něco pro vás,“ upozornil mě Jaroslav Lenk.

Na dně krabice byl skutečně dopis pro mne. Obsahoval toto sdělení:

„Vážený soudruhu kapitáne! Muž, který se pídil po papouškovi, měl, jak je vám známo, několik znaků, připomínajících muže, který zapomněl dvacátého osmého června 1951 ve venkovském hotelu kufr. Naopak se od něho silně lišil tím, že byl živý a čilý, kdežto muž s kufrem byl nápadně mdlý.

*V onom hotelu se dal slyšet, že mu nemohou opatřit to, co by potřeboval. Považuji za prokázáno, že muž s kufrem a muž papouščí jsou jedna a táž osoba, a to **kokainista**, kokainu totálně propadlý. Ve fingované honbě za papouškem byl kokainem nasycen, a tudíž čilý, kdežto za akce na kilometru 386 mu kokain z příčin dosud nezjištěných došel nebo chyběl, a proto jeho energie opadla.*

Jelikož se stále snažíme vypátrat pachatele vraždy na kilometru 286, pokouším se zainteresovat příslušné oddělení, aby prohloubilo své znalosti o dodavatelích a odběratelích kokainového prášku a posloužilo jimi oddělení vašemu. Tím se profil pátrání zúží a poskytne se větší naděje na úspěch.

Neopomenu vás informovat, kdyby se případlo na závažnou stopu.

Karel Karlíček“

Tato logika byla pro Karlíčka typická. Ale forma, kterou volil, i ostatní obsah nepořádného balíčku znamenaly úmyslně udržovanou distanc všeho druhu.

Zatlačovalo to do pozadí i význam ohlášeného překvapení Heleny Dvorské. Ostatně se mne netýkalo. Helena Dvorská si vyžádala čtrnáctidenní dovolenou, aby mohla Jaroslava Lenka do lázní doprovodit a alespoň nějaký čas tam s ním pobýt.

Příštího dne odjeli.

Část druhá

1

Vyšetřování případu C-L uvázlo tedy na mrtvém bodě. Začal jsem se starat o něco jiného. Ale věděl jsem, že rozmrzelosti nad svým neúspěchem se hned tak nezbavím.

Lenkův odjezd jako by udělal za případem tečku.

Naděje, že v nejbližší době zachytíme stopu, která by nám umožnila v pátrání pokročit, byla asi tak malá, jako bych doufal, že v nějaké loterii bude tažen můj los s hlavní výhrou.

A proto mě značně překvapila telefonická zpráva z šekového úřadu, kterou jsem dostal již pátého dne.

Zadrželi tam totiž *čtyřiaadvacet tisícovek série C-L*.

„Kde se tam vzaly?“ ptám se užasle.

„Vysypaly se z poštovního pytle,“ zašeplalo v odpověď sluchátko.

Hned jsem tedy důtklivě nakázal:

„Neříkejte to nikomu, kdo o tom ještě neví. Za deset minut jsem u vás!“

Iniciativa dobráků, kteří vyhodili vlak 2316 z kolejí, konečně se projevila.

Mohou tisícovky pocházet z nálezu? To by bylo zklamání, nebyla by to stopa.

Ale když je mám konečně v ruce, neřekl bych, že vířily vzduchem, vystřeleny tlakem výbuchu. Prohlížím jednu po druhé. Nejsou nijak poškozeny. A co víc: nejsou opotřebovány. Nesou jen stopy přeložení, které snad má jako opotřebování vypadat. Okraje některých jsou lehce pošpiněny, jako by je někdo mnul prsty, na nichž si rozetřel tuhu. Nebo jsou slabě a nepřírozeně pomačkány. Naivnost. Rozhodně neobíhaly rok. Naopak se zdá, že v oběhu ještě vůbec nebyly.

Jsem ve větší místnosti s několika velkými stoly, obtíženými kartotékami a počítacími a kalkulačními stroji. Jsou zde dvě pancéřové pokladny a žádná okna. U stropu svítí zářivky. Holé světlé stěny. Tvrdé, neútulné prostředí peněz.

Kolem mne je sedm lidí, kteří zatím jediní o věci vědí. Čtyři muži včetně vedoucího pracovní čtyry, tak nenápadní civilisté, jak si jen můžete představit, ale pozorní a napjatí. A tři ženy.

Odkládám bankovky na malý stolek.

„Kdopak si všiml označení série?“ ptám se.

„Já.“

Tato hrdá slabika vychází z úst asi pětaticetiletého úředníka bystrých, jako chňapavých očí. Jmenuje se Oldřich Havel.

„Peníze z poštovního pytle jsem nevybíral,“ praví. „To prováděl tuhle soudruh Kalina. Ale byl jsem při snímání pečeti a pásek. Označení série jsem si všiml při přepočítávání. Oznamil jsem to vedoucímu čtyry. On rozhodl, že bude nejdříve informovat vás a v dalším že se zařídíme podle vašich pokynů.“

Říkám vedoucímu: „Nejednal jste sice podle předpisů, ale jednal jste moudře. Děkuji.“

Vedoucí pracovní čtyry až dosud vypadal hodně znepokojeně. Teď se vděčně, i když trochu neklidně usmívá.

Úředník Kalina, označený Havlem, krčí rozmrzele rameny. Je o dobrých deset let starší než Havel.

„Omlouvám se,“ praví bezmocně. „Snad jsem si toho mohl všimnout především sám. Předal jsem peníze s poukázkami a šeky Havlovi. Oběžník jsem si nepřipomněl. Tady se v posledních letech vydávají průměrně dva oběžníky denně. To by musel mít člověk hlavu jako zeměkouli. Oběžník o sérii C-L je starý deset nebo dvanáct měsíců. Na sérii tisícovek se tu vlastně už nikdo nedívá.“

„Nic vám nevyčítám,“ povídám mírně.

Oldřich Havel vykládá, že novost bankovek se mu zdála nápadná, poněvadž v poslední době žádná nová série nebyla vydána. Srovnal tedy její označení s textem starého oběžníku. Opravdu, bylo to C-L!

Je to čilý chlapík.

Vedoucí čtyř upozorňuje, že pytlových peněžních zásilek dochází víc. Radí, aby byly dotázány i jiné pracovní čtyři a jiné peněžní ústavy.

Já se však držím svého. Dost už tomu rozumím.

„Pokud jinde nejsou tak pozorní jako vy zde,“ povídám, „nemá to smysl. Jakmile se peníze roztřídí po pokladnách, stanou se anonymními.“

„Myslím upozornit, aby při převzetí zásilky...“

„Později!“ odmítám. „Kolik peněz bylo v peněžním pytli?“

„Tři milony sto deset tisíc,“ odpovídá Kalina mrzutě.

Jsou po ruce všechny poukázky i šeky, jakož i seznam kont, vyhotovených podle nich. Jednotlivě zaneseny ještě nejsou. Vedoucí zastavil další práci, když Havel nahlásil sérii C-L.

„Výborně!“ povídám. „Doplňte mi laskavě seznam čísel a jmen účtů s přesnými adresami.“

To není malá práce, protože žádám také o vyhotovení seznamu odesílatelů peněz, akumulovaných v poštovním pytli. Četa se do toho ochotně pouští. Já hovořím s vedoucím o systému zasílání peněz v poštovních pytlích. Do pytlů se vkládají zaokrouhlené částky, nahromaděné na jedné sběrné lince nebo středisku. Přebytky, nedělitelné deseti tisíci, podléhají jiné manipulaci. Proto množství peněz v poštovním pytli zpravidla neodpovídá přesně součtu částek, udaných na poukazech. Všecky peníze z pytle by byly oněmi penězi, které odesílatelé napsali na šeky a poukazy, kdyby se nemuselo počítat s tím, že na poštovních úřadech bylo něco směněno.

Mnoho poukazů tady zní na částky nižší než 1000 Kčs. Pak ovšem mohly být placeny tisícovkami C-L, na které poštovní úředník vracel drobnější peníze.

„V tom případě,“ vyvozuje velitel čtyř, „bylo by těžké určit vplátce série. Stačí, aby poslal z různých míst čtyřia dvacetkrát po dvacet korunách na různá konta, a má dnes třiadvacet tisíc pět set korun dobrých peněz. Jméno odesílatele může fingovat a jméno nebo číslo majitele účtu rovněž. Potom nebudeme moci peníze ani zařadit, ani vrátit.“

„I tak by nám zůstalo ještě vodítko,“ povídám. „Stalo se to na jedné sběrné lince. Neurčitelné poukazy bychom snadno zjistili v jednotlivých poštovních úřadech nebo bankách.“

Mám dojem, že jsem se dostal do sedla a že se nesmím nechat shodit. Nesmím odbočit. Musím se držet konkrétní stopy tak dlouho, dokud bych se nepřesvědčil, že nikam nevede.

Poukaz na rovných čtyřiaadvacet tisíc jsme v seznamu nenašli. Prohlížím dlouhý výkaz příjmových symbolů pokladního plánu. Totéž jméno nebo totéž číslo účtu se v něm vyskytuje třeba několikrát.

Sedmička si to snad představuje jinak, ale já žádám o pracné vyřízení oněch majitelů účtů, kteří mají poukazů více. Pak zjišťujeme – s menší námahou, než jsme předpokládali –, že součet poukazů pro jednoho z nich činí právě čtyřiaadvacet tisíc.

Četa se pouští do práce s ještě větší horlivostí. Kalina se teď snaží být pilnější než Havel. Jako by chtěl svou chybu odčinit. Ovšem já proti němu opravdu nic nemám. Vždyť jsme ten oběžník nechali žloutnout schválně.

Čtyřiaadvacet tisíc plyne ve třech oddělených částkách na běžný účet Josefa Trojana, bytem v Praze-Holešovicích, Písková 4. To už samo o sobě říká mnoho.

Poukazují mu:

*Stanislav Petřík,
Obrovice čp. 27, okres Ústí nad Labem,
devět tisíc*

*Václav Wagner,
Duchcov, Liebknechtova 11,
osm tisíc*

*Jindřiška Tisovská,
Most, U nádraží 830,
sedm tisíc*

„Honem!“ pobízí vedoucí čtyř rozčileně. „Výkaz běžného účtu Josefa Trojanů!“

To se rozumí. Pěkně se posadím a dopřávám si cigaretu.

Účet Josefa Trojanů byl zřízen asi před dvěma lety, a to jako náhradní způsob v době, kdy byly zrušeny šekové účty soukromých osob a vyhrazeny socialistickým sektorům. Vidíme, že vklad na Trojanově běžném účtu má značné výkyvy. Od několika korun až k několika tisícům, s maximem něco přes osm tisíc při založení účtu. V roce 1951 jen občas a krátkodobě dosahoval patnácti set až dvou tisíc. Od počátku roku 1952 nápadně klesá. Nyní, kdy mu má být připsáno čtyřiašedesát tisíc, má na účtu pouze osmdesát korun.

„Nejvyšší čas,“ říká velitel čtyř ironicky, „že mu někdo něco posílá.“

„Když je nouze nejvyšší, pomoc boží nejbližší,“ povídám. „Musíme zjistit, zdali Petřík, Wagner a Tisovská už někdy nějaké peníze na Trojanův účet zaslali.“

Pracovní četa mi pomalu připadá jako sedm poplašených motýlků. Za poměrně krátkou dobu zjišťuje, že ani Petřík, ani Wagner, ani Tisovská nikdy nic Trojanovi nepoukázali.

Říkám: „Čtyřiašedesát tisíc mu klidně na účet připište. Popřípadě mu je bez překážek vyplatíte. V řádných bankovkách, rozumí se. Žádnou čertovskou náhodou se nesmí stát, že by dostal sérii C-L.“ Čtrnáct očí se na mne dívá skoro tak, jako bych ztrácel rozum.

„K tomu bychom potřebovali...“ začíná vedoucí čtyř rozpačitě.

„Budete mít všechno, co potřebujete,“ nedávám mu domluvit. Tady už zatím dál nemohu. Sjednávám si schůzku s odpovědnými činiteli ministerstva financí a ministerstva vnitra.

Mobilizuji opět štáb skupinky, která byla nasazena v případě C-L. Jsou to ti nejschopnější lidé. Zakrátko mám informace o Josefu Trojanovi. Je to čtyřicetiletý nakladatelský redaktor, lektor a překladatel, ženatý, bezdětný. Od roku 1948 bez pevného zaměstnání, poněvadž velké soukromé nakladatelství, kde působil, bylo likvidováno. Přímých politických výtek proti němu není. Brzy

se prosadil jako externí překladatel ze tří jazyků. Zdraví je nepevného. Trpí již léta cukrovkou.

Za Stanislavem Petříkem, Václavem Wagnerem a Jindřiškou Tisovskou se vypravili obratní zpravodajové, aby o nich získali co nejpodrobnější zprávy.

Čekám. Čtyřicet tisíc C-L je miniaturní inflace. Mohla by mít výhonky i jinde. Je to samozřejmě málo žádoucí v čase, kdy stále ještě zápolíme o finanční stabilitu, o vyrovnaní kupní síly s výrobou. A ono možná běží o miliony. Hamižnost jednotlivců přehlíží společné zájmy. Stát pro ně neznamena nic.

Josef Trojan dostal obvyklé oznámení o změně stavu svého běžného účtu. Zatím nereaguje. Nepožádal o výplatu ani nedal nějaký příkaz k nějaké výplatě.

Série C-L se nikde jinde nevyskytla, anebo o tom nevíme. Přijímám hlášení svých zpravodajů.

Stanislav Petřík v Obrovicích čp. 27 byl pohraniční osídlenec. Zemřel právě onoho dne, kdy poukázal Josefu Trojanovi devět tisíc. Byl to starší, ženatý člověk. Podlehl mrtvici. Vedl v národní správě obchod. Jeho pozůstalá manželka nemá přehled o jeho finančních transakcích. O nějakém Josefu Trojanovi nikdy neslyšela. V pozůstalosti nebyla nalezena potvrzenka nebo podací lístek. Na poště Stanislava Petříka znali. Poukazoval tržby, ale devět tisíc poukázal až několik hodin po své smrti. To je neobvyklé, že? Mladá úřednice, která peníze přijímala, nevšimla si jména vplátce na složence. Tu chvíli také o Petříkově úmrtí ještě nevěděla. Nepamatuje se, byl-li to právě on, kdo peníze poukazoval. Na poštovním úřadě v Obrovicích působí teprve tři měsíce. O starém oběžníku neví.

Ani s Václavem Wagnerem nejsou věci v pořádku. Žádný Václav Wagner v Duchcově neexistuje, tím méně na udané adrese. Složenku s číslem Trojanova běžného účtu však měl, právě tak jako nebožtík Petřík. Poštovní úředník nekontroluje série tisícovek. Když slyšel o oběžníku, šel jej s údivem hledat, ale nenašel ho.

Jindřiška Tisovská v Mostě rovněž neexistuje. Tamější poštovní úřad přijal sérii C-L stejně důvěřivě jako obrovský a duchcovský. Dokazuje to, že oběžník upadl v zapomenutí. Našemu pátrání to vlastně prospělo. Možno říci, že vyčkávací metoda se osvědčila.

Dá se soudit, že kdosi zajel do Obrovic, kde se nějak dověděl o úmrtí Stanislava Petříka a využil toho. Pak zajel do nedalekého Duchcova a do Ústí. Tam se spokojil s osobami smyšlenými. Zamnul spokojeně rukama a myslel, že je to všecko. Ale tímto trojnásobným trikem se dostal na jedno směrové číslo, to jest doslova do jednoho pytle. Ona se ta směrová linka vlastně ztotožňuje s železničním spojením.

Ve všech třech případech použil předtištěných složenek, které prakticky nemohl mít od nikoho jiného než od Josefa Trojana.

Dobrá. Petřík sotva asi náležel ke skupině pachatelů. Wagner a Tisovská nejsou vůbec skutečné osoby. Jediná konkrétní osoba se zaručenou účastí na věci je Josef Trojan. Je tu ovšem možnost, že v řadě lidí na sběrné lince někdo těch čtyřiaadvacet tisícovek vpašoval do pytle ilegální výměnou. Po odpečetění pytle v šekovém oddělení už ne, tam už se vykouzlit nedalo. Ostatně neutěšený stav Trojanova účtu to vyvrací.

Je tedy pravděpodobné, že čtyřiaadvacet tisíc si pod uvedenými jmény poslal Josef Trojan sám. A ne-li, musí o tom něco vědět.

Předvolávám si soudruhy Loubala a Trepinského.

„Půjdeme k Trojanovi,“ povídám.

Je už k polednímu. Podle mých informací pracuje Josef Trojan především v noci. Dopoledne vyspává. Má-li něco vyřídit mimo domov, vypravuje se na to většinou až po obědě. Počítám tedy, že ho zastihneme ještě neoholeného.

Chci ho překvapit a donutit k pravdivé odpovědi na několik choulostivých otázek. Jednat za zavřenými dveřmi jeho bytu je rozhodně výhodnější než co jiného. Bude-li třeba, využiju plně své pravomoci.

Všichni tři jsme v civilu. Do domu vstupujeme nenápadně, ale pak už neztrácíme ani vteřinu. Dům je starší, dvourohový šestipatrový činžák s velkým počtem nájemníků.

Zazvoním klidně u dveří, označených navštívenkou se jménem Josef Trojan.

Za zcela přiměřenou dobu slyším zevnitř zvuky, dokazující, že někdo přichází otevřít.

Osoba, otvírající dveře, ani se nepodívala vyhlídkou, kdo za dveřmi stojí. Jako by někoho očekávala, otvírá dokořán a stane mezi dveřmi jako zarámovaná.

Je to člověk, kterého jsem tady čekal asi zrovna tak málo jako on mne. Karlíček.

„Co tady děláte, prosím vás?“ povídám.

Karlíček celou vteřinu jenom mžiká. Pak pootevře ústa a zase je sklapne. Zažil své překvapení a já jsem si jist, že mu proletělo hlavou tisíc myšlenek.

„Vyšetřujeme vraždu,“ řekne konečně. „Pojďte dál.“

2

Dokud jsme na chodbě, neříkám na to nic.

Vstupujeme. Karlíček za námi neslyšně zavírá dveře. Jsme v marnotratně rozlehlé předsíni s vysokým stropem. Pomáhá ji osvětlovat slabá žárovka.

Kromě nás čtyř tu nikdo není.

Otáčím se po Karlíčkově.

„Kdo byl zavražděn?“

„Josef Trojan,“ odpovídá tiše Karlíček.

To je hezká historie.

Karlíček zřejmě chápe můj vpád zcela jednoznačně. Scházíme se stejně jako před rokem u trati. Dívá se trochu cize, jako by to byl jiný člověk než ten, kterého jsem znal. Ale ihned lehce pokývne, když naznačím, jako bych chtěl položit prst na ústa. Ano, rozumí. Žádná zbytečná otevřenost. Žádné naznačování eventuální souvislosti. Uvidíme.

Naproti jsou troje dvoukřídlé dveře. Prostřední z nich se otvírají a vychází z nich muž, kterého znám. Nadporučík Skála, velitel pohotovostní skupiny. Zdravíme se, podáváme si ruce.

„Jak to, že jste přišel?“ ptá se nehlučně.

„Přišel jsem se podívat,“ říkám.

„Čekáme pitevní nález.“

Dveřmi, které Skála nechal za sebou otevřeny, vidím do místnosti, zařízené ne právě moderně jako obytný pokoj. V rohu u okna sedí v lenošce štíhlá, světlovlasá žena. Obličej má skrytý v dlaních. Rozeznávám vlastně jen pár hezkých nohou a deset rudě nalakovaných nehtů.

Poblíž lenošky stojí člen pátrací skupiny se zápisníkem v ruce. Ohlíží se po nás.

Karlíček přistupuje k posledním dveřím vzadu v předsíni. Otvírá je.

„Prosím...!“ pobízí.

Je tu jako doma. V takových případech to jinak nejde.

Vstupujeme. Ocitáme se v jakési pracovně, kombinované s ložnicí. Na psacím stole je nepořádek, typický pro člověka, který mnoho pracuje u stolu. Úzké lůžko je odestláno a v takovém stavu, jako by je byl spáček teprve nedávno opustil. Z odsunutého židle povstává starší muž s rohovými brýlemi na očích a s prošedlou bradkou, která mu dodává dobráckého vzhledu.

„Lékař doktor Bouček,“ představuje ho nadporučík Skála.

Jsou zde ještě dva jiní muži ze Skálovy pohotovostní skupiny. Svou výzbroj mají už složenou v pouzdrech a v kufříkových aktovkách. Nedělají nic. Trpělivě čekají.

„Soudruh kapitán by chtěl být informován,“ říká Karlíček s nápadným chladem.

Možná, že se na mne trochu hněvá. Z jeho nedávné zásilky do bytu Heleny Dvorské se nedá soudit, jak teď na Helenu myslí, nebo zdali už na ni nemyslí.

Skála ovšem ví stejně dobře jako on, že bych se jim do jejich případu nevměšoval, kdybych neměl proč.

„Josef Trojan pracoval a přespával zde,“ praví. „Jeho manželka spí ve vedlejší místnosti. Včera večer ji požádal, aby ho výjimečně vzbudila ráno v sedm. Měl jakousi nutnou pochůzku.“

„Kam chtěl jít?“

„Nesvěřil se jí s tím. Obvykle vůbec nevěděla, kam chodí. Mohly to být jenom redakce, vydavatelství a podobně.“

Na nočním stolku leží čajový příbor a balíček diabetických sušenek.

„Trojan prý včera večer ještě pracoval, když paní Trojanová šla spát. Ráno sem přinesla tuto snídani a zjistila, že její muž je mrtev. Ležel na lůžku. Smrt ho zastihla ve spánku, ale tělo bylo pokrouceno nějakými křečemi. Paní Trojanová se rozběhla k panu doktoru Boučkovi, který bydlí nedaleko.“

Ohlídám se po doktorovi. Doktor si hladí bradku a s vážným výrazem pokyvuje.

„Jsem už dlouhá léta jejich domácím lékařem,“ říká rozmyslně. „Pan Trojan byl vážně churav. Cukrovka, diabetes. Ale příliš mu to nevadilo. Pomáhaly mu výtečné inzulinové injekce. Vstříkoval si je sám, jednou, dvakrát nebo třikrát denně – podle potřeby. Pak neměl žádné obtíže. Inzulín je vlastně protéza. Spaluje cukr, když to tělo samo nedokáže. Na žádost paní Trojanové jsem se dostavil, jak jsem mohl nejdříve, ale nebylo už pomoci.“

„Konstatoval jste příčinu smrti?“ ptám se.

„Zdalo se mi, že nacházím příznaky tetanové otravy. Stávají se takové případy. Když jsem byl za mládí na praxi v nemocnici, zemřel tam náhle jeden z lékařů, který si nedbale vpichoval injekce skrz látku kalhot. Infikoval se tetanem, který na povrchu látky uvízl.“

„Vzpomněl jste si hned na Trojanovu injekční jehlu?“

„Ano. Právě. Požádal jsem paní Trojanovou, abych mohl uzamknout pokoj a oznámit případ na příslušných místech. Telefon v bytě není. Pan Trojan o čistotu jehly nikdy příliš nedbal. Mnohokrát jsem ho napomínal. Úřední hygienik...“

Nadporučík Skála nenásilně přerušuje.

„Dovolte.“ Obrací se ke mně. „Pan doktor Bouček si jistě počínal správně. Spolu s úředním lékařem uvážili, že injekční stříkačku měl Josef Trojan přece jen stále v pouzdře, a kdyby byl snad tetanus vnikl jejím prostřednictvím, bylo by to velmi podivné. Proto jsme sem úředního lékaře doprovodili. Žádal o prozkoumání stříkačky i zásoby inzulinu, kterou Trojan měl.“

„A to se stalo?“

„To se právě děje,“ říká Skála. „Úřední lékař potvrdil mínění pana doktora Boučka a nařídil okamžitý převoz mrtvého k ohledání. Stříkačka a inzulin byly zabaveny. Bude-li nález na nich pozitivní, budeme soudit na zločin. Proto na výsledek čekáme.“

„Proč byste soudili na zločin?“ ptám se.

Skála ukazuje na Karlíčka.

„Karlíček podal návrh, abychom sňali ze skla injekční stříkačky otisky prstů. Udělali jsme to. Máme několik otisků, které nenáleží

ani Josefu Trojanovi, ani paní Trojanové, ani posluhovačce, která sem občas dochází – prostě nikomu, kdo by snad mohl mít stříkačku v ruce, nýbrž někomu cizímu, zatím úplně neznámému. Jenom na kovovém knoflíku pístu je Trojanův palec.“

To je ovšem zvláštní. Karlíček opět uplatnil svou divokou logiku. Možná, že správně, ale kdo cizí by se dostal k Trojanově injekční stříkačce?

„Nechával Josef Trojan stříkačku bez dohledu doma?“

„Mnohokrát,“ potvrzuje Skála. „Říká to sama paní Trojanová. Tu a tam měl Trojan návštěvu, výhradně jen pracovní. Ale takoví lidé s jeho injekční stříkačkou asi nemanipulovali.“

Tentokrát nebyl žádný poplach jako s tisícovkou z bižuterie. Pracovali jsme tiše jako neviditelní duchové. A přece se nám někdo díval do karet!

„Zeptejte se paní Trojanové,“ říkám po chvíli, „zdali její muž v poslední době někde cestoval.“

Skála odchází z místnosti, aby to zařídil. Já se ptám doktora Boučka:

„Jak by to vypadalo, pane doktore, kdyby byl Josef Trojan z nějaké příčiny nemohl použít inzulinu?“

„To se mu také několikrát přihodilo,“ praví doktor s mnohým pokyvováním. „Krátko po válce jsme třeba inzulin nesehnali, protože nastaly přechodné zmatky. V takových případech nebezpečně ztrácel duševní i fyzickou energii, stával se malátným a nebyl si jist ani nejprostším pohybem. Injekce inzulinu mu pomohla k plné rovnováze v několika minutách.“

Pohlédnu na Karlíčka.

„Pamatujete se na dopis, který jste mi nedávno poslal do bytu slečny Dvorské?“

„Připomínám si ho už od vašeho příchodu, soudruhu kapitáne,“ povídá Karlíček klidně.

Hádal na nedostatek kokainu, když se záhadný turista č. 2 uchýlil na nocleh do venkovského hotelu. Mohl to být ovšem stejně dobře

nedostatek inzulínu, k němuž se turista nepřiznal, aby nezanechal stopu.

Co bychom nyní mohli udělat? Máme snad nebožtíka Trojana patřičně nalíčit, přilepit mu falešný sumčí knír, posadit mu na hlavu klobouk, jaký turista tehdy měl, ofotografovat ho a předložit snímek svědkům? To přece ne! Nehledě k tomu, že uplynul už rok, vytvořili bychom tím jen masku podle toho, jak ho tenkrát lidé sami popsali.

Karlíček bez vyzvání říká: „Josef Trojan je bezvousý, kaštanových vlasů a normálně oválného tvaru obličeje, bez nějakých zvláštních znaků.“

Jeden z členů pohotovostní skupiny mi předkládá Trojanův občanský průkaz.

Skála se vrací.

„Paní Trojanová říká, že její muž v poslední době nekonal žádnou cestu mimo Prahu.“

Dobrá. Paní Trojanová asi nemluví pravdu, nebo bych se ve všem po čertech mýlil.

„Žádala o dovolení,“ hlásí Skála dále, „aby mohla odejít ke své sestře. Řekla, že je jí tady úzko.“

„Nemám jí co poroučet,“ povídám, „ale poproste ji, aby s odchodem ještě chvíli počkala. Snad už brzy dostaneme z prosektury zprávu. Chce-li pobýt několik dní mimo dům, bude s sebou leccos potřebovat. Může se zatím přichystat. Nechte jí plnou volnost.“

Skála se opět otáčí k odchodu, ale zvu ho posunkem, aby ještě počkal. Vlastně tu přebírám velení.

Spíše šeptám, než abych mluvil.

„Bude-li mít paní Trojanová s sebou zavazadlo, musíte se do něho na poslední chvíli před jejím odchodem z bytu podívat.“

„Co by tam měla mít?“ táže se Skála rovněž šeptem.

„Leccos. Třeba pár tisícovek.“

Karlíček stojí blízko. Slyšel, co mluvíme. Teď, zatímco Skála odchází, říká mi tichounce, d'ábelsky, jako by osnoval spiknutí proti

svému veliteli: „Nějaké ty vnady C-L by mohla mít na těle. Zavoláme ženu, aby na ní provedla inventuru.“

„Ne.“

Karlíček se trochu napřimuje a odstupuje. Zřejmě z něho vyžehl plamen nedohaslé vášně pro řešení případu C-L. Moje krátké, skoro úsečné slůvko zapůsobilo na něj tak, jako bych mu do toho rozjiskřeného popele dusivě plácl lopatou. Přecházím místností. Skála se vrací a s ním člen skupiny, který Trojanovou vyslýchal.

„Tohohle se nedotkl nikdo?“ ukazují na čajový příbor.

„Zatím ne,“ praví Skála.

Dočkáváme se konečně znamení dveřního zvonku. Vycházím z Trojanovy pracovny.

Přišel úřední lékař, starý známý.

„Tak...!“ povídá. „Tetanus je prokázán v inzulinu i u hrotu injekční jehly. Tetanus byl příčinou strnutí a smrti. Zatraceně pěkná, vysoce agilní kultura! Jak se mohla dostat do ampule inzulinu, proboha?“

Nález je tedy jasný. Ale není jasné, jde-li skutečně o vraždu. Jsou tu ovšem dvě závažné okolnosti. Cizí otisky na skle stříkačky a Trojanův běžný účet. Jako dvě rezonanční struny. Dotknete se jedné a zazvučí i druhá.

Vcházím do pokoje, kde jsem viděl sedět světlavlasou ženu. Ta nyní stojí u stolu. Právě zavřela nevelký cestovní kufrík. Ohlíží se zmučeně ke dveřím.

Má-li co dělat s aférou C-L, zná mne asi jménem. Pachatelé už nám dokázali, že si dovedou opatřit informace. Doufám však, že mě nezná osobně. Ovšemže se nepředstavuji. Tohle není společenská záležitost, a tanec, k němuž ji vyzývám, ani zdaleka není valčík.

Mluvím zdvořile a vážně.

„Nález potvrzuje smrt tetanem, paní Trojanová.“

Kloní hlavu a její pohled krouží zvolna po zemi, jako by se už nikdy neměl zdvihnout.

„Doktor Bouček to říkal hned,“ praví zarmouceně.

Není už nejmladší, ještě však – jak se říká – nezačíná odkvétat. Má hezkou postavu, spíše větší než prostřední, a vyzná se asi v tajích kosmetiky i ve způsobu, jak udržet mladistvou pružnost těla. Mám dojem, že tuhle její údržbu její chorý manžel nikterak nevyžadoval a že ona nepěstovala svůj ženský půvab jenom kvůli němu. Nechci být předpojatý. Ale ta žena mi není příliš sympatická.

„Jste někde zaměstnána, paní Trojanová?“ ptám se.

„Nejsem. Musím si něco hledat.“ Mluví s námahou, jako by překonávala vnitřní bolest. „Žili jsme těžko. Můj muž sháněl vlastně jen nouzové výdělky. Ale nedovolil mi, abych...“

Zdá se mi, že by mohla mluvit přirozeněji. Hraje divadlo.

„Jste nyní bez prostředků?“

„Krátkou dobu snad vydržím. Můj muž měl právě nedávno nějaké příjmy.“

„Ty by mohly spadat do pozůstalosti,“ připomínám, „a na příslušné řízení se obvykle nějaký čas čeká.“

Ona těžce povzdechuje.

„To by byla chyba. Mám na hotovosti málo peněz. Těch pár tisíc je uloženo na jeho běžném účtu.“

Je otázka, zdali dostávám já ji, kam jsem chtěl, nebo snad ona mne.

„Vy nemáte právo s tím běžným účtem disponovat?“

„Ne. Já ne. Jen on.“

„Pak vám zatím peníze z účtu nevydají.“

„Myslíte?“

„Je to přece dědictví!“

Klesá na židli jakoby slabostí.

„Paní Trojanová,“ povídám téměř přátelsky, „snad by se s tím dalo něco dělat. Jsou to asi honoráře, že?“

Vrtí hlavou.

„Myslím, že nejsou. Prodal někomu psací stroj. Nic mi o tom neřekl. Ale měl dva, a teď je tu jen jeden. Také jeho zlaté hodinky se ztratily. Byla to památka po otci. Nevím. Jednal vždycky samostatně, neptal se mne, když chtěl něco podniknout. Ale také to

přede mnou neskrýval. Viděla jsem oznámení z banky na jeho stole. Potom je někam schoval. Nemluvili jsme o tom. Mezi námi...“ položila si lehce ruku na čelo. „Nemá to smysl, abych... Prostě – vycházeli jsme spolu dobře – ale někdy bylo nejlepší...“

„Nevyžaduji, abyste mě seznamovala se svým soukromím, paní Trojanová,“ pravím vážně. „Chtěl jsem vám jen poradit. Zjistěte si, který notář bude pozůstalost projednávat, promluvte s ním a on vám jistě nějak vyjde vstříc.“

Marně hledám v jejím obličejí hnutí, které by mi prozradilo, jak na ni moje prostomyslná vějička působí.

„Můžete odejít, jak jste si přála,“ říkám dále, když ona mlčí, „ale my se zde ještě musíme porozhlédnout. Jsou pro to vážné příčiny. Máte-li námitky, vykážeme se vám řádným úředním povolením. To musí být teprve vyhotoveno. Do té doby bychom museli být prozatímně uzavřít.“

Trojanová zvolna, s netečným výrazem povstává.

„Dělejte, jak uznáte za dobré.“

Přistupuje k svému zavazadlu. Já vycházím do předsíně.

Tam je dobrácký doktor Bouček již připraven k odchodu.

„Doprovodím paní Trojanovou k její sestře,“ nabízí se. „Pomohu tam vysvětlit, co se stalo. Kdyby se tam objevila s tou smutnou novinkou sama...“

Adresu sestry paní Trojanové ovšem pátrací skupina zná.

V předsíni jsme teď shromáždění všichni. Trojanová konečně vychází z obývacího pokoje. V pravé ruce nese nevelké zavazadlo, přes levou přehodila lehký plášť do deště. Kabelka visí na rameni na dlouhém řemínku. Nelze upřít, že je to slušivý zjev zralé ženy, po níž se na ulici asi leckdo otočí.

Mlčíme. Trojanová prochází ke dveřím na chodbu pomalým krokem, jako by nás nebylo. Má vážný výraz a smutně klidné oči.

Bere za kliku, když se pohne nadporučík Skála.

„Paní Trojanová,“ praví mírně, „pro úplnost se musíme podívat do vašeho zavazadla.“

Ona k němu vzhledne s údivem, z něhož číší studený protest.

„Proč, pane?“

Skála krčí rameny. Přece neřekne, že to byl můj nápad. Karlíček, já, Loubal s Trepinský a ostatní se vůbec nehýbáme.

„Odmítám,“ řekne Trojanová s energií, kterou by vlastně v této chvíli neměla mít.

„Radím vám, abyste neodporovala.“

„Ptám se vás, proč!“ Trojanová se pozoruhodně mění ze zničené vdovy na drážděnou lvici. „Co chcete? Z čeho mě podezříváte? Co se vlastně stalo? Nic než ošklivá náhoda! Mohu za to? Snad jsem ho infikovala tetanem já? Proč jste mi brali otisky prstů? Nechte mě! Nechci už tady být ani vteřinu.“

Sáhne prudce po klice a pootevře, ale Skála přirazí dveře u prahu nohou. Než se paní Trojanová naděje, má kufřík v ruce on, ačkoli s ním uhýbala.

Teď stojí jako zkamenělá.

„Skandál!“ dechne rozčileně.

Skála pokládá kufřík klidně na stolek pod věšákem. Otvírá jej. Jeden z členů jeho pohotovostní skupiny bystře přistupuje s ostrým světlem ruční svítilny.

Je to indiskrétnost. Skála tahá z kufříku s chladnou myslí věcičky, které by chlap do rukou brát neměl. Pár rozkošných střevíců, lehké letní šaty a nějaké ty toaletní potřeby. Souká pár jemných dámských punčoch a roztrásá ještě něco intimnějšího.

Ale vůbec nic podezřelého. Ani Karlíček se svou divokou fantazií by z toho nic nevyvodil. Jenže Karlíček přece jen najednou povídá:

„Zapomněla jste si vzít pyžama, paní Trojanová.“

Ona sebou trhne.

„Co je vám do toho, člověče?“

Hezké! Bojím se, že Karlíček rozpře řeč o noční košili, poněvadž po svém zklamání v lásce podlehl možná cynismu; ale Karlíček už mlčí.

Skála s výrazem poněkud trapným vkládá věcičky zpátky do kufříku.

„Pusťte!“ odstrčí ho paní Trojanová pohněvaně.

Chápe se prádélka velmi obratně sama a spěšně a podrážděně je vkládá do kufříku. Skála na mne upírá vyčítavý pohled.

Prásknou dveře. A paní Trojanová je bez pozdravu pryč.

Doktor Bouček se za ní žene. Málem si o dveře narazí. Otevře, a volaje paní Trojanovou, mizí nám rovněž.

Postaral jsem se o zdařilou blamáž. Dobrácký doktor Bouček si určitě nemyslí nic jiného, než že se zástup policajtů vrhl s nečistou silou na ubohou vdovu.

Nikdo nic neříká, jen Karlíček se ušklebuje a bez ohledu na naše vyšší hodnosti začne pobíhat a házet rukama.

„Kdo chce jít spát jinam,“ huláká popuzeně, „myslí především na noční oblečení. Kdo na to zapomene, má v hlavě něco jiného. Ona odchází z domova z jiného důvodu.“

„Odchází k sestře, Karlíčku,“ upozorňuje mrzutě Skála.

„A máme snad věřit, že si tam na noc vypůjčí nějakou kazajku? Na to je moc nóbl. Ta šla pryč pro něco jiného!“

A Karlíček, těžko pochopitelný zjev současné kriminalistiky, rozčileně pokračuje: „Já se držím psychoanalytické teorie, která praví, že z lidského vědomí nikdy nevymizí předpoklad potřeby spánku v dohledné době. Ta ženská je skrz naskrz falešná. Měla se jí prohlédnout i ta kabelka. Já jsem dokonce doporučoval, aby se jí šlo na tělo. Ona nepočítá, že bude u sestry noclehovat. Proč by tedy s sebou tahala pyžama? Prozradila se chybou.“

Beru Karlíčka za rukáv.

„Dobře,“ povídám, „ale půjdeme na to následovně. Soudruzi Loubal a Trepinský zařídí co nejrychleji nepřetržité pozorování paní Trojanové. Někdo musí být co nejdříve před domem, kde bydlí její sestra. Nasadíme i ženy.“

Loubal a Trepinský až dosud neměli nic na práci, poněvadž cíl, do něhož jsme původně mířili, se nám ztratil. Nic se jim nemusí říkat dvakrát. Rychle odcházejí.

Zavírám za nimi. Odněkud zdola slyším cizí hlasy. Dům, jestliže se po ranním vzruchu trochu uklidnil, začíná se znepokojoval znovu.

Paní Trojanová asi příliš spěchala a doktor Bouček moc dupal po schodech.

„Rozhlédneme se zde trochu,“ povídám.

Podávám Skálovi a jeho skupině pravdivé informace. Karlíček stojí se rty pevně semknutými, jako by byl odhodlán už nemluvit. Ale přece jen má nakonec poznámku.

„Tu tisícovku v bižuterii udala tenkrát Trojanová,“ říká paličatě.

„Možná,“ přisvědčuji. „Ale to už je dlouho a vedoucí si ani tehdy nic kloudně nepamatovala. Zajdu si tam koupit stříbrem vykládanou špičku na cigarety a uvidíme. Dostanu-li podezření, že není tak zmatená, jak se nám jevila, budu počítat s něčím jiným než s neznámou dámou, která jí platila tisícovkou. Proč by dejme tomu nestrčila platnou tisícovku do kapsy a nenahradila ji sérií C-L sama?“

Skála zdvíhá obočí.

„Neměl jste to s tou špičkou udělat už dávno?“

„Měl,“ přiznávám, „jenže mě to napadlo teprve teď.“

Zahlížím se opět na Karlíčka, ale Karlíček ani muk. Dokonce ani nemžiká.

Začínáme s prohlídkou v Trojanově ložnici. Má tam slušnou knihovničku. Probíráme svazek po svazku. Prohledáváme psací stůl. Každý kout. Nenacházíme nic podezřelého. Ale zdá se nám, že pracovní nepořádek na stole je jaksi jalový. Nevidíme spolehlivé známky, že Josef Trojan ještě včera pracoval. Dokonce mám dojem, že poslední dobou nepracoval vůbec.

Moc by se nám hodil například jízdní řád s červeně zatrženými vlaky do severozápadního pohraničí. Nic takového tu není.

V koši na odpadky nic. Žádné protlačené písmo na podložce. Žádná podezřelá poznámka, žádný zajímavý dopis. Vůbec nic z toho, co objevovali slavní knižní detektivové. Pouze vrstva nevyplněných složenek běžného účtu a regulérní oznámení o vkladu čtyřiařiceti tisíc.

V sousední místnosti rovněž nic. Tu zřejmě obývá paní Trojanová sama. Josef Trojan zde má pouze prádlo. Samozřejmě se snažíme,

abychom po sobě nenechali nepořádek. To dá hodně práce, neboť paní Trojanová má nápadně bohatou zásobu něžných věcí, které se samy chytají prstů a jimž Karlíček opovržlivě říká „spodní balení“.

Raději bychom zde našli jantarový náhrdelník. Není tu. Je zde však několik párů náušnic. Pohříchu se nepodobají těm, které Karlíček přinesl z bižuterie.

Jestliže Josef Trojan prodal zlaté hodinky po otci, měla by jeho žena rovněž co prodávat. Objevujeme pouzdro s hadovitým zlatým náramkem a s několika dosti cennými prsteny.

Třetí místnost je kuchyň. Kout se sporákem odděluje zástěna, takže ostatek může dobře vypadat jako jídelna.

Prohledáváme i příslušenství. Spíž není špatně zásobena. Plechovky americké kávy, demižony s pomerančovou šťávou, cizí konzervy. A když tedy porovnávám Trojanovy nevelké výděvky, jeho nicnedělání na psacím stole a nezaměstnanost jeho manželky s velmi slušným standardem ve spíži i v prádelníku, vychází mi závěr, že to nakupovali legálně i nelegálně za tisícovky série C-L.

Ale to je ovšem karlíčkovsky střelená logika. Potřebovala by pevněji opřít.

Moje nálada se zhoršila.

Stojím v polotemné předsíni a přemýšlím o neslavném odchodu. Skála a jeho lidé už si v koupelně umyli ruce.

Napadne mě podívat se v předsíni nahoru na skříň, kterou jsme rovněž probádali. Navrchu nic není. Povystoupím na špičky, abych se o tom ještě lépe přesvědčil. Pak nedůstojně povyskočím, takže získám ještě důkladnější přehled, a volám: „Podejte sem židli a světlo!“

Na ten výkřik se sbíhají, jako bych křičel ze stožárového koše, že vidím velrybu.

„Co je tam?“ ptá se Skála.

„Už nic. Ale *bylo* tam něco.“

S baterkou v ruce stoupám na židli a svítím si na vršek skříně.

Povídal už jednou Karlíček, že prach je náš vrah.

Říkal to v bytě Jaroslava Lenka, jestli se pamatujete. Tam bylo až nápadně čisto. Zde na to paní Trojanová nebo její posluhovačka tak úzkostlivě nedbaly.

Nahoře na skříní je tedy usazen prach. Ale ne všude. Uprostřed je poměrně čistý obdélník. Má rozměry asi osmdesát centimetrů na šedesát.

Obdélník je až u zdi. Skříň je širší než šedesát. Zbýlý pás plochy vpředu je viditelně setřen kolmo k délce skříně. Jsou znát rovnoběžné čárky, v prachu vyhloubené.

Z této skříně stáhl někdo nedávno předmět obdélníkového půdorysu, bedničku, krabici nebo kufr. Nejspíše kufr, protože vidím hlubší rýhy po okrajích, způsobené asi rohovým kováním, které dokonce lehce odřelo měkké dřevo skříně.

V celém bytě není předmět, který by se na obdélníkový otisk na vrchu skříně hodil.

Sestupuji ze židle a zhasínám baterku.

„Asi odtud přece jen někdo něco odnesl,“ povídám, „a teď nás to tu nechá klidně hledat.“

Skálovi lidé stopu na skříní pečlivě proměřují, a když jsou s tím hotovi, dávám pokyn k odchodu. Trojanovy klíče se mohou klidně odevzdat jeho vdově.

To si беру na starost.

3

Nejdříve však se přesvědčuji, že Loubal s Trepinským zařídili všecko, co bylo třeba. Jsem s jejich prací spokojen.

Pak zacházím do prosektury soudního lékařství. Uvádějí mě až k mramorovému stolu, na němž leží nebožtík Trojan. Pro úplnost se na něj musím podívat.

Pozdě odpoledne se vypravuji k domu, kde bydlí sestra paní Trojanové. Jmenuje se Valoušková.

Její manžel, Valoušek Emil, je úředník, převedený do výroby. Zve mě ochotně dál.

„Švagrová už odešla,“ říká mi se zřejmou lítostí, že jsem ji nezastihl.

Mezi touto domácností a domácností Josefa Trojana je kapitální rozdíl. U Valoušků je útulno. Dýchá to zde rodinným souladem. Kdyby nebyl Emil Valoušek zaražen zprávou o švagrově úmrtí, vypadal by spokojeně. Marie Valoušková je o něco starší než její sestra. Začíná být maminkovsky zaoblená. Určitě si nepotrpí na příjemné prádlo a na zásobu pavučinových punčoch. Nelakuje si nehty.

Valouškovi mají desetiletého chlapce a tříletou holčičku.

Jsme v kuchyni, která je zároveň obytnou místností. Tedy žádný přepych. Místa není tolik jako u Trojanů. Zařízení je prosté a účelné.

Hoch sedí u stolečku pod oknem a něco si kreslí. Holčička se právě naučila vyslovovat Ř. Chytá mámu za sukni a křičí s nesmírným potěšením: „ŘŘŘeřicha! ŘŘŘimbaba!“ A ještě něco podobného. Používám pauzy, v níž se jí musí utřít pusa, a ptám se:

„Přijde ještě paní Trojanová?“

„Nevíme,“ odpovídá matka Valoušková. Hladí holčičku po vláskách a na čele má stín starostí. „Zavazadlo tady nechala. Snad se ještě staví.“

Zavazadlo vidím. Je to ono, v němž se přehraboval Skála. Nic jiného tu Trojanová nemá, a tedy ani onen předmět, který zanechal otisk na skříni.

„Měla asi v úmyslu strávit u vás několik dnů,“ povídám.

„O tom nic neříkala,“ diví se Marie Valoušková. „Kdyby si to přála, nějak bychom se uskrovnili. Ale myslím, že šla zas domů.“

„Taky myslím,“ přikyvuje Emil Valoušek.

„Hřřradčany!“ řinčí holčička. Vypadala velmi přemítavě, hledajíc ve své zásobě slov něco řachavého, až na to přišla. Máma ji v tom jazykozpytném omylu nechává. Svěřuje ji péči staršího sourozence, aby jí Hřřradčany nakreslil na papír. Emil Valoušek potřásá hlavou.

„Nic netužit a vidět najednou muže mrtvého, je pořádné leknutí,“ praví vážně, ale jaksi bez účasti. „A k tomu se rozrušovat ještě jinak – to je na pováženou. Prý se vám na tom něco nelíbí. Tady...“ rozmýšlí se, „tady už byla klidnější. Já myslím, že smrt jejího muže není pro ni celkem žádná ztráta – až na existenční otázku, rozumí se. Žili spolu jako dva cizí lidé. On byl nemocen, děti neměli... to je potom těžká věc. Dokonce si myslíme, že ona má milence.“

Chlapec nechal kreslení, čmárá mu teď po papíře ta malá, a on napjatě poslouchá, co táta mluví. Upozorněn rozpačitým posunkem své manželky, zakoulí táta výchovně očima a oboří se na chlapce přísným hlasem: „Marš do pokoje!“

Kluk se poslušně sebere, vezme kreslicí potřeby a vede holčičku do sousední místnosti.

Ptám se: „Byl tu s paní Trojanovou doktor Bouček?“

„Nikdo tu s ní nebyl,“ odpovídá Emil Valoušek, „přišla sama.“ Bud' ji tedy dobrácký lékař nedohonil, nebo jeho doprovod odmítl.

„Všecko je v pořádku,“ říkám, jako by to bylo pravda. „Doufal jsem, že u vás paní Trojanovou zastihnu, abych jí mohl odevzdat klíče od bytu.“

„Dlouho se nezdržela,“ sděluje Marie Valoušková. „Sotva dvě hodiny. Přišla si vlastně jen odpočinout. Ani k jídlu nic nechtěla, vypila jen šálek čaje...“

Pozoruji, že Emilu Valouškovi se chce mávnout neshovívavě rukou.

„Telefonovala si taky do pohřebního ústavu,“ poznamenává suše.

„Vy máte telefon?“ tážu se.

„V pokoji!“ ukazuje. „Je-li libo...“

„Ne, děkuji.“

U Trojanů telefon není. Opačně by to bylo vhodnější.

Povídám: „Pohřební ústav nemůže nic dělat bez našeho vyjádření.“

„Však to taky vyjednávala hezky dlouho,“ pokyvuje Emil Valoušek.

„Jistě bez úspěchu.“

„Ano, to potom říkala. Stěžovala si na zbytečné obtíže.“

Marie Valoušková se snaží sestru omlouvat.

„Neví, kam se má obrátit. Nemá úmrtní lístek... jsou to přece jen starosti...“

„V tomhle smyslu si je neměla připouštět,“ povídám. „Zítra ráno dostane vyrozumění na svou adresu. Kdyby se k vám ještě dnes vrátila, laskavě ji na to upozorněte. Do kterého ústavu volala?“

„Snad do holešovické pobočky. My jsme při tom nebyli. Dveře do pokoje byly zavřeny, děti tu tropily hluk...“

Opouštím rodinu Emila Valouška a zacházím ještě do své kanceláře. Čeká mě tam zpráva o paní Trojanové.

Zprávu podává Loubal. V jistém smyslu – bohužel ne v tom pravém – je zajímavá.

Trojanová odešla od své sestry a procházela se chvíli hlavními ulicemi. Zastavovala se často u výkladů s módním zbožím. Nikdo by o ní neřekl, že je teprve několik hodin vdovou.

„Je to zjev, který vábí poněkud nadprůměrně pozornost mužů,“ říká Loubal střízlivě. „Vnější výzdoba, jak je patrné, tuto pozornost úmyslně vábí, ačkoli budí účinný dojem, že vnitřně o ni nedbá.“

Loubalovi se daří zachovávat úřední charakter hlášení i literární výstižnost.

Tímto stylem pokračuje. Paní Trojanová prý zašla do zahradní restaurace Na příkopě a objednala si ruské vajíčko. Snědla k němu dva rohlíčky. To je dost málo, protože od rána nejedla.

Potom čekala, až jí číšník přinese malé pivo. Tu jde kolem jakýsi host. Přenáší si k jinému stolu sklenici červeného vína. Nějak mu to vyklouzne z ruky, a paní Trojanová má víno v klíně.

„Necelé dvě deci,“ říká Loubal.

„To stačí,“ povídám.

„Ovšem. Zničené šaty. Paní Trojanová se zatvářila bolestně, opravdu dojmavé. Číšník ji posypal solí a nešikovný pán se horlivě a sklíčeně omlouval. Představil se jménem Sklenář. Povoláním zaměstnanec Ústřední rady odborů. Velmi ochotně nabízel náhradu způsobené škody. Jelikož si paní Trojanová naříkala, že se nemůže objevit na ulici v šatech bohatě potřísněných vínem, vyzval pan Sklenář číšníka, aby přivolal taxametru. Číšník vyhověl, ale pozastavil ho náš hlídkující příslušník, který příhodu bedlivě sledoval.“

Naše průkazy pak udělaly poměrně snadno ten zázrak, že s taxíkem přijel jako řidič jiný náš příslušník. Naložil tajemníka Sklenáře a paní Trojanovou a odvezl je na jejich přání do Holešovic. Cestou vyslechl všechno, co spolu mluvili.

Svědomitost v pozorování paní Trojanové byla snad přílišná, ale námitky ovšem nemám.

„Nepřineslo to nic důležitého,“ praví Loubal, „jen bližší seznámení. V taxametu se Sklenář dověděl, že paní Trojanové právě zemřel manžel. Kondoloval jí. Mluvili výhradně o jejích záležitostech. Sklenář se choval velmi dvorně. Nepovažoval za vhodné mluvit o sobě a paní Trojanová se ho na nic neptala. Podařilo se mu sjednat si s ní schůzku na zítřek. Uváděl, že má známého, který výhodně dodá nové, moderní šaty. Paní Trojanová se jeho nabídky celkem nebránila. Před svým domovem vystoupila. Sklenář jí políbil ruku. Ona zašla do domu. Sklenář zaplatil řidiči jízdné a řidič odjel. Tu chvíli ovšem stála již u rohu hlídky, která

přijela za taxíkem. Sklenář se vzdálil pěšky. Vchod do domu je střežen. Konec hlášení.“

Má-li tedy paní Trojanová milence, jak tvrdil Emil Valoušek, nepřišla s ním zatím do styku.

„Vyhledejte ji zítra ráno,“ pravím. „Odevzdáte jí klíče od bytu a úřední povolení k pohřbu.“

Pak svěřuji Loubalovi fotografii Josefa Trojana, trojnásobně zvětšenou z podobenky, použité v občanském průkazu.

„S tímto snímkem pošlete za Filipinou Hrachovou a Josefou Nebušilovou toho, který tam byl už jednou. Není vyloučeno, že v Josefu Trojanovi poznají někdejšího milovníka papoušků.“ Trepinský dostává za úkol vyšetřit, do kterého pohřebního ústavu paní Trojanová volala, nebo že by se byl vůbec někdo pokoušel objednávat pohřeb Josefa Trojana, zejména když to mělo být provázeno delším vysvětlováním.“

Tušil jsem to. Vcházet ve spojení s pohřebním ústavem za daných okolností by byla zbrkllost, neslučitelná s duševní potencí paní Trojanové.

Od své sestry tedy volala jinam, a nemínila prozradit kam. Hádám na jejího milence. Její tajnůstkářství by se snad mohlo vysvětlit tím, že se před sestrou k svému příteli nechtěla přiznat. Ale může to mít také jiné důvody.

Určitě ví, že se o ni nepřestáváme zajímat. Proto raději nevolala odnikud z automatu. Ale my tedy nemáme o jejím milenci vědět. Rád bych věděl proč. Nepředpokládala, že si to vyšetřím přímo u Valoušků. Prošlo mi to tam zcela nenápadně, takže jí třeba ani neřeknou, že o jejím telefonování vím. A řeknou-li, nepomyslí si třeba, že se pohřebních ústavů zeptám.

Připomínám si s tichým pohnutím Karlíčka. Šibal asi byl se svou divokou logikou už zase podivuhodně blízko pravdě.

Před polednem se míním vypravit do bižuterie. Ještě je čas. Hlásí se mi návštěva.

Karlíček.

„Nesu kopii otisků, sňatých z injekční stříkačky, soudruhu kapitáne!“ uvádí se.

Je tak trochu subordinační. Nevšímám si toho.

„Zmínil jste se včera, soudruhu kapitáne,“ mluví odměřeně, „že zajdete do té bižuterie. Dovoluji si upozornit, že bižuterie se přestěhovala. Na zanesené adrese už není.“

Zase něco, zač musím být Karlíčkovi povděčen.

„Znáte novou adresu?“ ptám se.

„Ano,“ mrkne Karlíček.

Klidně mě nechá, abych si ji poznamenal, a pak mi sdělí, že ani tam už bižuterie není, jelikož opět přesídlila.

„Proč mi to neřeknete hned?“ mračím se.

„Pro úplnost, soudruhu kapitáne. Moje vina to není. Já ani nejsem schopen chápat, proč se tak děje. Třetí adresa je tuto hodinu ještě definitivní, ale uvádím ji bez záruky.“

Škrtám druhou adresu a zapisuji si třetí.

„To je všechno,“ praví Karlíček.

„Není,“ povídám, „posad'te se a řekněte mi, co vás to napadlo s těmi náušnicemi.“

Moje otázka ho zasáhla neočekávaně, ale kromě několikerého zamžikání udržuje klid. Trochu však se vzdává snahy zachovat subordinační výraz.

Na můj opětovný pokyn usedá.

„Podle příkazu jsem náušnice vrátil, soudruhu kapitáne!“ praví služebním tónem.

„Vždyť jste je poslal slečně Dvorské!“

„To jsem mohl svobodně udělat, protože jsem je vzápětí koupil. Doufám, že proti tomu nemohou být námitky.“

V krátké chvíli si ze mne vzdorovitě tropí šašky už podruhé.

Ale já se tvářím, jako bych to nepozoroval, výzvu nepřijímám, a jeho to začíná odzbrojovat.

„A proč jste je koupil? Chtěl jste je už tenkrát slečně Dvorské věnovat?“

Karlíček chvíli mlčí, pak začne vypadat úplně jako ten dřívější Karlíček. Jenom se zdá trochu zamyšlenější.

„Tenkrát ještě ne,“ vymáčkne konečně ze sebe s jakýmsi násilím. „Neříkal bych vám to, ale bylo to složitější, než jak jste to viděl. Musel jsem se útrpně usmívat, když jsem rozeznal, že mě chcete vyléčit odsunem na internátní školení. Mne totiž zaujalo nejdřív to, že si Helenin obličej nemohu za nic na světě vybavit z paměti, že si ho vůbec nemohu představit. Proto mě tak dojímal, když jsem se na něj díval přímo. A ty náušnice...“

Karlíček zdvíná před sebe ruce, jako by mezi ukazováčkem a palcem každé z nich držel jednu náušnici, a to ve vzdálenosti asi pětadvaceti centimetrů.

„Takto mezi nimi,“ povídá, „se mi její obličej zjevil v životní velikosti jako na nejkrásnější plastické fotografii. Když jsem je dal od sebe dál,“ odtahuje ruce, „dostal jsem obraz větší, když jsem je přiblížil, měl jsem obrázek menší. Takhle to byla miniatura do hodinek.“ Přibližuje štipce těsně k sobě. Spouští ruce. Kupodivu vypadá docela rozumně.

„Pověsil jsem si je doma na zeď,“ vykládá dál. „Pověsil jsem si je nad lůžko i v internátu. Helenin obraz mezi nimi byl čím dál tím přesnější. Když jsem do náušnic ťukl, aby se kývaly, Helena se mezi nimi usmívala, dělala grimasy a prostě udělala všechno, oč jsem ji požádal, například vyplázla jazyk. Tak jsem spolehlivě zjistil, že začínám bláznit. Hodil jsem náušnice do koše. Helena byla v koši. Hodil jsem je do rybníčka. Helena byla utopená. Kamarád mi je vylovil. Nakonec jsem připadl na to pravé. Poslal jsem je Heleně a mám pokoj.“

Karlíček se zdvíná k odchodu. Mám jeho upovídanosti právě tak dost.

Ale s novou adresou bižuterie mi posloužil dobře. Teď jen aby tam ta vedoucí ještě byla. Vždyť i tu mohli vyměnit, a já jsem se na to vševěda Karlíčka zapomněl zeptat.

* * *

Krátce před polednem vcházím do krámku poměrně malého. Jiných zákazníků tam v té chvíli není. Vyzdobené špičky na cigarety jsem viděl ve výkladu. Projevují přání některou si vybrat.

Jsou zde pouze dvě prodávající. Starší vedoucí a mladá, hezká a usměvavá. Starší říká: „Prosím, prosím, máme velký výběr,“ a chvíli jako by nevěděla, čeho má vlastně velký výběr. Mladá paní je tak rozpačitá. Předkládá mi schránku, kde se to špičkami nejrozumnějšího druhu jen hemží.

Pečlivě vybírám a vedoucí za pultem netrpělivě přešlapuje.

„Má to být dárek prosím?“

„Pro dámu vybraného vkusu,“ povídám.

Ona se tváří, jako by vůbec nemohla poradit.

Karlíček tvrdil, že je zmatená. To je snad trochu silné, ale už ji nepodezřívám, že tisícovku vpašovala do tržby sama.

„Před rokem jste měli obchod jinde, že?“ ptám se vlídně.

„Ano,“ potvrzuje rozpačitě. „Alenko,“ volá mi přes hlavu, „přimknete dveře, je poledne, zavíráme.“

Dělám, jako bych neslyšel. Běží mi právě o to, aby nás nikdo nerušil. Alenka zavírá, místo aby mi s dobrým smyslem pro obchod nějakou jinak neprodejnou špičku doporučila.

„Tam jste měla prodavačky dvě, že?“ ptám se nevinně dál.

„Ano.“

Odsunuji pouzdro se špičkami a vytahuji z kapsy průkaz.

„Pamatuji se proto,“ povídám, „že jste tenkrát měla nějakou nehodu s kradenou tisícovkou.“

Vedoucí se leká, ale asi jen toho, že má znenadání co dělat s bezpečnostním orgánem.

„Já už nevím...“ bledne a červená.

Ta mladší vypadá spíše zvědavě.

„Ale ovšem, paní vedoucí...“ připomíná. „Jenomže potom říkali, že je to omyl.“

„Už zas něco?“ vyhrkne vedoucí.

„Nic,“ vrtím hlavou. „Upokojte se. Pořád jde o totéž. Omyl to nebyl. Škoda, že jste si nemohla vzpomenout, kdo vám tou tisícovkou platil.“

„Mně se zákazníci nepředstavují,“ ožívuje vedoucí. „Proč jste mi někoho nepřivedli? Byla bych vám řekla, zdali u nás kupoval, nebo ne.“

„Dnes bych vám mohl ukázat jistou osobu,“ povídám.

„A já si ji mám tak dlouho pamatovat? To nesvedu, pane!“

Alenka se nepřetržitě usmívá.

„My jsme si tenkrát s Jitkou dlouho všímaly zákazníků,“ švitoří roztomile. „Nás to zajímalo. Chtěly jsme to vypátrat. Sestavily jsme si popisy všech, kteří u nás toho osudného dne něco kupovali – pokud jsme si je ovšem mohly připomenout... Ale nikdo z nich už se neobjevil. Mám to album trochu v hlavě dodnes.“

„Takže byste možná poznala osobu, kterou bych vám ukázal?“

„Pokusila bych se o to. Máte ji ve vězení?“

„Nemáme, ale poněkud senzační by to přece jen bylo. Jmenovala jste Jitku. Ta by nám pomohla.“

„Jitka je bůhví kde!“ vpadá vedoucí. „Musela pryč. Podařené kvítko! Chytila se nějakého člověka, bezpochyby šmelináře, i sem do krámu za ní chodil, flámovali celé noci, pak mi v obchodě spala nebo nepřišla vůbec, zkrátka... a jinou už mi nedali.“

„To je pravda,“ souhlasí Alenka jako nerada a prostomyslný úsměv jí na chvíli z tváře zmizí. „Jitka se spustila. Ale zatím jí to nevadí. Nedávno jsem ji viděla, jela s ním v automobilu a byla úžasně oblečená. On je protivně nafoukaný chlap. Já bych ho nechtěla.“

„Nechme ji tedy zatím stranou,“ povídám.

„Ta by vám dnes nad tím stejně ohrnula nos,“ dodává vedoucí.

Připravil jsem je o část poledního odpočinku, ale konečně se poroučím. Alenka mě propouští na ulici.

Poněvadž paní Trojanovou neustále pozorujeme, není těžké pro Alenku si zajít a v doprovodu kavalíra z našich kruhů poslat ji tam, kde si neobratný tajemník Sklenář sjednal s vdovou schůzku.

Sklenář tam skutečně přechází. Má tentokrát v ruce něco mnohem méně nebezpečného, totiž růžičku. Je jasné odpoledne a zdá se úplně nemožné, aby Alenka nenašla příležitost prohlédnout si paní Trojanovou hezky zblízka, jak venku na chodníku, tak uvnitř obchodu s dámskými modely.

Bohužel paní Trojanová nejde.

A nepřijde. Podle odpovědi na řetězový dotaz vyšla sice z domova, o bližší známost s panem Sklenářem však asi nestojí. Nebo nepovažuje za vhodné sejít se s ním ještě před pohřbem svého manžela, i když nejde, nebo by nemělo jít, o nic jiného než o náhradu škody. Paní Trojanová, zdá se, náhradu panu Sklenářovi odpustí. Ostatně, ta jeho červená růžička je nevkus.

Paní Trojanová, která teď nedělá nic podezřelého, sedí na druhém konci Prahy v zahrádce před kavárnou, popíjí černou kávu a nikoho si nevšímá.

Alenka a její průvodce vsedají do taxíku a jedou za ní. V bižuterii se musí roztržitá vedoucí otáčet sama. Alenka je pro svou detektivní činnost celá zapálená. Počíná se dobře. Je si vědoma toho, že všechno jde na náš účet, a proto si v zahrádce před kavárnou dává velkou zmrzlinu, koktejl, černou kávu, několik zákusků a cigarety. Je zcela nenápadná a na paní Trojanovou dobře vidí.

Vzhledem k tomu má její průvodce co dělat, aby nebyl nápadný sám.

Konečně Alenčino líbivé dobrodružství končí.

„Ta paní u nás nikdy nebyla,“ prohlašuje energicky. „Jitku ani nehledejte, řekla bývám totéž.“

Pěkně jsem jí poděkoval za námahu.

Jasnovidec nejsem. V té době jsem nemohl rozeznávat souvislosti, jichž bylo fakticky dost. Spíše jsem se začal obávat, že už se zase ocitám na mrtvém bodě.

Příštího dne dostávám hlášení z výpravy za Filipinou Hrachovou a Josefou Nebušilovou. Babky prý si fotografie Josefa Trojana dlouho prohlížely, a to skrze brýle, které si navzájem půjčovaly. Pak se shodly na mínění, že to může být on a nemusí.

„Jejich svědectví nemá cenu,“ řekl mi můj zpravodaj.

Nemělo by valnou cenu, ani kdyby bylo na sto procent pozitivní, protože je to svědectví o mrtvém. Svědkyně byly dotázány vlastně jen pro pořádek. Víc mě mrzí negativní svědectví Alenky z bižuterie. Ovšem plné spolehnutí stejně na ně není.

Kdo odnesl ze skříně v Trojanově bytě kufr, či co to bylo, a kam? Co si počnu s otisky z injekční stříkačky? Kriminálka říká, že jsou to otisky mužských prstů, ale to je všecko. Podle materiálu z Trojanova bytu vyšetřujeme styky Josefa Trojana. Vesměs to byly styky pracovní. Známký a stopy jiných styků neexistují, nebo byly odstraněny. Poslední rok i pracovní styky Josefa Trojana ochably. Redakce jednoho nakladatelství říká: „Dříve se často staral, aby dostal nějakou práci. V poslední době o to skoro vůbec nedbal.“

Mohu si tedy myslet, že dbal o uplatnění série C-L. Ale čtyřiaadvacet tisíc je jen malý díl. Kam se podělo ostatní? Něco shořelo, avšak ne asi všecko. Je neuvěřitelné, že by byli pachatelé zachránili jen čtyřiaadvacet tisíc.

Paní Trojanová se chová řádně. Požádala notářství, aby jí byla uvolněna z běžného účtu manželova částka na výdaje s pohřbem a na výdaje existenční. Doporučil jsem, aby jí vyhověli.

Josef Trojan má pohřeb žehem. Paní Trojanová nerozesílala zvláštní oznámení. Uveřejnila jen krátkou poznámku v novinách. Smutečních hostů není tedy mnoho. Josef Trojan má několik příbuzných v cizině. Ti se o jeho úmrtí ani nedověděli.

Dostavuje se tedy do kremace jen Emil Valoušek se svou ženou, několik zvědavějších žen z holešovického domu, pár lidí, kteří Josefa Trojana znali a kteří považují za slušné prokázat mu poslední poctu, a tři muži a jedna žena od nás. Kriminálka vyslala na mou žádost Karlíčka. Karlíček je pro paní Trojanovou nápadný zjev a může odvrátit její pozornost od ostatních orgánů.

V kremaci je živý provoz. Hosté, kteří k obřadu právě chystanému nepatří, nejsou nijak nápadní.

Ostatně paní Trojanová, oblečená ve slušivých smutečních šatech a zastřená vdovským závojem, nikoho si nevšímá.

Ale je tu ještě jeden host: tajemník Sklenář. Stojí s kloboukem v ruce skromně stranou a tváří se pietně. Paní Trojanová mu na schůzku nepřišla, uvážil tedy, že zde se s ní setká zcela jistě. Zatím se nevтіrá a paní Trojanová ho snad ani nespatriła.

Obřad netrvá dlouho. Paní Trojanová v doprovodu své sestry a švagra vychází ze síně. Teď se teprve přibližuje pan Sklenář.

S patričně vážnou tváří vyslovuje soustrast. Manželé Valouškovi o něm už asi slyšeli. Paní Trojanová si od nich odnesla zavazadlo především. Patrně jim příhodu s vínem nesmlčela.

Rozmluva v nádvoří byla vyslechnuta.

Sklenář vyslovil lítost, že mu paní Trojanová až dosud neposkytla možnost nahradit způsobenou škodu. Tane mu to na mysli a prosí, aby náhradu přijala. Jinak by neměl klid. Pod závojem není znát, jak se na to paní Trojanová tváří. Pohne jen hlavou, jako by byla nemístně obtěžována. Zdvořile a prosebně čekajícímu Sklenáři posléze odpoví: „Teď o tom nemůžeme jednat. Budu zítra odpoledne asi ve čtyři hodiny v té kavárně.“

Pak vykročí. Sklenářova úklona a vyslovení díky zůstává až za ní. Opoďál hovoří dvě ženy z holešovického domu. Bud' máme štěstí, nebo prostě děláme svou věc dobře. Ženy, které budí dojem, že klevetí, je dobře si poslechnout. A tyto dvě, soudě podle pohledů, které vrhají, mluví o paní Trojanové. Autentický a pořádně důležitý výrok jedné z nich je:

„Že si ta ženská nedá pokoj aspoň o pohřbu! S tímhle člověkem už jsem ji viděla loni. Copak má milenec chodit manželovi na kremaci?“

Za hodinu nato sedí tahle paní u mne v kanceláři.

Jmenuje se Anežka Spořilová.

„Když se o to zajímají úřady,“ rozkládá rozšafně, „to já za to zas ručím. Viděla jsem ji s tím fešákem, a dokonce dvakrát. Na podzim nastupovali spolu do tramvaje u Dětského domu, a před Vánocemi jsem je potkala, když jsem šla přes park do práce. Stáli u vodotrysku a on do ní něco hučel. Vůbec si nevšimli, že jdu kolem. Ale nevím už přesně, který den to bylo.“

„Na tom nezáleží, paní Spořilová,“ říkám. „Poznala jste toho pána určitě?“

„Omyl vyloučen. Je to docela jistě on.“

„Dobrá. Nikde se nezmiňujte o tom, že jste toto svědectví vydala. Jsme vám za ně povděční, ale kdybyste to někomu řekla, pokazila byste hodně věcí, my bychom to poznali a museli bychom vás zavřít.“

To na ni, jak se domnívám, platí nejvíc.

Teď je to jasnější. Trojanová telefonovala od Valoušků Sklenářovi a umluvila si s ním, že nám zahrají divadlo s vínem. Udělali ze sebe zbrusu novou známost. Pro nás pak byl pan tajemník Sklenář epizodní postava, o kterou jsme se nemuseli nijak zvlášť starat. A teď je pro nás tím zajímavější, že ho paní Trojanová zapírá.

Nyní bude rovněž pozorován. Nebude to tušit, neboť je přesvědčen, že na nás vyzráli.

Den po pohřbu, ve čtyři odpoledne, scházejí se ti dva v kavárně a hrají divadlo dál. Trojanová už není ve smutku. Naopak. Letní počasí jí poskytlo příležitost obléci se tak vzdušně, jak to jen společenský mrav dovoluje.

Tajemník Sklenář, jistě už pětáctýřicetiletý, začíná se tvářit zamilovaně. Trojanová se umírněně usmívá.

V pět hodin Sklenář kavalírsky platí útratu, nikoli však tisícovkou. Odchází pěšky k obchodu, před nímž Sklenář nedávno čekal s růžičkou v ruce.

Všecko přesně víme. Trojanová si vybírá šaty. Dobře jí padnou a Sklenář nadšeně navrhuje, aby si je nechala na sobě. Ona mu shovívavě vyhovuje.

Opět jdou pěšky a zacházejí posléze do restaurace první třídy na večeři. Hraje tam diskrétní hudba. Sklenář a Trojanová sedí v odděleném boxu a baví se tichým hovorem. Není dobře možné je vyslechnout. Ale zdá se, že jsou to jenom námluvy.

Není příliš pozdě, když odcházejí. Tajemník Sklenář sáhl toho dne hlouběji do kapsy. V restaurantu po nich zbyla prázdná láhev od sektu a účet na mnoho set korun. Před restaurantem stojí „náhodou“ autodrožka. Samozřejmě se na ni kavalírský Sklenář nachytá. Odváží Trojanovou domů. Pak se pozorování organizovaně rozvětví.

O výsledku se dovídám ovšem až ráno.

Sklenář, rozloučiv se s Trojanovou dlouhým políbením ruky, vsedl znovu do taxametru a udal adresu svého bydliště. Tam vystoupil, zaplatil jízdné, otevřel si domovní vrata vlastním klíčem a zmizel za nimi.

„Před sedmou ranní byl spatřen, jak z domu vychází,“ říká můj informátor. „Byl všedněji oblečen než minulého dne při schůzce s paní Trojanovou. Budil dojem, že spěchá někam do zaměstnání. Není ještě známo, jaký byl cíl jeho cesty. Ale zjistili jsme zatím, že v domě, kam vešel jako do svého bydliště a kde strávil noc, žádný člověk jménem Sklenář nebydlí.“

Jmenuje se tedy jinak. Ani tomu se nedivím.

Tajemství paní Trojanové vystupuje na světlo. Někáká příčina, ze které se nechce ke svému příteli z dřívějška znát, musí tu přec být. Ona ví, nebo aspoň tuší, že je stále pozorována, a proto až úzkostlivě dbá, abychom její známost s panem „Sklenářem“ považovali za zbrusu novou. Přitom s ním z nějakého důvodu musí být ve styku, místo aby mu byla zatelefonovala něco takového jako „Drahoušku, jdi mi z očí asi tak na tři neděle, dokud to ty moje nohsledy neomrzí“.

Ale my tě naučíme telefonovat do pohřebních ústavů, milá paní Trojanová!

V deset hodin dopoledne už vím, že „Sklenář“ putoval ráno na jižní okraj města do laboratorního ústavu, kde se provádějí pokusy na drobném zvířectvu. Píchl na hodinách kartičku, vložil ji zpět do přihrádky a spěchal dál. Na jeho kartičce je jméno ROMAN HALÍK.

Ladí to. V domě, kde nám nechce bydlet pan Sklenář, bydlí pan Roman Halík.

Volám k sobě Ptáčka, který nejenže se umí výtečně ptát, ale také ihned chápe, co se na něm chce.

Říkám mu: „Je-li někde k sehnání tetanus a podobné líbeznosti, je to v podobných ústavech, v jakém pracuje tenhle pan Halík vulgo Sklenář. Potřeboval bych to vyšetřit, ovšem tak, aby se pan Halík ani v nejmenším nepoplašil.“

„Maličkost!“ pokývne náš výborný Ptáček. „Provedu.“

Vyžádá si rozmluvu s předsedou ústavu, ctihodným to profesorem, na slovo vzatým vědátorem, který není zbytečně zvědavý. Zaváže-li se k mlčení, je na to spolehnutí.

„Halík?“ odpovídá Ptáčkovi. „To je pracovník jen průměrných vědeckých schopností, ale obratný a zkušený.“

Halík studoval přírodní vědy. Jeho obratnost spočívá v tom, že například umí výborně chytit bílou krysu za ocásek a podrobit ji tomu, čeho je třeba. Pracuje ve skupině doktorky Máčkové. Mezi křečky, krysami a morčaty je jako doma.

„Podrobným rozvrhem jeho práce mohu posloužit,“ praví ctihodný profesor.

Sám vyhledává příslušný záznam.

Roman Halík má hlavně na starosti pokusnou výživu zvířectva krmivem, obsahujícím nebo neobsahujícím vitamíny a jiné látky. Jsou mu však také svěřovány jiné práce. Infikování, očkování a podobně. Do záznamu o tom Ptáček pilně nahlíží, jako by tomu rozuměl.

Pak položí přímou otázku.

„Má přístup k tetanovým kulturám?“

„Příležitostně ano. Zde to máte. Nedávno zkoušel účinnost tetanových antitoxinů. Ve skříni, za jejíž obsah osobně ručí, má celou řadu dosti nebezpečných látek – ale doktorka Máčková si chválí jeho svědomitost.“

Ptáček se mi vrací s pevně zakotveným dojmem, že Halík není žádný veleduch. Střecha jeho schopností neleží vysoko. Akademik z něho nikdy nebude.

Volám k poradě nadporučíka Skálu.

„Hm,“ zamýšlí se Skála. „To znamená zesílené podezření na vraždu za spoluúčinkování paní Trojanové. Halíkovy otisky opatříme snadno. Budou-li souhlasit s daktylogramem na injekční stříkačce, musíme ho vzít do vazby.“

Povídám: „Pak by ovšem oba mohli trvat na tom, že jediným motivem bylo odstranění nepohodlného manžela. Raději bych počkal, až se projeví známka ještě jiného zločinu. Trojanová tuší, že je pozorována, ale Roman Halík se domnívá, že má volné ruce.“ Skála míní, že Halík a Trojanová se narychlo „nově“ seznámili jen proto, že se o něčem potřebovali rychle dohodnout. A to už se jistě stalo. Tak dalece jsme je uhlídat nemohli.

„Proto se může v jeho bytě najít něco kompromitujícího,“ dodává. „Například předmět, který se ztratil u Trojanů ze skříně.“ Může se něco najít a nemusí.

„Josef Trojan asi byl jedním z turistů od kilometru 286,“ pravím. „Je tu markantní znak – totiž jeho zemdlenost, způsobená možná dočasným nedostatkem inzulínu. Halík nepřipomíná ani zjevem, ani chováním toho druhého, o kterém se dá soudit, že se nerozpakoval zastřelit zblízka šestnáctileté děvče. Halíkovi odpovídá jen taková nepřímá vražda tetanem.“

„Chcete asi říci,“ pokyvuje Skála, „že Halík musí i dnes přicházet do styku s tím černým surovcem, má-li něco společného s případem C-L.“

„Právě. A přichází s ním do styku zcela nenuceně, poněvadž myslí, že o jeho soukromí nedbáme. Pokusíme se usvědčit ho srovnáním otisků. Ale nevyvodíme z toho důsledek dříve, dokud

nevyšetříme, co dělá, když není s paní Trojanovou, a jaké má známosti.“

Zatím je ovšem sledování Romana Halíka v začátcích a nepřináší nic nového.

Zato mě překvapuje osobní návštěvou ředitel Budínský z Národní banky.

„Jsem pověřen, abych vás upozornil na povážlivý zjev,“ praví přátelsky, ale starostlivě. „Přebytek peněz v koloběhu od jisté doby ustavičně stoupá. Minulý týden dosáhl čtyř milionů.“

„V sérii C-L?“ mračím se.

„Ale kdež! V dobrých penězích. C-L se neobjevují. Na to se teď dává všude pozor.“

„Jak by se to tedy dalo vysvětlit?“

Budínský se pouští do obšírného výkladu. Mzdy a výdaje pracujících, zakalkulování vkladů, průměrného stavu tezaurace a jiných činitelů – to je jakési proudění peněz kolem dokola. Intenzita tohoto proudu může slábnout, ne však sílit, pokud stát nevydává stále větší množství bankovek.

„Z břehů to zrovna nevystupuje,“ praví Budínský, „ale přibývá nám to tak, že by se to podobalo zázračné výrobě síly z ničeho, jako by se točilo perpetuum mobile, kdybychom si nemohli připomenout sérii C-L. Ta hraje nějakou záhadnou úlohu.“

Uvažujeme nad tím.

„Padělky nebyly zjištěny?“ ptám se.

„Ani jeden.“

„Myslím padělky sériového označení. C by se mohlo dokreslit na O, L na E.“

Budínský se nedůvěřivě usmívá.

„To by bylo znát pod obyčejnou lupou, ne-li na první pohled.“

„Existují série O-E, O-L a C-E?“

„Myslím, že ano. Musel bych se přesvědčit.“

Krčím rameny.

„Provádějte namátkové zkoušky.“

Budínský vyjímá z tobolky růžovou pětistovku.

„Podívejte se na tohle,“ vybízí mě. „Je to série A-P, ale kdosi přikreslil dosti obratně k liteře P oblouček a dostal sérii A-B. Přišlo se na to tak, že pokladník si při přepočítávání vlhlčil prsty a oblouček se trochu rozmazal. Při bližším zkoumání je však přikreslení obloučku stejně snadno rozeznatelné.“

„Dobře,“ přikyvuji. „Ale toto není tisícovka ani série C-L. Uchovejte ji. Ještě se k tomu vrátíme. Zatím sleduji jinou nadějnou stopu.“

Nesvěřuji se Budínskému s žádnými podrobnostmi. Budínský ví pouze to, že vycházím z běžného účtu Josefa Trojana.

Halík alias Sklenář si „namlouvá“ Trojanovou dál. Opět spolu večeří v restaurantu, tentokrát o něco skromnějším, zato pak zacházejí do baru, nastraženého na cizince, avšak natřískaného domorodými hosty.

Naše příležitost je báječná. Halík chroupá topinku a otře si prsty přiloženým ubrouskem. Ale i když to udělá sebelíp a i když omastku na topince opravdu mnoho není, zanechá po zapití znamenitým vínem nádherné otisky na sklenici, tím zřetelnější, že dostává sklo vyleštěné speciální pastou. V přípravně baru totiž překázejí živému provozu dva členové Skálovy pohotovostní skupiny.

Paní Trojanová se nechává vybídnout nejen k topince a k pití, ale také k tanci – smutek nesmutek. A úslužný číšník sklo na stole pilně vyměňuje. Jakmile Halík dopije, číšník předkládá jinou sklenku a použitou odnáší, používaje čistého ubrousku. V takovém podniku fungují číšníci nejvyšší třídy, kteří vědí lépe než pan Halík, co se patří.

Skálovi lidé proto získávají veliké množství přesných otisků. Unaveně prohlašují, že už toho bude dost.

V laboratoři se otisky neprodleně zpracovávají.

O půlnoci je bezpečně prokázáno, že otisky na infikované injekční stříkačce náleží Romanu Halíkovi.

Tou dobou se paní Trojanová v baru směje už poněkud nevázaně. Když ji Halík vyzve k tanci, nemá jistý krok.

Ve dvě hodiny z půlnoci je znatelně podroušená.

Roman Halík vyrovnává účet. Pětisícovka, kterou dobývá z tobolky, má sérii A-K. Úslužný číšník dostává kavalírské spropitné.

Halík odvádí paní Trojanovou. Na čerstvém vzduchu se oba trochu potácejí. Jako schválně stojí před barem dva taxametry, jejichž řidiči až dosud každému nepravdivě a zároveň ovšem pravdivě tvrdili, že jsou zadáni. Roman Halík cpe s určitými obtížemi labilní paní Trojanovou do prvního vozu. Jakmile vyjedou, hne se druhý vůz za nimi.

Tentokrát odváží Halík Trojanovou k domu, kde bydlí on, a nikoli ona. Trojanová vystoupí a taxík odjede. Ona si všimne situace a hlasitě upozorňuje, že zajeli omylem jinam.

Její hlas je dobře slyšet až za roh. V nočním tichu se mohou zachytit i některá konejšivá slova Halíkova. Mluví o kafičku. Paní Trojanová se tomu tak rozchechtá, že couvá ke zdi. Roman Halík otvírá dům klíčkem. Pak bere paní Trojanovou něžně za loket a pomáhá jí dovnitř.

Od rohu se vynoří hlídka, aby vchod do domu střežila. Ví, že okno Halíkova bytu, sestávajícího z předsíně a jedné místnosti, vede nikoli na ulici, nýbrž do dvora, ohrazeného vysokými zdmi.

Roman Halík je rozvedený pán. Podnapílá paní Trojanová u něho jistě není poprvé.

Samozřejmě jsem ještě vzhůru. Sedím ve své kanceláři, ve společnosti nadporučíka Skály.

Budínský mě svými řečmi o čtyřech milionech znepokojil. Nebo – lépe řečeno – popohnal. Říkám: „Náleží-li i tohle k divadlu, které nám hrají, vystřízliví Trojanová ihned, jakmile překročí práh bytu. Pak půjde o něco jiného než jen o miliskování. Ne-li, namáháme se zbytečně.“

„Bylo by tedy nejlepší rázně zakročit,“ míní Skála.

„Ano,“ rozhoduji po malé chvíli váhání. „Ale kdybychom tam vtrhli, měli by možná ještě čas nějaký ten dokument zničit. Necháme je z bytu klidně odejít. Zadržíme je na ulici a předvedeme je ihned

k výslechu. Vyjde-li jeden z nich dříve, nesmí o jeho zadržení druhý předčasně zvědět. V bytě třeba nenajdeme nic. Můžeme však počítat s tím, že náhlým usvědčením z vraždy Halíka rozvrátíme a ostrým křížovým výslechem dosáhneme toho, že se přizná i k ostatnímu.“

* * *

Přikročili jsme k organizování akce. Ke třetí hodině ranní bylo všecko spolehlivě přichystáno.

Zůstali jsme se Skálou v kanceláři, ačkoli se nedalo očekávat, že by Halík a Trojanová opustili byt příliš brzy. Vypili jsme horkou kávu, pak jsme se uvelebili co možná pohodlně do křesel u konferenčního stolku. Zapálené cigarety nám pomohly krátit dlouhou chvíli.

Na spánek jsem stejně neměl pomyslení. Blížila se chvíle, kterou jsem mohl považovat za rozhodnou. Skála se neizoloval od mých zájmů, ačkoli se svou věcí byl vlastně hotov. Měl pachatele vraždy na Josefu Trojanovi.

Uplynula tak hodina, která se mi zdála strašlivě dlouhá.

Ve čtyři hodiny dvě minuty zazvonil rušivě telefon. Přímá, tajná linka.

„Něco se děje,“ povídám.

Počítám prostomyslně s naší akcí, ale je to něco jiného.

V bytě Romana Halíka došlo před chvílí k výbuchu, jímž byly proraženy i zdi dvou sousedních bytů. Vznikl požár.

„Halík a Trojanová jsou mrtvi,“ slyším v telefonu. „Těla jsou zohavena a ohořívají. Nemůžeme se k nim dostat. Čekáme požárníky.“

Ten na druhém konci drátu bez dalšího slova rozmluvu přerušuje.

Slyším už jen klapnutí.

V ulici je zmatek, panika. Zpočátku se ji nedaří zvládnout, ačkoli naše orgány byly nablízku a mohly všechno potřebné ihned zařídit.

Den už nastal. Neširoká ulice s vysokými domy po obou stranách je dosud šerá, ale někde už jsme projížděli kosými paprsky slunce. Dávám zastavit před uzavíracím řetězem stráží. Vystupujeme a protlačujeme se dál pěšky.

Obyvatelé postiženého domu i domů sousedních vyběhli polooblečení ven. Je jich značné množství a dosud nechápou, co se děje. Je tu křik a hluk. Lidé zachraňují plačící děti a někteří i věci. Nedbají napomínání a pokynů bezpečnostních posil. Přestože je časná hodina ranní, nahromadili se chodci na obou stranách narychlo uzavřeného pásma a někteří je i prorazili.

Pětipatrový dům propouští všemi skulinami šedavý dým, jako by se zatopilo v kamnech s nedostatečným tahem. Domovní dveře jsou dokořán. Procházejí jimi dvě silné hadice. Požární stříkačka podrážděně vrčí do halasu lidí. Září intenzivními rudými světly.

Nadporučík Skála a já jsme ihned obklopeni hloučkem vyplašených občanů, vyrazějících dotazy a výkřiky. Těžko se jimi prodírá muž, který střežil dům a jehož nudná služba se najednou změnila v pořádně čilé pobíhání. Jeho oděv je v nepořádku. Na tváři má pošpiněnou krvavou šmouhu.

„Zůstaňte u mne,“ říkám mu.

Uvnitř domu zdolávají oheň požárníci. Jejich velitel mě hlasitě ujišťuje, že žádné další nebezpečí nehrozí. Kolem stojící lidé slyší, že se mohou vrátit do svých domovů. Ale jako by tomu nevěřili.

Dva byty, sousedící s bytem Romana Halíka, jsou prý částečně demolovány. Zcela přesně nemůže být ještě všechno zjištěno.

V jednom z postižených bytů bylo padajícím zdivem vážně zraněno osmileté dítě. Byla mu poskytnuta první pomoc. Uložili je zatím v sousedním domě.

Sanitka právě přijíždí.

Dotazují se muže, který měl hlídku. Říká, že jakmile zaslechl výbuch, který zaduněl někde uvnitř bloku, přivolal píšťalkou skupinu nasazenou k akci. Současně běžel k domovním dveřím a tiskl tlačítko zvonku. Zevnitř domu bylo slyšet rachocení, jako by se řítilo schodiště. Začaly se ozývat výkřiky. Dveře se otevřely a žena, správce domu, povystoupila a volala úzkostlivě o pomoc. Někdo už také křičel „Hoří!“. Uvnitř domu bylo vidět zář, padající shora.

„Samozřejmě to bylo v druhém patře u Halíka,“ říká muž. „Běžel jsem nahoru. Dveře bytu to vyrazilo. Dostal jsem se jen na krok do předsíně. Musel jsem ustoupit, šlehaly plameny. Viděl jsem muže a ženu, úplně...“

„Podíváme se,“ pravím, abych předešel podrobnostem líčení.

Kolem se kupí lidé.

Z domu vychází požárník s protiplynovou maskou v ruce. Jeho obličej i uniforma nesou stopy těžkého zápasu s ohněm.

„Požár likvidován!“ hlásí.

Zdá se, že znepokojené občany to trochu uklidňuje.

„Pojďme!“ vybízím.

Vcházíme do domu. Velitel požárníků jde první. Za ním já, nadporučík Skála, velitel posilového oddílu, lékař a muž, který dostal příkaz, aby mi zůstal nablízku.

Vzduch v domě je prosycen spáleninou a těžko se dýchá. Teplota je vysoká. Po schodech stéká špinavá voda, splavující drobné trosky. Vyhýbáme se páru silných hadic, jimiž už neproudí voda.

V druhém patře jsou dosud tři požárníci. Přeslapují v loužích vody, odšroubovávají hlavice hadic, odstavují hasicí přístroje. Jsou mokří, umazaní a zamračení. Zřejmě ostříkovali obě těla, která pod silným proudem vody měnila polohu.

„Co na tom uvidím?“ říká lékař mrzutě. „Jedině převoz k pitvě.“

Nechce se mu dál. Jít dál znamená zničit si obuv a nohavice až ke kolenům.

My ostatní nejsme tak choulostiví. Ale příliš se tam procházet opravdu nemá smysl. Musí přijít znalci a komise.

Ptám se muže, který mne doprovází, zdali myslí, že Halík a Trojanová, když je po výbuchu spatřil, byli oblečeni tak, jak přišli zvenčí.

„Myslím, že byli,“ zní odpověď. „Zdá se to i teď.“

V okně nezůstal ani kousek skla. Opálené a promočené cáry záclon visí na přeražené konzole. Na bočních stěnách jsou vylámaný díry, jimiž by se dalo prolézt. Do jedné z nich natlačil výbuch kus nábytku.

Dveře z předsínky do místnosti byly asi otevřeny. Nejsou téměř vůbec poškozeny. Síla výbuchu prošlehla předsínkou a vyrazila jednokřídlé dveře, vedoucí na chodbu.

Tyto dveře teď leží na dlaždicích, částečně prasklé, pošlapané a patrně trochu odsunuté, aby nepřekážely. Mají patentní zámek, jehož závorka je vysunuta. Byly tedy v okamžiku výbuchu zamčeny. Na poškozeném dveřním rámu je znát, že výkovek s otvorem pro zámkovou západku je vytržen.

Něco podobného jako na kilometru 297.3.

Dveře leží vnitřní stranou navrch. Klíč v nich není.

Shýbám se a nadzvedávám je. Stavím je se Skálovou pomocí ke zdi.

Klíč vězí v zámku zvenčí.

Můžeme jím snadno otočit a „odemknout“. Patrně tedy někdo zamkl dveře z chodby. Halík a Trojanová byli uvnitř a nemohli to přirozeně udělat.

Dedukce je poměrně jednoduchá. Někdo otočením klíče Halíka a Trojanovou v bytě uvěznil. Jelikož klíč nechal v zámku vězet, znemožnil odemčení dveří zevnitř.

Čí je to klíč? Zapomněl jej v zámku Halík?

„Byl tu ten střelmistr od trati,“ dohaduje se Skála.

Obracím se k muži, který hlídkoval před domem.

„Vyšel někdo v noci z domu?“

Odpověď zní zcela určitě. Od chvíle, kdy vstoupili Halík a Trojanová, nevyšel ani nevstoupil vůbec nikdo.

Nechávám vzkaz pro pohotovostní skupinu, aby se podívala, nemá-li mrtvý Halík u sebe klíče. Nebo nejsou-li nějaké uvnitř bytu.

Sestupujeme se Skálou o patro níž. I tam je vzduch štiplavý a kalné vody dost. Otíráme si mokré a špinavé ruce pomuchlanými kapesníky. Stojíme v louži. Shora na nás kape. Muž, který střežil dům, drží se nablízku, neboť jsem ještě nezrušil příkaz, aby se ode mne nevzdaloval.

V domě je hluk. Snažíme se, abychom pracujícím četám nepřekáželi.

Radíme se.

Jelikož dveře Halíkova bytu byly zvenčí uzamčeny jistě až po vstupu Halíka a Trojanové a jelikož až do chvíle výbuchu nikdo z domu nevyšel, skrývala se ona třetí osoba, o jejíž existenci není pochyby, uvnitř domu.

Je dvojí možnost. Buď náleží k obyvatelům domu, nebo je to osoba cizí.

Pro první případ můžeme zavést výsledky, spíše však jde o případ druhý. Cizí člověk se ovšem nemohl uchýlit do některého vzdálenějšího bytu ani zůstat tam, kde by ho ohrozila exploze, již bezpochyby sám nastražil. Překal výbuch někde v bezpečí a využil pak zmatku, kdy lidé z domu vybíhali, a nepozorovaně zmizel.

Scházíme se Skálou a s mužem, který nás doprovází, až dolů. Možná, že se nemýlíme. Zasklené dveře do dvora nejsou zamčeny. Mohu je bez překážek otevřít.

Držím se napřed. Jestliže se pachatel uchýlil sem do dvora, měl opravdu skvělou příležitost z domu nenápadně vyjít, když nastal poplach. S kabátem přes ruku a s rozepjatým límcem mohl si zahrát na nájemníka odtud nebo ze sousedství, mohl zvyšovat paniku a pobýt mezi množstvím poděšených lidí tak dlouho, jak sám uznal za dobré. Nemělo pro něho smysl, aby šplhal přes zeď, ostatně dosti vysokou, do sousedního dvora.

Dvůr je přibližně čtvercový, o straně dlouhé asi třicet kroků. Uprostřed roste silný strom. U jeho paty je travnatý kruh, obložený drobnějším kamením. Ostatek je rozložen na podobně obložené

záhony, na nichž však nic neroste. Je tam jen šedě tmavá, udusaná půda znehodnocená přímíseninami zašlapaného smetí, úlomky cihel, popelem a jinými věcmi, které obyčejně kousku volné země uvnitř domovních bloků dodávají charakter bezútěšnosti.

V jednom rohu vidíme nesmělý pokus o zřízení dětského pískoviště. Blízko za východem z domu stojí omšelá klepačka na koberce. Je to zde jako vyschlá studna, věčně zastíněná výškou okolních domů. Sousední dvory nejsou příjemnější.

Napravo, dále od domu a blízko zdi, jsou tři plechové popelnice.

Od domu směrem ke stromu leží střepy z Halíkova okenního skla. Když postoupíme dál, můžeme osleplé okno demolovaného bytu snadno rozeznat.

Dva malé kameny k ohrazení trávníku pod stromem jsou vyvráceny. Každý je veliký asi jako pěst. Na jedné straně jsou mírně zavlhlé. Ani jímky po nich dosud nevyschly.

Nemusíme se o tom dohadovat. Tyto kameny někdo vylomil z ložiska teprve nedávno. Patrně o ně klopýtli. Stalo se to asi ještě za tmy.

„Ten chlap na ně čekal přímo v bytě,“ praví Skála.

Na trávníku je šlépěj, podle velikosti pocházející od normálního vzrostlého muže. Nemá přesné obrysy. Za krátkou dobu se přitlačená tráva zase zdvihne.

Spojíme-li východ z domu s těmito stopami, směřuje myšlená čára přibližně ke třem popelnicím vzadu u zdi.

Máme dohromady šest očí a všechny jsou při pomalém postupu upřeny k zemi. Dostáváme se k popelnicím, aniž něco zvláštního pozorujeme.

Kolem popelnic je půda lehce posypána světlejším, nahnědlým prachem a bělavým popelem. Silnější vrstva toho nánosů je vzadu za popelnicemi. A tam nacházíme několik otisků pohodlně zaokrouhlených podrážek s širokým podpatkem.

„Sandály!“ praví Skála, který má své zkušenosti.

Za popelnicemi se někdo skrýval. Když se otočím zpět, vidím velmi dobře k oknu Halíkova bytu.

Skála vystupuje na jednu z popelnic, aby stopy za nimi neporušil. Na prostřední popelnici, na straně u zdi, vidí pruh čistšího místa, přibližně v kolmém směru.

„Skrčil se do dřepu a otřel popelnici kolenem,“ soudí.

Zatím nemůžeme víc zjistit. Vracíme se. K východu do dvora stavíme hlídku.

Stoupáme opět nahoru. Dostavily se dvě pohotovostní skupiny. Skálová, s níž je i Karlíček, a skupina poručíka Klecandy. Karlíček na mně ulpívá dlouhým vyčítavým pohledem. Nevím proč. Snad že v případě C-L tržím porážku za porážkou.

Hlásí se mi ohledači, znalecká komise i členové národního výboru. Velitel požárníků má zde odborníka, který podává vyjádření, že bezpečnost stavby není výbuchem ohrožena. Vyjednává urychlenou opravu.

Skála posílá svou skupinu do dvora. Poručík Klecanda mi podává několik klíčů na kroužku.

„Ptal prý jste se po nich,“ říká. „Byly nalezeny u mrtvého muže.“

Zkouším jeden z nich do cylindrického zámku vyražených dveří. Hodí se. Ostatně i značka a číslo klíčku souhlasí.

„Mohou být nalezeny klíče mrtvé ženy?“ ptám se.

„Máme je.“

Dostávám tedy i klíče Trojanové. Začínám je prohlížet a porovnávat. Není v nich klíč od Halíkova bytu.

Klecanda se mi opět s něčím hlásí.

Našli malé mosazné kolečko, sotva tři centimetry v průměru. Je drobně zoubkované. Uprostřed má čtvercový otvůrek, v němž vězí krátký úlomek kovové tyčinky, natvrdo zaletované.

„To vypadá jako armaturka časované miny,“ prohlašuje znalec, který už byl také na kilometru 297.3, „jako stavěcí kolečko ventilu. Neviděl jsem ještě takové, ale nic jiného to asi není. Snad něco zvlášť přesně citlivého. Něco nového. Vynález zkázy. K těm droboučkým zoubkům jistě přináleží stupnice. Myslím, že bychom mohli najít ještě jiné součástky.“

„U trati jsme nenašli nic podobného,“ poznamenávám.

„Náhodou ne. Ovšem tam byly jiné podmínky. Tritolhexogenu bylo patrně užito i zde, ale v dávce asi třikrát menší. V poštovním voze byla mina maskována, řízení mělo třeba jinou podobu a armatura byla rozmetána mnohem větší silou. Zde jsou silné zdi, tam byly jen slabé stěny vozu.“

Odcházím. Lidé, kteří zde pracují, nenechají nic bez povšimnutí. Ještě toho dne mi předloží protokoly, nálezy a snímky. Muže noční hlídky propouštím. Dole se ještě zastavuji u nadporučíka Skály. Odevzdávám mu Halíkovy klíče i klíče Trojanové. Žádám ho, aby dal ke všem najít příslušné zámky.

„Svěříme to Karlíčkoví,“ pokyvuje Skála. „Nějak nám tu bloumá, jako by měl myšlenky jinde.“

Odvází mě jeden z našich automobilů.

Jedeme kolem jídelního automatu, kde už se podávají snídaně.

„Proboha, zastavte!“ skoro křiknu. Všecky pocity mi zatlačuje náhle se přihlásivší pocit hladu. Člověk musí jíst.

Popřádám si tři vuřty s hořčicí, dvě teplé housky a sklenici piva. Pak nasedám se zapálenou cigaretou opět do vozu. Fyzicky je mi blaze. Teď jen ještě černou kávu a budu v pořádku, jako bych se nejlépe vyspal.

Bouřím telefonem Loubala. Ozývá se mi ve sluchátku rozespalým hlasem. Dopoledne neměl mít službu, ale to se musí změnit.

„Jsou jisté novinky,“ říkám mu a informuji ho o nich. „Zavolejte Trepinského. Zatím od vás nechci nic jiného, než abyste mi co možná ihned poslal členku oddílu, která byla při tom, když Roman Halík kupoval paní Trojanové nové šaty.“

„Nejvýš za půl hodiny je u vás,“ slibuje Loubal.

Popíjím černou kávu, pokuřuji cigaretu a čekám. Jsem klidný. Zdá se, že někdo si začíná před sebou zoufale stavět hradbu z mrtvých, aby na něj nebylo vidět. A s tím se daleko nedostane.

Členka pozorovacího oddílu se hlásí.

„Sklenář-Halík se vychloubal,“ ptám se jí, „že v obchodě s dámskými modely má známého. Myslíte, že to byl dobrý známý?“

„Byl,“ přisvědčuje žena. „Pokynul mu přátelsky, hned jak ho spatřil. Podali si ruce. Viditelně vycházel Halíkovi vstříc.“

„Tak dobře,“ povídám jí. „Půjďte tam se mnou. V osm na mne čekejte před kanceláří.“

Nevím, podaří-li se zjistit ještě jiné Halíkovy známosti. Zatím vím jen o těchto dvou. Druhou myslím přítele, který ho na dnešek v noci odpravil.

Po osmé hodině ranní není ještě v modelovém domě živo. Členka oddílu mě ani nemusí zavádět dovnitř. Halíkův známý je venku, za pootevřenou výkladní skříní, jejíž sklo je zčásti zastřeno. Così aranžuje. Je přibližně téhož stáří jako Halík, bezvadně učesaný a s pečlivě upravenou vázankou. Pro styk se zákaznicemi musí být trochu vyšňořen.

Strkám do škvíry hlavu a vlídně se přihlašuji.

„Dovolíte? Potřebuji s vámi nutně mluvit.“

Aranžér se překvapeně otočí.

„Račte do obchodu. Pozor na sklo.“

Sahám do kapsy pro průkaz a on s hrůzou pozoruje mé lokty.

„Nerad vás obtěžuji,“ povídám. „Udělejte mi laskavost a nechte svou práci na chvíli stát.“

Zástěna na skle poněkud chrání tento výjev před zvědavostí chodců. Aranžér opatrně couvá ke škvíře, a když stane na chodníku, vzhledne ke mně s netajeným údivem.

„Co si přejete?“

„Abyste zatím výklad přivřel.“

Poslechne mne a já dávám pokyn ženě, která mě provázela. Už ji nepotřebuji.

Vcházíme s aranžérem, který má nechápavý výraz, do obchodu. Personál se většinou o něco opírá. Nemá co dělat. Je tu pouze jedna starší zákaznice, která v pozadí obchodu natřásá něco splývavého. Stojí u ní prodavačka, ale tu to nikterak nerozčiluje, spíše uspává.

Aranžér mě vede vlevo za silnou zástěnu, na níž se houpá tabulka s nápisem: Zkušebna, pouze pro dámy. Tam mi nabídne židli, kterou s díky odmítnu.

„Znáte Romana Halíka?“ ptám se.

„Halíka? Ovšem! Nedávno u nás byl.“

Přihlazuje si zbytečně dlaní účes.

„Půjčte mi průkaz, prosím.“

Aranžér sahá poněkud znervózněle nejprve do nepravé kapsy. Pak mi podává občanskou legitimaci. Jmenuje se Alois Toužil. Zapisuji si jméno i adresu.

„Byl tady s dámou,“ říká bez vybídky. „Ale nějaké tři hodiny předtím přišel sám. Žádal mě, abych ho před tou dámou nejmenoval, představil prý se jí jinak. Některé zálety... co je mi po tom, že ano...“

Vím docela dobře, že Alois Toužil Halíka jménem neoslovil. Vím také, že si tykali.

Ptám se: „Znáte se důvěrně?“

„Chodili jsme spolu do školy. Dělali jsme společně maturitu. Pak jsme se dlouho neviděli. Měl jsem převzít po otci obchod s módním zbožím, jenže nové poměry... Jsem zaměstnán zde. Vede se mi dobře.“

To mě ovšem nezajímá.

„Jak jste se s Halíkem stýkal po maturitě?“

„Po maturitě? Vůbec ne. Pardon. Jednou nebo dvakrát na sjezdu abiturientů – to bylo ještě před válkou – a pak jsme se jednou potkali na ulici. Řekli jsme si navzájem, co děláme – nabízel jsem mu své služby tady v obchodě, ale on se mi vysmál. Žije na volné noze, s manželkou se rozvedl... Já mám tři děti, nikdy by mě nenapadlo, abych se rozváděl.“

„Od té doby jste s ním nemluvil až do dne, kdy zde kupoval šaty?“ Alois Toužil si zase zbytečně hladí účes.

„Jednou. Letos před jarem. Bylo ještě bláto. Přišel sem za mnou. Měl poněkud zvláštní přání. Vyhověl jsem mu, ale jestli jste to přišel vyšetřovat, ujišťuji vás, že jsem v tom neviděl nic zlého.“

„Jen mluvejte bez obav,“ povídám.

„On si přál... abych mu opatřil dvě figuríny, takové, jaké stavíme do výkladů – loutku muže a loutku ženy. Nevěděl, jak by si je

opatřil sám. Chtěl, abych mu pověděl o výrobě. A když jsem se ho ptal, nač je potřebuje...”

Alois Toužil přešlapuje, opět si hladí účes a konečně řekne: „Dal mi divnou odpověď. Vzal jsem to jako žert...”

„Jakoupak divnou odpověď vám dal?”

„Řekl,” rozpomíná se Alois Toužil vláčně, „že miní konat pokusy i s něčím jiným než s krysami. Z figurín že brzy přejde na živé lidi a na tom že pak vydělá miliony.”

„Jak to myslel?”

„Nevím. Nic bližšího neřekl. Bud’ si ze mne dělal blázny, nebo nechce prozradit nějaké tajemství. Přišlo se na něco nesprávného?”

„Zbůhdarma bychom se o to nezajímali,” povídám. „Získal ty dvě figuríny?”

„Získal,” přisvědčuje jako nerad Alois Toužil. „Přímo od nás. Ve skladišti se nám už dávno válel jeden poškozený pán – pánské věci už nevedeme, víte – a pak jsme tam měli silně opotřebovanou pannu, ani obličej už neměla v pořádku, ale Halíkovi to nevadilo. Naopak tvrdil, že je tomu rád. Povídal, že kdyby byla neměla ta jedna figura uražený nos, že by jí ho možná urazil sám. Prostě dostal je zdarma, do sběru.”

„Odneseš si je?” ptám se.

„Odvezl. Posadil je vzadu do taxíku, sám si sedl vedle řidiče a jeli. Vůz byl starší, řidič taky. Řidič se ptal, jestli pojedou na radnici. Halík řekl, že ne, aby jel do Vysočan, že mu potom poví, a řidič povídal: „To jo, já myslel, že se ti dva vzadu budou brát,” všichni jsme se nasmáli a potom odjeli. Víc nevím.”

Jestliže se tedy Halík vyjádřil, že se přes dvě výkladové loutky dostane k milionům a jestliže o miliony v případě C-L skutečně šlo, byla to fantasticky nesmyslná souvislost.

„Při své poslední návštěvě o figurínách nemluvil?” tážu se.

„Ne,” vrtí hlavou Alois Toužil. „Sám se nezmínil a já jsem se neptal.”

Nechávám aranžéra Toužila na pokoji.

Vracím se do kanceláře pěší procházkou. Slunce se mi zdá unavující. V kanceláři mám chládek. Černá káva mě trochu vzpružuje, ale jen na čtvrt hodiny. Potřeboval bych se vyspat.

Na mé přání se dostavuje Trepinský. Trepinský – stejně jako Loubal – je spolehlivý jako přesný stroj. Většinou se také tak tváří, totiž nijak.

„Musíme zjistit o Romanu Halíkovi všechno, co je vůbec možné,“ říkám mu. „Kromě toho je třeba najít řidiče taxametru, který někdy v předjaří vezl do Vysočan ty dvě loutky. Na takovou zvláštní službu jistě nezapomněl. Vůz i řidič jsou starší.“

Probráním příslušných evidenčních záznamů se může Trepinský poměrně snadno dopracovat výsledku.

Já jedu za ředitelem Budínským. Vyvolávám si ho z nějaké porady. Uchylujeme se spolu do jeho pracovny za dobře zavřené čalouněné dveře.

„Jak je to s těmi sériemi,“ ptám se. „Učinili jste příslušná opatření?“

„Zajisté,“ odpovídá Budínský. „C-L je na čerstvém indexu. Kromě zjištěných pětadvaceti kusů se neobjevila.“

„Počítejme s tím překreslením,“ radím. „Kdyby byly litery hůlkové, mohlo by se označení změnit na O-L, C-E nebo O-E.“

„O-L neexistuje,“ vrtí hlavou Budínský. „C-E a O-E ano. Ale literu C nelze překreslit na O beze stopy. Správně podotýkáte, že litery nejsou hůlkové. Při použitím typu písma by zůstal vpravo nahoře znatelný háček.“

„Zbývá tedy jen série C-E,“ konstatuji, „poněvadž L je možno dokreslit na E bez nebezpečí, že by nějaký háček vadil. Naopak by vyšel docela přirozeně. Můžeme si opatřit důkaz. Stahujte sérii C-E. Víte přece, kolik jí bylo vydáno.“

Budínský pokyvuje.

„O tom už se uvažovalo. Prohlásíte-li, že na základě výsledků pátrání považujete překreslení za pravděpodobné...“

„Připouštím jeho možnost. Ovšem každá bankovka C-E by měla být zkoumána.“

Prozatím nemohu dělat víc. Jdu domů, telefonuji do kanceláře, že se tam objevím asi v osmnáct hodin, a vrhám se na lůžko.

Snad nejprotivnější věc na světě je dobře jdoucí budík. Já takovou hroznou věc mám.

Jsem hladový jako vlk. Člověk musí jíst.

Konečně se ocitám v kanceláři, v kondici ne zrovna znamenité.

Na mém stole leží vrstva listin, v nichž se neomylně přehrabuje Karlíček. Čeká na mne a vypadá, jako by se nudil.

„Nemohli jsme tam celkem napsat nic, co byste už nevěděl,“ povídá. „Mám dojem, že to nejdůležitější bylo svěřeno mně. Jsem s tím právě hotov, ale písemně to ještě nemám.“

Písemnostem se Karlíček vždycky rád vyhnul, ale v ostatním se změnil. Myslím, že šetří svým bezuzdným detektivním talentem. Případá mi jako podnikavé, bystré štěně, které šláplo do vody v domnění, že je to pevná půda.

„Jde o ty klíče, co?“ hádám.

Užívám přátelského tónu, k němuž se nikterak nemusím nutit. Ale Karlíček jako by se každému pohlazení uhýbal.

„Ano, ty klíče,“ potvrzuje a vyjímá je z kapsy.

Usazujeme se k mému stolu. Karlíček pokládá dva svazky klíčů na desku.

„Klíče paní Trojanové jsou v pořádku,“ poukazuje na menší svazek. „Tenhle je od jejího bytu, tenhle od domu, tady ten od poštovní schránky. A tenhle od visacího zámečku ze sklepního katru. Všecko v pořádku.“

Rovněž klíče Josefa Trojana byly v pořádku.

„Halík má tuhle klíč od bytu,“ pokračuje Karlíček ne tak živě, jak mívával ve zvyku, „dále klíč od stolu doma. Stůl se výbuchem rozbil a skoro celý shořel. Je to v protokolu. Bylo v něm hodně papírů. Zatím jsme rozeznali jenom zbytky nějakého ceníku výroby

světelných zdrojů, poznámky z ústavu, kde Halík pracoval, běžné dokumenty a několik tisícovek série C-E.“

Karlíček se na mne dívá a mlčí.

„Jen dál!“ pobízím ho.

„Jak si přejete. Myslím, že série C-E je podezřelá. Také si myslím, že Josef Trojan a Roman Halík se moc dobře znali a že Trojan, který se belhal po světě jen za pomoci inzulinu, Halíkovi známost se svou ženou přál. Všichni tři patřili do jedné akciové společnosti. Trojan byl v situaci, která ho zrovna nutila přemítat, jak by přišel k penězům. On vlastně jenom živořil a mohl to považovat za křivdu, kterou na něm spáchal nový svět. S těmi tisícovkami provedl hloupost a musel být odstraněn. Předtím byli odstraněni Vojtíš a Šrámek. O poddůstojníku Vránovi a o tom děvčeti na kilometru 286 ani nemluvím. Dále měl být odstraněn nadporučík Lenk. Nyní byli odstraněni Trojanová a Halík. Prostě je tady někdo, kdo se zbavuje jednoho po druhém. Není-li to ještě všechno, dojde k dalším vraždám, a proto si musíme dát pozor. Někdo se nechce s ostatními dělit. Nejvražednější touha ze všech je touha po penězích. Začne-li se intenzivně uplatňovat, páše zločin za zločinem. Nechci kázat morálku. Chci jen říct, kam tahle věc spěje. K jedinému černému individuu. O nějaké početnější bandě už ani nemluvíme. Pobily ji peníze. Musí se jít po té bestii. Máme částečný popis z autobusu, máme stopu od popelnic, byl spatřen v nemocnici, je to obeznalý chemik – a to všechno si dobře odpovídá. Hledejme tedy lučebníka tmavší pleti a vlasů, který si žije nad poměry a u něhož není nápadné, když si obarví plnovous do černomodra.“

Karlíček se rozpálil. Živě mžiká. V této chvíli ho v zájmu o věc určitě neruší žádné myšlenky na Helenu Dvorskou.

„Máte pravdu, Karlíčku,“ přisvědčuji mu. „Ale dopovězte to o těch klíčích.“

„Jak si přejete,“ opakuje Karlíček. „Tak tedy v Halíkově bytě nic. Znalci už nenašli žádnou součástku pekelného stroje. Papíry, dřevo a tkaniny zničily oheň a voda. Je jenom jedna zajímavá věc. Halík tam měl velký kameninový popelníček, který výbuch hodil do

zasklené barové skřínky. Zdá se, že byl plný cigaretových oharků. Halík byl mírný kuřák a kouřil jiný druh. Máme tedy další stopu. Černý chemik-turista je silný kuřák dražších cigaret a dřepěl v bytě alespoň tři hodiny.“

„Já si to pročtu, Karlíčku. Dopovězte to o těch klíčích.“

„Jak si přejete,“ povídá Karlíček potřetí a tentokrát s tím opravdu začne. „Tyto dva klíče jsou od pracovního stolu v ústavu a od registrační skříně. Byl tu ještě jeden, od skříně s látkami nebezpečnými lidskému zdraví, ale ten jsme odevzdali, v ústavu byli zoufalí. Nemáte proti tomu nic?“

„Zatím ne.“

„Jeden je od domovních vrat. A tenhle malý se zuby na obou stranách patří určitě k nějakému visacímu zámku. Nikde takový zámek není. To by nevadilo. Někdy se zámeček ztratí a klíček zůstane na kroužku deset let. Ale je tu ještě jeden klíč, tenhle. Osm centimetrů dlouhý. A to už by byla hloupá přítěž, kdyby se k ničemu nepotřeboval. Je to předchůdce klíčů dozických, tedy hodně starý. Dveře k němu taky ještě nemáme.“

Snímám ty dva nemoderní klíče z kroužku.

„Snad se o nich přece něco dovíme,“ povídám.

Sháním Trepinského. Nasadil dvacet lidí, kteří se stále ještě poptávají. Alois Toužil si nepamatoval přesné datum, kdy figuríny vypravil. Taxametr nebyl komunální. Měl na předním skle firmičku soukromého autodrožkáře. Ovšem nemůže se od Aloise Toužila požadovat, aby ji citoval.

„Máte-li trochu času, Karlíčku,“ říkám, „počkejte se mnou. Za hodinu musíme toho taxikáře mít.“

Karlíček mžiká, jako by přisvědčoval.

„Soudruh nadporučík říkal, že vám popřípadě mohu zůstat k dispozici,“ praví opět trochu subordinálně.

„Výborně! Půjďme tedy zatím na večeri.“

Ale on se ošívá.

„Jste snad už po?“ zahledím se na něj přísně.

„Ne. Nejsem, ale...“

„Tak tiše. Povečeříte se mnou!“

Karlíček se na mě rezignovaně dívá, pak řekne sklesle: „Provedu.“

Trepinský dostává příkaz, aby mne ihned vyhledal, jakmile zjistí něco pozitivního. Pak se s Karlíčkem zvedáme.

Zasedáme u stolku v čisté restauraci. Nehovoříme o případu. Mluvíme o jiných věcech. Daří se mi Karlíčka trochu rozehřát. Vykládá mi, jak žije se svou matkou, že nemá sourozence, že chtěl být původně hudebníkem, že nad tím maminka lomila rukama, a když se dal k tomuhle povolání, tak že jí ruce naopak poklesly. Prostě bavíme se dobře. Karlíček stále ještě není to, co býval, ale už je to s ním lepší.

Jsme na odchodu, když mne volají k telefonu.

„Našli jsme ho,“ hlásí Trepinský stručně.

„Musím s ním tedy ihned mluvit.“

„Můžete. Je doma. Jeho drožka má kategorii B. A ta dnes není na stanovištích.“

„Kdyby byla, potřeboval bych ho i s drožkou,“ povídám. „Jdu do kanceláře. Přiveďte ho tam. Upozorněte ho, že ho zdržíme hodinu, možná dvě. Vezměte vůz.“

Jdeme. Trepinský přijíždí automobilem, který sám řídí, právě ve chvíli, kdy vstupujeme s Karlíčkem do budovy. Vedle Trepinského trůní spokojeně vyhlízející padesátník, ozdobený nad dobromyslně oblým nosem tatínkovskými kníry.

„Díky bohu,“ hlučí vděčně, „že se člověk taky jednou sveze. Třicet let už jsem si v auťáku tak nepohověl. Na mou duši jsem nevěděl, co s rukama a s nohama. Ale pravá podrážka mě bolí. Jak jsem viděl zdálky bábu, tak jsem brzdil.“

Chlapík má veselá očka, jimiž se zvědavě rozhlíží.

„To paňáctvo?“ odpovídá ochotně na můj dotaz. „Jak bych se nepamatoval! Už jsem vozil všelijaký zavazadla, ale žádný mi vzadu neseseděl jako ňáká delegace.“

„Kam jste to vezl?“ ptám se.

„Někam do Vysočan. Přesně bych se snad taky upamatoval. On mi ten pán ukazoval. Je to stranou. Tam jsem nikdy žádný rito neměl. Je to ztracená končina. Spíš než na panáky do výlohy to tam vypadá na nůž do zad. Když jsme konečně zastavili, povídám, jestli si ty těla vylezou samotný, nebo jestli je mám vyndat, v tom případě že bych žádal příplatek za kufry, ale pán si to panoptikum vytahal sám. Špína nebyl. Něco mi přidal.“

„Jel s vámi zpátky?“

„Ne. Říkal, že se zdrží. Panáky posadil ke zdi a já jsem radši mazal. Nějaká zločinnost v tom třeba byla, ale jen když jste na to kápli.“

„Podíváme se tam spolu, co říkáte?“

„Hned? Beze všeho. Stará mi sice trochu vyschne strachy, ale to nebude vadit, ona je dost korpulentní. Jenže už je tma. Ve dne bych si byl s tou hledačkou jistější. No – udělám, co bude možný.“

Vyjíždíme. Trepinský sedí u volantu, taxikář vedle něho, takže má dostatečný přehled. Karlíček a já jsme vzadu.

Směr Vysočany. Hlavní vysočanská trasa je dobře osvětlena. Stává se moderní hlavní třídou. Mezi řadami domů jsou ještě široké mezery, čekající na zastavení. Třída prořala periferii. Je to zdravá, široká tepna, ale zejména po levé straně leží ještě v prázdnu. Půda tam klesá do tmy, skupiny baráček zachycují jen zbytky světla. Udrží se tam místy nepěstěný porost, jako by se nechtěl dát zatlačit městem.

Na tu stranu máme odbočit.

„Teď, prosím vás, pomalu,“ říká taxikář, když jsme už dosti daleko. „Abych se vyznal!“

Za chvíli volá: „Pozor, tady je to, se mi zdá!“

Trepinský podle jeho rady odbočuje kolmo vlevo. Projíždí koleje elektrické dráhy a dostává se na nedlážděnou klesající silničku. Zapíná velká světla. Spád cesty není příkrý ani dlouhý. Projíždíme dvojí řadou nestejných starých domků, ale brzy vidíme na jedné straně jen omšelé patníky a na druhé nic. Silnička se stáčí pod vysoký zarostlý svah.

„Tak ouha!“ škrábe se taxikář. „Otočit! Tady to nebude. Tady snad táhnul Napoleon, ale ti dva paňáci rozhodně ne. Přejížděl jsem můstek přes potok, a ten tady nechce bejt. Baráčky mi taky byly cizí. Tadyhle si to vezte,“ poučuje Trepinského, „to bude na votočku stačit. Na dva anšláky jste nosem zpátky.“

Trepinský si počíná na úzké vozovce obratně. Za chvíli jsme opět na hlavní třídě.

Po stu metrech taxikář, zřejmě hledáním napjatý, houkne zbytečně silným hlasem: „Stop!“

Ukazuje rukou: „Vidíte vpravo to staveniště? To tu bude věčně! Tak budu prosit zase doleva. Pozor na tu tramvaj! Potvora má sedm rychlostí a moc se spoléhá na ochrannej rám!“

Sjíždíme opět kolmo doleva na nedlážděnou cestu. Tentokrát nás vítá z obou stran jen křoví. Pak mjíme dva dvoupatrové domy s osvětlenými okny. Na druhé straně je chudě porostlý palouk, rozprostřený do nedohledna. Silnička se brzy zatáčí v tupém úhlu doprava a běží rovnoběžně s úpatím svahu, částečně porostlého a částečně ukazujícího jen holou skálu. Vysoko po jeho hřebeni jede pomalu vlak. Srší jiskry. Po stranách silničky rostou stromy. Reflektory vozu teple prosvěcují jejich svěží zeleň. Od hlavní třídy, kterou jsme opustili, se stále více vzdalujeme šikmým směrem. Tuto končinu město ještě neučadilo. Není pustá. Tu a tam vidíme domek nebo větší stavení.

V jednom je dokonce hostinec. Lidí potkáváme málo. Obyčejně je teprve naše reflektory vyvolají z dlouhé tmy, kterou vlnivě položená silnička prochází od jednoho chudě osvětleného místa k druhému.

„Už tam budem, páni!“ slibuje taxikář.

Teď už lidí ani světél na silničce není. Dojíždíme k místu, kde cesta prochází větším prostranstvím, v němž se jaksi rozlévá. Dále, opět zúžena, spadá do husté aleje lip, ale taxikář káže zastavit zde.

Vystupujeme. Pokud nám plně zářící reflektory a naše silné ruční svítilny mohou prozradit, jsme v docela hezkém koutku světa, jaký většina Pražanů asi vůbec nezná. Vlevo je velká skupina vzrostlých košatých stromů. Kolem koberec svěží trávy, na jehož okraji vyrůstá

březový hájek. Střed prostranství kobercovitě kryje žlutočervený písek jako v nějaké zahradě. Tunelovitě srostlé koruny lip napájejí vzduch sladkou vůní. Konec místní rozlezlé obce je už víc než sto metrů za námi.

„Tady je to,“ praví taxikář. „Ale my jsme tenkrát sjeli ještě kousek semhle.“ Ukazuje doprava. „Pojďte. Já nevím, jestli bychom se potmě s vozem trefili. Aha? Koukněte!“

Paprsky našich ručních svítilen dopadají na zarostlý pruh, který snad někdy býval cestou. Pruh vede k níže položené bráně v kamenné zdi. Je to jen díra s bledně otlučeným orámováním. Po vratech není památka. Byla asi mřížová. Nad bránou se dosud klene drátěná síť s obloukovitě vsazeným nápisem E. A. RATH.

„Tady jsem ten spolek vyklopil,“ ukazuje taxikář.

Posílám ho s Trepinským zpátky k vozu. Karlíček je teď vyzbrojen Trepinského svítilnou. Procházíme bránou.

Ocitáme se v prostorném nádvoří, hrubě dlážděném kulovitými kameny. Roste mezi nimi tráva.

Bez svítilen bychom neviděli nic, noc je tmavá. A vůz se svými světly stojí až nahoře na cestě. Vlevo, nedaleko za branou, je vidět jakousi úzkou patrovou budovu, částečně pokrytou zarůžovělými plátky omítky, většinou však s obnaženými a leckde už vypadanými cihlami. K vyvýšenému vchodu vede osm schodů, lemovaných kamenným zábradlím. Půdorys je členitý. Je to vkus, starý přes padesát let. Úzká okna jsou většinou beze skel.

Tohle asi byla obytná vila pana E. A. Ratha.

Dvůr je svahovitý. Jeho zadní strana je ohraničena něčím jako drátěným plotem, někde vynechávaným. Tam dál je tma, svítilny tam nedosvítí, anebo tam nic není... kromě několika pokrivených stromků.

Vpravo, o něco níže než růžový dům, černá se důkladný patrový barák, stavěný z velkých kamenů. Má značně přečnívající prejzovou střechu a u základů je širší, takže stojí jaksi pevně rozkročen. Průčelí má pět věžeňských okének, dvě dole a tři nahoře, a u bližšího rohu rozměrná dřevěná vrata. Celek připomíná nevládného černohubého

buldoka. Jako bývalá továrnička to zde ani nevypadá. Jenom nápis nad branou je pro starou továrničku typický.

Všecko je asi už dávno opuštěno. Stalo-li se sídlem dvou antikvárních výkladových loutek, je to jistě divná věc.

Naše dvě svítlny olizují kuželovitě se rozšiřujícími paprsky všechny kouty. Pokaždé vyříznou z tmy jen kus víceméně barevné samoty.

Po straně dveří kamenného domu visí delší kus železa. Přistupujeme po hrbolatém dláždění blíž. Je to závora, která má přepažovat vrata napříč, a zajišťovat je tak proti otevření rukou nepovolanou. Na druhém konci má podélný otvor, který může být navlečen na železné oko, zapuštěné do kamenného zdiva. V oku však teď visí jen otevřený zámek.

Zkouším do něho Halíkův klíč.

Hodí se.

Prohlížím v ostrém světle svítlny okraj vrat tam, kde visí závora. Závora se dotýká kamenné hrany. Nesporně ten, kdo vrata otvíral, spouštěl zpravidla závoru tak, že ji nechával prostě padnout. Narazila na kámen, odštěpila z něho malou částku nebo trochu spojující malty, omačkala se a nese moučkovité stopy rozdrčeného zdiva. Jsou poměrně čerstvé, poněvadž je mohu setřít prstem.

Místo kliky mají vrata dvě železná ucha, jimiž se oběma křídly může pohybovat, a to očividně jen směrem ven. Připravuji si druhý klíč, který bezpochyby otvírá zámek, zapuštěný pod železným uchem v pravém křídle, ale Karlíček to jaksi pokazí.

„Vstup volný,“ praví tiše.

On totiž zatáhl a křídlo se poslušně hnulo. Mnoho ne, poněvadž dolejší stranou zadrhlo. Ale zamčeno není.

Zkouším osmicentimetrový klíč. Otáčí se v zámku lehce.

„Běžte zpátky, Karlíčku,“ povídám. „Ať Trepinský sjede níže a natočí vůz tak, aby mohl svítit branou naplno sem do dvora.“

Karlíček se beze slova vzdaluje – s kroužkem světla na dlažbě před sebou.

Čekám v tichu a ve tmě, jako bych tu nebyl. Střežím pootevření buldočí tlamy, střežím celý dvůr jako černé pódium pod slabě jiskřícím nebem a střežím i siluetu obytného domu, který se zdá být pro svůj omezený půdorys vyšší, než je, a hranatostí se podobá kostelu. Nesvítím, jenom naslouchám, protože slyšet mohu současně ze všech stran. Ale co mám vlastně slyšet? To, že zde Halík nechal otevřeno, nic neznamená – jestliže sem ovšem po jeho smrti nezavítal někdo jiný.

Podíváme se na to celkově.

Slyším už vrčet vůz. Na dvoře se závojovitě zdvihá slabá záře, pak z kosého úhlu krouživě vstupuje klín silného světla. V bráně se zastavují dvě oslnivá slunce. Vrhnou můj stín do výše na buldočí dům, odkrojí ostře a šikmo jeho vlastní stín a nechají vyvstát ze tmy pobořený plot a křoviny vzadu. Za nimi zůstává neurčitá mlhovitá čern. Za dvorem je opravdu nějaké hluboké a široké údolí.

Narůžovělá budova vlevo teď svítí drsnou pleť.

Nikde není známky života. Vypadá to jako prázdná divadelní scéna s černě sametovým horizontem.

Tahám pravé křídlo vrat. Po malém zadrhnutí jde opět volně. Otvírám, až se položí na zeď. Přesto vpadá světlo reflektorů dovnitř jen částečně. To by musel Trepinský vjet až do vrat. Tři čtvrtiny vnitřku zůstávají ve stínu, který rozptyluje svou baterkou. Vedle ní se objevuje druhá, Karlíčková.

Stojíme na rozpraskané a vylámané betonové podlaze. Vnitřní prostora zřejmě není dělena; je jako velké sklepení, prostupující celé přízemí domu. Odhaduji, že je nejméně třicet kroků dlouhá a čtyřicet široká. Nízký strop, který ji odděluje od patra, je podepřen několika mohutnými trámy. Nad tím, co tady je, zůstává tak trochu rozum stát. Mohu to přehlédnout poměrně rychle, rychleji, než se to dá popsat. Vlevo u zdi leží na kupě promaštěných hadrů loutka muže, beze vší pochyby ta, o níž mluvil Alois Toužil. Kolem hrdla má ovinutou bílou šálu, značně pošpiněnou, a na trupu krátký kostkovaný kabát, zapjatý na knoflíky. Zpod kabátu mu vyhlédají

stehna a lýtka, vyrobená z papírové masy a odřená až běda. Údy končí namalovanou, pitvorně působící černou obuví.

Vyleštěný, dosud slušně a zdravě barevný obličej nemá nos. Ten už mu dávno o něco urazili, ale přesto se figura usmívá svým zakletě strnulým úsměvem. Chlubí se slitými zuby, jako by měla ústa plná mléka. Za těchto okolností je na ni nepříjemný pohled.

Druhá loutka, podobně nemilým způsobem napodobující ženu, sedí uprostřed tohoto velkého vězení na staré bedně. Je omotána až k hrdlu pytlovinou. Zezadu ji opírá tyč, aby nepřepadla.

Kolem ní je ve výši asi osmdesáti centimetrů horizontálně položený silný a lesklý kovový kruh o průměru přibližně tři a půl metru. Kruh stojí na čtyřech kovových sloupech, opatřených dole kolečky, aby mohl pojíždět po dvou kolejnicích, sotva metr dlouhých. Na vrchní straně má žlábek, v němž se opět jako v kolejích může otáčet osm vysokých a navzájem pevně spojených kovových oblouků, takže celek se podobá veliké kleci. A v té kleci se hrdě nese hlava loutky, pomalu už přišerně odřená.

Copak to tady Roman Halík prováděl, proboha?

Na prutech klece jsou přimontovány jakési krabice. V šesti rozeznávám malé filmové kamery. Dvě krabice proti sobě jsou větší a zcela uzavřené, až na úzkou kolmou skulinu, z níž patrně může vycházet obloukové světlo. Všecko je jaksi hrozivě namířeno na netečnou hlavu loutky.

Spleť kabelů vede k rozvodné skřínce amatérského vzhledu. Skříňku spojuje silnější kabel se soustrojím, zakotveným na zemi o něco dál. Je to dynamo, spřažené s benzinovým motorem, tedy elektrárnička. Pokud tomu rozumím, postačila by k osvětlení menšího cirkusu.

U agregátu stojí petrolejo-plynová lampa.

K hlubšímu přemítání o smyslu tohoto zařízení zatím nezbyvá čas.

Vzadu v levém rohu vedou do patra kamenné schody se zbytkem zábradlí. Ústí do velké čtvercové díry ve stropě. Světlo, vržené tímto otvorem vzhůru, ozařuje jen nevysoký krov.

V pravém rohu je mohutný zděný komín, zpola pobořený. Mezi schodištěm a komínem, uprostřed zdi proti hlavnímu vchodu, jsou nevelké železné dveře. Závora, která je může zevnitř po celé délce uzavřít, je vysunuta.

Karlíček si svítí přímo na tyto dveře. Nad podivným zařízením se nepozastavuje a chtěl by asi jít dál.

Dávám mu znamení, aby zůstal na místě. Podívám se sám. Světla vozu vnikají otevřenými vraty i malými zamřížovanými okénky, lámou se a rozrážejí se o kvádry levé zdi. Na zadní zeď nedopadají.

Železné dveře mají kliku. Otvírají se samozřejmě dovnitř, jinak by závora neměla smysl. Kliky jde ztěžka. Vynakládám sílu, abych ji stiskl a otevřel. Dolní hrana pak rachotí po betonu a závěsy skřípou.

Se světlem před sebou vycházím ven, za dům.

Orientuji se dopředu i na strany. Vpředu je chudě zarostlý palouk a písčina. Pohledu do dálky by překážel i za dne hustý listnatý lesík, lemuující palouk obloukem. Za stromy, šikmo vpravo, je patrně silnička, kudy jsme přijeli.

Nahoru vpravo se táhne zeď. Buldočí dům ji zčásti nahrazuje. Zeď mohu vidět téměř až k rohu, kde se asi láme v pravém úhlu a pokračuje k bráně.

Od dolního konce domu, směrem vlevo, je zeď jen několik metrů dlouhá. Zřítíla se. Podle všeho se v tom místě svezla půda k údolí a zeď vzala s sebou.

Šikmo od dvířek, ve vzdálenosti osmi či deseti kroků, válejí se dva veliké zrezivělé barely. Leží tam už jistě velmi dlouho. U nich vidím nepořádnou hromádku odpadků, ale ty tam asi dlouho nejsou. Rozeznávám kousky světlého čerstvého dřeva a několik láhví, buď lékárenských, nebo od nějakých lučebnin. Proto mě to láká blíž.

Každým krokem z oněch osmi či deseti ovšem vidím lépe za barely. A tak za nimi posléze objevuji něco, co by mě vlastně nemělo překvapovat, totiž třetí výkladovou loutku. Leží na zádech v přerostlé trávě, vkusně oblečená, s rudými rty, s tváří zdravě nalíčenou a s půvabně nakadeřenými vlasy.

Jenže má zavřené oči a ztuhlý výraz, který by ve výkladní skříni ani trochu nelákal, nýbrž právě naopak.

Shýbám se k ní. Beru ji za ruku. Ruka je měkká a ledová.

Není to loutka.

Mám před sebou asi dvaadvacetiletou mrtvou ženu.

Karlíček svítí mrtvé ženě přímo a zblízka do tváře, jako by v jejím výrazu něco četl.

Já pátrám v okolí. Je to jedna z oněch chvil, kdy se člověk musí uzavřít dojmům a jednat přísně věcně.

Na okraji rozházených odpadků nacházím nevelký kus tvrdé papírové lepenky zvláštního tvaru. Je to vyříznutý profil lidského obličeje, asi dvakrát zmenšeného oproti skutečným rozměrům. Nezvedám to, nýbrž se k tomu shýbám z nejvhodnější strany. Pak bych řekl, věřte tomu nebo ne, že je to Mistr Jan Hus, jak býval zobrazován na hranici. Pohled obrácený k nebi, zašpičatělý vous na bradě, a na hlavě potupná čepice. Ta není celá. Lepenka je odtržena. To zde leží už déle. Papír je provlhlý a slabě pokroucený. Na jeho zasedlém povrchu je zpola zřetelně znát částečný otisk širokého podpatku. Přisahal bych, že je to týž, který zanechal stopu na dvoře domu, kde bydlil Roman Halík.

Světlo baterky, vržené při zemi a rovnoběžně s ní, prozrazuje i směr, kudy se někdo vzdálil. Příliš jasné to není, přece však vidím dva krátké pruhy zašlápnutých travin, směřující podél domu dolů do údolí.

Vracím se ke Karlíčkově. Za barely je tráva hustá a vysoká. Pokud je pošlapána, pochází to spíše ode mne a od Karlíčka. Mrtvá žena byla snad přes barely prostě přehozena. Od železných dveří k barelům není stop. Půda je tam popelovitá a ztvrdlá.

Karlíček si stále ještě na mrtvou ženu svítí. V okolní tmě je její obličej jako zářící medailon, vytvořený zvrhlým umělcem.

„Copak máte?“ ptám se.

Karlíček se vybírá ze zamyšlení. Zdvihá světlo. Nepěkný medailon mrtvé ženy se noří do černého stínu. Karlíček přejíždí světlem kulisu v pozadí. Je zvláštní, jak mlčenlivé, a dokonce neochotně vypadá všechno, nač světlo dopadne... Když zhasne, potopí se to jako do hlubin tajemství.

„Já tu mrtvou znám,“ řekne posléze Karlíček.

Cítím lehké trhnutí ve všech údech.

„Odkud?“

„Je to jedna z těch usmívavých prodavaček v bižuterii.“

„Nemýlíte se?“

„Ne.“

Totožnost zjištěna. Je to Jitka, o které se v bižuterii nemluvalo zrovna pěkně.

„Pojďme do domu,“ praví Karlíček.

Otevřenému místu asi nevěří. Ale ani uvnitř buldočího domu se mu nelíbí. Klíny světla a stínů, položené vozovými světly, vypadají jako hmotná architektura. Karlíček ji proráží světlem baterky. Svítí si nedůvěřivě na loutku uvnitř kruhu i na usmívajícího se panáka bez nosu, který je se svou hůlkovitou spodní částí těla skoro strašidelný. Pak vrhne světlo do černého otvoru ve stropě.

„Ona nezemřela až tady,“ praví tiše. „Někdo ji sem přivezl už mrtvou.“

Mlčky pokyvují.

„Není tu její kabelka,“ upozorňuje Karlíček. „Není možné, aby takhle oblečená ženská neměla kabelku.“

Trepinský o našem objevu ještě neví. Taxikář se to nedoví vůbec. „Někdo odešel směrem dolů, co?“ ptá se Karlíček.

„Zdá se.“

„Není vidět zranění nebo známky násilí. Něco takového se asi vůbec nenajde. Je to vražda jedem. Spolkla čokoládový dezert.“ Nechávám ho mluvit. Neví zatím, že prodavačka Jitka Šeráková z obchodu odešla a že udržovala známost s nějakým člověkem, který měl dosti prostředků, aby ji mohl zahrnovat přepychem. O soukromí „usmívavých“ prodavaček se Karlíček tehdy nestaral.

„V bižuterii se vyskytla jedna z těch tisícovek,“ říká Karlíček tiše, ale naléhavě, „které nás sem přivedly. To je zřejmá souvislost. Říkal jste, že vedoucí možná podstrčila tisícovku sama. Na to je hloupá, za to ručím. Ale nebyla tam sama, byly tam ještě dvě! A ta, co teď leží u těch sudů, mohla to spíš udělat než ta prostomyslná blondýnka.

Udělal to! A dnes to znamená, že věděla příliš mnoho a že se stala z nějakého důvodu nebezpečná. Nebo nepohodlná. Někdo se jí nasytil a hleděl se jí zbavit. Zkrátka a dobře, ta draze oblečená a pak zavražděná prodavačka měla někoho, komu s tou tisícovkou pomohla. Až dopadneme pachatele, budeme mít zároveň černého turistu.“ Karlíček mluví dále, těsně u mé hlavy a skoro horečně.

„Chtěl ji tady pohřbít, ale my jsme ho vyplašili. Na zádech ji nepřinesl. Jediná možnost je automobil.“

Alenka ji jednou v automobilu jejího milence viděla. Ale Karlíček si všechno bystře odvozuje sám.

„Před branou nezastavil,“ pokračuje. „Automobil má číslo a je to tedy nápadný zjev. Co kdyby náhodou šel někdo kolem! Opatrnost se vyplatila, protože jsme přijeli my. On zajel do lipové aleje – tak daleko, aby nebylo vůz vidět. A teprve *odtamtud* ji sem nesl na zádech. Pod lipami to třeba už ani není cesta. Je to jen něco mezi dvojí řadou stromů. Tam se snad procházel jen pan Rath a nikdo jiný. Končí to třeba v polích, v lese nebo tak. S automobilem se dál *jet nedá!* Pachatel nám s ním nemůže zmizet oklikou, je v pasti. *Vůz tam potichu stojí ještě teď!* A chlap čeká, až zmizíme.“

Tak tohle si tedy Karlíček nad mrtvou ženou vykomboval!

Povídám: „Počkejte tady. Nesviťte!“

Vycházím z buldočího domu hlavními vraty a jdu k bráně, proti oslnivým reflektorům. Na můj pokyn zapne Trepinský jen parkovací světla.

„Tak co dělá paňáctvo?“ hlučí taxikář. Vystupuje z vozu a zavírá citlivě dvířka. „My už jsme tu s panem šéfem taky skoro dřevěný.“

„Za chvíli pojedete,“ ujišťuji ho.

Beru si Trepinského stranou. Taxikář po nás pokukuje, ale Trepinský se za minutu vrací se stejným výrazem, s jakým se od něho vzdálil.

„Nasedejte!“ vybízí ho hlasitě.

„A co ti dva páni?“ stará se taxikář.

„Hned přisednou!“

Tohle může být slyšet až do lipové aleje, a jestliže se onen „Někdo“ odvážil blíž, rozuměl všemu.

Rozhodl jsem se totiž jednat podle Karlíčkovy domněnky. Pověřivě už věřím, že ten mladík vždycky něco zasáhne, i když si zamíří jinam.

Zhasnou teď náhle i malá světla vozu. Pootvírám zadní dvířka, ale nevstupuji dovnitř. Trepinský tiše říká taxikáři: „Teď nemluvte ani slovo!“ A to nemá být slyšet ani na dva kroky. Prásknu dvířky. To má být slyšet daleko. Trepinský hlučně roztáčí startér. Zacházím zpátky do brány, hmatám po zdi a schovávám se za ni. Teď zaplála velká světla. Vůz couvá, otáčí se, světla krouží.

Trepinský se rozjíždí zpátky ku Praze.

Čekám, až kývavá záře světlometů docela zanikne. Jdu popaměti do buldočího domu. Jeho silueta je přece jen černější než noc.

Zacházím na dva kroky dovnitř. Jestliže se ještě dá napravit něco, co jsme snad pokazili svým hlučným příjezdem, napravíme to.

Na pozadí otevřených vrat mne Karlíček může rozeznávat a může beze světla přistoupit, aniž narazí o klec s loutkou. Zastaví se u mne. Je dosti moudrý, aby zbytečně nemluvil. Oslovuji ho šeptem.

„Budete hlídat v zadních dveřích. Kdyby se něco dělo, postupujte podle vlastního uvážení. Nestane-li se nic, trvá hlídka do rána. Skupina přijede až za světla.“

Vytahuji z podpažního pouzdra pistoli a vtiskuji ji Karlíčkově do ruky.

„Je nabita a natažena. Stačí odjistit. Máte na starosti vnitřek domu včetně díry ve stropě a místo kolem barelů za domem. Budu na okraji lipové aleje. *Nejsme tady*, Karlíčku! Odjeli jsme!“

„Dobře.“

Vzdaluji se. Oči si dosti dobře přivykají tmě. K bráně a ven z brány jdu bezpečně. Dále je hustší tma, ale poněkud prosvětlí, když se dostávám na prostranství, do kterého se silnička vlévá.

Držím se při jeho okraji, kde je hlubší stín. Směr vpravo, k lipové aleji, mohu volit snadno. Napínám zrak. Tiché koruny stromů jsou

ovšem tmavší než bezměsíčná obloha. Vystávají jako vlnovité mraky.

Nejtemnější noc je tam, kde jsou lípy. Rozšiřuje se tam pekelně černá skvrna od středu, který je možno skoro přesně určit. Kladu nohy opatrně, poněvadž úmyslně zacházím víc a víc stranou. Ohmatávám tmu, do níž vnikám. Z aleje bych jinak mohl být spatřen spíše sám, než abych v ní někoho spatřil.

Na chvíli se zastavuji. Ticho je tak hluboké, že zní v uších.

Plížím se dál. Konečně ohmatávám silný kmen. Málem jsem jej minul, odchýlil jsem se hodně stranou.

Teď asi by byl pravý čas k tomu, aby ten, kdo se před námi do aleje skryl, odtamtud vystoupil nebo spíše vyjel a pokusil se o únik.

Je možné, že cesta alejí nikam nevede, ale je skoro jisté, že k dopravě oběti bylo použito automobilu. Pachatele jsme podle všech známek opravdu vyrušili. Nezdá se, že by mu stačilo položit mrtvou ženu prostě za barely. Tam asi měl být hrob.

Zatím ovšem, nechci-li použít světla, jsem zastaven neproniknutelnou tmou, která teď přede mnou stojí jako černá hora, sahající až k nebi. Směr aleje mohu odhadnout jen tak, že se ohlédnou po krajkovitě vyříznutém kusu oblohy, jejíž hvězdy téměř úplně zahalují nehybné mraky. Usedám bez hluku na zem u kmene, čelem k aleji. Opírám se o strom zády. Není to zrovna pohodlné.

Nevidím nic než tmu. Sebelépe skrytý ohníček cigarety by se prozradil na dálku sta kroků. Proto si nemohu zakouřit, a to je bída.

Trvá těžké ticho. Blízké, jemné šelesty, které občas slyším, vyvolává patrně jen pohyb nočních živočichů, ale mohlo by to být i něco jiného. Proto se těžko bráním pokušení posvítit si směrem, odkud se něco ozývá. Jednou to udělat a nevidět nic, a mohl bych se klidně vrátit a hvízdát si do pochodu.

Za posledním domkem na silnici snad už nyní stojí stráž, aby mohl být zastaven každý, kdo by tudy procházel nebo projížděl.

Noc mívá strašlivě pomalu. Údy mi trnou. Měním tiše polohu, občas i povstávám. Není možné ustavičně napínat zrak do tmy. Na sítnici se pak objevují šalebné světlé body.

Vhodná doba pro toho, kdo by snad chtěl uniknout námi předpokládaným způsobem, už minula. Začínám věřit, že past zůstane prázdná. Ale musí se vydržet.

Mám dojem, že uplynula celá věčnost, než se objevují první známky šerého úsvitu. Všecko za mnou vyplouvá ze tmy téměř nepozorovatelně, jako na tajemné lodi. Jen tma pod lipami sedí, jako by nikdy neměla ustoupit.

Zaujímám stanovisko na opačné straně kmene.

Nerozeznávám ještě číselník svých hodin, když se ozve první ptačí pípnutí. Je teď poměrně chladno. Za mnou, na pozadí šednoucí už oblohy, začínají se zřetelněji rýsovat koruny stromů. Nemají dosud barvu. Nad nimi se třpytí odcházejícím svitem ještě dvě tři hvězdy.

Pak se světlo začíná plížit až ke mně. Ptáci v aleji se dávají nesměle do křiku. Slyším občas tlukot křídel a tuším pohyb listů a větviček. Lípy nevoní. Vzduch je čirý, půda bez rosy. Teprve za další půlhodinu svítá i v aleji. Kam až mohu dohlédnout, nikde nic nápadného nevidím.

Opouštím své stanoviště. Jdu pomalu alejí. Dívám se kupředu, ale mnoho pozornosti věnuji půdě. Je tvrdá, velmi nerovná a pokrytá řídkým kobercem bílých kvítků.

Objevuji místo, kde se mi kvítky zdají v úzkém pruhu, asi metr dlouhém, pomačkány nějakou vahou.

Toto opravdu není cesta. Je to „něco mezi dvěma řadami stromů“, jak řekl Karlíček. Alej, která se za noci zdála nekonečná, je sotva sto padesát kroků dlouhá. V polovině délky se zatáčí doleva, takže se zdá uzavřená.

Ústí do kraje, dostatečně již osvětleného. Tam už není tak hezky jako kolem parcely E. A. Ratha. Pohlížím do zanedbané hrbolaté plochy, porostlé nezdravě vyhlížejícími travinami a prorvané mělkými i hlubšími strouhami. Daleko vpředu jsou obděláná pole. Napravo, až na obzoru, sedí pod lehkou mlhou okraj města. Je vidět několik továrních komínů a nízké hromádky budov. Vlevo, rovněž

až skoro na obzoru, je řídké stromořadí, lemující bezpochyby silnici třetího řádu, jednu z těch, jimiž je okolí Prahy jako protkáno.

Soudím, že automobil by tudy mohl za tmy uniknout, avšak jen v tom případě, že by byl řízen někým, kdo se zde dobře vyzná.

Počítám, že se tak na dnešek v noci stalo. Od ústí aleje ani nelze namířit jinam než k silnici vlevo na obzoru. V jiných směrech by musel automobil překonávat mnohem větší terénní překážky.

Končina je celkem přehledná. Pochůzka v polokruhu nevelkého průměru stačí. V hlinité strouze, která se za deště jistě plní vodou a do níž se sype práškovitě rozmělněná zem z obou jejích nízkých holých břehů, nacházím velmi zřetelné stopy pneumatik.

Za normálních okolností by tudy jistě nikdo neprojížděl.

O něco dál stopy na ztvrdlé hlíně mizí. Je pouze znát, že váha vozu drtila hrudky. Ještě dál je strouha kamenitá, stoupá do úrovně okolní půdy a automobil tam musel pokračovat po hrbolatém drnu, posetém bělavým kamením.

Víc se namáhat nemusím. Otisky pneumatik jsou nádherné. Bývají jednou z nejcennějších stop. Zde se sice zdá, že mají standardní vzorek naší výroby, přesto však bude možno určit, jaké jsou jejich rozměry a nakolik jsou ojety. Rozchod a délku vozu bych mohl změřit ihned sám.

Vychází slunce.

Jdu rychlým krokem zpátky alejí.

Jsem spokojen, i když se nesplnil Karlíčkův předpoklad, že pachatele dopadneme na místě.

Trepinský vyřídil svou věc dobře. Na prostranství před sjezdem k bráně stojí už tři vozy. Dva osobní a jeden pro přepravu mrtvých. Jsou tu kromě Trepinského i Loubal, nadporučík Skála a dvě pohotovostní skupiny s lékařem. Ty už jsou v plné práci.

Karlíček mi vrací nepoužitou zbraň. Nemá co hlásit. Je bledý a unavený. Včerejší večere jemu ani mně do této chvíle nevystačila. A ti, co přijeli, mají s sebou všechno možné, jenom ne něco k občerstvení. Mám hlavně žízeň. Karlíček rovněž. Cigarete neodolám, ale nechutná mi, zanechává v ústech hořko.

Nadporučík Skála volí dva členy své skupiny, kteří důkladně prozkoumají stopy pneumatik. Nasedají do jednoho z vozů. S řidičem, se Skálou, se mnou a s Karlíčkem by byl šestisedadlový automobil plně obsazen, ale Karlíček vrtí hlavou, že nepojede. Nemusí to vidět. Je asi zklamán, že průjezd alejí je možný. Říká:

„Mohli jsme se sice včera večer do aleje rozjet, ale než bychom na vůz narazili, ztratil by se nám jeho řidič ve tmě. Takhle jsme přece jen měli naději, že nám padne do náruče i s automobilem. Zkrátka a dobře, buď tam byl, nebo nebyl. Za pokus to stálo.“

Nikdo Karlíčka nenutí, aby jel s námi. Karlíček se ubírá do dvora. Kdo ví, nechce-li tam najít něco podobného, jako byly dvě šroubové matky na kilometru 286.

My vyjíždíme. Vůz v aleji se kývá na všechny strany, jako by to byla zkušební trat, na které má ukázat, co vydrží. Projíždíme pomalu a já pak dávám zastavit v místě, které se mi zdá nejpráhodnější.

Vystupujeme. Kde by se tady vzal v minulé noci automobilista s jiným úmyslem než s tím, z něhož jej podezříváme?

Skála říká:

„Otisky jsou čerstvé. Musíme si pospíšet, než nám je rozfouká vítr nebo než přijde déšť.“

Rozhlížím se po nebi. Příliš čistý východ slunce obyčejně nevěští nejlepší počasí.

Dva muži se dávají do práce. Skála vytahuje z pouzdra mapu.

„Není nejnovější,“ povídá. „Pochází z první republiky, ale mnoho se tu nezměnilo. Dal jsem ji vyhledat ve starých policejních archivech, neměli jsme v noci tak dalece nic na práci.“

Téměř ve středu mapy velikého měřítka je zakreslen půdorys Rathovy vily s označením: „Továrna Rath“. Silnice, kterou vidíme vlevo, je při okraji mapy. Šipky a nápisy poučují, odkud a kam vede.

„Obsadili jsme ji na dvou místech,“ říká Skála, „ale podle všeho pozdě.“

„Hlídky odvoláme,“ povídám.

Vracím se alej sám, pěšky. Konstatuji, že je to pohodlnější a jen o málo pomalejší.

Práce na parcele pokračují.

„Někdo povolaný se musí vyslovit,“ zastavuji si Loubala, „co znamená to zařízení uvnitř domu.“

„Snímkař říkal,“ praví Loubal, „že asi běží o plastickou fotografii. O sochařskou podobenku, vyráběnou mechanickou cestou. Byli jsme v patře domu. Je tam jakási laboratoř, kde se zpracovávají filmové pásy. Mohou se promítat zvláštním strojem na desku, spojenou s nějakým složitým rýsovacím mechanismem. Snímkař prý by si troufal spustit to pokusně nahoře i dole.“

„Ať nedělá příliš moudrého a počká na odborníky,“ povídám.

Loubal by se nedivil, kdyby byl našel v buldočím domě spící blanické rytíře.

Oprýskaná růžová vila byla zamčena. Nyní je násilím otevřena. Vnitřek je bez nábytku. Ze všeho tam zůstalo jen velké předsínové zrcadlo, připevněné na zdi. Je vystaveno nepřízni počasí, poněvadž rozbitá okna předsíně jsou obrácena k západu. Na dlaždicích je naváto staré listí.

Jdu se podívat do patra buldočího domu. Tam jsou malá okénka zatemněna. Zdola od elektrárničky sem vedou kabely. Vidím zde vybavení, o kterém mluvil Loubal, ale je tu také neobvykle velká a speciálně konstruovaná lupénková pilka, poháněná elektromotorem a říditelná soustavou pák. Na rozměrném stole stojí několik bust, sestavených slepováním profilových destiček, papírových nebo z tenkých překližek. Celkový výsledek není technicky dobrým skulpturálním dílem. Rozeznávám například kopii loutky s uraženým nosem, ale je znatelně sesutá ke straně. Má také barvy, dosti slušně odpovídající modelu, ale s rozostřenými hranicemi ve svislém směru, takže ústa vypadají spíše jako hřeben.

Na několika dalších stolech jsou rozloženy jiné práce. Prohlížím proti světlu baterky filmový pásek, natočený na cívce. Vidím na něm spojitě světlé čáry, lehce barevné, na černém pozadí.

Mnoho se s tím nezdržuji.

Odcházím k vozu, který má odvézt mě a Karlíčka a vrátit se pak s několika odborníky, jichž je tu třeba.

Vůz pro dopravu mrtvých se svým nákladem právě odjíždí.

Mluvím s lékařem.

„Smrt nastala ochrnutím nervů,“ říká mi. „Ještě dnes budeme o tom vědět víc. Narkotik, která to mohou způsobit, je celá řada.“

Obracím se k Trepinskému.

„Musíme najít odpověď na otázku,“ pravím, „jak mohl Roman Halík užívat těchto míst ke svým účelům. Kdo to je – nebo byl – E. A. Rath a tak dále.“

To je zatím všecko. Nadále bych tu prodléval celkem zbytečně. Pátrání je v dobrých rukou. Žádná maličkost nemůže ujít.

Na zadním sedadle vozu, který mne má odvézt, spočívá v hlubokém spánku Karlíček, jako by tím chtěl dokázat, že v noci na stráži nezamhouřil oko. Hlavu má opřenu v rohu vozu a nohy šikmo nataženy na druhou stranu.

Přisedám k řidiči. Dvířka nelze zavřít bez hluku, ani motor nelze spustit tiše. Ale Karlíčka z dětsky pevného spánku neruší.

Na obloze, už jasně modré, plují velká bílá oblaka. Řidič jede silničkou jako čert.

Karlíček se probouzí až ve vnitřní Praze, a to proto, že se pohybem vozu setřásl do polohy, která mu musí být i v nejhlubším spánku podezřelá.

Slyším ho odchrchlat a otáčím se po něm. Karlíček se narovnává, mnoho mžiká a pak náhle vybuchne, jako by nevěřil vlastním brýlím.

„Kde jsem? Kam mě vezete?“

„Půjdete se vyspat,“ odpovídám.

„Vyspat? Nemůžu! Měl jsem živý sen. Musím hned zpátky!“

„Kam?“

„Do toho zakletého mlýna nebo co je to.“

„Proč?“

„Zastavte, prosím vás!“

Řidič zajíždí na můj pokyn k chodníku. Stojíme. Je to na místě, kde je zastavení zakázáno, ale my si to můžeme dovolit.

„Co je s vámi?“ ptám se.

Karlíček je nápadně neklidný.

„Chci zpátky! Pojede tam někdo? Já přece patřím ke skupině nadporučíka Skály!“

Má asi nějaký nápad, který mu samozřejmě přinesl jeho způsob myšlení, a nechce jej prozradit. Nevadí, že ho dostal ve spánku. Jeho detektivní metody to připouštějí. Ale zdá se, že mne svou příslušností ke Skáloví vzdorovitě provokuje.

„Jak to vypadá, Karlíčku,“ povídám, „byl jste ve spánku unesen. To se dá napravit. Tento vůz naloží speciální komisi. Vy se k ní už nevejdete, ale přidělím vám jiný, musíte-li tam opravdu být.“

„Myslím, že musím,“ praví Karlíček jaksí omluvně. „Kdyby se to nedalo zařídit, šel bych pěšky.“

„To nemusíte. Zajdeme ke mně do kanceláře. Dáme si přinést bohatou přesnídávku a velkou konev čaje, který si budete moci zředit podle libosti. Až se občerstvíte, pojedete, kam chcete. Spokojen?“

Karlíček vděčně souhlasí. Zatímco se vůz dává opět do pohybu, říká už docela umírněně:

„Přece mě znáte, soudruhu kapitáne. Já ten objev nechci monopolizovat pro naši skupinu, nebo dokonce jen pro sebe. On to také nemusí být objev, nýbrž hloupost. Proto bych to zatím raději nezveřejňoval.“

Obracím se na předním sedadle opět dopředu a dívám se mlčky na cestu.

Nejedeme pak už dlouho, ale u cíle nám Karlíček už zase tvrdě spí.

Já sám potřebu spánku zatím necítím. Slunce svítí příliš vesele a je příliš teplo. A hlavně by asi nedaly pokoj nervy. Byl by to neodpustitelný hřích, něco teď zaspát.

Karlíček leze z vozu ospale. Teprve když si narazí temeno o hranu střechy, je to s ním lepší.

Vůz zůstává na místě. Počká na jízdní příkaz.

Z vrátnice nám obstarají přesnídávku. Karlíček, který se plouží za mnou, začíná mít zájem, když slyší můj neskromný jídelní diktát.

Konečně zasedáme v mé kanceláři. Beru telefon. Svolávám některé členy štábu C-L.

Kolik je hodin?

Sedm čtyřicet šest.

Utíká to. Od chvíle, kdy jsem vykročil dále do lipové aleje, uplynuly asi čtyři hodiny.

Přesnídávku ještě nemáme, ale úkoly už přiděluji.

„Vy dojedete pro Alenu Vlachovou. Musím s ní mluvit co nejdřív. Počkejte před obchodem, nebudou-li mít ještě otevřeno. Doma byste ji už asi nezastihl.“

Muže, který to má obstarat, Alenka zná. Dělal jí kavalíra, když měla poznat v paní Trojanové zákaznici bižuterie. Tentokrát jí ovšem nebude objednávat koktejly a zmrzlinu.

Dodávám: „Poptejte se na místě po bydlišti druhé prodavačky, Jitky Šerákové. Budou je tam asi znát. Ale stejně potřebuji výpis z jejího přihlašovacího lístku.“

Další příkazy se týkají důstojníků technické a laboratorní služby, kteří mají posoudit Halíkovo zařízení v buldočím domě.

Musíme se také dovědět všechno o firmě E. A. Rath a o jejím opuštěném pozemku, kde si Roman Halík počínal jako doma.

Vůz pro Karlíčka je zajištěn a bohatou přesnídávku máme již před sebou. Karlíček do sebe lije spousty bledého čaje. Je trochu nervózní, nebo snad nedočkavý. Nejlí mnohdy.

Pro mne je tu ovšem i černá káva. Ale s nasyceným žaludkem jsem tak zlenivěl, že ani její vzpružující síla mnoho neznamená. Je to přece jen už druhá probdělá noc.

Když konečně vstupuje usměvavá Alenka z bižuterie, svěží a nalíčená jako panenka, s očima rozsvícenýma zájmem, vím, že nemohu jednat mdle. Ke kávě a cigaretě se musí přidružit síla vůle.

Karlíček se poroučí. Byl to on, kdo v mrtvé ženě za buldočím domem poznal Alenčinu bývalou kolegyni, ale teď ho to nezajímá.

„Ten pán u nás také byl,“ ukazuje na něj Alenka.

Nemá-li jiné dobré vlastnosti, je aspoň všímavá a pamatuje si.

Adresu Jitky Šerákové zná.

„Bydlí u rodičů. Ale tu paní, co jste mi ukazovali, zaručeně nikdy v obchodě neviděla. To byste se zbytečně namáhali.“

Vrtí se tak roztomile, že bych ji nejraději něčím usadil. Vůli mohu napnout, ale unavené oči by chtěly mít před sebou klid. „Nejde o tu paní, kterou jsme vám označili,“ povídám.

„Tak?“ diví se Alenka. „To mě překvapuje. A oč tedy jde, smím-li prosit?“

Zrovna hoří usmívavou zvědavostí.

„Jde o člověka,“ pravím, „s nímž navázala Jitka známost a kterého jste s ní jednou viděla v automobilu.“

„Ach ten!“ vzdechne Alenka. „Některá ženská má štěstí. Nebo něco proved’?“

„Slečno,“ napomínám ji přátelsky, „vy se pořád ptáte, místo abyste odpovídala. Znáte toho člověka?“

„Já vím, že sloužím dobré věci,“ praví ona rovněž přátelsky. „Ovšemže ho znám. Párkrát byl u nás v obchodě. Není zrovna velký, spíš prostřední – má takovou šťastnou figuru na kupování šatů v konfekci. Moc se nestrojí, ale sebevědomý je dost. Taky už není mladý, ale pořád ještě slušný brunet, za kterého nemusí být mladému děvčeti na ulici hanba. A když sedí ve vlastním autu, snadno by se mu odpustilo i víc těch nedostatků.“

Pozoruji, že to Alenka dosti bystře potrefuje.

„Kdo je to?“ ptám se.

„Kdo?“ krčí ramínky. „To nevím. Někdo, kdo umí vydělat peníze. On se nám nepředstavoval. Vůbec moc nemluvil. Je to takový zamračenec. Naše vedoucí si často lidi plete, a pokaždé, když přišel, zeptala se ho, co si přeje. On klidně zabručel, že hledá slečnu Jitku, nebo neodpověděl vůbec. Jitka o něm nikdy nic neříkala, když jsme se jí ptaly. Potom měla takovou absenci, že musela pryč. Nakonec z toho byla hádka. Řekla, že si za pár korun měsíčně nebude ničit mládí mezi šňůrami korálků. Byla to tenkrát pořádná

ostuda. Musela jsem zamknout vchod a vyvěsit cedulku, že máme inventuru. Pro mne to byla celkem zábava, jak si nadávaly.“

Alenka určitě nemá ráda fádní život. Teď je rozpovídaná a nebude asi k zastavení, dokud látku nevyčerpá.

„Vedoucí jí hrozila,“ říká dále, „aby se neodvážila přijít s prosíkem zpátky, až se tomu šmelináři přejí. Jitka se jen smála, ale vztekla. Povídala, že ho má pevně v hrsti.“

„Jak že to řekla?“

„Co? Že ho má pevně v hrsti – prý si to taková ubrožovaná a unáramkovaná panovnice nad falešnými perlami ani nedovede představit. Ta že jen točí klikou od pokladny a ani neví, co v ní kolikrát má. Potom Jitka šla, pustila jsem ji ven, ale tu cedulku, že je inventura, jsem tam nechala, protože vedoucí ještě chvíli soptila.“

Bližší zprávy o Jitčině milenci, nebo dokonce jeho totožnost z Alenky tedy nedostanu.

„Copak ona Jitka hloupá není,“ pokračuje Alenka. „Trochu jí musím závidět, já se tak nevyznám. Kdo ví, jestli se k tomu člověku nepřestěhovala. Nebo jestli už není vdaná. Ale to by nám poslala oznámení, aby paní vedoucí pukla. Doma ráda nebyla, to vím. Má nevlastního otce. Její matka se rozvedla, když jí bylo asi jedenáct let. Nebo patnáct, už nevím. Buď tedy bude u toho člověka, nebo u rodičů – oni vám povědí, jak to teď vypadá.“

Ptám se: „Ten automobil, ve kterém jste ji viděla, se vám líbil?“

Alenka ohrnuje světle nalíčený ret.

„Abych upřímně řekla, moc ne. Já mám radši ameriky. Tohle se sice taky blejská, ale ten švih to nemá.“

„Jaká je to značka?“

„To nevím. Ale má to černý lak.“

„Číslo jste si náhodou nevšimla?“

„Náhodou ne. Ale vpředu na chladiči jsou dva velké stříbrné šípy nad sebou, špičkou nahoru.“

Chápu se tužky a papíru a kreslím typický tvar masky citroenu.

„Asi tak?“ ukazuji.

Alenka pohlíží na mne i na kresbu s údivem.

„Zrovna tak!“ potvrzuje. „Vy ten vůz znáte?“

„Chci se s ním seznámit,“ povídám. „Popište mi ho ještě trochu, můžete?“

Alenka se zamýšlí. „Nejhorší na něm je,“ povídá konečně, „že sedí břichem při zemi jako žába. Jezdí to asi dost mocně, ale žádná velká reprezentace to není.“

Alenka je přerušena vstupem praporčíka, který mi předkládá výpis dat, týkajících se Jitky Šerákové. Praporčíka nechám hned zase odejít. Svěřuji mu narychlo napsané sdělení, že hledaný vůz je pravděpodobně černá citroenka.

„Ihned předejte!“ propouštím ho.

Pak vstávám od stolu a podávám Alence ruku na rozloučenou dřív, než se rozjede znovu. Alenka vypadá tak, jako by se chtěla zeptat, co tady ten uniformovaný chtěl.

„Byla jste velice laskavá,“ povídám a tvářím se, že na mne udělala dobrý dojem. „Přihlaste se dole ve vrátnici. Zavolám tam. Odvezou vás autem.“

„Dobře,“ pokývne Alenka, „ale já nespíchám, vždyť se vracím do práce. Kdyby se u nás Jitka stavěla, já se jí po tom jejím brunetovi zeptám. A hned bych vám dala zprávu, ano?“

„Vyšla byste nám vstříc,“ pravím vděčně.

Konečně jsem sám. Prohlížím předložené listiny. Vysvítá z nich, že Jan a Jiřina Winertovi, u nichž je Jitka Šeráková hlášena, jsou v celodenním zaměstnání. Rád bych mluvil s oběma najednou, a to u nich doma v bytě. To je možné až k večeru. Předem je upozorňovat nechci. Nějak už je zastihnu.

Potřeboval bych si odpočinout. Mám k tomu příležitost. Zbytečným bděním ničemu nepomohu. Jediné, co by už mohlo být hotovo, je pitva nešťastné Jitky.

Volám prosekturu. Aby se předešlo zvědavosti nepovolaných, uskutečňuje se spojení jenom na tajná čísla.

„Nález vám doručíme za chvíli,“ telefonují mi. „Příčinou smrti je ochrnutí nervového systému narkotickým jedem, vypitým

bezpochyby v alkoholizovaném nápoji. Byl zjištěn koniin a některé jiné látky, obsažené ve vodním bolehlavu. *Cicuta virosa*.”

Hledám v seznamu narkotik, za která Roman Halík osobně v ústavu ručil. Vzpomínám si dobře. *Cicuta virosa* je mezi nimi. Roman Halík to tedy obstaral. Od něho nepochybně pocházela i tetanová kultura, která usmrtila Josefa Trojana. Náš aparát pracuje spolehlivě. Rozhoduji se, že půjdu domů a trochu se vyspím.

Vtom však vchází Trepinský, který by měl být na Rathově parcele.

„Přijel jsem pro vás,“ praví s tím svým nic neříkajícím výrazem. „Člen pohotovostní skupiny nadporučíka Skály soudruh Karlíček zjistil, že nástěnné zrcadlo ve vile jsou vlastně tajné dveře do podzemní místnosti.“

Jestliže stojí za to, abych při tom osobně byl, má Karlíčkův objev nějaký význam pro naši věc. Trepinský mi to také hned potvrzuje.

„Našli jsme kufr,“ hlásí, „který má rozměry přesně odpovídající stopě v prachu na skříni v bytě Josefa Trojana.“

Tak?

To si tedy nepůjdu domů odpočinout!

Trepinský sedí za volantem jako socha z dílny Romana Halíka, ale veze mne tak nebezpečnou rychlostí, že by měl vypadat divoce.

On ten kufr totiž...

Na Rathově parcele je pořád ještě živo, až na malou výjimku. Na zadním sedadle parkujícího vozu tvrdě spí Karlíček.

„Raději ho nechme,“ potřásá hlavou nadporučík Skála. „Já začínám o duševním zdraví toho jinocha pochybovat. To není kriminalista, to je pravnuke doktora Fausta. Jednou si od něho ty brejličky vypůjčím. Možná, že mu je ďábel nějak polarizoval.“

Skála přivírá dvířka vozu hodně nešetrně. Ale Karlíčka by asi neprobudil ani tritolhexogen. Možná, že to ten šibal dělá schválně.

Jdeme do vilky. Zrcadlo v chodbě teď není na stěně, nýbrž je vysunuto na půldruhého metru před ní. Ve stěně zeje obdélníkový otvor, vyztužený zazděným kovovým rámem, do něhož zřejmě může zapadnout deska, na níž je zrcadlo přišroubováno. Zrcadlo je ovšem o něco větší než otvor, přečnívá jej a při zasunutí jej dokonale maskuje.

Ke každému ze čtyř rohů zrcadlové desky je přimontován konec roztažitelného nůžkového můstku. Druhé konce můstku jsou upevněny za otvorem. Je to prostě stažitelné a roztažitelné jako harmonika.

Skála zatlačuje zrcadlo, držené čtyřmi můstky v poloze stále rovnoběžně se zdí. Jde to docela snadno. Můstky se nakrčují, až zrcadlo přilne se zaklapnutím ke stěně.

Dostává to ihned zcela nenápadný vzhled. Čtyři rohové šroubky, přidržující zrcadlo, jsou obvyklým způsobem kryty kovovými čepičkami.

„Karlíček si všiml,“ ukazuje Skála, „že dvě hořejší čepičky nejsou tak zašlé jako dvě dolejší, a že se jich tedy někdo v poslední době dotýkal. Na jeho návrh jsme se pokusili sejmout z nich otisky prstů.“

„Byly tam nějaké?“

Skála pokyvuje.

„Byly. Po zapráškování se objevily docela zřetelně.“

Dvě dolejší čepičky nesou tak silnou patinu, že jsou temně šedivé.

„Potom je všelijak pokoušel,“ praví Skála. „Když je stiskl, povolily tlaku, bylo slyšet, že něco vypjaly, ale s dveřmi jsme nijak nehnuli. Neotvíraly se ani se nesklápěly. Teprve když jsem čepičky zamáčkł oběma palci a ostatními prsty jsem současně zrcadlo povytahoval, povolilo poměrně lehce.“

Skála odtahuje zrcadlo kolmo od stěny způsobem, který právě vylíčil. Za zrcadlem jsou západky, přidržované pružinami. Stisknutím čepiček se zdvíhají a uvolňují uzavření.

Zevnitř, uprostřed desky, je přišroubováno držadlo. Kdo vejde, může zrcadlo za sebou prostě přitáhnout. Západky sklapnou přes ozuby a je zavřeno. Z vnitřní strany pak je snadné západky zdvihnout, chce-li se vyjít ven.

Zařízení není nové. Proti přesnému strojírenství a jemné mechanice v buldočím domě zdá se tato práce spíše kovářská.

„Srovnali jste otisky s Halíkovými daktylogramy?“ ptám se.

„Ještě ne. Ale už na první pohled jsou jiné. Stanový vzor. Rozumí se, že je srovnáme se všemi, které by mohly přijít v úvahu, například s Trojanovými.“

Abych mohl vstoupit do otvoru, musím překročit dolní nůžkový nosič a dát pozor, abych nenarazil hlavou o horní. Skála zapíná silnou baterkovou svítilnu.

Za otvorem je malá, cihlami dlážděná plošina. Pod ní vedou dolů cihlové olámané schody.

Sestupujeme po nich.

„Karlíček nejdříve říkal,“ praví Skála, „že vilka přece musí být podsklepena a že tady žádný vchod do sklepa není – ani zvenčí, ani zevnitř. Proto se pozastavil nad tím zrcadlem.“

„To je to jeho faustovství,“ pokyvují. „Dábel ho obdařil v automobilu snem, to je to celé. Až uplyne smluvní lhůta, odnese ho podobnou dírou, jenže ta bude ve stropě.“

Stupňů, vedoucích dolů, je deset. Pak stojíme na udusané hlinité podlaze, která se zdá trochu rozblácená, nebo aspoň měkká.

Je to prostě větší sklep bez okénka, či spíše se zazděným okénkem v protější zdi až u stropu. Vzduch je prosycen nepříjemným vlhkem, které se sem asi stahuje shora od zarostlých ploch půdy. Spodní vody stékají pod sklepem k údolí a vzlínají spárami mezi kvádry. Holé stěny sklepa jsou pokryty mokrým, mechovitým slizem, který se ve světle baterky leskne.

Někde jsou stěny polepeny papírem nebo i tapetami, pokreslenými mračnovitě mokrem. V zadním rohu, nad třemi železnými lůžky, visí dva kroutící se koberce. Na lůžkách leží špinavé matrace a několik pomačkaných, rozpadávajících se pokrývek. Větší starý koberec leží uprostřed na zemi. Nad ním je zavěšena stahovací elektrická lampa a vedle ní petrolejová lampa. Stranou na koberci stojí obyčejný kuchyňský stůl. Pět židlí, z nichž jedna je překocena, budí svým nepořádným sestavením dojem, že z nich sedící lidé rychle vstali a někam utekli. U zdi je přistavena stará skříň, vedle ní police s nějakým nádobím.

Některé z předmětů by jistě neprošly vchodem, omezeným čtyřmi nůžkovými nosiči. Byly sem tedy dopraveny před instalací tajných dveří.

V tomto sklepe, jakž takž upraveném k obývání a podle všeho používaném kdysi jako úkrytu, těžko lze dýchat plísňovitý pach.

S historií doupěte seznámíme se snad později. Prozatím mne zajímá pouze zavřený kufr, ležící na stole.

Přistupuji a ve světle Skálový baterky kufr otvírám.

Uvnitř není nic jiného než hromádka malých klíčů.

Některé jsou ploché, některé trubkovité.

„Je jich přesně padesát,“ praví Skála. „Pokud jsme si zatím mohli všimnout, patří každý z nich k jinému zámečku.“

„A tohle že by sem stěhoval od Trojanů člověk s neznámým daktylogramem?“

Skála krčí rameny.

Klíčky jsou zcela jednoduché. Zloděj, který by chtěl otevřít paklíčem zámek, uzavřený některým z těchto klíčků, neměl by velkou práci.

Jsou očíslovány. Ploché mají dvojciferná i tříciferná čísla vyražená na kulaté hlavě, k ostatním jsou připojeny očíslované mosazné štítky kovovými kroužky.

„Je to jako sbírka klíčků od nějakých kabin nebo skříněk,“ praví Skála. „Na plovárně, v parních lázních, ve cvičebnách... Ale tam všude se užívá cylindrových zámků. Těmhle bych šaty s peněženkou nesvěřil.“

Nakonec usuzujeme, že to mohou být klíčky od poštovních schránek poste restante.

„Přesvědčím se hned, je-li to pravda,“ povídám.

Skála na to reaguje upřímným zaklením.

„Jsem zvědav, co vás ještě v tomhle případě potká! Já bych tyhle klíčky klidně nestrávil.“

Žádám ho, aby bližší pozornost všemu ostatnímu ve sklepní místnosti věnoval sám.

Na Rathově parcele zůstane několikačlenná ozbrojená hlídka, která zaujme takové postavení, aby svou přítomností neodradila nikoho, kdo by se snad k parcele přiblížil, nýbrž bude hledět, aby ho náhlým výpadem zadržela. Provedení svěřuji Loubalovi.

Karlíček spí.

Trepinský mě veze ku Praze závodním tempem, až to v kufru chrastí.

Držím se zatím tří předpokladů. Za prvé, že klíčky skutečně patří ke schránkám poste restante, a ne k něčemu jinému. Za druhé, že všech padesát schránek není v jediném poštovním úřadě, ale že trojciferné číslo na jednom z klíčků, vyšší než sedm set, může být jen

na hlavní poště, poněvadž tam mají přihrádek jistě nejvíc. A za třetí, že v nich najdu to, co očekávám, protože z nějakého důvodu bylo asi prakticky využito pořekadla o tmě pod svícnem.

Nenajdeme-li přihrádky v Praze, budeme hledat jinde. Ale je to patrně pražská záležitost.

Uvidíme.

Trepinský zastavuje před hlavní poštou. Vystupuji s kufrem v ruce a prodírám se s ním do dvorany. Musím ji celou projít, než stanu u přepážky, kde podle nápisu slibují podat informace o zamykatelných přihrádkách. Pokládám kufr do okénka, nahýbám se přes něj a pokouším se přivábit úřednici, která opodál u stolu něco sčítá.

„Dejte si ten kufr dolů,“ napomíná mě, když se konečně přiblíží.

Kufr nechávám tak, jak jsem jej položil, a představuji se svým průkazem. Úřednici to hodně překvapí, poněvadž za odřeným kufrem čekala asi všechno možné, jenom ne kapitána státní bezpečnosti. Když kufr pootočím o devadesát stupňů a otevřu jej, aby do něho viděla, třesťá údivem oči.

„Co to má být?“ vyrazí.

„Poznáváte klíčky od schránek poste restante?“ povídám.

Vzhlédne ke mně se silnou nedůvěrou.

„To že jsou...“

Konstatuji zajímavou skutečnost. Ona nikdy v životě klíček od zamykatelné přihrádky neviděla. A najednou jich má před sebou padesát. Připouští, že snad jsou od poste restante, ale jen proto, že to tvrdím. Já ovšem nic netvrdím, nýbrž naopak bych to chtěl mít potvrzeno.

„U mne se můžete přihlásit jako zájemce o přidělení schránky, ale...“

To nemám v úmyslu, a tak mě úřednice posílá do ulice za rohem, kde prý uzamykatelné přihrádky jsou.

Sklapnu víko kufru, vyslovím díky za informaci a odcházím. Před poštou se dávám vpravo, zahýbám za roh a čtu nápisy, jimiž jsou označeny jednotlivé vchody. Vstupuji posléze do starší budovy,

stoupám do prvního patra a dostávám se do velikého sálu, z něhož však blízko za vchodem zbývá jen malinké náměstíčko. Ostatek je rozdělen do chodbiček, jejichž stěny tvoří samé přihrádky.

Je jich tu na sta.

Jsem-li s padesátkou klíčků tam, kde mám být, ještě nevím. Ale moje nedočkavost, abych už měl jistotu, roste. Stavím kufr na odkládací pult, otvírám jej a hledám v něm klíček s trojciferným číslem. Na žádné jiné pražské poště přece nemůže být sedm set schránek. Zde, na dolejších truhlíkovitých přihrádkách, vidím i čísla čtyřciferná.

Vedle mne se kdosi probírá vyzvednutou poštou, ale nechává toho a s úžasem sleduje mé počínání. Jako nájemce přihrádky, za něhož musím být pokládán, nebudím asi se svými padesáti klíčky v kufru dojem normálního občana.

Nacházím posléze klíček s číslem 632. Ten s číslem nad 700 je tam někde také, ale doufám, že mi tenhle stačí.

Frekvence je zde minimální. Chodba, kudy kráčím s klíčkem v jedné ruce a s kufrem v druhé, je prázdná. Za přihrádkami je třídírna. Pracuje se tam bez hluku, v lehkém pachu starého papíru a dřeva.

Čísla na schránkách jsou přehledně seřazena, takže nebloudím dlouho.

Schránka 632 je umístěna při podlaze v dlouhé řadě jiných, bratrsky stejných skříněk s většími dřevěnými dvířky. Snad k tomu přispívá jakési pietní ticho, ale opravdu by se člověk nedivil, kdyby v každé z nich byla uložena popelnice z krematoria.

Odkládám tiše kufr – nevím proč zrovna tiše, asi přece jenom cítím napětí, splní-li se předpoklad, nebo nesplní – a strkám klíček do otvoru.

Zjišťuji, že se hodí.

Ať tam něco najdu, nebo ne, o schránce tohoto čísla zde musejí mít zápis.

Otvírám dvířka. Chodba je šerá. Proto se ze schránky vylije jako z okénka trochu světla. Na zadní straně je plně otevřena.

Ve schránce leží větší modrá obálka. Sahám pro ni a mám pocit, že bych se měl divit, proč mi v tom nikdo nebrání. Obálka je pečlivě zalepena. Je téměř tři centimetry silná, obsahuje větší množství nějakých papírů. Nese výrazné písmo, modrou tužkou nakreslené: Hlavní pošta, poste restante 632. Cirkus Humboldt. Reklamní letáčky.

Není oznámkována ani orazítkována. Pravděpodobně tedy nebyla vsunuta do přihrádky zezadu. Schoval si ji tam někdo vsunutím zpředu, otevřev si klíčkem, který mám nyní v ruce já. A poštovní zaměstnanci ji tam ovšem nechávají klidně ležet.

I kdyby teď přímo viděli, že ji беру, vůbec by je to nezajímalo.

Rozřezávám obálku opatrně nožem. Stále ještě jsem v chodbě sám.

Proto mohu s klidem i počítat.

Obálka obsahuje jedno sto kusů tisícovek neplatné série C-L.

A já mám těch klíčků ještě devětačtyřicet!

Připomínám si s hlubokým vděkem Karlíčka. Kdepak Faustův pravnuček! Anděl, který mi byl seslán a kterého jsem já nešťastník vyšťval na školení.

Padesát schránek násobeno jedním stem tisícovek dává pět tisíc tisícovek, to jest pět milionů korun. Budínský odhadl, že je v oběhu asi o čtyři miliony víc, to je dohromady devět milionů. Dejme tomu, že tisíc tisícovek C-L se chystá teprve někde na startu do peněžního koloběhu. To by bylo celkem deset milionů. Deset bylo spáleno pro reklamu na kilometru 297.3. Tenhle výpočet není špatný, myslím.

Zamykám přihrádku. Obálka putuje do mé náprsní kapsy. Beru kufr a jdu chodbou zpátky na „náměstíčko“, kde jsou dveře s nevlnným nápisem: NEVSTUPOVAT! ŘEDITELSTVÍ.

Tam bez rozpaků vejdu, a k tomu poněkud hlučně, protože při otvírání jsem do nich náhodou vrazil kufrem.

„Co je?“ promluví na mne přísně skuhravým hlasem letitý ouřada, který se mi zdá omšelejší než všechny přihrádkové chodbičky kolem dokola. Za každým uchem má tužku, v ruce namáčecí pero, jakési archy na stole před sebou, brýle až na špičce nosu, černé pracovní rukávy na loktech a bílou košili s připjatým škrobeným límcem, který mu nechává po stranách vyhlédát holý krk a vpředu motýlkovou kravatu, kose nastrčenou na knoflíčku.

Toho muzeálního úředníka byste tam dnes marně hledali, já nevím, kam přišel.

Škaredí se na mne, i když mu dávám nahlédnout do svého průkazu. Měří si mne přes brýle od hlavy k patě včetně kufru a pak nevlnně zavrčí: „Policie? Tady nemáte co dělat. U nás je všechno v pořádku.“

„Co vás napadá!“ povídám.

V pozadí jsou další dveře s nápisem ŘEDITEL. Ouřada říká, že tam nemůžu vyrušovat, ale když na mně vidí, že by hrozil marně,

vstane od stolu a šourá se k těm dveřím. Vypadá přitom tak, jako by pořád ještě seděl. Vezme za kliku, otevře a praví:

„Tak jděte!“

Vrací se na své místo.

V zadní místnosti sedí za nemoderním psacím stolem rozumně vyhlížející muž. U jiného stolu pracuje asi čtyřicetiletá žena. Nechápu, proč tady mají zavřená okna. Doufám, že si pan ředitel prosadí, aby mu je alespoň do Vánoc umyli. Ne-li, měl by se do toho pustit sám.

Svůj průkaz mám dosud v ruce a kufr ovšem rovněž. „Potřebuji znát nájemce schránky číslo 632,“ povídám.

Ředitel je ochotný člověk. „Slečno, šest set třicet dva!“

Slečna odněkud tahá dlouhou kartotéku a já se zatím ptám: „Vyžadujete od nájemce předložení občanského průkazu?“

„Ovšem, ale zde ne.“ Ředitel natahuje ruku směrem k slečně, která je k němu otočená zády a pořád ještě hledá. „Objednávka se vyřizuje...“

Ale to já už jsem slyšel, kde se vyřizuje, a беру od slečny tuhý listek, sepjatý sponkou s dvěma listinami.

Podle tohoto zápisu je nájemcem schránky č. 632 Roman Halík. Nájem byl uskutečněn čtrnáctého tohoto měsíce, tedy den před smrtí Josefa Trojana.

Zajímavé!

Žádám o dovolení, abych směl použít telefonu.

Objednávám sem urychleně dva důstojníky. Ředitel a jeho slečna začínají žasnout. Ředitel nesměle podotýká:

„To vypadá jako nějaký poplach. Můžeme-li být nápomocni...“ Otvírám už zase kufr a ukazuji devětačtyřicet klíčků. Slečně to vyrazí lehký výkřik a pan ředitel se dívá do kufru jako na fata morganu.

Brzy se vzpomátuje, energicky polkne, vezme z kufru do hrsti pět klíčků, vyloží je na stůl a pevným hlasem káže:

„Slečno, poznamenejte si! Šedesát, patnáct, devadesát sedm jedno sto tři a dvě. Přineste duplikáty!“

Slečna je na svých čtyřicet let hbitá. Projíždí dveřmi jako užovka. Pan ředitel stojí vzpřímen a skráně mu rudnou vzrušením. Pak spustí ramena a začne netrpělivě přecházet. Já klidně sedím. Nevím, proč bych začínal nějaký rozhovor. Ostatně slečna není pryč dlouho. Přináší pět klíčků. Pan ředitel se jich chápe a já dávám pozor, aby se to nepopletlo. Čtyři klíčky jsou zaručeně jiné. Pouze číslo 103 souhlasí. Ale musím se o tom přesvědčit.

Vycházíme s ředitelem do chodbiček. Kufr nesu s sebou. Ředitel natahuje dlouhé nohy v rychlé chůzi, takže jsme u schránky č. 103 překvapivě brzy. Můj klíček z kufru ji snadno otvírá. Vyjímám ze schránky podobnou obálku, jakou jsem našel ve schránce 632, jenže o něco slabší. Je na ní napsáno, že obsahuje nátlisky estrádního programu.

Další ponechávám těm, které jsem přivolal. Jsou už jistě na cestě.

Vracíme se do kanceláře, kde po nás ouřada s klotovými rukávy vyvrací švestičkové oči, protože je vyrušován z práce. Zjišťujeme, že schránku najal Josef Trojan, a to rovněž čtrnáctého, tedy den před svou smrtí.

Raději bych četl jiné jméno než jména mrtvých, ale snad se ještě vyskytne. Zbývá osmačtyřicet schránek.

Dva přivolání důstojníci se hlásí. Jejich úkol je poměrně jednoduchý, ale pracný. Se všemi klíčky, k nimž se tady schránky nenajdou, je nutné objíždět jiné poštovní úřady tak dlouho, až budou všechny schránky určeny, obsah zabaven a nájemci zjištěni. Nájemce, který není zrovna nebožtík, budiž bez prodlení předveden k výslechu, i kdyby v jeho schránce vůbec nic nebylo.

Ríkám řediteli: „Jako odborník byste nám snad mohl přispět informací, jak to vypadá se schránkami poste restante na ostatních poštách.“

„Mohl bych, ano,“ přitakává ochotně ředitel. „Okamžik.“ Rozbíhá se ke dveřím do přední místnosti, otvírá je a volá:

„Pane Nešť, pojd'te sem!“

Ouřada Nešť se bez pospěchu dostavuje. Vyslechne, oč běží. Bez nálady potřásá kohoutí hlavičkou a odkašlává:

„S jedním klíčkem nemůže běžat současně pět detektivů na pět světových stran. Nejbliž máme dvaadvacítku. Tam je padesát schránek přímo na zdi, zezadu se k nim nemůže. Třídí se zpředu. Odtamtud byste to měli vzít na jednatřicítku. Tam jich najdete dvacet. Pořád jedním směrem až do Hloubětína. Pak se vrátit a vzít druhý směr. Zkrátka hvězdicovitě. Sestavil bych vám to na kus papíru, jestli chcete.“

„Máte tak dobrý přehled?“ ptám se.

„Úřaduju s láskou,“ praví on nevrle. „Sedím tu od roku devatenáct set dva a každá uzamykatelná přihrádka mi přirostla k srdci. Všecky zdejší klíčky jsou jako moje děti. Já je vydávám. Vysypte to na stůl. Cizí živly poznám hned.“

Odcházím. Prázdný kufr беру s sebou. Důstojníky nemusím poučovat, aby spoléhali především sami na sebe, i kdyby některé klíčky opravdu říkaly omšelému ouřadovi „Tatínku“.

„Musím do kanceláře,“ pravím dole na ulici Trepinskému, jenž byl dosti vtipný, aby po mně dával pozor, a stojí nyní s vozem u vchodu k listovním přihrádkám. Tam také parkuje voják, který přivezl oba důstojníky.

V kanceláři na velitelství mne totiž mohou čekat nějaké novinky. Kromě toho mám u sebe něco přes sto padesát bankovek C-L.

Skutečně je u mne v předkanceláři několik lidí, mezi nimi Karlíček a Budínský.

Budínského prosím o trpělivost. Nejdříve musím pohovořit s našimi orgány. Karlíčka zvu s sebou hned, aby věděl, co se děje, on je náš kouzelný proutek.

Budínský tedy zůstává v předkanceláři sám. Ostatní s Karlíčkem a s Trepinským vstupují ke mně.

Zavírám čalouněné dveře. Jsou zvukotěsné, takže ani hlasitý hovor do předkanceláře nepronikne. Nevím, co mi Budínský chce. Ale zatím to není ten nejdůležitější návštěvník a o naší poradě nepotřebuje nic vědět.

Seznamuji všechny přítomné se současným stavem pátrání. Vykládám tisícovky C-L na stůl. Karlíček se drží v pozadí, klidně pomžikává a tváří se, jako by se ho to netýkalo.

Přejímám obsáhlý protokol, v němž jsou shrnuty a soustavně uspořádány výsledky šetření na Rathově parcele. Zatím jej ovšem nepročítám. Víím, co je v něm. Na něco překvapujícího nejsem upozorněn.

„Dále!“ pobízím.

Jasně, řízně a výstižně hlásí druhý důstojník:

„Ervín Abraham Rath měl před válkou výrobu čisticích prostředků. Pasty na parkety, nábytkové políše a podobně. Zaměstnával devět lidí, kteří pracovali v kamenném domě. Měl dva automobily, osobní a nákladní. V roce třicet osm výrobu zastavil. Sídlil s manželkou a s třemi odrostlejšími dětmi i nadále ve vile. Podle dochovaných zápisů přepadlo v roce třicet devět vilu gestapo. Odvezlo celou Rathovu rodinu a všechno zařízení odstěhovalo neznámo kam. Místo začalo pustnout. Podle všeho si Rath zřídil za zrcadlem úkryt, ale gestapo tajný vchod objevilo.“

Přijímám další hlášení – od technických znalců. Ti tvrdí, že Halíkovo zařízení v buldočím domě nemůže být nic jiného než amatérsky pojatý vynález plastické fotografie.

„Na předmět uprostřed kruhu dopadá z dvou protějších stran skulinové obloukové světlo, nastavené do jedné roviny. Tato světelná rovina přejede předmět od kraje ke kraji, přičemž je fotografována synchronizovanými filmovými kamerami. Tak se na filmový pásek zachytí řada uzavřených křivek, které je možno považovat za rovnoběžné blízké řezy snímaného předmětu. Expozice trvá asi tři vteřiny. Kruh s kamerami a se světelnými zdroji se při ní pohybuje po kolejích tak, aby předmět vešel do světelné roviny a opět z ní vyšel. Snímky pak se postupně promítají a přenášejí pantografem na desky přiměřené a odpovídající síly, vyřezávají se a lepí se k sobě.

Z toho vznikne plastická fotografie, z níž by se mohly vyrábět odlitky. Výsledek nutně musí být zkreslený. Tam, kde skulinové

světlo dopadne na plošku rovnoběžnou s jeho směrem, a to se při snímání obličeje mnohokrát nevyhnutelně stane, objeví se na filmu jen neurčitá skvrna. Další nedostatky tohoto nápadu..." Přerušuji.

"Stačí, že víme, oč jde. Odhadli jste finanční náklad na to zařízení?"

"To se nedá dobře odhadnout. Záleží na pramenech, ze kterých pochází materiál, i na tom, kdo jednotlivé věci vyráběl. Nesporně běží v mnohém o černý obchod a o černou výrobu. Náklad na zařízení je prostě takový, že Halík by jej nemohl hradit ze svých normálních příjmů."

Zvoní telefon.

Hlásí se služba od uzamykatelných přihrádek.

"Schránka sedm set dvacet," slyšíme. "Nájemce Marie Trojanová. Datum najmutí totéž. Čtrnáctého. Ve schránce sto kusů. Vypravujeme se podle sestaveného plánu za zbylými sedmačtyřiceti."

"Nezdržujte se dílčím hlášením," odpovídám. "Hlase až celkový výsledek! Volejte jen v případě, že by nájemce schránky mohl být předveden."

Zpráva dalšího zpravodaje mě příliš netěší.

Stopy pneumatik za alejí totiž nemohou pocházet od automobilu značky Citroen. Rozchod je jiný. Kromě toho podle záběru má automobil přední náhon. Opotřebování gum je odhadnuto na dvacet pět procent. Jde o běžně používané rozměry a standardní vzorek domácí výroby. Takových pneumatik jsou v provozu tisíce. Otisky nevykazují nápadné znaky. Přední náhon, rozchod a rozvor, rozměry gum, zatížení na stopách a přihlídnutí k svědectví, že vůz je nápadně nízký, vedou k závěru, že vůz je černá limuzína značky Aero-30.

Pak tedy výzdoba masky, charakterizovaná pro citroeny, byla asi jen lehkovážně vydaným svědectvím Alenky Vlachové. Možná, že jsem ji k tomu svým nákresem svedl sám. Alenka je ochotná, dokonce nadšená, a pamatuje si, ale její svědomitost nesáhá hluboko. Automobilům rozumí jen tak, že se v nich člověk může

vozt. V barvě vozu a v tom, že sedí při zemi jako žába, nemohla se mýlit. Ale v ostatním je tolik spolehlivě odvozených fakt, že si ten dvojitý šíp na masce můžeme klidně odpustit.

„Černých citroenů u nás běhá šestnáct,“ podotýká informátor starostlivě. „Černých aerovek několik set. To nás pozdrží.“

„Přiberte si tolik pracovníků, kolik uznáte za dobré,“ povídám. „Musíme s tím být hotovi co nejdřív.“

Pověřuji Trepinského, aby dal nenápadně střežit manžele Winertovy, rodiče Jitky Šerákové. Kdyby si po práci zamířili jinam než domů, bude jejich směr úředně opraven. Před jejich bydlíštěm bude na mne čekat okrskář.

Snad ti lidé budou něco vědět o Jitčině milenci.

Je tu i ještě několik jiných otázek, například pátrání po Halíkově minulosti, vyšetřování v ústavu, kde byl zaměstnán, a podobně, ale posléze je všechno zatím vyřízeno a moji návštěvníci kromě Karlíčka odcházejí.

Zvu ředitele Budínského, aby vešel.

Přinášejí mi černou kávu a pro Karlíčka samozřejmě slabý čaj. Budínský, usazený do křesla u mého stolu, trpělivě čeká. Tisícovky C-L na stole už nejsou.

Na mou otázku, čemu máme děkovat za jeho návštěvu, odpovídá Budínský spokojeně:

„Zdá se, že začínáme mít štěstí.“

„Proč myslíte?“

Budínský vyjímá z aktovky obálku a z obálky dvě tisícovky. Předkládá mi je.

„Sotva jsme zahájili stahování série C-E,“ praví, „objevily se tyto dvě bankovky. Nejenže mají stejnou sérii C-E, ale i jejich čísla jsou stejná. Všude totiž byla čísla zaznamenávána, takže to není žádná zvlášť příznivá náhoda. Dvě tisícovky téže série a téhož čísla samozřejmě nemohou existovat. Jedna z nich je podvržená.“

To je nesporné, ale podle nátisku a čísla série to nerozeznávám.

„Která?“ ptám se.

„Zde je lupa,“ praví úslužně Budínský.

Lupa má velikost pořádného lívance. Ale ani v jejím zvětšení nelze rozeznat, že by na jedné z tisícovek vzniklo písmeno E doplněním písmene L.

„Je to tahle,“ povídám konečně.

Budínský se na mne dívá, jako by se mi obdivoval.

„Jak jste to poznal?“

„Nepoznal jsem to, ale zdá se novější.“

„Ano, to je přijatelný úsudek. Série C-E je skoro o dva roky starší. Ovšem déle uložená bankovka vypadá také nově. Ale tato je opravdu podvržená. Litera E není dokreslena. *Je dotištěna.* S obdivuhodnou přesností a krycí barvou téhož druhu, jaké se při výrobě C-L použilo. Dokázali jsme to spektrální analýzou a prosvícením. Litera E má dvojnásob silnou vrstvu barvy tam, kde to odpovídá literě L. Doplněk na E má vrstvu normální. Typ písma je takzvaný Ronald-Royal, terciová velikost. Není nemožné si je opatřit.“

„Nepoužil někdo zbytku barvy?“

Budínský potřásá hlavou.

„Snad...! Prakticky nelze vyrobit barvu přesně téhož odstínu podruhé. Neukáže-li rozdíl oko, ukáže jej spektroanalýza. Podívejte se. Slabé rozdíly v ostatních barvách těchto bankovek jsou znát i tak, že? Někdy se nepodaří udržet přesně stejné barvy ani v jediné sérii, musí-li se během tisku použít barvy čerstvé.“

Přírozeně ani tuto stopu nemůžeme nechat stranou.

Říkám: „Zjistěte laskavě co možná nejdřív, která firma dodala barvu pro sériové číslování. Zavedeme tam šetření. Zbylá barva ovšem zůstala také v tiskárně. Tam se rovněž podíváme.“

Budínský vkládá bankovku i jejího umělého dvojníka do obálky a loučí se s příslibem, že tuhle věc ihned obstará.

Karlíček sedí u konferenčního stolku tiše jako pěna, jen občas mžiká. Teď se ohlíží ke dveřím, které za Budínským zapadly.

„A co vy, Karlíčku?“ ptám se.

„Posílá mě k vám soudruh nadporučík Skála,“ praví Karlíček mírně.

„S čím?“

„S ničím.“

Přisedám k němu.

„Rozumím. Musíme vám poděkovat. Doufám, že případ C-L přece jen úspěšně rozřešíme, a vy můžete už dnes počítat s náležitým uznáním a odměnou.“

Karlíček nevypadá nijak nadšeně.

„Chtěl bych vědět,“ povídá skoro mdle, „proč v tom kufru byly klíčky místo bankovek a co znamená ta drzost dělat z nich poste restante. Nějak by se to vyložit dalo, třeba tím, že ve sklepe by na ně bylo příliš vlhko. Papír by po vysušení nezůstal rovný a těžko by se na něj tisklo. Ale bohužel není čas lámat si s tím hlavu, protože jsou tady důležitější věci. Proč nemá na některé poště schránku taky ten, co ty ostatní vraždí?“

„Karlíčku,“ povídám, „ten zloduch bojuje na dvou frontách. Proti nám a proti těm, s nimiž se spolčil. Jeho problém spočívá v tom, aby po sobě nezanechal stop. Ale to je při takovém množství zločinů nemožné. Stopy se sdružují, některé dosti podivně, ale všechno si nakonec vysvětlíme. Zatím je jisté, že se blížíme k cíli, a to je hlavní věc. Nebo myslíte, že ne?“

„Blížíme se,“ připouští Karlíček, „ale abychom si něco nezašlapali. O poměrech v Rathově výrobě bychom měli vědět víc. Kde je těch pár lidí, které při pančání vodiček zaměstnával? Nezavání to na dálku chemií?“

„Zavání.“

„Taky myslím. Rath asi nebyl chemik. To byl jen podnikatel, který možná začínal jako agent. Chodil po domech, leštil hospodyňkám dvířka od kredencí, a poněvadž se jim to líbilo, hned od něho láhev přípravku kupovaly. Nahromadil něco peněz a dostal za babku parcelu s opuštěnou vilkou. Adaptoval si to pro výrobu. K tomu potřeboval lidi a někoho, kdo tomu rozuměl.“

„Chemika.“

„Ovšem. Chemika, který nám už dlouho leží v hlavě. Ostatní Rathovi zaměstnanci nemohli pocházet zdaleka. Tam dávají ještě

dneska lišky dobrou noc. Neexistovalo žádné spojení. Od kraje města by byli museli jít k Rathovi do práce ještě nejméně dvě hodiny. Autem si je Rath nesvážel a oni sami by si takový přepych nemohli dovolit. Rath je určitě posbíral v nejbližším okolí, z domků a z chalup, prostě na periferii. Tam žilo před válkou hodně lidí, kteří byli ochotni rozpouštět si za pár korun ruce v sodě a v kyselinách, protože jinou práci najít nemohli. Já bych řekl, že někdo z nich tam ještě je, že třeba vysedává s fajfkou před domečkem a čeká na listonoše, až mu přinese důchodové zabezpečení. Toho bych se mohl poptat, jak to tenkrát u Rathů v plném provozu vypadalo.“

Karlíček se tedy hledí takto dostat na stopu podezřívajícího chemika, neboť chemika podle jeho mínění Rathova výroba nemohla postrádat. Kombinace s faktem, že si tam někdo i po letech počínal jako doma, není zlá.

„Jste unaven, Karlíčku?“ ptám se.

„Nejsem,“ povídá Karlíček. „Vyspal jsem se, když k tomu byl čas.“

„Za pět minut můžete mít k dispozici vůz a jezdit tak dlouho, dokud nějakého bývalého zaměstnance nenajdete.“

„Za pět minut?“ vzhledne Karlíček. „Dobrá, když to nejde dřív, jsem srozuměn.“

Telefonická objednávka bojáku pro Karlíčka je brzy vyřízena. Pak volám už po bůhví kolikáté černé kávě. Cigaret už jsem také vykouřil dost. Naštěstí mám pevné zdraví – nebo si to aspoň myslím.

Bez těchto jedů bych se nemohl pustit do protokolů.

Kolečka se nám pilně točí, ale dříve než příštího rána se nějaké výsledky očekávat nedají. K dnešním mým úkolům náleží také rozhovor s rodiči Jitky Šerákové. Pomalu je k tomu čas. Zatím není znát, že by se nad její nezvěstností někdo znepokojoval.

S protokolem jsem brzy hotov. Vydávám se na cestu k bydlíšti Winertových pěšky. Je to daleko, ale procházka mě osvěžuje.

Před domem čeká podle úmluvy okrskař. Winertovi jsou doma.

„Tak pojďme,“ povídám.

Necítím se dvakrát příjemně. Vzal jsem na sebe úlohu posla smrti.

Zvoníme u dveří bytu. Přichází nám otevřít asi čtyřicetiletý statný muž. Je pouze v kalhotách a v košili. Vím, že je zaměstnán na jatkách.

„A jéje,“ zdvihne a zase spustí silnou bradu. Jeho citoslovce je zřejmá reakce z pohledu na okrskářovu uniformu. Jako by něco takového dávno čekal. Vlastně se tváří spíš ironicky.

„Jste nevlastní otec Jitky Šerákové?“ ptám se ho tónem, ze kterého by měl pochopit, že spolu nebudeme žertovat. Ale on si z toho nic nedělá.

„Bohužel mám tu čest,“ přisvědčí s ušklíbnutím. „Račte dál.“

Vstupujeme do bytu, vyznačujícího se jistým nepořádkem. V kuchyni u otevřeného okna stojí žena, která se mi zdá přinejmenším stejně stará jako její muž, ne-li starší. Zalévá z konvičky květiny. Samozřejmě toho nechává a ohlíží se po nás. Není nehezka, ale hlavně asi má v sobě hodně životní síly. Naznačuje to její vážný a nebojácný pohled a pohyb pružné, pevné postavy.

„Tak tedy dceruška!“ říká Winert jízlivě. „To se rozumí! Mladá ženská a nepracuje! Bodejť byste se o ni nezajímali! Na potravinové lístky se vykašle, a přece nemá hlad! Jenže jste přišli zbytečně. Není doma. A já bych si vyprosil, aby mě kvůli ní někdo obtěžoval!“

„Poslyšte,“ povídám. „O tom, jak dalece budete obtěžován, rozhodujeme my, a ne vy. Kdy byla Jitka Šeráková naposledy doma?“

„To už je víc než týden,“ mručí Winert neochotně. „My za ni neodpovídáme. Je plnoletá.“

Žena nechává kropicí konvičku na okně a přistupuje. „Provedla něco?“

Její otázka zní trochu cize, přestože jde o její dceru. Na otázku ovšem neodpovídám, nýbrž se ptám sám.

„Víte, kde ten týden byla?“

Winert posměšně vyprskne. Žena mi odpoví: „Nemohu jí nic zakazovat. Neukáže se doma třeba měsíc. Má milence.“

Pozoruji vzdor. Mezi Jitkou Šerákovou a tímto párem lidí asi nebyl žádný soulad.

„Nechá se vydržovat,“ hlásá Winert nenávistně. „Doma se jí nikdy nelíbilo. Už jako patnáctiletá žába nám utíkala. Přespávala u kamarádky, když její otec nebyl doma. Něco si tam už tenkrát začala s jejím bratrem. Já jsem...“

„Počkej!“ přeruší ho žena energicky, a dokonce ho trochu odstrčí. Dívá se mi přímo do očí. Je odhodlaná čelit jakékoli situaci. „Když není doma, je s tím člověkem. A když ne, tak nevím. Odhlásit tady bydliště nechce.“

„A vyhodit ji nemůžeme,“ dodává Winert.

Opět schlípne pod silným pohledem své ženy. A ona pak se mne zeptá s vážností, jaké jsou schopny jen opravdu silné povahy: „Něco se stalo?“

„Ano,“ povídám. „Vaše dcera už nežije.“

Věděl jsem, že Winertová to snese klidně. Kromě malého hnutí obočím nevidím v jejím výrazu změnu. Ovládá se. Zvolna hmatne po opěradle židle a pak se posadí ke stolu. Pravda, poněkud těžce, jako by ji na několik vteřin její vitalita opustila, ale už je vidět, že se nezhroutí.

Winert zdvíhá ruce ke stropu a křičí: „Cože? Ona je mrtvá?“

Nevšímám si ho zatím.

„Paní Winertová,“ pravím, „byl to zločin. Máme silné podezření na jejího milence. Ale dosud ho neznáme. Nevíme, kdo to je. Mohli byste mi o něm něco povědět?“

Winertová mlčí. Její muž začíná rozčileně pobíhat.

„Copak nám někdy něco řekla? Nemáme o tom chlapovi ani tušení! Jak si kdo ustele, tak si lehne! Já jsem vždycky říkal, že to bude nějaký mizera!“

„Přestaň!“

Winert se zastaví a umlkne jako na vojenský rozkaz. Jeho žena ho ovládá jako poslušného psa.

„Myslela jsem,“ praví s pohledem obráceným opět ke mně, „že se jí daří dobře.“

„Škoda,“ povídám, „že jste se s tím spokojila.“

Winertová má ruce položeny na stole před sebou a svírá je pomalu v pěsti. Ale mluví klidně, až studeně.

„Podívejte se... to je osud. Na mne nic nesvádějte. Můj první muž bych slaboch. Neduživce. A proto se tvářil, že hledá smysl života jinde. Slaboši to dělávají. Je to výmluva, podvod, sobectví. Měla jsem plné právo dát se s ním rozvést. Jitka ho měla radši, ale soud ji přiřkl mně, jinak to nešlo. Snadno vypožadovala, že já chci také ještě žít, a stavěla se ostře – a hloupě – proti tomu. Otce považovala za obětavého, mne za pravý opak. Sobecká byla ona, ne já. Děti takové bývají. Bránila si domov, rodinu. Nevyčítala jsem jí to, ale nemyslela jsem, že bych se musela kvůli ní pohrbit. Její otec zemřel před pěti lety. My tady žijeme spořádaně, toho si mohla všimnout.“ Winertová říká svou poslední větu jako bojovou výzvu. „Ale ona od první chvíle mého druhého muže živelně nenáviděla. On s ní jednal vlídně. Nebylo to nic platné. Stali se z nich nesmiřitelní nepřátelé. Utíkala z domova. K svému otci a k známým. Bylo s ní peklo. Potom začala vydělávat, stala se samostatnou, byla naděje, že si založí vlastní domácnost. Sem se vracela nerada. Z obchodu chodila raději někam hýřit – a podle toho její známosti vypadaly. Samostatný byt nedostala – hledala ho... podnájem se jí nehodil, protože... protože nebyla slušné děvče. Neměla jsem na ni vliv. Odcizila se mi. Mnohokrát mi předhodila, že jsem jí necitelně zničila dětství. Ani jako dospělá nepochopila...“

„To je řečí!“ ruší Winert. „Vždyť se nám mstila! Chodila kolem nás s nosem vzhůru jako schválně! Nedávno jsem jí říkal, aby se odstěhovala k tomu holomkovi nadobro, než ji popadnu a vyhodím, ale ona řekla, abych si dal pozor, že se teď nikam stěhovat nemůže.“

„Počkej!“

Winert umlká, jako by náhle ztuhl, a Winertová mluví svým studeným způsobem dál.

„Řekla, že odejde, ale až po čase. Měla nějaký plán. Myslím, že se týkal právě toho člověka. V něčem se s ním asi nepohodla. Byl na ní znát nepokoj. My nevíme, kdo to je. Nikdy ho před námi ani nepojmenovala.“

Winertová povstává.

„Pojďte se mnou!“

Jdu za Winertovou mlčky. Vede mě přes manželskou ložnici do nevelké místnosti.

„To je její pokoj.“

Winert se plouží zasmušile za námi. Okrskář zůstává vzadu. Je to spíše dětský pokoj než dívčí. Za pokračujícím věkem Jitky Šerákové jako by příslušné adaptace zůstávaly neochotně pozadu. Na zdi visí zarámovaná podobizna muže úsměvného výrazu. Není těžké uhodnout, že je to Jitčin otec.

Winertová otvírá klíčkem zásuvku malého toaletního stolku.

„Neví, že mám druhý klíč.“ Podává mi ze zásuvky nevelké klenotnické pouzdro. „Tohle se tu válí jistě už čtvrt roku. Je to asi dárek pro toho jejího milence. Snad už to měl dávno dostat, nemyslíte?“

„Potvrzujete si tím mínění,“ povídám, „že se spolu nepohodli?“

„Ano,“ pokyvuje Winertová bez rozpaků.

Nemusí mít pravdu. Ale je to přece jen vlastní matka a může mít cit pro změnu v chování svého dítěte.

Dívám se do pouzdra. Leží v něm na černém sametu cizelovaný zlatý zapalovač. Na obou stranách má leštěné plošky s vyrytým monogramem H. F.

Zapalovač má jistě slušnou cenu. Vidím na něm švýcarskou značku. Je to samozřejmě pašované zboží. Monogram byl patrně vyryt až dodatečně u nás. Sotva lze pochybovat, že je to opravdu dárek pánovi, jehož jméno začíná písmeny H a F. Ten pán kouří dražší cigarety, jak jsme zjistili v Halíkově demolovaném bytě. A proto věřím, že k tomu, co už o něm víme, můžeme přidružit i tento monogram.

„Nesleduji to jenom ze zvědavosti,“ říká Winertová. „Je to přece jen moje dcera...“

Je teď ještě vážnější. Slabému zaznění jejích mateřských citů nevěnuji téměř vůbec pozornost.

„Co by tu ještě bylo, paní Winertová?“

Žena mlčí se zaťatými rty.

„Jen to řekni!“ pobízí Winert. „Tobě by to stejně nevyplatili, ale jsi jediná zákonitá dědička. O nic nemůžeš přijít.“

Winertová do něho zabodne zrak, nezakřikne ho však. Přikročí k podobizně Jitčina otce a sejme ji ze stěny. Položí ji lícem dospod na lůžko. Na rubu podobizny je nalepena papírová kapsa.

V kapse jsou zastrčeny tři spořitelní knížky.

Každá zní na jiné, bezpochyby smyšlené jméno, a na doručitele. Jsou vinkulovány heslem. Celkový vklad, přibližně stejným dílem na ně rozvržený a po větších částkách přisobovaný v datech ne starších než asi půl roku, činí čtyři sta sedmdesát osm tisíc.

„To je skoro půl milionu,“ podotýkám. „Nedivila jste se tomu?“

Winert se na prahu pokoje vyzývavě pohupuje ze špiček na paty.

„Copak dneska musejí být všichni lidé bez peněz?“ táže se ostře.

Zatímco slyšitelně supí, poznamenávám si čísla knížek.

„Za tyto cennosti mi ručíte,“ povídám. „Ostatně velitel okrsku zde zůstane. S ničím nehýbejte. Pošlu sem komisi, která tuto místnost prohlédá.“

Winert se pokouší protestovat. Okrskář ho bere smířlivě za loket a vede ho pryč. Já za ním pobízím Winertovou. Ta neodporuje. Obrací ke mně pohled, v němž rozeznávám stín doznávané viny.

„A co...“ ptá se mne sice bez úzkosti, ale přece jen váhavě, „co ta nešťastná holka?“

„Její případ je poněkud složitý,“ pravím. „Sami o něm ještě nevíme všechno. Buďte trpělivá.“

Děle se nezdržuji. Monogram H. F. je tak důležitá věc, že se zde sotva může najít něco ještě důležitějšího.

Jinak myslím, že Jitka Šeráková byla pro svou matku něčím, co jí z prvního manželství prostě zbylo.

Ovšem na půlmilionové dědictví se manželé Winertovi budou těšit marně. Je to přibližně osmina oné částky, kterou Budínský ohlašoval jako nápadný přebytek v koloběhu peněz. Musím zpátky na velitelství. Je třeba vyslat k Winertovým tříčlennou komisi s plnou mocí ve všech směrech. Skupiny, pracující na jednotlivých úkolech, musejí být seznámeny s pravděpodobným významem iniciálek H. F.

To všechno se dá zařídit. Ale chýlí se k večeru. Úřady a podniky jsou zavřeny. Vyšetřujícím orgánům tak vzniká zdržení. Dílčí výsledky šetření budou docházet během noci. Všecky skupiny by měly splnit své úkoly ještě před rozedněním. Mělo by to jít jako na drátkách. Je to finále případu. Je to nadějně organizované sevření, k němuž jsme se konečně po tak dlouhé době dopracovali. Je to obklíčení, z něhož není úniku.

Nebo přece? Bude rozumné, když svůj optimismus trochu potlačím. Kolik toho vlastně v této chvíli vím, hrome? Držím snad už to černé individuum, které jsme si postupně dokreslovali podle znaků a zanechaných stop, pevně za límec?

Pro mne to znamená probdít další noc, mít přitom jasnou mysl, koordinovat dílčí akce, zakládat další, bude-li jich třeba, a rychle řešit problémy, které by se mimo očekávání vyskytly. Zdaleka ještě ne! Až dosud má volné ruce. Tuší nebezpečí a může najít způsob, jak z rozhozené sítě uniknout. Vymyslel si a provedl už leccos, výtečník! Připisuji mu samozřejmě všecky ty zločiny – od výbuchu na trati až k vraždě Jitky Šerákové, včetně těch, které teprve vyjdou najevo. Nynější situace přímo dokazuje, že on byl duší všeho. Pan H. F., ano.

Jenže když se pokouším přemýšlet, mám hlavu jako z olova. Tiché, nehybné prostředí mé kanceláře, kde se teď, po rozeslání příkazů, nic neděje, neodolatelně mě uspává.

Musím se vzpamatovat.

Potřebuji vůz s řidičem.

„Dejte pozor,“ povídám, když za sebou prásknu dvířky, až se vůz otřese. „Budu si hvízdát písničku. Kdybych přestal, okamžitě do mne hrubě strčte loktem.“

Řidič se na mne záhadně podívá, jako by chtěl odpovědět, že nezná noty, ale pak řekne slušně: „Provedu.“

Jedeme. Náš cíl je poměrně daleko, tiše si hvízdát však nepřestávám. Řidič mě tedy nemusí dloubat pod žebra, což by asi stejně dělal nerad.

Neusnul jsem mu. Když konečně vystupuji z vozu, jsem sám rád, že mohu hvízdání nechat. Ono to namáhá víc, než by se snad zdálo. V ústech mám řádně vyvětráno, sucho jako na poušti.

Stoupám do prvního patra předměstského domu. Bydlí tam náš úřední lékař, s nímž se scházívám skoro výhradně jenom nad nebožtíky, takže toto je vzácná výjimka. Mé večerní návštěvě se po zásluze diví.

„Doktore,“ oslovuji ho, „dnešní noc musím být v nejlepší kondici. Předepište mi něco, co by mě důkladně vzpružilo – samozřejmě na úkor mé fyzické i duševní podstaty. Něco ošemetného, co by mi vybičovalo všechny schopnosti a potřelo mou únavu beze zbytku. Je to krajně důležité.“

Doktor naslouchá mému výkladu, brzy chápe mou žádost, ale upadá do rozpaků. Mne si ušní lalůček.

„A co srdce?“ ptá se. „Neznám vaše srdce.“

„Srdce by mi mohl závidět každý zvon,“ povídám.

„O tom byste se měl hádat s kardiografem, a ne se mnou,“ odsekne mrzutě.

Pokouším se o lehký úsměv.

„Spolehněte se na mne. Ostatně by úplně stačilo, kdyby mi to vydrželo jen do rána. V tomhle zatraceném případě jsem k jakémukoli riziku beze všeho ochoten.“

„Ale já ne!“ odporuje doktor rozmrzele. „Umíte si představit, jaká by pak byla reakce?“

„K čertu s reakcí!“ trvám na svém. „Jednou můžeme udělat něco protizákonného také my, ne?“

Doktor se konečně odhodlává k sepsání nečitelného receptu a bere si kabát, aby mohl vyjít ven. Nevypadá ani trochu nadšeně. Čekám, až bude hotov. Hvízdát v jeho bytě si netroufám, a tak si aspoň bubnuji prsty na kolenou.

Konečně jedeme k lékárně, která má noční službu. Doktor tam zachází sám. Sedím ve voze. Příkaz dloubat mě loktem do žeber odvolávám. Nehvízdám. Na únavu teď trochu zapomínám. Doktorův přípravek jako by jí naháněl respekt už předem.

Ale čtvrt hodiny čekání mi přece jen připadá jako věčnost.

„Musel jsem se legitimovat,“ říká mi pak doktor nevrle. „Tady to máte. Jen jedna dávka, ovšem. Zapít vodou. Zítra vás chci vidět.“

Moje díky nerudně odmítá. Vezeme ho domů. Před svým bydlíštěm jako by se rozmýšlel, má-li mi podat ruku.

„Dvanáct hodin budete intenzivně ujídat sám sebe,“ praví chmurně. „Nebudete mít žádnou chuť k jídlu. Reakce potrvá nejméně čtyřiaadvacet hodin. Netěšte se na to.“

„Snad to nebude tak zlé,“ prohodím lhostejně.

„Teď se vám to mluví!“ řekne doktor, mávne rukou a otočí se k odchodu.

Vracím se na velitelství.

V mé kanceláři sedí několik členů štábu C-L. Tvářím se, jako bych byl svěžejší než oni všichni dohromady, ale ve skutečnosti bych je na první pohled ani neuměl spočítat.

„Nic nového?“ ptám se.

„Žádné hlášení zatím nedošlo,“ zní Loubalova odpověď.

„Ale máte tu návštěvu.“

Jeden z mužů povstává. Dosud jsem si ho vlastně nevšiml, ačkoli je v uniformě. Nevzpomínám si, že bych ho znal.

„To je velitel osmapadesátého okrsku,“ představuje ho Loubal. „Má něco pro vás.“

Okrskář mě zdraví.

„Dopis, soudruhu kapitáne,“ praví až příliš uctivě.

Podává mi zalepenou obálku, obsahující patrně hodně dlouhý dopis, protože je poměrně těžká. Ovšem nemusí to být dopis. Třeba

jsou to zase bankovky. Obálka je stejná jako ony dvě, které jsem vybral z přihrádek na hlavní poště.

Adresa je psána velkým, pravidelně položeným hranatým písmem:

*Kapitánu Kalašovi
na velitelství Státní bezpečnosti.
Velmi důležité sdělení!*

Jinak nic.

Při zkoumání obálky mám dojem, že bych potřeboval brýle. Raději se pro tu chvíli na nic neptám.

„Počkejte zde!“ pravím.

Zacházím do své kanceláře. Toužím po tom, abych si mohl alespoň sednout. Překonám se, naplním si sklenku vodou a hledám po kapsách sáček, který mi doktor s takovou nechutí předal. Nepamatuji se dobře, kam jsem ho strčil.

Konečně jej mám. Pokládám si velkou oplatkovou tabletu na jazyk a pilně zapíjím, až mi vklouzne do jícnu.

Hotovo.

Kdypak to začne působit? Zatím usedám malátně za stůl. Cítím ochablost ve všech údech. Nedostaví-li se účinek drogy co nejdříve, usnu za stolem nad tou tlustou obálkou jako opilec. Hlava se mi bezmocně kloní do loktů. Nemám sílu ji zdvihnout.

Ale kupodivu neupadám do bezedné propasti hlubokého spánku, ačkoli to zcela jistě očekávám. Pořád vím, že sedím za stolem s hlavou v loktech.

Po chvíli – nevím, jak dlouhé – pociťuji své odpočívání jako zbytečnost. Zdvíhám hlavu a mechanicky se chápu obálky.

Otvírám ji.

Nejsou v ní bankovky. Je v ní skutečně dopis – psaný tímtež hranatým a stejnoměrně pokládaným písmem jako na obálce.

Mnoho listů. Žádný nadpis ani podpis.

Nyní již mohu toto písmo číst s menší námahou. A hned první věta mi neostyšně prozrazuje, s kým mám co dělat:

Pozoruji, že se stále ještě nevzdáváte snahy mne odhalit.

Nemohu se ubránit hlubokému povzdechu. H. F. je tedy konečně vyštván ze svých temnot.

Neznám ho. A přece mám dojem, jako by na mne z dopisu cenil zuby. Čtu dál:

To je naivnost. Nepřeceňujte své úspěchy! Opovázíte-li se vyzvat mne doopravdy k souboji na život a na smrt, je s Vámi konec. Měl byste vědět, že mozky se nesčítají. Jeden jediný může překonat tisíce jiných, spolčených stejným míněním a stejnou mocí. Skutečnosti, jichž se vbrzku dočkáte, Vás o tom přesvědčí.

Já se nepovažuji za příslušníka lidského stáda. Moje životní zkušenosti to nepřipustily. A to je Vaše neštěstí, ne moje!

Zdvíhám od čtení zrak. Nevím, začíná-li působit droga, nebo zdali mě rozjitřuje útočnost dopisu. Povstávám od stolu. Droga je to. Cítím uvolnění ve svalstvu. Nemám už těžký krok. V hlavě jako by mi začínalo jiskřit.

Musím se vyptat toho okrskáře.

Dveře se otvírají, ještě než k nim dojdou.

Vstupují oni dva důstojníci, jimž jsem svěřil osmačtyřicet klíčků.

„Úkol splněn, soudruhu kapitáne!“ hlásí jeden z nich.

S dotazem okrskáři tedy musím chvíli počkat.

Důstojník otvírá velkou aktovku a vysypává z ní na stůl množství obálek, většinou zase takových, jaké jsem našel ve dvou schránkách poste restante. Druhý důstojník mi podává popsanou listinu.

„Z padesáti schránek,“ informuje, „bylo zabaveno celkem za čtyři miliony sedmkrát sto tisíc bankovek C-L. Patnáct schránek zní na jméno Josef Trojan, patnáct na jméno jeho ženy Marie Trojanové, patnáct na Romana Halíka a pět na Jitku Šerákovou.“

Setření mělo pozitivní výsledek v patnácti poštovních úřadech. Na deseti z nich bylo najato po třech schránkách, na pěti po čtyřech,

ale pouze na jména osob, dnes už nežijících. Všecky schránky byly zadány pouze den nebo dva před smrtí Josefa Trojana.

Ohlížím se ke dveřím. Vidím jimi okrskáře. Sedí klidně a skromně na židli u stěny.

„Sepište koncept zprávy pro ministerstvo financí,“ pravím netrpělivě. „Materiál zařaďte. Zůstaňte k dispozici.“

To je tedy první výsledek. Ovšemže potěšitelný, i když předpokládáný. Ministerstvo financí může být spokojeno. Ministerstvo vnitra ještě ne.

Moje včerejší rozpočítání milionů je přibližně správné.

Půl milionu Jitky Šerákové patří ovšem do oněch čtyř, které jsou v oběhu. Peněžní ústav je prostě odpíše.

Z Trojanova běžného účtu vybrala jeho žena na notářovo povolení menší částku. Ostatek je zabaven. To není významné. Škoda, kterou stát utrpěl, nebude tak velká – celkem asi ony čtyři miliony, které již jsou v oběhu. Další udávání padělané série C-E nebude teď snadné.

Tohle mi neprobíhá hlavou déle než dvě tři vteřiny. Mám o tom dobrý přehled. Vůbec teď nejsem unaven. Naopak. Dokonce musím tlumit energii, s níž doktorova droga začíná téměř plýtvat. Naštěstí nejsem odsouzen k nečinnému očekávání zpráv od jednotlivých čet.

Okrskář se staví do pozoru, když k němu přistupuji.

„Odkud máte ten dopis?“ ptám se.

Odpovídá se snahou mluvit jasně a zřetelně.

„Zašel jsem po obchůzce ještě na stanici. Vstoupil tam za mnou asi sedmačtyřicetiletý muž. Začal se ironicky omlouvat, že ruší v mimořádných hodinách.“

„Ironicky?“

„Měl jsem ten dojem. Říkal, že je povděčen náhodě, která mne na stanici pozdržela. Zeptal jsem se ho, má-li co hlásit. Odpověděl, že v tom případě by si zavolal bezpečnostní službu. Pak mi položil na pult zalepený dopis a požádal mne, abych jej ihned odevzdal adresátovi.“

„A vy jste mu samozřejmě vyhověl?“

„Samozřejmě jsem ho chtěl pozdržet. Ale on si náhle vzpomněl, že má ještě něco venku ve voze. Řekl, že bude hned zpátky, a rychle vyběhl. Trochu mě tím překvapil. Vyšel jsem za ním, viděl jsem však jen automobil, který se rychle a beze světél vzdaloval. Bylo už husté šero. Nerozeznal jsem značku.“

Zapaluji si cigaretu. Nechci okrskáři nic vyčítat, udělal za daných okolností celkem to nejlepší, ale je ovšem mrzuté, že jeho návštěvník zmizel beze stopy.

„Co můžete říct o tom automobilu?“

„Byl to nízký osobní vůz, buď černý, nebo jiné tmavší barvy, která se zdála černá. Uzavřená karoserie. Podle zvuku dvoutaktní motor.“

Patrně tedy aerovka, po které pátráme. Ptám se dál:

„Byl na osmapadesátce ještě někdo jiný, když k vám ten člověk přišel?“

„Byl jsem tam sám.“

„Vyjádřil se o tom, kdo dopis psal?“

„Choval se tak, jako by dopis pocházel od něho, ale jistotu nemám.“

„Znáte obsah dopisu?“

„Neznám.“

„Nenaznačil vám, v čem záleží důležitost jeho sdělení?“

„Vůbec ne.“

Velitel okrsku nebyl náležitě informován. Stíhání vozu docela rozumně nepovažoval ani za nutné, ani za prakticky proveditelné.

„Ostatně neviděl jsem ho do automobilu vstupovat,“ dodává nyní. „Možná že mi zalhal a že vůz jel kolem jen náhodou. Ten člověk se třeba malou chvílí předtím dal na druhou stranu a zahnul za blízký roh.“

To ne. Byl to jistě H. F. se svou černou limuzínou.

Obracím se k Loubalovi.

„Musíme se postarat, aby na celém území republiky fungovala co nejdříve kontrola všech vozidel, zejména značky Aero-30, a průkazů jejich řidičů. Ve Velké Praze nastoupí všechny zálohy. Ti držitelé

nebo řidiči automobilů, jejichž jméno má začáteční písmena H. F., budou až na další zajištění. Na všech dopravních úřadech se začne mezi majiteli vozidel ihned hledat jméno H. F., protože vůz má třeba mimopražskou evidenční značku. Proved'te!"

Loubal spěšně odchází. Oslovuji opět velitele okrsku. „Doufám, že můžete toho člověka popsat.“

„Ovšem,“ pokývne okrskář. „Stál proti mně v plném světle.“

„Nadiktujte to tady do stroje,“ ukazují. „Možná, že ho s vámi budeme ještě této noci konfrontovat.“

„Okamžitě bych ho poznal, soudruhu kapitáne.“

„Dobrá. Zatím se nevzdalujte.“

Na okrskářově ruce vidím snubní prsten. Je to tedy ženatý člověk a ve svých pětácti letech je patrně otcem rodiny.

„Chcete-li,“ pravím, „pošlu někoho se zprávou vaší manželce. Není vyloučeno, že zde pobudete celou noc.“

„Neobtěžujte se, soudruhu kapitáne. Moje žena ví, co někdy služba vyžaduje.“

Vstupuje Trepinský.

„Winert musel být předveden,“ hlásí. „Protestoval proti zabavení spořitelních knížek. Dopustil se násilí. Zranil jednoho z našich orgánů kuchyňským nožem na ruce.“

Nad tím Winertem mne zachvacuje nesmírná zlost.

„Necháte ho v separaci, až na něj zbude čas,“ rozhodují.

„Co zjistila komise?“

Komise zjistila jenom několik podružných okolností.

„Ať předloží neprodleně podrobné hlášení,“ pravím. „Uvidíme, zdali bude možné něčeho se zachytit.“

Vracím se do své kanceláře. Zavírám za sebou dveře, aby mne nerušili. Okrskář začíná diktovat, psací stroj klope. Trepinský vydává příkazy, telefonuje, procházejí spojky.

Zasedám k dopisu...

Charakter, milý pane, je pouhá syntéza osobních sklonů, vnějších olivů a větší či menší dávky idiotismu, který ve větší nebo menší

míře každý mozek ovlivňuje, takže své okolí nerozeznává v pravých barvách. Zajisté však připustíte, že výjimečně se může vyskytnout jedinec, který obvyklou dávkou idiotismu naštěstí pro něho není obdařen. A pak je bohužel považován za člověka zrůdného, ačkoli má naopak racionální schopnost polemizovat se zákony zidiotizované společnosti a stavět se s použitím pádných a rozumových argumentů proti ní.

A to je můj případ.

Já myslím chemicky čistě. Mohu například vidět ZLO ne jako produkt, nýbrž správněji jako základní stavební látku, bez níž by se svět neobešel a která stojí mimo lidské svědomí.

Zde jsou důkazy.

To je ovšem morbidní filozofie zvrhlého individua. S pocitem odporu a nelibosti se odhodlávám číst dál, ale vstupuje ke mně jeden z členů štábu – tak spěšně, že se čalouněné dveře doslova rozletěly.

„Soudruhu kapitáne! Zjistili jméno držitele automobilu!“

Způsob, jakým je zpráva podána, není příliš ukázněný. Ale štáb již nekoná jen svou povinnost. Považuje stíhaného H. F. za osobního nepřítele.

V předkanceláři jeden z mužů telefonuje. Slyším ho vyslovit jméno, které zrovna elektrizuje.

„Hynek Fábera? Opakujte! Hynek Fábera! Rozumím! Evidenční číslo čtyři nula dva čtyři dva. Opakujte! Rozumím. Hlásím!“

Muž zapisuje do bloku.

„Uveďte bližší údaje! Bydliště!“

Muž se sluchátkem na uchu povstává, jako by nevydržel sedět.

V té chvíli už stojím u něho.

„Co? Jaká? Červená? Otevřený roadster? To ne! Černá limuzína přece!“

Beru telefon sám. Čert aby to vzal! Chlapci asi hmátli vedle, sklouzli z cesty a to právě zůstalo stát.

„Úplně nový lak!“ slyším. „Nová plátěná střecha, černá! Vaše svědkyně se třeba mýlí. Popletla si to s limuzínou. Gummy přibližně odpovídají. Hynek Fábera je technický úředník. Říká sice, že v tom vozi v neděli manželku a dvě děti, dá se tomu věřit, ale...”

„Jiného H. F. jste nenašli?”

„Zatím ne. Hledá se dál. Kdyby to měli na dopravním seřazeno podle našich potřeb...”

Mám chuť zaskřípat všemi zuby.

„Počkejte! Červenou aerovku necháte až do odvolání pod dozorem. Způsob si vyberte. Musí být takový, aby se ten pan Hynek Fábera necítil ani v nejmenším poškozován. Hynka Fáberu pro všechno pozvete sem. Dám ho pořádně vyslechnout a pak se mu asi budeme muset omluvit.”

Ještě mám telefon v ruce, když se ozve ode dveří známý, ale udýchaný hlas:

„To by byl přehmat, soudruhu kapitáne! Ať nechají Hynka Fáberu na pokoji!”

Otáčím se.

Mezi dveřmi stojí Karlíček. Ramena se mu rychle zdvíhají a klesají. Bral asi schody po čtyřech.

„Co je?” ptám se ostře.

Karlíček zamžiká a postoupí dál. Polkne naprázdno a vyrazí: „Znám pravé jméno!”

„Co? Jak zní?”

„Hugo Falfar!” řekne Karlíček s velkým důrazem na každé slabice.

Hugo Falfar! Hugo Falfar!

To jméno mi buší v hlavě, jako když bije do bubnů.

Karlíček se jistě nemýlí.

„Haló!“ volám do telefonu, který jsem ještě neodložil.

Nic se neozývá. Ten na druhém konci drátu se přirozeně domníval, že je to všecko, a zavěsil.

Házím přístroj necitelně do vidlice.

„Pozor! Vejděte ihned do styku s četami, pátrajícími po automobilu, a informujte je! Sestavte zvláštní skupinu, která se s použitím všech dosažitelných prostředků pokusí co nejdříve zjistit v evidenci obyvatelstva jméno Hugo Falfar a příslušná data. Hynek Fábera nebude nadále obtěžován, ani nikdo jiný, jehož jméno by náhodou mělo iniciály H. F. Pátráme výhradně po *Hugo Falfarovi*! Proved'te!“

Nehybná, pozorně napjatá skupina mužů se po mých slovech probouzí k úctyhodně bystré činnosti. Loubal a Trepinský rozdělují s klidnou rázností úkoly. Pouze okrskář, který přinesl dopis, neúčastní se všeobecného ruchu. Odstoupil stranou, aby nepřekážel. Zdá se, že je to skromný chlapík. Ale dívá se pozorně a se zájmem.

Co nyní záleží na dopisu a vůbec na okrskářově úloze? Téměř nic. Proto mu říkám: „Už se nemusíte zdržovat. S konfrontací nebude takový spěch. Pošlu pro vás, kdyby Hugo Falfar popíral, že u vás byl.“

Okrskář se napřímí do pozoru, jakmile jsem ho oslovil.

„Přejete-li si soudruhu kapitáne, odejdu. Ale mám stále určitější dojem, že jsem toho člověka – toho Falfara – už někde viděl. Vzpomínám, kde to bylo. Nevěděl jsem, že je to tak důležité...“

Okrskář opravdu přemýšlí tak usilovně, že se škrábe na bradě a nestojí už v pozoru.

„Snad se rozpomenete,“ pravím. „Stejně jsem dopis ještě nedočetl. S diktátem jste hotov?“

„Zde je!“ odpovídá místo okrskáře písař.

Beru do ruky listinu, prohlédnu ji však jen letmo. Žádný popis na světě se nevyrovná dobře provedené fotografii a tu – doufám – brzy už si pořídíme.

„Požádejte nadporučíka Skálu, aby sem přišel,“ pravím nejbližšímu důstojníkovi.

Kývnu pak na Karlíčka.

„Pojďte se mnou!“

Karlíček má svůj spěch už za sebou. Může mi v klidu vysvětlit podrobnosti svého objevu. Nepochybuji, že skutečně našel některého z někdejších Rathových zaměstnanců.

„Ano,“ přisvědčuje Karlíček, když se pohodlně usadí v mé kanceláři, „měl jsem štěstí. Je to jistý František Calta. Nevzal jsem ho s sebou. Už je to staroch a na všechno má času dost. Vykládá příliš rozvláčně. Ten kdyby byl zapaloval Říšský sněm tak dlouho, jako si zapaluje fajfku, chytilo by to Göbbelsovi až po válce.“

Pobízím: „Karlíčku, váš nápad s tím zaměstnancem byl skvělý, ale teď, prosím vás, mluvte k věci.“

„To je k věci!“ ujišťuje mě Karlíček. „Říkám to proto, abyste se raději zřekl cti vyslýchat ho osobně. Vydestiloval jsem z jeho ústního podání výtah, který pro naši potřebu stačí.“

Správně! Jen žádné zbytečnosti! Kdo ví, jak dlouho mi pohonná látka z doktorovy drogy vystačí. Hlavní věc je JMÉNO. A to se v příslušných seznamech určitě najde, neboť jeho nositel je patrně nezměnil. Dokazují to písmena na zlatém zapalovači.

Avšak než začne Karlíček doopravdy mluvit, vyruší nás Loubal.

Hlásí svým strojovým způsobem, že červenou barvu k číslování série C-L dodala firma KOLORA, n. p.

Dostává příkaz:

„Hleďte tedy mezi jejími zaměstnanci nebo externími spolupracovníky člověka jménem Hugo Falfar. Proved'te ihned!“ Loubal nehne ani brvou. Odchází, aby věc zařídil. Musejí vytáhnout z postelí ředitele a osobní oddělení firmy Kolora, n. p.

„Pokračujte, Karlíčku!“

Noc míjí pomalu, ale neúprosně, a já se opravdu zbaběle bojím, aby účinek drogy nepominul, dokud budu svou uměle oživenou energii potřebovat.

„František Calta bydlí ve starém baráčku asi dva kilometry od Rathovy parcely,“ říká Karlíček klidným hlasem. „Do práce ho tenkrát přijal za nouzovou mzdu inženýr Falfar, Rathův důvěrník a vedoucí výroby. Prý to byl zlý, zamračený a bezcitný chlap. Calta ho popisuje tak, že to vcelku odpovídá našim představám.“

Karlíček se na mne upřeně dívá, jako by mě z něčeho podezříval. Teprve mnohem později jsem se od něho dověděl, že se mi nějak divně leskly oči.

„Proboha, mluvte dál!“

„Ano. Rath bydlel s rodinou v růžové vile. Zdálo se, že je to slušný člověk, ale jen proto, že všechno za něj vyřizoval biřic Falfar. Falfar měl ve vile pokojík. Přespával tam, konal tam chemické pokusy a vyplácel tam dělníkům mzdy. Vodičkám na xylolity a podobné věci prý znamenitě rozuměl. Některé Rathovi zlepšil. Vynalezl prý také přípravek na odstraňování skvrn od vína nebo kterého čerta...“

Karlíček není tak stručný, jak bych si přál. Ale musím v duchu uznat, že moje netrpělivost nemá příliš věcné důvody. František Calta prý se pamatuje, že tam, kde je nyní zrcadlo, byl nemaskovaný vchod do sklepa. Když dostali dělníci náhlou výpověď, svážel si E. A. Rath na parcelu nějaké dělníky a řemeslníky. Měl dva automobily, osobní a nákladní.

Hugo Falfar bydlil ve vile ještě nějaký čas po odchodu dělníků. Potom někam zmizel, ale vědělo se, že Rathova rodina ve vile zůstala.

Po patnáctém březnu rejdlilo kolem gestapo. Calta slyšel, že Ratha s rodinou odvezli. Sám to neviděl. Poznal jen Rathův nákladáček. Stěhovali na něm vojáci zařízení z Rathova domu a dílny.

Na Rathově pozemku František Calta po odchodu ze zaměstnání už nikdy nebyl. Za války stála na konci cesty německo-česká tabule,

zakazující jít dál. Za alejí cvičili vojáci. Po válce se proslechlo, že parcela zůstává Rathovým majetkem. Čekalo se na jeho návrat.

To si František Caltá už jenom domýšlí.

My víme z dochovaných daňových úřadů, že E. A. Rath v roce 1938 svůj podnik, vedený jako živnost, odhlásil. Když na něm bylo po roce žádáno daňové přiznání a nějaké pokuty pod exekucí, musel být výkon stornován. Uložený platební rozkaz nese zřetelnou poznámku o zatímní nedobytnosti, jelikož poplatník E. A. Rath byl vzat do ochrany říšských úřadů. Ze solidarity nebo ze strachu nebyl učiněn pokus hradit daňové nedoplatky z toho, co tady po Rathovi ještě zbylo.

Podle Caltova mínění dnes o Rathovu parcelu nikdo nezavadí. Caltá ovšem nebydlí tak blízko, aby to mohl tvrdit s jistotou. Báby prý říkají, že tam straší, ale spíše tam asi zbylo pár granátů po Němcích. Loňského roku na jaře šla pověst, že tam něco vybuchlo.

Na příslušných referátech národních výborů hledali záznam o Rathově parcele marně. Tam převzali po revolučním zmatku takový chaos, že vlastně o realitě vůbec nevěděli. Pouze Skálovi se podařilo vyhrabat v policejních archivech katastrální mapu pozemku a okolí.

Ale to už mi připadá jako probírání prehistorie pro ukrácení dlouhé chvíle.

„Vezměte si raději začátek toho dopisu, Karlíčku, a čtěte se mnou,“ říkám nepokojně.

Okrskářův popis osoby odsunuji stranou a chystám se věnovat pozornost Falfarovým důkazům, že zlo není produkt, nýbrž základní, nepominutelná látka, stojící mimo lidské svědomí.

Jenže i to se teď zdá být jen krácením zdánlivě dlouhých chvil, v nichž očekávám další zprávy od svých spolupracovníků. Naše akce se slibně rozvíjí – a ať myslel černý Falfar svým podivným dopisem cokoli, iniciativu máme v rukou my.

„Čím nás může ohrožovat?“ ptá se opovržlivě Karlíček, zdvihnuv ke mně od prvního Falfarova listu fialkové oči. „Jedině svým pekelným strojem, který by nám chtěl dejme tomu strčit pod

židli. Ovšem já doufám, že vždycky víte, nač si sedáte. Nejste přece slepička, která se dá ošidit porcelánovým vajíčkem.“

Z dalšího obsahu dopisu však není znát, že by mi Hugo Falfar něčím hrozil. Začíná se ohánět argumenty, jako by mával ostrým otráveným mečem. Smysl jeho slov dostává charakter tragické obžaloby:

Roku 1914 můj otec, záložník rakousko-uherské armády, odmítl bojovat se zbraní v ruce proti takzvanému nepříteli prohlásiv, že nikdy nezabije člověka. Jeho vysoce humánní morálka byla posouzena jako velezrada. Zavraždilo ho dvanáct vojáků na rozkaz válečného soudu, a jsou-li tito vrahové ještě naživu, zeptejte se jich, zdali tento ohavný zločin stál, či nestál mimo jejich svědomí. A co říkají mému názoru, že ZLO je základní stavební látka. Umíte si vůbec spočítat, kolik nevinných lidí bylo od pravěku až dodnes zavražděno?

Já ano. Já dokonce chápu úsilí dnešních lidí zachovat si mír. Ale jsou takoví, které válka těžce a nenapravitelně poškodila, a těm pranic neprospěje, i kdyby žili v míru až do smrti.

Můj otec řekl: „Žádný zločin není větší než válka.“

Z věčného zákona reciprocit vyplývá, že všechno, co může přímo a vlastníma rukama napáchat jednotlivec, je bilionkrát méně závažné. Dnes už víte, kolik lidí jsem připravil o život – nebo si alespoň myslíte, že to víte. Dejte si to laskavě do poměru s pěti sty vraždami, spáchanými v pouhých třech minutách leteckého bombardování Prahy 14. února 1945, a uznáte, že jste nerozumný člověk, honíte-li mě se svým stohlavým aparátem pro zkázu několika bezcenných a hamižných životů.

To je asi základ všeho. Ve čtrnáctém roce zachvátilo Falfarovu dětsky vnímavou duši otřesné šílenství bezmocnosti. To, co nazývá naprostým nedostatkem idiotismu, je ve skutečnosti nemožnost otupět, záměrná vůle nikdy se s ničím nesmířit. Hugo Falfar dospívá a stále uměle živí svou nenávist, k níž je konec konců oprávněn, ale která znamená totální ztrátu víry v lepší život, vyrazuje ho z lidské

společnosti a stává se jeho vnitřním zákonem. Věří v božství zla. K tomu však značnou měrou napomohly jeho povahové sklony.

Zdvíhám vyzvánějící telefon. A slyším:

„Vyřízeno bez obtíží! Jeden z vedoucích chemiků výzkumné laboratoře národního podniku Kolora se jmenuje Hugo Falfar. Podnikový ředitel za tuto informaci ručí. Odjíždíme do továrny, abychom zjistili adresu. Alarmujeme vedoucího osobního oddělení a závodní radu.“

„Volejte ihned, jakmile se něco dovíte,“ odpovídám.

Možná, že tato cesta dovede k cíli dříve než pátrání po držiteli vozidla a listování v bytových přihláškách.

Na Falfarovu pozici se nastupuje ze tří stran. Půjde to třeba tak rychle, že dopis ani nestačím dočíst.

Podávám Karlíčkovi další list. Sám čtu toto:

Prosil byste za takových okolností Boha, aby popřál vítězství rakouským zbraním? Já jsem vytáhl na katechetu nůž, když mě k tomu pobízel tak důkladně, že mi málem natrhl ušní boltec.

Vyloučili mě za to ze všech středních škol v celém Rakousko-Uhersku.

Můj exaktní mozek nikdy nedovolil, abych pocítil nad něčím lítost. Vždycky ji okamžitě a plným právem přeměnil v zarytý hněv.

Až na jednu malou, dávno zapomenutou výjimku.

Kradl jsem na polích řepu a brambory, abychom s matkou nezašli hlady. Za to mi hlídač přerazil výstřelem nohu. Klesl jsem a všech pět mých brambor se rozkutálelo po cestě, lítost nad tím mi tehdy vydržela několik minut. Na mámu jsem myslel, byla nemocná. Pak mi přišel do ruky kámen a rozbil jsem hlídači obličej. Ztloukl mě strašlivě pažbou.

Moje matka zemřela v r. 1918.

O pohřbu mě honili po celém hřbitově. Schoval jsem se jim do vykopaného hrobu. S dvěma dospělými muži, kteří si tam pro mě vlezli, porval jsem se jako zvíře. Putoval jsem do polepšovny.

Všimli si tam, že mám výjimečné nadání. Za umučení mého otce i za všechno ostatní mě odměnili tím, že jsem směl studovat. Pomalu jsem začal chápat, že není účelné vybíjet nenávist pěstmi, že mi lépe poslouží zrada, faleš a rány zezadu – to, čím jsem byl zasahován sám.

V devatenácti letech jsem složil maturitní zkoušku s vyznamenáním. Zkušební komise, tlupa odpuzujících dobrodinců, řekla, že mi umožnili nástup do života a k pokojné existenci. A uspořádali mi kázání o povinnostech řádného občana mladé republiky.

Odpověděl jsem, že nechci živořit jako úředníček, nýbrž že si zasloužím dalšího studia. Oni řekli, že bych žádal příliš mnoho a že dobrodiní státu nelze nadužívat. Připomněl jsem, že tisíce bílých ruských emigrantů pobírají od státu po sedmi stovkách měsíčně, aby mohli studovat na vysokých školách, a že by bylo divné, kdyby se na mne nedostalo. Argumentovali politickými důvody a zněním zákona. Prohlásil jsem, že zákon může být nemravný, i když je to zákon, a že můj otec byl podle znění zákona popraven, aniž co spáchal.

Nenašli odvalu mě za to potrestat.

Na podrobnostech nezáleží. Opatřil jsem si falešné doklady ruského emigranta a dal jsem si vyplácet stipendium celých pět let.

Studoval jsem chemii. Chemie je velký vrah – od vynálezu střelného prachu přes výrobu oceli pro vražedný nůž až k otravným plynům a jedům. A toho vraha jsem chtěl mít v hrsti, chtěl jsem mu vládnout.

O to, čím chemie lidem prospívá, jsem se přirozeně nezajímal.

Když jsem dostal diplom, nadešel Černý pátek a svět tonul v krizi.

Musel jsem se spokojit s inzertní nabídkou Ervína Abrahama Ratha. Dával mi žebrácký žold šest set měsíčně, stravu a byt. Můj talent se brodil v poliši na nábytek. Šidil jsem Ratha na materiálu a vyplácel jsem jeho dělníkům méně, než jim náleželo. Báli se mne jako čerta.

U Ratha jsem se držel, poněvadž jsem si brzy uměl přijít na své. A byl jsem na tom ještě lépe, když se dral Hitler k moci. Rath se choulil a já jsem si s ním dělal, co jsem chtěl.

Na začátku okupace jsem ho udal gestapu. Věděl jsem, že se schovává ve sklepě za zrcadlem.

Jako čestný dar jsem za to dostal Rathovu aerovku a k ní papíry, z nichž nebylo znát, že předtím patřila Rathovi. To bylo všechno. Byli to taky psi.

Ale uměl jsem si získat jejich důvěru. Dopracoval jsem se konečně k svému oboru. Podával jsem návrhy, týkající se zdokonalení některých explozivních látek nebo způsobu jejich využití. Měli výtečné chemiky, ale já jsem byl v mnoha ohledech ještě lepší.

Ke konci války jsem vynalezl přesné časování malých min. Zachoval jsem to v tajnosti, bylo už pozdě sloužit okupantům. Umístil jsem pokusnou minu ve větráku podzemní továrny na střelivo. Explodovala na vteřinu přesně. Zmrzčila stovku lidí.

Potom jsem to vydával za hrdinný sabotážní čin.

Nakradeného materiálu jsem měl dost, ale zatím jsem přijal mírumilovné zaměstnání v továrně na barviva. Znamenitě jsem se osvědčil. Namíchal jsem svítivé nátěry, zkonstruoval jsem patentní leštičku.

V předkanceláři drnčí telefon. Volají mě k tomu.

„Zvoní Kolora!“

Jdu tam, ještě pod dojmem z Falfarových slov.

Beru rezervní sluchátko.

„Poznamenejte si! Hugo Falfar, diplomovaný inženýr chemie, zaměstnaný zde od roku 1946. Narozen r. 1905. Bydliště Praha dvanáct, Pod Vinicí jedna. Svobodný. Rodiče nejsou naživu.

V dotazníku je poznámka, že otec byl na začátku první světové války popraven pro velezradu. Matka zemřela v r. 1918. Hugo Falfar procházel jako morálně narušený výchovnými ústavy. Pro jeho výjimečné nadání mu sociální úřady umožnily studovat střední školu. Na vysoké škole technické se vydržoval sám. Kolem třicátých let byl bez zaměstnání. Potom přijal místo vedoucího pracovníka v Rathově továrně. V druhé světové válce byl nasazen na práci

v Německu. Jsou důkazy, že ke konci války provedl velkou sabotáž výbuchem v továrně na střelivo.“

To je tedy jiná verze Falfarových osudů, které líčí ve svém dopisu. Dále je to však zajímavější.

„Poznamenejte si!“ říká hlas v telefonu. „Chemik Hugo Falfar nepřišel již tři dny do práce. Předtím si naříkal na žlučník. V továrně se domnívají, že je nemocen. Jinak pracuje také mimo závod, jezdí po kontrolách a podobně. Používá k tomu i vlastního vozu. Za to dostává přiměřenou náhradu. Tentokrát však žádný příkaz k služební cestě nedostal. Je prokádrován jako obratný a vynalézavý pracovník. Dobrý dojem si oslabuje nápadným chováním intelektuála a individualisty. Bývá často nemocen. Před rokem prostonal celou dovolenou a k tomu další tři neděle.“

Rozumím. V té době vystupoval jako černý turista.

Jeho nynější třídní absence má jistě jiné důvody než obtíže se žlučníkem.

„Zeptejte se,“ pravím, „zdali ho někdo ty tři dny viděl, nebo ví-li pozitivně, že je opravdu nemocen.“

Nikdo Falfara neviděl. Nikdo nemůže tvrdit, že je opravdu nemocen.

Pokládáme telefon. Falfar je tedy před námi už tři dny v bezpečí, nebo si to aspoň myslí.

Obracím se k okrskáři.

„Ještě jste si nevzpomněl, kde jste toho člověka viděl?“

Okrskář rozpačitě přešlápne: „Ještě ne, soudruhu kapitáne.“

„Pojďte se mnou!“ zvu ho do zadní místnosti, „pohovoříme si o tom.“

Okrskář se ochotně hrne, ale v tom přichází další zpráva.

Velitel čtyř, která našla Hynka Fáberu, telefonicky hlásí:

„Právě byl v soupisu motorových vozidel zjištěn záznam osobního automobilu tovární značky Aero-30, limuzína, poznávací číslo P-37035, držitel **Hugo Falfar!** Adresa Praha XII, Pod Vinicí č. 1. Vozidlo je podle zápisu garážováno nedaleko, v Hradební ulici č. 7.“

Teď je nutno jednat rychle, bystře, ale opatrně.

„Nejdříve ten vůz!“ odpovídám. „Musíte se nějak přesvědčit, ovšem bez hluku, je-li zagarážován. Pospěšte si s tím. Situaci ihned hlase! Víc od vás zatím nechci.“

Odkládám telefon. Ostatní čekají, jak se rozhodnu. Dobývat z okrskařů vzpomínku, kdy a kde se s Falfarem již dříve setkal, není teď to nejdůležitější.

Především je nutno avizovat kontrolní hlídky, ať již vůz P-37035 v Hradební ulici č. 7 je, nebo není. Obstará to rozhlasová ústředna.

Za druhé potřebuji schopného chlapíka ke splnění speciálního úkolu.

Dlouho se nerozpakuji.

Volím Karlíčka, protože je to nejméně disciplinovaný jedinec, jakého tu vidím, a právě proto se mi hodí.

„Máte pořád ještě k dispozici vůz, Karlíčku, že?“

„Mám.“

„Ponechte si ho ještě a jeďte s ním k ulici Pod Vinicí číslo jedna!“

Skála koulí očima, ale Karlíček se dívá napjatě na mne.

Pokračuji: „Zastavíte v přiměřené vzdálenosti před cílem a dojdete nenápadně pěšky. Provedete průzkum místa se zřetelem k tomu, že musíme jít najisto. Hugo Falfar disponuje nebezpečnou výbušninou a mohl by ji použít, kdyby viděl, že už se zatčení nevyhne.“

Pozoruji neklidný pohyb Skálův. Ostatní vyměňují významné pohledy, nevyjímaje ani železné rytíře Loubala a Trepinského. Ale já důvěřuji Karlíčkovi a jeho šarádovitě detektivnímu vtipu.

„Způsob průzkumu řiďte co nejvýhodněji podle okolností,“ pravím. „Nadporučík Skála vám přidělí dva členy civilního oddílu, které tam zavedete a zanecháte jako hlídku obkličovacího charakteru.“

My zde počkáme na vaše zprávy a na zprávy o automobilu. Podle toho pak zorganizujeme akci.“

„Provedu!“ vyštěkne Karlíček.

Spěšně odchází a já začínám sestavovat skupinu pro přímý zásah. Opět zvoní telefon.

„Hradební ulice číslo sedm! Vůz P-37035 v garáži není! Garáž je polozděná bouda na dvoře mechanické dílny. Majitel dílny **Jan Rychta**. Opakuji: Jan Rychta. Bydlí naproti v ulici. Máme ho zde. Tvrdí, že si nevšímá toho, je-li vůz v garáži, nebo ne. Falfara viděl naposledy asi před týdnem.“

„Jan Rychta je mechanik?“ ptám se.

„Ano. **Jemný** mechanik. Mohli bychom se domnívat...“

„Naložte ho a přivezte ho sem před velitelství. Soudruh nadporučík Skála přisedne jako vedoucí výpravy. Pojedeme ihned na Rathovu parcelu!“

Skála, jenž se postaral o Karlíčkovy průvodce, chápe, oč běží.

V jemném mechanikovi Janu Rychtovi objevujeme bezpochyby výrobce Halíkových snímacích přístrojů. Přesetření těchto okolností má svou důležitost.

Na Rathově parcele dosud stojí hlídky, i když se tam černý Falfar asi již neukáže. Je teď také málo pravděpodobné, že by byl doma. Co mohu očekávat? To, že Falfarův vůz bude někde nalezen, a Falfar s ním.

Stojí-li v potměšilé zahradní ulici Pod Vinicí, zatímco jej hledáme na všech stranách za předpokladu, že někam ujíždí, Karlíček jej nepřehlédne. Byl by to ještě tak nejlepší případ, neboť by to znamenalo, že Falfar nevětrí žádné bezprostřední nebezpečí.

Jestliže tam vůz není, není tam ani Falfar. A pak by ovšem naděje na jeho dopadení slábla přímo úměrně s každou hodinou, v níž by nedošla hláška od silničních kontrol. Jenže takový nezdar ani není možný.

Prostě Falfar a jeho aerovka se mi zdají této noci neodlučitelní. A ve stíhání jsme pokročili tak, že na velitele okrsku není třeba hartusit, aby si na své první setkání s Falfarem honem vzpomněl.

Zacházím do své kanceláře sám.

Pročtení dopisu se mi zdá důležitější. O Falfarově děsné povahové úchylnosti sotva už se mohu dovědět něco nového, ale mohl by se prozradit něčím, co by mohlo posloužit jako záchytný bod.

Nezasedám ke stolu. Stojím, opírám se o desku rukama a trochu skloněn pročítám dopis co nejrychleji. Doktorova droga dosud působí tak znamenitě, že i při spěšném čtení se mi Falfarovy věty téměř vrývají do paměti.

Zbývá ještě hodně listů. Pohříchu jejich obsah je už pouze chlubnou, vyzývavou a nenávisť sršící zpovědí.

Věřím ovšem, že černému Falfarovi se dostane příležitost, aby se zpovídal osobně a ještě obšírněji.

Zatím se dovídám, jak se kdesi v baru seznámil s Jitkou Šerákovou. Imponoval jí prý svou vysokou inteligencí. Šeráková měla styky s malou společností, která se zabývala ilegálním obchodem s tvrdými valutami.

Falfarův silný duch brzy celou společnost ovládl.

Roman Halík sháněl peníze, aby mohl postavit prototyp nějakého senzačního vynálezu. Blázen.

Josef Trojan byl diabetik a živořil. Neměl pevné zaměstnání. Vojtír a Šrámek se nemohli smířit s tím, že už se nedá hrát na burze s akciemi. Opatřovali dolary od úředníků cizích legací, kus za několik set. Při úředně stanoveném kurzu by byli dostávali jen padesát.

Společnost se scházela pouze u Falfara. Proto jsme nemohli zjistit žádné podezřelé styky. Falfar byl opatrný.

Rodil se velký plán, jak se zmocnit přepravovaných peněz. Šrámek a Vojtír měli možnost průzkumu v Národní bance. Vyslídili víc, než jsme kdy mohli tušit, a dokonce prý si přivydělávali doručováním hospodářských zpráv cizím agentům. Ostatní, hlavně Falfar, starali se jinde. Falfar všecko geniálně organizoval. Gangsterský plán začal být vypracováván do nejmenších podrobností.

Dokonce byla provedena generální zkouška.

Samozřejmě bez vyhození bankovek a bez výbuchu. Šlo hlavně o časy, o to, zdali strážci přijmou doušek kávy, a podobně.

Několik příležitostí nechali minout. Čekali na tu nejvýhodnější. Zaměřili se na určitou trať, na určitý úsek.

Konečně to mohli spustit. Tiskla se C-L.

Původně mělo jít do Bratislavy osmdesát milionů. Šrámek měl špatné informace.

Falfar se přizpůsobil změně.

Čtrnáct milionů mělo být vloženo do jemných hedvábných sáčků, jimiž byl vycpán Šrámek. K ostatním šesti se měl přidat popel z bankovkového papíru, který měl Vojtír v krabici od sušenek a jinde. Hlavní věc byl ovšem Falfarův pekelný strojek. V odpálení vyučil Šrámk. Vzal ho s Vojtířem k Rathovi na dvůr, aby jim dodal sebevědomí experimentem. Šrámek podle jeho návodu minu nařídil a položil ji doprostřed dvora. Pak se ukryli do kamenného domu. Mina explodovala přesně. Na volném prostranství se nestalo nic, než že prasklo posledních pár tabulek v oknech Rathova baráku.

Hugo Falfar si uchoval klíče od vily i od kamenného domu. Taková věc – píše – se může vždycky hodit. V pětáctýřicátém roce ukázal podvržený dopis, který sám napsal. E. A. Rath mu v něm domněle sděloval, že je v Anglii a že v dohledné době přijede, aby se ujal svého majetku. Na jeho návrat se ovšem čekalo marně. Nakonec se zapomnělo, že se na něj čeká.

Při pokusu s pekelným strojkem na Rathově dvoře byl i Halík. Falfar ho nenávidí. Nazývá ho kalným idiotem. Ale potřeboval ho. Halík měl k dispozici čistý preparát bolehlavu, který byl jinak těžko k sehnání.

Bankovky vyhozené z vlaku sebrali Falfar a Trojan v maskách turistů. Trojan si rozmačkal injekční stříkačku s inzulinem. Nebyl k ničemu. Bankovky odnesl Falfar.

Po vyhození bankovek měl Šrámek otevřít ventil první komory. Na příští zastávce měl uvolnit závěr druhé a měli z vlaku vystoupit. Stopnout na hodinkách. Výbuch měl nastat přesně za čtyři minuty.

Šrámek však měl termosku nařízenou od Falfara tak, aby explodovala ihned, jakmile pootočí řídicím kolečkem.

Mimo očekávání musel Falfar ještě zastřelit děvče, které všechno vidělo, i to, jak jeden sáček rozpáral a ukázal, co v něm je.

Falfar počítal s tím, že Vojtír a Šrámek jako oběti záhadného výbuchu nebudou podezříváni a nepřivedou tedy na stopu ostatních. Kdyby byl nechal projít všechno podle původního plánu, byli by Vojtír a Šrámek jistě vyslýcháni, a možná, že by se byli podřekli. Kromě toho jejich podíly z lupu mohly připadnout zbývajícím členům bandy.

Falfar si v dopise chválí, jak výborně všechno zařídil.

Pro vyhození bankovek z poštovního vozu nebylo třeba otvor rozšiřovat. Po vytažení zapuštěné litinové mísy zůstala v rýhované podložní desce obdélníková díra dostatečné velikosti.

To víme. Víme i jiné věci, jimiž se černý Falfar v dopisu vychloubá jako s něčím, co nás má ohromit.

Vysoká vrstva tisícovek, nacpaných v sáčcích, mohla být součinností dvou obratných mužů spuštěna mezi koleje téměř najednou. Hugo Falfar píše, že sáčky byly rozptýleny pouze asi na dvaceti metrech.

* * *

„S vaším dovořením, soudruhu kapitáne,“ slyším najednou zdvořilý hlas.

Vzhlednu. Je to velitel osmapadesátého okrsku. Vstupuje a zavírá za sebou dveře.

„Vzpomněl jsem si,“ praví, „kde jsem toho člověka viděl.“

Ukazuje na židli u konferenčního stolu.

„Posaďte se.“

V přední místnosti je ticho. Jsme připraveni, ale Karlíček se dosud nevrátil.

„Není to dlouho,“ říká okrskář, „sotva měsíc. Zakročil jsem v jisté vinárně, kde předrželi uzavírací hodinu. Sedělo tam několik hostů a harmonikář, který rušil hrou noční klid. Jedním z hostů byl ten člověk. Zřejmě se velmi dobře znal s ostatními, s číšníkem i s vedoucím podniku. Proti mému zákroku ostře protestoval. Vedoucí podniku by mohl být dotázán. Mám zde pokutový blok, takže datum...“

Okrskář otvírá svou poboční brašnu.

Ale v té chvíli vchází Karlíček.

„Úkol splněn, soudruhu kapitáne,“ hlásí, pomrkávaje po okrskáři. „Vůz tam nikde není. V okně Falfarova bytu je světlo.“

Nesplňuje se tedy můj předpoklad, že Falfar a jeho vůz musejí být v této noci nalezeni pohromadě.

„Pojďme!“ pravím.

Vycházíme do předkanceláře. Okrskář ovšem v mé kanceláři sám nezůstává. Následuje nás.

Přidružuji ho ke skupině sestavené pro akci. Poněvadž všichni čekají v tichém, pozorném střehu, staví se do pozoru i on.

Karlíček podává zprávu.

„Podle těchto známek je Hugo Falfar doma a ještě nespí.“

A nezdrží se, aby nedodal něco ze své speciální logiky.

„Nebo usnul nad knížkou. Bydlí ve třetím patře vilového domu. Dole ve sklepě má zabedněnou laboratoř. Je to vášnivý fotoamatér.“

„Cože je?“

„Okamžik,“ řekne Karlíček konejšivě. „To se o něm domnívají jedni z mnoha manželů Kostlerových, jimž jsem doručil telegram.“

Určitě neplácá do větru, ačkoli si to kromě mne asi myslí všichni, kdo ho poslouchají. Skála tu naštěstí není, aby se nad tím rozčiloval.

„Zjistil jsem,“ vykládá Karlíček, „že číslo jedna je původně velká soukromá vila. Kolem je rozlehlá zahrada. Branka se na noc nezavírá, protože to nejde. Zchátralo to, což je v souladu s tím, že už tam nemohou mít domovníka nebo zahradníka. Na domovních dveřích jsou schránky na dopisy a zvonková tlačítka. Nahoře je Falfar, pod ním samí Kostlerové. Vypůjčil jsem si od řidiče služební čapku, abych vypadal poněkud jako poštovní doručovatel, a zvonil jsem na nejdolejšího Kostlera tak dlouho, až se přišoural. Klíčovým otvorem ve dveřích a pomocí průhledu zamřížovaným dveřním sklem jsem se s ním dohodl, že mu nesu telegram, na který čekám odpověď. Dostal jsem se celkem tiše až do jeho bytu a získal jsem informace. Zavázal jsem si ho k přísné mlčenlivosti a k určité výpomoci. Pojistil jsem situaci tím, že jsem mu posadil do předsíně

jednoho z mých průvodců. Dům má pouze jediný vchod. K jeho střežení úplně postačí druhý muž, kterého jsem umístil opodál. Vládne úplný klid.“

Nikdo jiný z celého bezpečnostního aparátu by to byl nevyřídil tímto karlíčkovským způsobem.

Karlíček pokračuje:

„Falfarova sklepní laboratoř je uzavřena visacím zámkem prostřední velikosti. Musíme s sebou vzít odborníka, aby zámek ukroutil, jestliže tam ovšem mezitím Falfar nezavítá. Budou tam asi jiné věci než potřeby pro fotografování, a proto potřebujeme znalce z oboru výbušných látek, pojištěné na život. Dveře bytů jsou kovové a opatřeny cylindrickými zámky. Není-li zamčeno, stačí zvenku odšroubovat kryt a otevřít šroubovákem nebo řapíkem polévkové lžice. Potřebujeme tedy polévkovou lžici. Je-li zamčeno, nezbyvá než zámek rozbít. To je obtížné.“

Měli bychom se tedy spolehnout na lidské zvyklosti. Kdo je doma, obvykle se zevnitř nezamyká, zejména má-li na dveřích cylindr. Při odchodu z domova samozřejmě zvenčí zamkne.

Zkusíme proto bez hluku odšroubovat kryt.

Kdo nemá obuv s gumovou podrážkou, nemůže jít s námi. Ale okrskář z osmapadesátky půjde. Počká dole ve voze. A aby se nenudil, zůstanou u něho dva muži.

Proč? Pro tu konfrontaci. Ve skutečnosti však teď mám z jeho přítomnosti nepříznivý dojem. Neměl by tu být, nepatří sem. Už jsem ho přece posílal domů. Ale je dobře, že nešel. Stal se svědkem našich příprav a až do skončení akce ho nemohu spustit ze zřetele. Co kdyby se stal Falfarovým bezděčným vyzvědačem? Hugo Falfar si už vymyslel leccos. Čert ví, co v tomhle vězí. Nějak se mi nechce líbit ani ta vzpomínka na vinárnu, kde prý Falfar seděl při harmonice ve společnosti veselých kumpánů. To by přece vůbec nebyl Falfar z dopisu, zlý a nenávislný samotář, nýbrž sousedsky založený brach z mokré čtvrti.

Zatímco takto uvažuji, říká Karlíček dále:

„Z před síně prý vedou zasklené dveře na balkon. Požárníci s automobilovým žebříkem by měli být v rezervě. Navrhuji, abych jel se svým vozem napřed a aby soudruh kapitán jel se mnou.“

Za deset minut je všechno přichystáno.

Venku se začíná zvedat vítr. Neviditelný měsíc matně ozařuje mléčná oblaka, rychle plující po sametově černém nebi. Před startem dává Karlíček v plné moci příkazy řidičům všech vozidel.

Vyjíždíme. Karlíček diriguje svůj vedoucí vůz k vilové čtvrti na předměstí.

Opouštíme dlouhou hlavní ulici téměř až na jejím konci a sjíždíme cestou mezi vilami a vilovými domky. Dvakrát zahneme. Karlíček prikazuje zhasnout vozová světla a zastavit motor. Ostatní automobily jsou povinny následovat jeho příkladu. Na mírném svahu se vozy pohybují tiše, jen se slabým šuměním gum. Dostáváme se na konec ulice, značně rozšířený. Proti nám cesta končí, je přehrazena dlouhou zdí. Uprostřed zdi, vedle zavřené mřížové brány, jsou malá pootevřená vrátka.

Náš řidič zvolna, bez hluku brzdí. Žádné třískání dvířky při vystupování. Pohybujeme se jako duchové.

Karlíček nás vede brankou do zahrady, podobné parku. Po obloukovité cestě jdeme asi padesát kroků. Pak se zastavujeme před velkou třípatrovou vilou, jejíž fasáda nese všechny znaky secese.

Karlíček dává znamení, abychom počkali. Odchází kočkovitě plíživým krokem k rohu domu. Odtamtud přivádí hlídkujícího muže, jenž patrně mohl pozorovat boční stěnu stavby s Falfarovými okny i domovní dveře zároveň.

„Pořád ještě svítí!“ šeptá mi Karlíček.

Vchod do vily je neokázaný, nepřiměřeně úzký. Pomoc přízemního nájemníka – u něhož se usadil druhý muž hlídky – spočívá v tom, že domovní dveře nejsou zamčeny. Jinak tento nájemník nemohl říci o černém Falfarovi mnoho – leda že ho zná od vidění. Celý dům považuje Falfara za vášnivého fotoamatéra. Často k němu nahoru chodívala mladá hezká žena. Jezdil s ní v automobilu.

To mi Karlíček sdělil cestou.

Tiše vcházíme. Jdu první. Rozděluje se. Část skupiny sestupuje ke sklepu.

My ostatní stoupáme nahoru po schodech. Používáme bateriových svítilen co nejopatrněji a stíníme je co nejvíc.

Schodiště, nešíroké a točité, neodpovídá vilovému charakteru stavby. V prvním patře jsou dvoje skromné dveře, ale plné navštívenek. Jan Kostler, Kamil Kostler, Anita Kostlerová. Ani to všecko nečtu.

V druhém patře totéž. Stojí-li tu jiné jméno, je to asi jméno člověka, za kterého se nějaká Kostlerová provdala.

Třetí patro je vlastně už podkroví. Jsou tam jen jedny bytové dveře. Je na nich mosazná tabulka s rytým jménem Hugo Falfar.

Jemu jedinému se tedy podařilo mezi Kostlery se vetřít.

Jsem trochu rozechvěn. Bud' na mne mimořádně působí, že se konečně dostávám k cíli, nebo - a to spíš - přepíná mi doktorova droga nervy.

Přikládám ke dveřím ucho. Zevnitř neslyším žádné zvuky. Je tam ticho jako v hrobě.

Až dosud jsme byli všichni tak pozorní, že jsme se neprozradili ani dechem.

Ustupuji, abych udělal místo našemu odborníkovi. Je to úžasně obratný člověk. Nástroj už má v ruce. V úzkém paprsku světla nasazuje ostrý šroubovák s násadou, speciálně přizpůsobenou sevřeným prstům. Počíná si zlodějsky tiše. Bez hluku uvolňuje dolejší šroubek kovové lišty a pak pootočí hoření. Lištu odklání. Objevuje se pod ní kolmo umístěný váleček s hlubokou rýhou po celém průměru.

Muž vytáhne z kapsy jiný, větší šroubovák a nasadí. Pohlédne tázavě na mne.

Přikývnu. Je-li zamčeno, nedostaneme se dovnitř hned. Falfar bude zhurta vyzván, aby otevřel, a současně zaútočíme na byt ze všech možných stran.

Mám v ruce pistoli, v ústech píšťalku.

Náš zámečník pootočí energicky šroubovákem.

Ozve se zrádné slyšitelné klapnutí. Předpoklad se splnil, není zamčeno. Muž kopne do dveří, aby je otevřel dokořán, odskočí a já vpadám dovnitř, do nevelké podlouhlé haly. Nade mnou a kolem mne šlehají paprsky svítlen. Naproti jsou zasklené dveře a za nimi světlo žárovek. Běžím tam.

Ticho se náhle rozlomilo. Slyším povely důstojníků, hluk otvíraných balkonových dveří a dupot mnoha nohou, který teď gumové podešve nemohou utlumit.

To je jen okamžik. Ocítám se skokem v osvětlené místnosti, zařízené jako pánský pokoj. Vlevo jsou otevřené dveře do další místnosti. Tam není světlo.

Zůstávám zcela náhle a ztuhle stát.

Asi ve třetině vzdálenosti mezi dveřmi a oknem v přední místnosti leží tvář k zemi mrtvý muž. V šíji pod malým mozkiem má střelnou ránu.

Jedno je brzy jisté: nikoho jsme tu nezastihli.

„Karlíčku,“ vztyčuji se konečně, a v tichu, které opět nastalo, zní můj hlas jaksi hluše, „přiveďte sem toho pana Kostlera z přízemí.“

Mrtvý muž je asi čtyřicetiletý, normální postavy, tmavších vlasů, hladce oholený. Oděn je v šedém civilním obleku. Mohl by to být Hugo Falfar. Ale na prsteníku jeho levé, osmahlé ruky je znát světlejší kroužek, kolem dokola stejný. Nosil tedy prsten bez kamene, bezpochyby snubní. Na takovém prstenu bývají zevnitř vyryty iniciály a datum sňatku. To by vedlo k rychlému určení totožnosti, kdyby byl pachatel asi právě proto prsten neodstranil.

Falfar není ženat. Falfar tohoto člověka zavraždil. Plyne to jednoduše a logicky ze situace. Odstranil dalšího komplice nebo jinak nepohodlnou osobu.

Oblek zavražděného je lepší kvality, málo obnošený. Trepinský za asistence jednoho z členů civilního oddílu jej prohlédává. Nenacházejí v něm vůbec nic. Krejčovská značka na náprsní kapse je hrubým způsobem odpárána, či spíše odtržena.

Košile je zefírová⁴. K obleku se příliš nehodí.

S bližší prohlídkou se ovšem musí počkat až po ohledání.

Toto jsou zatím jen první postřehy. Ale vzbuzují ve mně divokou myšlenku.

Nahlížím do sousední místnosti. Je přibližně stejně velká. Široká francouzská pohovka, moderní sedací kout a vůbec zařízení jako z výstavy. Odtamtud vedou dveře do koupelny a do jakési oblékárny. Podle všech známek zde přebývala žena – patrně Jitka Šeráková. Přímé důkazy o tom – například podobenku – zatím nikde nevidím. Něco se snad najde. Prohlédává se to zde samozřejmě důkladně.

---

⁴ Jemnější bavlněná látka v plátnové vazbě. Pozn. red.

„Shromážděte všechny obyvatele domu,“ pravím. „Vyslechněte je, zdali slyšeli něco, co by se podobalo výstřelu, a kdo z nich by snad mrtvého znal.“

Karlíček strká dovnitř starce, oblečeného v úctyhodně starém županu. Soucitně mu říká:

„Vražda v domě, pane Kostlere, nedá se nic dělat. Jenom se podíváte a odpovíte. Už jste pro nás udělal tolik, že tahle maličkost vás taky neporazí.“

Neslyším, že by na to pan Kostler něco odpověděl. Je rozčilen, ale snaží se, aby se tvářil odhodlaně. Hlas se mu chvěje.

„Ne! Neznám ho! Nikdy jsem ho neviděl! Pan Falfar to rozhodně není!“

Jakmile se jednou na mrtvého muže podíval, nemůže od něho odtrhnout zrak. Stavím se tedy před něho tak, abych mu neútěšný pohled zakryl.

„Dobře, pane Kostlere, děkuji. Můžete jít. – Karlíčku, ať sem přijde ten okrskář!“

Karlíček starce odvádí.

Vozy teď parkují před domem. Projely zahradní branou.

V jednom z nich sedí vedle mlčenlivého řidiče velitel osmapadesátého okrsku. Na zadním sedadle si hoví druhý muž. Zde, ve Falfarově bytě, mohu i bez lékařského dobrozdání soudit, že vražda byla spáchána již před mnoha hodinami, velmi pravděpodobně dřív, než jsme zjistili Falfarovu adresu. Falfar tím podal důkaz včasné aktivní obrany – to se mi zdá jisté.

Soustavná prohlídka začíná.

První objev: ukazují mi pánské letní sandály a říkají, že jsou to patrně ony, které zanechaly otisky za popelnicemi na dvoře domu, kde bydlil Roman Halík.

Na chodbě v prvním patře stojí pět obyvatel domu, tři muži a dvě ženy, narychlo přioděni. Z otevřených dveří bytu vycházejí další. Znepokojené, vylekané obličeje. Moji lidé se na ně netváří vlídněji, než musí. Loubal s Trepinským se podobají sfingám.

Po točitém, spoře osvětleném schodišti stoupají nahoru dva muži. Velitel osmapadesátého okrsku a jeho společník z automobilu. Postrašení obyvatelé domu jim ustupují z cesty. Okrskář si mne oči kapesníkem. Za jízdy otevřeným vozem mu do nich vítr navál ostrý prach. Má je znatelně zarudlé, když stane nad nebožtíkem.

„To je vražda!“ řekne zaraženě.

Nechávám ho chvíli, aby si postiženýma očima mrtvého dobře prohlédl.

„Znáte toho muže?“

„Je to ten, který přinesl dopis. A ten, co seděl ve vinárně, když...“

„Nemýlíte se?“

„Ne.“

„Zdá se, že dobře nevidíte!“

Okrskář si vytírá koutek slzícího oka cípem kapesníku. „Vidím dobře,“ ujišťuje mne. „Zdvihl se kotouč prachu a...“

„Vzadu je koupelna,“ pravím. „Jděte tam a vymyjte si oči. Potom mi povíte, jak to přesně bylo s tou vinárnou.“ Odcházím, abych se podíval, co se děje ve sklepe.

V přízemí se potkávám s poručíkem kriminálky Bláhou, který vede svou pohotovostní skupinu. Ulice Pod Vinicí náleží do jeho obvodu.

Zastavuji se s ním jen na několik vteřin. Žádám ho, aby pracoval až po dorozumění s našimi důstojníky.

Téměř současně přijíždí náš úřední lékař.

„Aha!“ zdvihne obočí, jakmile mě spatří.

„Proč to citoslovce?“ tážu se trochu podrážděně. „Váš oživovací prostředek je znamenitý. Ale vrchol působnosti asi už překročil. Jak by se to dalo prodloužit?“

„Nijak!“ odsekne doktor a mávne zlostně rukou. „Nemáte rozum! Předepsal jsem vám snad něco, co by vás naplnilo lehkomyšlným optimismem a co byste mohl polykat řadu let, než byste se zhroutil? Nic takového! Věděl jsem, že dnes v noci musíte vážně pracovat. Ta droga je vražedná.“

„Přeháníte.“

„Vražedná, povídám! Druhou dávku nedostanete.“

„Poslyšte –“ zadržím ho, „vy jste na mně s tou dávkou šetřil. Měla být silnější. Právě musím vyřešit rovnici, jejíž strany se nerovnají. Budou-li mi síly ubývat...“

„Jděte na horoucí skálu se svou rovnicí!“

Doktor mě nechává stát a spěchá nahoru. Není s ním řeč. Opravdu cítím, že musím své myšlenky už trochu násilím popohánět.

Do rána není daleko. Podívám se na Falfarovu laboratoř, vrátím se do třetího patra a *musím* něco podniknout. Přislíbená reakce by mi mohla udělat čáru přes rozpočet dřív, než si vůbec něco rozpočítám.

Točité schodiště pokračuje do hloubky jednoho patra pod úroveň přízemí. Svítí tam žárovky. V otevřených dveřích sklepa stojí hlídka. Sklep, rozdělený na několik částí dřevěným laťovím, je rovněž osvětlen. Vzadu, z nějakých dveří, line se tak intenzivní bílá zář, že nástropní žárovka se zdá zarudlá jako právě sfouknutá zápalka.

Tam je laťkový obložený linoleem, takže v rohu vznikla jakási neprodyšná bouda. Je to temná komora Hugo Falfara. Vchod do boudy byl otevřen násilím. U jejího stropu je instalováno silné osvětlovací těleso. Kromě toho svítí také reflektorová lampa na přestavitelném hadicovém stvolu, přišroubovaném k okraji stolu, který má tenkou hlazenou desku.

Trojice znalců mi ustupuje z cesty. Jeden z nich praví: „Můžete vstoupit bez obav.“

Okouní tu Karlíček. Zvu ho posunkem k sobě.

„Pozoruji, že nemáte nic na práci, Karlíčku.“

„Jsem na rozpacích,“ odtuší Karlíček, „oč se mám zajímat dřív.“

„Poradím vám. Najděte okrsek padesát osm.“

Karlíček se nevázně ušklíbne.

„Padesát osm? Ten je tamhle za rohem. Myslel jsem, že to víte. Dům, ve kterém máte tu čest, k němu patří.“

Okrskář o tom nic neříkal. Ale je pravda, že k tomu ještě neměl příležitost. Vinárna, o níž mluvil, musela být nablízku. Zakročovat

v jiném okrsku, zejména po půlnoci, okrskáři nenáleží. A vůbec je to spíše věc zdvojených nočních hlídek.

„Dobrá,“ pravím. „Najděte mi bydliště velitele okrsku padesát osm a přivezte sem okrskářovu manželku.“

„Provedu,“ zamýšlí se Karlíček. „Ale musím se ptát na velitelství, když se zrovna nechci ptát toho nahoře.“

„Ovšem. Chvilí to potrvá. Raději už běžte.“

Vstupuji do Falfarovy intenzivně ozářené komory.

Dvě nevelké bedny, přistavené vzadu ke zdi, nápadně se podobají těm, ve kterých bývá dopravováno střelivo nebo jiný nebezpečný materiál. Jsou označeny křížově nalakovanými pásy, jedna zeleným, druhá oranžovým. Vypadá to výstražně, zlověstně. Víka jsou zavřena a přidržována velkými otočnými háčky podoby otazníků.

Ostatní nevypadá nebezpečně – jestliže tu ovšem není ukryta časovaná mina. Komise znalců tvrdí, že ne. Ale kdopak ví, co všechno s tím černý Falfar umí provádět? Mám v dobré paměti, co se přihodilo Šrámkovi, když hnul závěrem termosky.

I nahoře v bytě by mohla nějaká napohled nevinná věc zčista jasná explodovat. Ale to by asi čekalo na mne. Já jsem ten nepřítel, který si to zaslouží, aby už černého Falfara neobtěžoval. Stolní zásuvka je otevřena. Není v ní nic.

Nad stolem, nad bednami a vůbec všude kromě stěny s dveřmi jsou připevněny police, ve dvou nebo ve třech řadách nad sebou. Jsou plné lahviček, kelímků, plechovek a krabic označených chemickými formulkami, čísly nebo i slovem. Je tu i chemické sklo.

Z přihrádkové poličky nad stolem vytahuji na upozornění znalců silnou vrstvu osmerek⁵ tužšího druhu. A ze sousední přihrádky ještě silnější vrstvu krásných nových tisícovek série C-L.

Můj výpočet, že tolik milionů je tam a tam, se zbortil. Prázdný papír je zřejmě téhož druhu jako papír bankovek. Popel, který jsme na kilometru 297.3 tak pečlivě smetávali, byl rozředěn spálením

---

⁵ Formát papíru velikosti A5 (148 × 210 mm). Pozn. red.

papíru nepotištěného, a to v takovém procentu, abychom potištění ještě věřili. Sám Falfar to v dopise uvedl.

Ted' je tato soukromá laboratoř opuštěna, jako by nám ji Falfar nechal napospas. Spěchal tedy, aby zmizel včas. Obyčejná skrývačka v obyčejném sklepě. Žádné senzačnosti jako na Rathově parcele. Opuštěná pozice, o níž Hugo Falfar bezpochyby předpokládal, že bude dobytá co chvíli.

Nahoře na polici leží jakési menší album – jediná věc, která by jakž takž připomínala fotoamatéra, kdyby neměla jiný účel. Listy alba jsou hladké a napuštěny nějakou zvláštní emulzí, o níž se znalci prozatím nedovedou vyjádřit. Mezi listy je uloženo několik fólií velmi tenkých, ale pevných jako plech. Uprostřed každé fólie je perforováno písmeno E. Malá šablanka, právě taková, jaké je potřeba k přetvoření série C-L.

„To je určitě propáleno fotochemicky,“ říká znalec.

Na dvou fóliích je kolem písmene E rozetřena zaschlá červená barva.

Ted' je možné pochopit, k čemu slouží věc, zastrčená vzadu na stole pod nízko umístěnou polici.

Je to zrcadlo velikosti většího školního sešitu. Na rozích má kanadským balzámem přilepeny čtyři skleněné hranolky, asi deset centimetrů vysoké. Na hoření konce hranolků je tímtéž způsobem připevněna silná zabroušená skleněná deska. Když tohle беру do ruky, vyklouzne z toho malý předmět, který ležel na zrcadle. Hodinářská lupa.

Na zrcadlo se tedy vrhne světlo reflektorové lampy tak, aby se odráželo vzhůru do skla. Na sklo se přitiskne bankovka C-L. Je pak dostatečně prosvícena, aby pohybováním neprůhledné fólie, která se na ni položí, bylo možno pod lupou přesně naladit perforované E na natištěné L. Přes tuto šablunku se L snadno doplní, třeba v barvě omočeným prstem, jen když se v tom nabude trochu praxe.

„Zajímavé, co?“ říká jeden ze znalců.

Žádám, aby všechno tady zpracovali co nejdůkladněji a aby si popřípadě povolali ještě jiné znalce. Jinak mě tyto objevy příliš

nepřekvapují, anebo je podceňuji. Jsem spíše zaujat otázkou, proč stále ještě nedocházejí hlášení kontrolních hlídek.

Kam se poděl vůz P-37035?

Považuji za možné, že zajel někam do úkrytu. Do dvora některého domu, do hotelové garáže nebo podobně. Ale i na takových místech se pátrá.

Vracím se nahoru.

Výstup do třetího patra mne trochu zadýchal. Je-li to známka ubývajicího účinku drogy, pámbu dobrou noc.

Lékař, skloněný nad svou prací, mračivě se po mně ohlédne.

„Pitva asi nic nového neukáže,“ mručí, „leda druh zbraně, až vyjmou kulku. Proletěla malým mozkem a uvízla v lebce. Zločin byl spáchán někdy zvečera. Pachatel vystřelil ze vzdálenosti asi jednoho metru. Sebevražda je vyloučena. Ale mohlo to být náhodné neštěstí.“

Trepinský hlásí, že nikdo z obyvatelů domu zavražděného muže nezná, nikdo pana Falfara včera neviděl a nikdo nezaslechl střelnou ránu.

„V druhém patře – pod tímto bytem – nikdo není. Všichni odjeli někam na venkov. A v prvním patře už sotva mohli výstřel slyšet.“

Vražedná zbraň zde nikde není.

Za oknem už znatelně svítá den.

Okřskář sedí v zadní místnosti. Čeká na mne. Není ovšem sám. Pracuje tam pohotovostní skupina.

Necítím se zrovna nejlépe. Čelo mi vlhne potem a nohy se mi trochu chvějí. Slábnu. Usedám do křesla a sleduji doktorovo počínání.

S pomocí asistence svléká lékař zavražděnému sako. Musí se podívat, nejsou-li na těle pohmožděniný nebo zranění. Neurvale odtržená podšívka může znamenat leccos.

Ale pro mne to pořád není nic jiného než odstranění stopy. Jenže kdy může být krejčovská firmička podobně průkaznou stopou, jakou je například snubní prsten?

Vsadil bych se o všechno, co mám, že tam byla krejčovská firmička. A že musel existovat nějaký zvláštní důvod pro její odstranění.

Na tuto otázku dostávám nečekaným způsobem uspokojivou a zároveň znepokojivou odpověď.

Sako má teď v ruce Trepinský. Prohlíží je s poručíkem Bláhou ze všech stran. Lékař rozpíná mrtvému muži košili. Cosi na ní vidím.

Svezu se z křesla na kolena a dívám se zblízka. Nemýlím se. Košile na nebožtíkových ramenou je v neširokém pruhu lehce promáčknuta. Pruhy je částečně vidět i na prsou a na zádech.

„Copak je?“ ptá se doktor mrzutě.

Neodpovídám. Prohlížím opasek. Kalhoty, které má mrtvý na sobě, jsou šity k nošení beze šlí. Avšak typické otlačení na zefírové košili se zdají být důkazem, že muž nosil šle. A po těch tu není památka.

Kývnu na Trepinského. Vycházíme spolu na chodbu.

„Jsou ve Falfarově šatníku nějaké obleky?“ ptám se ho.

„Visí jich tam několik.“

Otírám si kapesníkem čelo. V domě je dusno. Spatně se mi dýchá.

„Porovnejte je přesně s tím, který jste mrtvému svlékli. Podívejte se, zdali všechny pocházejí od téže oděvní firmy. Zákazníci neradi mění svého krejčího. Oblek s vytrženou podšívkou je možná rovněž Falfarův. Proved'te to tak, aby nikdo nerozeznal účel vašeho počínání.“

Stopy po šlích vedou přirozeně ke strašlivému podezření, že pachatel oděl po vraždě vlastním oblekem svou oběť a navlékl se do jejích šatů, což asi umožnily přibližně stejné postavy. Důvod k této záměně se zdá jasný: to, co měl zavražděný před smrtí na sobě, *nebyl civilní oblek*, neboť převlékat se z civilu do civilu by nemělo pro pachatele žádný smysl.

Lékař spěšně odchází. Jen se mihne kolem nás.

„Doktore –“ volám za ním, „s odvozem těla ještě počkáme!“

„Jak chcete,“ odpoví přes rameno. „Zřízenci čekají dole.“ Nezastavil se snad ani na vteřinu. Nechce se mnou nic mít. A já bych nutně potřeboval něco, co by mne vzpružilo, i kdybych na to pak doplatil sebehorší reakcí.

V přemýšlení nemám jistotu. Je mi jako ve snu. Ale Falfarova slova, že v zápase s ním podlehnu, nesmějí se splnit. Jak to řekl Karlíček? Že mohu být ohrožen pouze výbuchem časované miny. Černý Falfar se rozhodl k šílenecky smělému kousku. Není teď černý. Použil nějakého chemického přípravku, po němž mu vlasy trochu zesvětlely. Před rokem si je naopak obarvil na ďábelskou čern.

Nepředpokládal, že dnes nebudou okolnosti pro něho příznivé. Netušil, že mě zastihne obklopeného množstvím bystrých lidí, že vpadne do ruchu příprav. Domníval se patrně, že se mnou zůstane v bytě nebo v kanceláři sám, že se nechám zaujmout dopisem a on že zatím nenápadně položí svůj pekelný strojek. A pak že klidně odejde. Nechá mne dočíst, abych se informoval, jaký ubohý břídil proti němu jsem, a někdy potom nebo raději ještě o něco dříve vyletím i s dopisem do povětří.

Protože se to nezdařilo, nejraději by asi zmizel. Sedí a čeká a přemýšlí, jak vyváznout. Nebo je takový paličák, že se svého úmyslu ještě nevzdává. Je to šílenec. Co podnikne, zjistí-li, že je v pasti? Minu má asi s sebou. Otvíral už poboční brašnu, aby tam hledal pokutový blok.

Obyvatelé domu ho znají. Ovšem uniforma celý charakter člověka vnějškově pozmění. Nikoho také nemohlo napadnout, že by se pan Falfar objevil v domě jako okrskový velitel. Jeho vlasy mají jiný odstín. Obličej si příkrýval nenápadně kapesníkem, neboť prý mu vítr nahnal do očí prach.

Dejme tomu ten starý pan Kostler z přízemí. Kdybych se ho zeptal, zdali pana Falfara poznává, chvíli by na něj civěl, než by se vyjádřil. Falfar by věděl mnohem dříve než on, na čem je. Všecko by letělo do povětří. Byl by to jediný způsob vyřešení situace, který by černému Falfarovi ještě zbýval.

Latentní šílenec, který vystupuje a jedná jako rozumný člověk, je hrozná zlomyslnost přírody.

Zastavuji Loubala.

„Vyberte dva silné a obratné muže,“ pravím. „Řeknu jim sám, k čemu je potřebuji.“

Počkám si na Karlíčka. Okrskářovu manželku nepostavím proti člověku v okrskářově uniformě, byl bych na tom stejně jako se starým Kostlerem. Ne. Ta žena mi pozná svého manžela v mrtvém muži.

„Zavolejte zřízence,“ přikazuji. „Odnесou tělo dolů do chodby!“

Opírám se o zábradlí. Není mi dobře.

„Mechanik Rychta poznal u Ratha své výrobky,“ hlásí Skála. „Je to chlapík, který se brání zapojení do komunálu a shání raději nějaký ten švindlík než skutečnou práci. Bylo dosti těžké dostat z něho to, co nás zajímá. Nyní to má ovšem jen podřadný význam.“

Skála je tu patrně už chvíli, a přece jsem si ho až dosud nevšiml.

„Řekněte to stručně,“ žádám.

Halíka – prý poblázněného vynálezce – seznámil s Rychtou Falfar. Ten také Rychtovu práci pro Halíka většinou sám platil. Halíkovi bylo účtováno až o sto procent víc. To byla Falfarova provize, o níž Halík nevěděl. Jak se Falfar s Halíkem finančně srovnávali, Rychta neví. Falfar a Halík někdy vypadali, jako by se byli právě ostře pohádali. Na Rathově parcele Rychta nikdy předtím nebyl. Jeho výrobky si odvážel Halík nájemným automobilem nebo mu je někdy nakládal na svůj vůz Falfar.

Rychtovi prý jsou Halík s Falfarem dlužni k dnešku třicet tisíc. Kolik na té věci celkem vydělal, nemůže zatím říci, nevedl si záznamy. Falfar to byl, kdo z Halíka vytahal nejvíc peněz, Rychta prý ne.

„Rychtu nechte zatím běžet,“ říkám netrpělivě. „Později uvidíme, co s ním.“

Je už den. Zapomenutá únava na mne doléhá tíhou stále větší. Namáhám se, abych neviděl všechno jako pod lehoučkou mlhou. Reakce se dostavuje rychle. Bojuji s ní celou svou vůlí.

Hlásí se mi dva muži, aby vyslechli, co od nich požadují. Ale než s tím začnu, vtlačí se mezi ně kdosi nápadně menší a slabší. Je to Karlíček.

„Máme smůlu,“ hučí mrzutě. „Okrskářova rodina je na letním bytě až někde na Šumavě.“

„Aby vás čert vzal!“ vzdychnu.

„Mám také lepší zprávu,“ praví Karlíček, „převzal jsem ji dole. Hrnuli se sem s tím moc hlasitě. Přibrzdil jsem je a mohu vám to vyřídit sám mnohem diskrétněji.“

„Pospěšte si!“

Karlíček natahuje krk, aby viděl pootevřenými dveřmi dovnitř bytu.

„Je v zadní místnosti,“ zamručím.

Karlíček vysune ke mně hlavu. Mluví skoro šepem, ale důrazně.

„Vůz P-37035 už našli! Stojí v umývárně v Italské ulici na Vinohradech. Majitel ho tam dovezl *včera ráno*. Objednal mytí a promazání. Měl si ho vyzvednout už v poledne. Mám vyřídit, že v umývárně čeká dvoučlenná civilní hlídka, aby proti majiteli vozu zakročila.“

„Čekají tam zbytečně,“ pravím s námahou.

Karlíček se na mne dívá, jako by se mi chtěl zavrtat až na dno myšlenek, pak přisvědčí:

„To se rozumí. Chlap tam ten svůj šelmostroj před námi jen uklidil. Povídačka o dopisu je podvod. Falfar nemohl večer odjíždět od osmapadesátky automobilem, který stál už od rána v umývárně.“

Dva muži, proti nimž Karlíček vypadá tak nepatrně, dosud čekají na mé příkazy.

Dostávají je.

Jdu do bytu. Dá mi práci zdvíhat nohy a dávat pozor, abych nezavadil ramenem o dveře.

Mrtvý muž tam již neleží. Moje pozornost je tak otupena, že jsem ani neviděl zřízence, kteří ho odnášeli.

Usedám na křeslo. Pak je mi o něco lépe. Stát bych snad už nevydržel ani pět minut.

Dva muži zašli do zadní místnosti, jako by tam něco dělali. Až okrskář vykročí, budou se držet za ním.

Karlíček mi dává povzbuzující znamení.

„Pošlete sem okrskového velitele!“ pravím.

Můj hlasitě pronesený příkaz je do zadního pokoje jistě dobře slyšet. Vynasnažil jsem se, aby můj hlas zněl klidně.

Několik vteřin uplyne.

Pak se ozve vzteklý, téměř nelidský řev, na který moji lidé reagují poplachovou pozorností. Zdvíhám ruku, abych je uklidnil. Vedle v pokoji zazní kopnutí do nábytku nebo snad dupnutí do podlahy.

Ale to je všechno.

Okrskář vchází – či spíše je strkán. Nemá čepici. Nahnědlé vlasy mu padají do čela. Je sehnut dopředu, neboť dva silní muži ho drží zezadu za lokty a za ruce, nemilosrdně vykroucené až k lopatkám.

Obličej „okrskářův“, nalitý krví, má průkazně posupný výraz. Oči planou ohněm, který jako by chtěl všechno kolem spálit. Zuby jsou zaťaty a vyceněny.

„Pouta!“ prikazuji.

Čekám, dokud mu je nenasadí. Zatím se objevuje v koutku Falfarových úst trochu zpěněných slin.

„Odeberte mu snubní prsten a poboční brašnu!“

Sedím v křesle, zdánlivě pohodlně. Ale myslím, že bych neměl sílu se zdvihnout. Tři kroky přede mnou stojí Hugo Falfar. Dva muži ho stále pevně drží. Falfar vypadá docela tak, jako by se chtěl na mne vrhnout. Rozdírá si zápěstí nesmyslným úsilím pouta roztrhnout.

Nenávidí mne na smrt.

Kolem je hrobové ticho. Žádný pohyb. Pro většinu přítomných je tato scéna notným překvapením.

Je to Karlíček, který mi podává prsten i brašnu. Vnitřní stranu prstenu jsem krátce prozkoumal. Nyní mi dává zřetelné znamení.

Vyryté iniciály i datum souhlasí s tím, co zjistil. Hugo Falfar stáhl prsten z ruky zavražděného okrskáře a navlékl si jej sám.

Prsten neprohližím. Otvírám brašnu. Vypětím vůle jsou mé pohyby jisté a účelné.

Vyjímám z brašny dva silné svazky pětidolarových i vícedolarových bankovek.

Hleďme!

Hugo Falfar nakupoval dolary za falešnou sérii C-E! Škoda Národní banky se tedy zmenší v tom poměru...

Teď o tom přece nebudu přemítat. Bankovky bere v opatrování Loubal.

V brašně je ještě něco. Plechová lékárnička, zalepená širokým pásem leukoplasti. Z její boční stěny trčí zaletovaná mosazná tyčinka, ukončená jemně zoubkovaným kolečkem, podobným onomu, které jsme našli v Halíkově demolovaném bytě. Plechovka váží asi jeden kilogram, ale možná, že se mi zdá těžší, než je.

Nepochybně mám v ruce časovanou minu. Když vzhlednu, zdá se mi, že vidím ve Falfarových zlých očích výsměch.

A Falfar promluví. Zcela jiným hlasem, než jakým mluvil dosud. Chráptí jako pod vlivem sadistické vášně.

„Konečně! Prohrál jste! Vy lovče lidí! Jste na tom teď přesně tak, jak na tom byl Šrámek pár vteřin před výbuchem. Zachraň se, kdo můžeš!“

Vyrval poslední slova, třesť oči a klesá tak těžce k zemi, že ho dva silní muži nemohou udržet.

Nikdo z nás za žádných okolností nemůže propadnout panice. Ale komu by se chtělo dát se roztrhat na kusy?

Tady velím já. To znamená, že neudělám-li nic, co by bylo východiskem z této situace, nedám-li ten či onen rozkaz, je subordinační povinností těchto statečných mužů klidně čekat na výbuch.

Jenže jsem v této chvíli nejméně schopný ze všech a mám příšerný dojem, že se ve mně všechny biologické procesy zastavují.

Musím to překonat. S námahou, kterou sám považuji za nadlidskou, sbírám síly k energickému povelu.

„Otevřte okno!“

Lebka jako by mi přitom praskala.

Spíše si těžce vzpomínám, než abych viděl, že okno Falfarova bytu vede do rozlehlé zahrady, poměrně daleko vzadu že je zeď a za ní široký pruh nezastavěné půdy.

Okno spěšně otvírá ten, na něhož jsem se při povelu náhodně podíval.

„Vezměte to,“ pravím jednomu z Falfarových strážců, *„a vyhoďte to oknem do zahrady, jak nejdál můžete! Rychle!“*

A ten chlapík je tak úžasný, že řekne: *„Provedu!“*

Bez váhání vezme krabici z mého klína a dvěma skoky se ocitá u okna. Ale opět o krok couvá, aby se mohl lépe rozmáchnout. To všechno se mi zdá nesmírně pomalé. Svírám křečovitě postranní opěradla křesla, abych zachoval klid. Doktorova droga mi rozervala nervy na cáry.

„Ustupte!“ volá náš vrhač min.

Konečně letí pekelná krabice, hozená silnou rukou, prudce z okna. Na okamžik zachytí světlo slunce, které již před chvílí vyšlo, a matně se zaleskne.

A pak se nikdo ani nehne a nikdo ani nedutá.

Bylo času dost. Žádný výbuch neslyšíme. Minuta. Dvě...

„Ustupte od okna, vy tam!“ praví Trepinský chladně.

Slunce vesele, zářivě stoupá, jako by po chmurné noci hlásalo nástup zářivého klidu. Plující oblaka se seskupují v obrovské zlatobílé hromady a zůstávají stát.

Ale ve mně hoří oheň. Protiva doktor měl s tou reakcí pravdu. Cítím hlad, žízeň, tlukot srdce, trýznivou bolest hlavy a zdřevěnělost celého těla.

Falfar klečí přede mnou. Hrbí se tak hluboko, že se téměř dotýká čelem podlahy.

Je mi nesmírně odporný.

Hledám pohledem Loubala.

„Zajišťovací vazba!“ pravím a slyším se tak, jako by mluvil někdo jiný. „Přísná samovazba. Nepřetržitě střežit! Čekat na další pokyny. Převezměte zatím velení.“

Zakláním v křesle hlavu a přivírám oči.

Čekám na explozi? Ne. Už se o ni nezajímám. Na volném prostranství nemůže natropit vážnou škodu. Všecko je v pořádku.

* * *

Ale k explozi vůbec nedošlo. Jak mi potom řekli, nejvíc se tomu divil Hugo Falfar sám.

Třetího dne jsem zase v plné a zdravé kondici. O doktorově droze nechci až do smrti slyšet.

Dávám si Falfara předvést.

Samozřejmě není již v uniformě. Zklidněl, je téměř cynický. Má chlubný, ne-li hrdý pohled, a jinak fyziognoiii člověka, o němž byste nikdy neřekli, že je mnohonásobný vrah. Neupadá před námi do rozpaků, ačkoli je nás tu dost. Plukovník, Loubal, Trepinský, Skála, zástupce prokuratury, zapisovatelé, stráž...

K autorství dopisu se nenuceně přiznává. S úmyslem zabít mě svým vynálezem se netají. Podotýká jenom, že by byl neváhal zemřít současně se mnou. I tím by prý dokázal svou nadřazenost.

Říká: „Za tím účelem jsem vlákal k sobě do bytu okrskáře. Záminka byla poměrně naivní. Sami byste si jich vymyslili desítky. Je mi líto, ale moje osobní politika tuto oběť vyžadovala. Oprávnění k tomu si najdete v mém dopisu. Je to tam řečeno přesvědčivě. Doznávám se k tomu, poněvadž byste mi to technicky stejně dokázali. Ušetřím vám tedy námahu.“

Je to šílenec, anebo se tak tváří?

Měl s sebou celé bohatství v dolarech. Z pravomoci bezpečnostního orgánu, v jehož uniformě vězel, byl by v noci zastavil nějaký vhodný automobil, přinutil by řidiče k pronásledování neexistujícího provinilce a řidiče by se pak vhodným způsobem zbavil. Automobilu by použil k cestě za hranice. Doufal, že uniforma by mu to usnadnila.

Teď krčí rameny.

„Cizí vůz by ovšem nebyl podezřelý,“ praví s jakousi klidnou odevzdaností. „Můj vlastní ano. Proto jsem ho nechal stát v umývárně a srdečně jsem se bavil vaším úsilím ho najít. Hledali jste mne, a já jsem stál před vámi. Uznáváte snad, že můj plán byl skvělý. Bohužel se zhatil, a se mnou je konec. Zákony diktuje síla a vy jste teď silnější. Nevím, že bych byl provedl něco tak hrozného.“

Připravil jsem několik lidí o život – to je všecko. Do poslední chvíle nikdo z nich nevěděl, co ho čeká. Nesporně jim to tedy nevadilo. Žádná hrůza před smrtí. Nikoho jsem nemučil.“

„Uvádíte na svou omluvu něco,“ pravím, „co vás staví do světla ještě horšího.“

Opět krčí rameny.

„Ano. Vraždil jsem bez afektu. Jak vidím, velmi se rozcházíme v mínění o ceně lidského života. Pro svou osobu jsem přesvědčen, že života si hluboce váží jenom ten, kdo jej momentálně nosí. Ohledy k jiným životům jsou logicky protismyslné.“

Kloním se k názoru, že Hugo Falfar simuluje šílenství zvláštního, rafinovaně konstruovaného druhu.

„To je věc exaktního myšlení,“ mluví dál, a je asi správnější nechat ho mluvit, aby se zaplétal do vlastních sítí. „Jistě bych tady nestál, kdyby mne byl mozek v posledních dnech nezklamal. Zavinilo to přílišné vypětí. Například ten výbušný strojek, určený pro vás. Uvědomuji si, že jsem jej omylem naplnil látkou, kterou jsem předtím pokusně rozložil, abych ji neutralizoval. Ale to všecko zavinil strach.“

„Vy že byste měl z něčeho strach?“

„O ano!“ praví Hugo Falfar shovívavě. „Strach bývá často pohnutkou k výjimečně statečným nebo geniálním činům. Vybičovaný mozek kombinuje dvojnásob dobře.“

Říká, že strach poznal, když si Josef Trojan poukázal čtyřiadvacet tisíc.

„Nechtěl už čekat, až mu jeho podíl přetisknu. Myslel, že na sérii už si nikdo ani nevzdechne a že stačí, když mu to vezmou na poště. Vyčítali mi, že jsem ho k tomu dohnal. Že je chci o ty peníze připravit. Skutečně jsem s přetiskováním pro ně nespěchal. Vždyť si celkem nic nezasloužili. Ovšem z Trojanova kousku číselo velké nebezpečí. Uvědomil si to po mém výkladu sám. Bankovky mi svěřit nechtěli, že prý by o ně přišli docela. Beze mne ovšem zůstávaly bezcennými hadry. A svěřit mi je, znamenalo vystavit se riziku, že si je přetisknu pro sebe. Takhle já jsem si uměl svůj kruh

začarovat, pánové! A to nebylo všecko! Poděsil jsem je a dal jsem jim výtečnou radu. Poste restante. Klíčky ukrýt do okurkové láhve, plné zelené kávy. Tam nikdo nebude jejich miliony hledat. Láhev uložit pro všechny případy u Halíka. A ještě něco. Trojanová svého muže už dávno nenáviděla a toho se dalo využít. Určitě byste byli Trojana pro těch čtyřiaadvacet tisícovek vyšetřovali. Byl to zesláblý diabetik a dlouho by vám nevzdoroval. Halík tedy na můj návod opatřil z výzkumného ústavu tetanovou kulturu.“

Hugo Falfar se samolibě usmívá.

„Láhev zelené kávy u Halíka měla ještě jiné poslání. U mne v bytě se Halík ani Trojanová už nesměli ukázat. To snadno pochopili. Vy byste se byli dostali ke mně do bytu za nimi. Z Halíka a Trojanové se udělá zbrusu nová známost, řekl jsem, abychom do toho Halíka nezatáhli. Při podivném úmrtí manžela se přece vždycky jde nejdřív po milenci jeho ženy. Určil jsem, že scházet se budeme napříště u Halíka, že mi Halík půjčí rezervní klíč. Čekal jsem tam tedy – a klíčky jsem si z láhve vybral. S těmi klíčky už mi důvěřovali, protože jsem je vlastně zachránil, protože jsem jim dobře poradil a pomohl, a hlavně že se jejich hamižnost projevovala jenom při pohledu na hotové peníze. Klíček není nic, i když znamená sto tisíc. To je psychóza. Člověk musí umět počítat se vším.“

Hugo Falfar umístil svou minu pod cíp koberce, slíbil párku milenců, že jim příští noci smění větší množství přetištěných tisícovek, a šel.

Hugo Falfar však měl starosti se svou milenkou Jitkou Šerákovou.

„Chtěla pár milionů, a že ode mne odejde,“ vykládá. „Ženskou ovšem neumlčíte ani tisíci miliony. Zradí vás, i když nechce. Mluvila ze spaní. Zdálo se jí o mrtvých. Jednou by při tom třeba byl někdo jiný než já, a proto jsem o tom musel přemýšlet. Měl jsem tu ženskou koneckonců rád, vyhovovala mi. Ale jak nastala tma, ona se mne bála. Musel jsem proti tomu něco dělat, to snad uznáte. A zase jsem to udělal jenom ze strachu.“

Jitka Šeráková dostala kávu onoho znamenitého druhu, jaký vypil ve vlaku 2316 Vrána. Když zemdlela do bezmocnosti, posadil ji černý Falfar do svého automobilu a zahltil ji vodním bolehlavem docela.

Mluví o tom klidně, jen poněkud starostlivě. Všecko zlo považuje za přírodní zákon.

„Věděl jsem, kam s ní, rozumí se. Ale tady se přece jen stala nějaká chyba. Poznal jsem to hned, jak jsem si všiml, že někdo z dálky přijíždí. Nechal jsem holku ležet, utíkal jsem k vozu a jel jsem při malých světlech s vozem pod lípy. A dál! Pořád pryč! Já se tam vyznám. Zastavil jsem až daleko vzadu na silnici. Nemohli jste mě upozorovat, uhnul jsem vám z cesty včas. Ale potom jsem se vrátil pěšky, abych věděl, co se děje. Našli jste u Halíka klíče, které jsem mu dal udělat, co?“

„Ano,“ přisvědčím.

„Mizerná bilance! Byl jsem pak rád, že mohu zmizet oklikou. Ani ke klíčkům od schránek už jsem se nedostal.“

„Proč jste je ukryl až tam?“

Hugo Falfar, teď zamračený jako čert, pohlédne na mne překvapeně, jako by si tuto otázku kladl najednou sám. Ale když konečně odpoví, tváří se opět sebevědomě.

„Líbilo se mi tak!“

Šlehne urputně očima. Jeho duševní rovnováha je snad přece jen trochu labilní.

Chtěl bych to rozpoznat určitěji, a proto mu kladu další otázku.

„Uvažil jste, že Halík a Trojanová – nebo alespoň jeden z nich – mohli zůstat po výbuchu naživu?“

„Nezůstali naživu.“

„Mohlo se to stát. Nedošlo snad k něčemu podobnému při explozi poštovního vagonu?“

Hugo Falfar si zvolna hladí čelo, jako by si potřeboval urovnat myšlenky.

„Ach, vy myslíte toho Lenka!“

„Myslím, že Halík nebo Trojanová, o které jste přece věděl, že je sledována, by o vás nemlčeli, kdyby byli například v posledním tažení.“

Hugo Falfar se stále hrozně mračí.

„Prosím vás,“ odpoví dotčeně, „nedomnívejte se, že myslím hůř než vy. U mne se teorie vždy přesně kryla s praxí. U Ratha jsem byl zaskočen osudem! Musel jsem tam zanechat stopy! Mozek může být neomylný, ale na některé závislosti nemá vliv. Kdybyste byli přijeli o hodinu později, bylo všechno v pořádku. Jediná hodina z celého života o mně rozhodla.“

Hugo Falfar se zcela náhle odmlčí, jako by násilím zmohl své rozhořčení.

A já mu ihned kladu další otázku.

„Proč jste nechal po vraždě okrskového velitele v bytě světlo?“

„To je maličkost!“ řekne Falfar posupně, zvysoka. „Nebud'te směšný!“

„Kdyby toho nebylo,“ říkám záměrně, a ne docela pravdivě, „čekali jsme na vás před domem. Byl byste měl větší naději, že své plány prosadíte.“

Falfar neví, na čem je. Snad přemítá, co pro jeho osud mohlo znamenat pouhé otočení vypínačem. Celkem nic. Ale je z toho zřejmě zmaten.

„Víte,“ tážu se, „co se tehdy vlastně stalo v poštovním voze?“

„Co se stalo?“

„Řekne vám to podporučík Lenk. Dokud ležel v bezvědomí, nemohl vypovídat ani mlsat váš otrávený dezert. A když pak mohl, bylo na dezert pozdě, poněvadž nejdříve se vypovídá. Váš útok na jeho život byl bezúčelný.“

Falfar si mne čelo. Chyby, jichž se dopustil, mrzí ho patrně víc než napáchané zločiny. Zdá se však také, že bezvadnou funkcí svého exaktního mozku už si není tak jist, ani tím, že se mu daří klamat nás svým chladnokrevným simulováním.

Dávám ho odvést.

* * *

Příští výslech vedou s ním psychiatři.

Uznávají za vhodné doporučit prokuratuře důkladné prozkoumání jeho duševního stavu.

Trvá to delší dobu. Zatím se Karlíček těší z pochvalného uznání a z odměny, kterou dostal za své zásluhy při vyšetřování případu C-L. Tato sláva mu hodně pomáhá i při léčení jeho nešťastné lásky.

Pozoruji to sice s uspokojením, ale zároveň si vyčítám, že jsem snad s jeho citem zacházel špatně.

* * *

Za dva měsíce dostávám zprávu o Falfarovi.

Psychiatri u něho nezjistili takový rozklad mysli, aby nebyl za své činy odpovědný.

V září 1952 stál před porotou.

Byl odsouzen k smrti provazem. A jelikož žádost o milost nebyla doporučena, nabyl rozsudek moci práva.

Do poslední chvíle se černý Falfar hájil zpitvořenou pravdou, že jeho zločiny nebyly větší než válka, zločin všech zločinů. Avšak podle mého soudu bylo by omylem tvrdit, že dvě války neměly na jeho zločinech svůj podíl.

Eduard Fiker

Série C-L

Edice E-knihovna
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 24. 2. 2017

ISBN 978-80-7532-547-1 (pdf)